DE INDISCHE MERCUUR

Weekblad voor Handel, Landbouw, Nijverheid en Mijnwezen in Nederlandsch Oost- en West-Indië.

Mercuur-code 3de editie in gebruik; Interc. Telefoon 37549.

52e Jaargang No 30. Prijs per jaar franco Nederland en Nederlandsch-Indië *f* 18—, Buitenland *f* 20.—, bij vooruitbetaling. Postgiro 5148. 24 Juli 1929.

Voor nadere bijzonderheden omtrent abonnementen en advertentiën zie men den voor-omslag.

Uitgegeven door DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ J. H. DE BUSSY te Amsterdam, Rokin 60—62.

COMMISSIE VAN REDACTIE:

Prof. Dr. P. VAN ROMBURGH, Voorzitter; Prof. Dr. F. A. F. C. WENT, Dr. H. C. PRINSEN GEERLIGS en Prof. Dr. L. P. DE BUSSY.

Dag- of Weekbladen welke berichten of opstellen wenschen over te nemen, kunnen dit doen, voor zoover het auteursrecht niet uitdrukkelijk aan het hoofd van eenig artikel is voorbehouden, mits de bron duidelijk genoemd worde.

Inhoud

Bericht van de Afdeeling Handelsmuseum van de Kon. Vereeniging „Koloniaal Instituut", No. 46. — Baroes-kamfer, enkele bijzonderheden naar aanleiding van een nieuwe aanwinst, door Ir. W. SPOON . . . . . pag. 627

Sterke bloei in het maalriet op Java, door Dr. H. C. PRINSEN GEERLIGS . . . . . pag. 628

Productie, uitvoer en verbruik van suiker op Java gedurende de laatste 4 jaren, door Dr. H. C. PRINSEN GEERLIGS. . . . . pag. 629

Positie van de Java-suiker, door Dr. H. C. PRINSEN GEERLIGS . . . . . pag. 629

Economisch Overzicht van Ned.-Indië, de Straits Settlements, Britsch-Indië, China, Hongkong en Japan over 1928. (Vervolg en slot van pag. 608) . . . . . pag. 629

Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië. . pag. 631

De Handelsvereeniging te Soerabaja. . . . . pag. 631

Kultuurberichten . . . . . pag. 632
De suikercampagne op Java. — De weersgesteldheid op Java, 2e helft Mei 1929. — De weersgesteldheid op Java, 1e helft Juni 1929.

Productieberichten van Kultuurondernemingen pag. 633
Société Internationale de Plantations et de Finance. — Oogsttaxaties en producties van thee-ondernemingen. — Oogsttaxaties en producties van kina-ondernemingen. — Tabak Maatschappij „Arendsburg". — Landbouw Maatschappij „Preanger Regentschappen".

Kleine Mededeelingen . . . . . pag. 634
Opbrengst der in- en uitvoerrechten en accijnzen buiten Java en Madoera. — Gelijkstelling Chineezen. — Meteorologische gegevens omtrent de tabaksondernemingen. — Nederlandsche Handelsbalans. — Nederlandsch-Indische Export. — Deli Planters Vereeniging.

Verkeerswezen . . . . . pag. 635
Passagiers- en Vrachtmotorschip „Poelau Bras". — Motormailschip „Johan van Oldenbarnevelt". — Rotterdamsche Lloyd.

Financieele Berichten en Verslagen . . . . . pag. 635
Nederlandsch-Indische Spoorweg Maatschappij. — Cultuur Maatschappij „Djember". — Cultuur Maatschappij „Belirie". — Cultuur Maatschappij „Boekit Lawang". — Cultuur Maatschappij „Marbau-Zuid". — Cultuur Maatschappij „Loemadjang". — Cultuur Maatschappij „Gogo Niti". — Cultuur Maatschappij „Kaliwoengoe Plantaran". — Cultuur Maatschappij „Randoe Goenting-Tjandi Sewoe". — Cultuur Maatschappij „Sewoe Galoor". — Cultuur Maatschappij „Balong Bendo". — Cultuur Maatschappij „Boekit Lambasa". — Cultuur Maatschappij „Gesiekan & Magoewo". — Cultuur Maatschappij „Petjangaän". — Cultuur Maatschappij „Koerintji". — Gayamsche Cultuur Maatschappij. — Dordtsche Cultuur Maatschappij. — Algemeene Belgisch-Javasche Cultuur Maatschappij. — Suikerfabriek „Bodjong". — Société Internationale de Plantations et de Finance. — Langkat Rubber Company, Ltd. — Anglo-Dutch Plantations of Java. — Oost-Indische Zee- en Brand Assurantie Maatschappij. — Petroleum Maatschappij „Zuid Perlak" in liq. — Electriciteits Maatschappij „Rembang". — Suikeronderneming „Poerworedjo". — De Javasche Bank. — Cultuur Maatschappij „Waringin". — Nationaal Bezit van Aandeelen Nederlandsch-Indische Gas Maatschappij. — Suikerfabriek „Krian". — Borneo Sumatra Handel Maatschappij. — Bantamsche Plantagen Maatschappij. — Maatschappij voor Uitvoer- en Commissiehandel. — Oost-Borneo Maatschappij. — Rubber Cultuur Maatschappij „Kendeng Lemboe". — Javasche Boschexploitatie Maatschappij voorheen P. Buwalda & Co. — Batavia Electrische Tram Maatschappij. — Moeria Tras Exploitatie Maatschappij.

Mijnbouwberichten en Productieopgaven. . . pag. 640
Petroleumconferenties in Europa. — Mijnbouw Maatschappij „Redjang Lebong". — Mijnbouw Maatschappij „Simau". — Singkep Tin Maatschappij. — Algemeene Exploratie Maatschappij. — Banka tin.

Nieuwe Maatschappijen. — Personalia. — Dividenden. — Spoor- en Tramwegontvangsten pag. 641

Koloniaal Instituut (Afd. Handelsmuseum). . pag. 642
Aetherische Oliën en Alcaloïden. — Boschwezen en Hout. — Gommen, Harsen en Kleurstoffen. — Looistoffen en Lederindustrie. — Genees- en Genotmiddelen; Vergiften. — Specerijen. — Voedings- en Voedermiddelen. — Vruchten-, Groenten- en Bloementeelt.

Berichten van de Afdeeling Handelsmuseum van de Kon. Ver. „Koloniaal Instituut".

No. 46.

Baroes-kamfer,
enkele bijzonderheden naar aanleiding van een nieuwe aanwinst.

In het begin van dit jaar kwam de Afdeeling Handelsmuseum door de zeer gewaardeerde bemiddeling van den Controleur van Sibolga en Ommelanden — den heer J. H. STATIUS MULLER — in het bezit van een fraaie collectie van monsters Baroes-kamfer, afkomstig van den Sumatraanschen kamferboom (H. M. Serie no. 1219). Gezien de betrekkelijke zeldzaamheid van de Baroeskamfer, lijkt het ons wel de moeite waard in het thans volgende „Bericht" een beschrijving van de collectie te geven.

Ter algemeene oriëntatie mogen enkele opmerkingen over de wijze van voorkomen, de winning en de samenstelling van Baroes-kamfer (of in Maleisch genaamd „kapoer Baroes") daaraan voorafgaan.

De Sumatraansche kamferboom (*Dryobalanops Camphora* COLEBR., syn. *Dryobalanops aromatica* GAERTN., zie fig. I) is een op Sumatra en Borneo inheemsche boomsoort, die geweldige afmetingen kan bereiken. Als normale kruinhoogte wordt veelal 35—45 m opgegeven; er zijn echter exemplaren aangetroffen, die een hoogte tot circa 60 m hadden.

Het dofrood gekleurde hout vindt toepassing bij huizen- en bruggenbouw. In het hout komen o.m. voor zg. harsgangen, dat zijn zeer fijne kanaaltjes waarin de Baroes-kamfer wordt gevormd. Aanvankelijk ontstaat in de gangen een vluchtige olie, dus een vloeistof, die nog haast geen kamfer in oplossing bevat; bij het ouder worden echter neemt de hoeveelheid kamfer toe. Die vloeistof of kamferolie kan door het maken van insnijdingen of gaten in den stam bij kleine hoeveelheden afgetapt worden. Bij de bevolking heet zij „minjak" of „oembil"-kapoer. Kamferolie van jonge formatie wordt aangeduid als „oembil teboe" (of jonge olie), de zeer oude formatie als „oembil djadi", hetgeen feitelijk beteekent olie, die „klaar" of „gereed" is, want uit dergelijke olie zet zich bij staan aan de lucht Baroes-kamfer als een vaste witte massa af.

Door tot dusverre onopgehelderde oorzaken kan echter ook reeds in den boom een dergelijke kamferafzetting plaats vinden. Gewoonlijk vindt men dan die afzettingen in den vorm van zeer kleine kristalletjes in spleten en holten van het hout. Het merkwaardige daarbij is, dat dergelijke afzettingen slechts in enkele boomen tot stand komen; bij het meerendeel blijft de kamfer opgelost in de olie en vindt geenerlei afzetting van de vaste stof plaats.

Uitwendig is niet te zien of een boom kamferafzettingen bevat; dat blijkt pas, wanneer de boom geveld en in kleinere stukken verdeeld is. Daarbij komt nog, dat het aantal harsgangen bij de verschillende individuen zeer uiteenloopend kan zijn, waardoor het dus kan voorkomen, dat de eene boom bij aftappen vrijwel geen olie oplevert, waartegenover een ander exemplaar juist rijkelijk olie geeft. Dat dan de kans op een eventueele afzetting van vaste kamfer in het hout welhaast uitgesloten geacht moet worden bij boomen van eerstgenoemd type, behoeft geen nadere toelichting.

Uit een en ander blijkt wel dat de inzameling van Baroes-kamfer geen gemakkelijk werk is. Onder de Inlandsche verzamelaars zijn er die meenen de boomen, waarin zich vaste kamfer heeft afgezet, in het oerbosch te kunnen herkennen; het ligt echter buiten het kader van dit „Bericht" nader in te gaan op de bijzonderheden enz. verbonden aan het kamferzoeken, men raadplege daarvoor b.v. samenvattende overzichten als die van H. H. ZEYLSTRA FZN.[1]) en K. HEYNE[2]).

Wat is Baroes-kamfer eigenlijk? Zij dankt haar naam aan het plaatsje Baroes in Tapanoeli op de Westkust van Sumatra, dat eertijds een van de voornaamste uitvoerhavens was. De wetenschappelijke naam luidt rechtsdraaiend borneol; de samenstelling is $C_{10}H_{18}O$, het smeltpunt ligt bij 203—204° C.

Wellicht ten overvloede wijzen wij er hier op, dat de Baroes-kamfer dus een andere stof is dan de gewone of Japansche kamfer, die afkomstig is van *Cinnamomum*

Coll. Kol. Instituut.

Fig. I.

Dryobalanops Camphora in 's Lands Plantentuin te Buitenzorg; geplant omstreeks 1855, opn. omstreeks 1900.

Camphora T. NEES et EBERM. Deze (gewone) kamfer heeft de samenstelling $C_{10}H_{16}O$ en smelt reeds bij 175—177°, daarenboven is zij veel minder hard en is de reuk ervan niet zoo doordringend.

De Chineezen stellen de Baroes-kamfer op hoogen prijs, ten gebruike bij allerlei plechtigheden. De opkoop, reiniging en handel is dan ook vrijwel geheel in Chineesche handen, die het product uitvoeren naar Singapore, Penang, Hongkong en Britsch-Indië. In tabel I hebben wij de uitvoercijfers van de laatste jaren bijeengebracht.

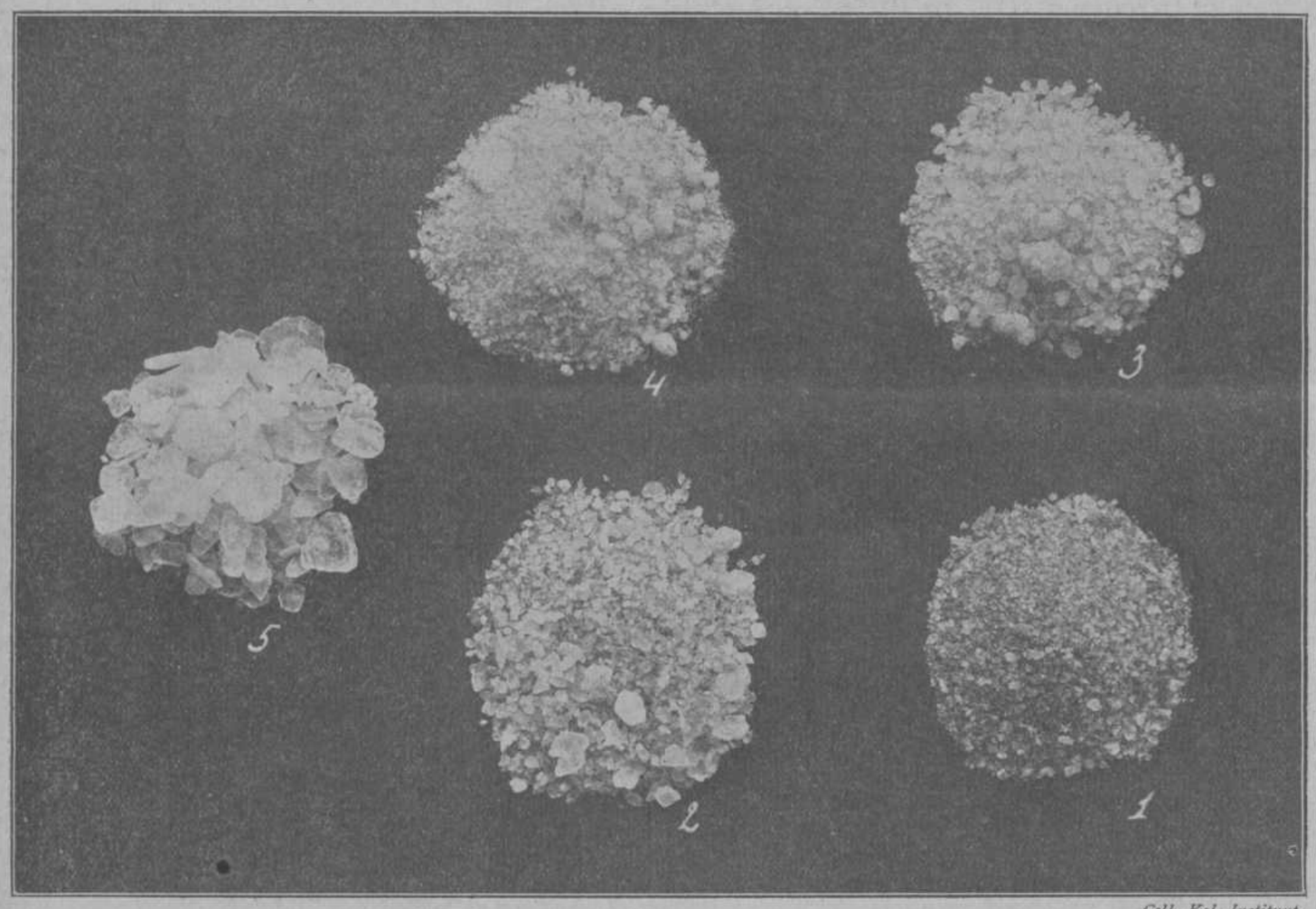
[1]) Dr. K. W. van Gorkom's Oost-Indische Cultures, tweede druk, derde deel, blz. 978 (Amsterdam 1919).

[2]) De nuttige Planten van Ned.-Indië, tweede druk, tweede deel, blz. 1099 (Buitenzorg 1927).

Tabel I.

Uitvoer van Baroes-kamfer in Kg.

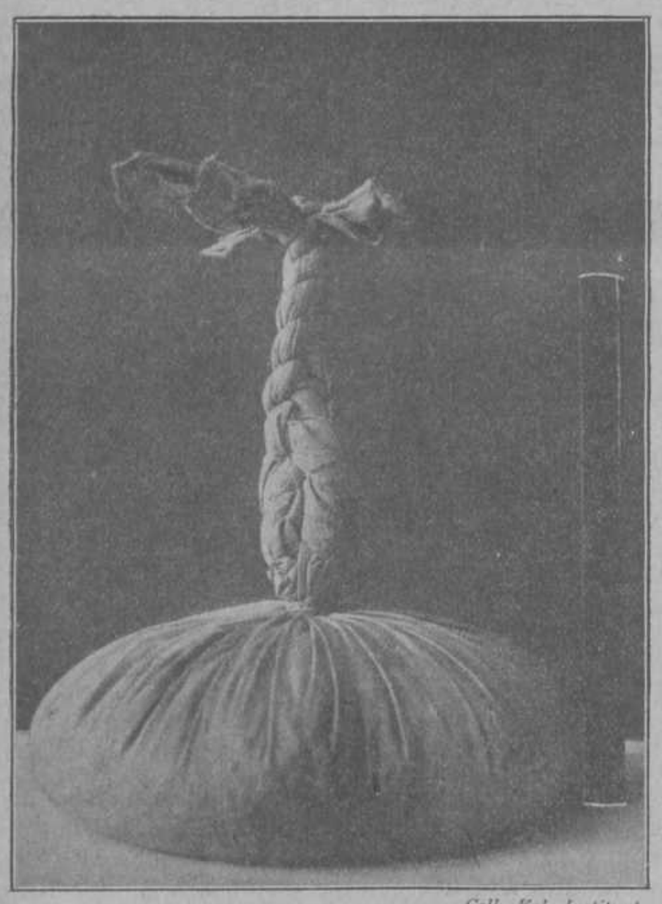
Jaar.	Sumatra's Westkust.	Oo t-Borneo e.a.	Totaal.	Waarde in guldens.
1920.....	840	13	853	46,693
1921.....	960	30	990	52,470
1922.....	827	37	864	72,576
1923.....	619	60	679	45,358
1924.....	470	52	522	32,531
1925.....	294	49	343	15,069
1926.....	371	53	424	17,434
1927.....	350	208	558	23,441

Coll. Kol. Instituut.

Fig. II.
Baroes-kamfer in verschillende kwaliteiten, ware grootte.

Uit tabel I blijkt, dat de uitvoer afneemt. Dat houdt o.m. verband met de moeilijkheden aan het verzamelen verbonden; men moet thans steeds dieper het bosch in trekken om nog kamferboomen te vinden.

Coll. Kol. Instituut.

Fig. III.
Export-verpakking van Baroes-kamfer
(vergelijk de ernaast geplaatste meetlat van 20 cm).

Zooals bij zoovele natuurproducten, is het ook hier aan de wetenschap gelukt om Baroes-kamfer synthetisch te bereiden. Bij die bereiding verkrijgt men echter eerst het optisch niet-actieve borneol, waaruit pas na een speciale scheiding en reiniging zuiver rechtsdraaiend borneol verkregen kan worden. Het merkwaardige is nu, dat de Chineezen voor hunne plechtigheden beslist het natuurproduct willen hebben, ondanks dat het kunstmatige product goedkooper geleverd kan worden. Die voorkeur heeft natuurlijk een gunstigen invloed op den prijs van de echte Baroes-kamfer, waarop wij straks nog gelegenheid zullen hebben terug te komen.

Keeren wij thans terug naar onze monstercollectie. In fig. II is de Baroes-kamfer in vijf stadia afgebeeld, die als volgt door den heer Statius Muller omschreven worden:

„1 = Ruwe kamfer fijnkorrelig, z.g. Kapoer Baroes tweede soort,
2 = Ruwe kamfer grofkorrelig, z.g. Kapoer Baroes eerste soort.

In deze beide vormen wordt de kamfer door de boschproducten-zoekers naar Singkel, Baroes en Sibolga aangevoerd voor verkoop aan de Chineesche handelaren. Deze zuiveren het product door wasschen met regenwater en zeep, waarna het één nacht in schoon water blijft liggen. Daarna ontstaan de producten 3 en 4. Door menging hiervan krijgt men het export-product, dat gewenscht wordt en als volgt omschreven is:

3 = eerste kwaliteit handelsproduct grofkorrelig,
4 = eerste kwaliteit handelsproduct fijnkorrelig.

Het vijfde monster uit fig. II is geen gewoon handelsproduct, doch een fancy artikel. Slechts oude ervaren wasschers zijn in staat om na wekenlange uiterst zorgvuldige reiniging deze graad van zuiverheid te bereiken. De omschrijving luidt:

5 = fancy kwaliteit, groote korrel, zeer zuiver.

Curiositeitshalve zij hier vermeld, dat de een viertal jaren geleden overleden oude kamfer-exporteur Lim Kim Tjay met 16 kati kamfer (ter waarde van meer dan *f* 4000) van het soort waarvan monster no. 5 is genomen, in zijn doodkist werd begraven. De oude man had vroeger al deze kamfer eigenhandig gereinigd en uitgezocht".

Aan dit stel monsters was toegevoegd een model van de voor den export gebezigde verpakking. Men vindt het in figuur III afgebeeld; de toelichting van den heer Statius Muller luidt:

„De roode eigenaardig toegeknoopte doek geeft weer hoe het exportproduct verpakt wordt. Iedere kamferhandelaar gebruikt dit model, soms wordt ook wel wit doek gebruikt, maar de knoopen zijn steeds dezelfde. De handelaren beweren, dat bij een andere verpakking het product vervliegt, „de geest ontwijkt".

Tenslotte het laatste stuk van de collectie, nl. een flesch met de kamferolie; omtrent de winning en het gebruik wordt medegedeeld:

„De kamferolie vloeit in dezen vorm uit den boom als de kristalvorming nog niet heeft plaats gehad. Deze olie is vrij zeldzaam en wordt weinig gebruikt, slechts voor het maken van Chineesche medicijnen".

Over het uiterlijk der verschillende kwaliteiten kan het volgende worden medegedeeld.

Het ruwe product (monsters 1 en 2) deed, wat uiterlijk en kleur betreft, denken aan bijzonder grof zand, het was alleen lang zoo zwaar niet, terwijl er bovendien duidelijk kleine en grovere stukjes hout en kamfer in te onderscheiden vielen.

Het eerste kwaliteit handelsproduct (monsters 3 en 4) was vuilwit gekleurd, houtdeeltjes waren er niet meer in te zien. In het Scheikundig Laboratorium van de Afd. Handelsmuseum werd het smeltpunt vastgesteld op 200—205° C., hetgeen overeenstemt met dat van borneol (smeltpunt 203—204°); inderdaad vertegenwoordigt deze kwaliteit dus een zeer zuiver product.

De fancy-kwaliteit (monster 5) bestond uitsluitend uit grootere plaatjes en stukjes kamfer, glanzend wit van kleur; het gewicht van zoo'n plaatje of stukje bedroeg ongeveer 30—50 mg bij een diameter van circa 5 mm.

Tenslotte de kamferolie. Dit was een helderbruine vloeistof, op den bodem van de flesch had zich een kristallijn neerslag afgezet, dat bij onderzoek in het laboratorium uit rechtsdraaiende borneol bleek te bestaan. De reuk van de olie deed denken aan kamfer en aan terpentijn. De rijkelijke aanwezigheid van vaste kamfer in de olie, zou er op wijzen, dat wij te doen hadden met olie van oude formatie of z.g. oembil djadi.

Om eenig idee van de waarde van Baroes-kamfer te geven, verstrekte de heer Statius Muller verder nog de in tabel II bijeengebrachte prijzen (zoowel de tegenwoordige als die van omstreeks vijf jaar geleden).

Tabel II.

Prijzen van Baroes-kamfer per kati.

Omschrijving	Omstreeks 1923.	1928.
Ruw product fijnkorrelig (2e soort)....	*f* 60	*f* 30
„ „ grofkorrelig (1e soort)....	„ 80	„ 48
Eerste kwaliteit handelsproduct grof en fijn	„ 90	—
Fancy kwaliteit	„ 250	—
Kamferolie, per liter.....	—	„ 4

Blijkens de toelichting hield de lagere prijs in 1928 verband met den achteruitgang van de markt en de mindere zorg aan het product besteed.

Als vergelijking kunnen naast deze prijzen van het natuurproduct geplaatst worden die van de synthetische producten, borneol en rechtsdraaiende borneol.

In 1926 noteerde de firma Kahlbaum voor „borneol" een prijs van 15 Mark per kg en voor „rechtsdraaiende „borneol" 120 Mark per kg. In 1928 was de noteering van de firma Merck voor „borneol" 12 Mark per kg.

Omgerekend per kati (of 0.6 kg) wordt de prijs van synthetische Baroes-kamfer (= rechtsdraaiende borneol) ongeveer *f* 43. Het natuurproduct, in den vorm van het eerste kwaliteit handelsproduct, maakte blijkens tabel II een heel wat hoogeren prijs.

Amsterdam, April 1929. Ir. W. Spoon.

* * * *

Sterke bloei in het maalriet op Java.

Volgens de opgaven van den heer A. van Leer in de Mededeelingen van het Proefstation voor de Java Suikerindustrie 1929 No. 9 pag. 531, werd voor den oogst 1929 93 % van de statistisch bereikte oppervlakte met suikerriet beteeld land met de rietsoort POJ 2878 beplant. Behalve in Banjoemas, waar zij 68 % van den aanplant beslaat en in Djocdjakarta met 78 %, neemt zij in alle deelen van het land ruim 90 % van den aanplant in.

Van den aanplant was 49 % met vlaktebibit beplant, 39 % met topstek en 12 % met bergbibit, terwijl men verwacht, dat voor 1930 het laatstgenoemde cijfer zal verminderen.

In de Mededeelingen van het Proefstation voor de Java Suikerindustrie 1926 No. 19 pag. 589, zegt Dr. J. P. Banier:

„Tot nog toe is gebleken, dat de zaailingen uit de kruising 2364 POJ × EK 28 steeds de beste zijn. Uit deze kruisingen werden in 1921 o.a. de nieuwe POJ soorten 2878 POJ en 2883 POJ verkregen, die beter zijn dan de in 1917 verkregen planten van dezelfde afstamming.

Terwijl de beste planten uit 1917 zeer sterk bloeien en daardoor spoedig voos worden, bloeit 2878 POJ zeer weinig, wat een groot voordeel is. Voosheid treedt bij beide veel minder op; 2878 POJ heeft een hoog rendement, hoog rietgewicht en is uiterst weinig gevoelig voor strepenziekte; 2883 heeft een wat minder mooi rendement, bloeit sterker, is vrij vatbaar voor strepenziekte".

In de jaren 1927 en 1928 bloeide 2878 niet zwaar, bleef niet alleen lang frisch en groen, maar groeide nog langen tijd in den Oostmoesson door. Dientengevolge kon het voldoende topstek geven, om bijna 40 % van den nieuwen aanplant te voorzien. Maar ook kon men steeds de taxaties van de suikerindustrie blijven verhoogen, waartegenover in vroeger jaren na Augustus eer verlaging dan verhooging moest geschieden.

Wij mochten in 1929, waarin ruim 90 % van den aanplant uit 2878 bestaat, zeer weinig bloei verwachten, maar nu lezen wij in het periodiek aanplant rapport van het Proefstation over de tweede helft van April 1929:

De bloei is sterk toegenomen en de groei daarmede afgenomen.

Groep Pasoeroean (95 % 2878). Inplaats van verderen groei, die in dezen tijd nog van beteekenis kan zijn, trad zeer zware bloei op (op de Noordelijke Ardjoenohelling soms tot 80—100 %); de rendementen gingen snel vooruit; de rietgewichten, voor zoover die naar de vooranalyses te beoordeelen zijn, vielen tegen.

Groep Modjokerto (96 % 2878). De bloei van 2878 is veel zwaarder dan verleden jaar, zooaïs de tellingen uitwijzen.

Groep Solo (92 % 2878). De bloei is aan den zwaren kant; gemeld worden gemiddelde bloeipercentages van 40 %, terwijl de tellingen aan de tuinranden tot 70 % aangaven.

Het bureau Aneta verzond twee telegrammen, één uit Malang en één uit Soerabaja, over den bloei van het riet.

In het eerstgenoemde stond vermeld, dat het rietproduct op vele plaatsen tegenvalt en verder dat door den zwaren bloei van 2878 de voorziening van topstek voor den nieuwen aanplant moeilijkheden ondervindt. Aangezien men bij de berekening van de benoodigde bibit op veel topstek had gerekend, zouden eenige fabrieken weder meer DI 52 en SW 11 aan moeten planten.

In het tweede stond vermeld, dat in Djokdja inplaats van een rietoogst van 1500 pikol per bouw of 1300 quintalen per H.A., niet meer dan 1300 pikol per bouw of 1130 quintalen per H.A. zouden worden verkregen. Het suikerproduct zou 20 % minder zijn dan waarop men gerekend had. Groote droogte had den grond hard gemaakt en een zware bloei was opgetreden. In Solo en Banjoemas waren soortgelijke verschijnselen opgemerkt.

Nu zagen wij weliswaar, dat in Djokdjakarta en in Banjoemas het percentage van 2878 riet het laagst is, zoodat die verschijnselen wel in de andere rietsoorten kunnen zijn opgetreden. Evenwel staat er in de berichten uit de drie andere groepen duidelijk de soort 2878 vermeld.

Het is zeer goed mogelijk, dat onder de weersomstandigheden van 1928/29 het 2878 riet meer neiging tot bloeien heeft getoond dan onder die van de voorgaande jaren, toen het groen bleef en doorgroeide. Ook vernamen wij reeds verleden jaar, dat die soort niet zoo goed bestand was tegen alles wat den top beschadigt, als vele andere soorten, die bij bloei, aanvallen van topboorder of toprot wel niet doorgroeien, maar toch de bovenste oogen doen uitloopen, zoodat het riet niet uitdroogt of voos wordt, maar in leven blijft.

Wij zien met spanning de eerstvolgende berichten over de productie van Java tegemoet en hopen, dat de nu ontvangen telegrammen den toestand te donker afschilderen.

Dr. H. C. Prinsen Geerligs.

Naschrift.

Uit de uit Java ontvangen oogstberichten over de resultaten tot 15 Juli blijkt het, dat over de geheele linie de resultaten in de laatste halve maand een weinig zijn verhoogd en ook dat zulks in Djokdja, Solo en Banjoemas het geval is geweest.

Gemiddeld is het oogstcijfer zelfs met 1.5 quintaal per hectare gestegen en voorloopig bestaat er geen gevaar voor een kleineren oogst dan 3 millioen ton van 1000 Kg. tegen een van 2,950,000 ton in 1928.

H. C. P. G.

* * * *

Productie, uitvoer en verbruik van suiker op Java gedurende de laatste 4 jaren.

In tonnen van 1016 Kg.

	1 Mei—30 April.			
	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29
Beginvoorraad	—	21,691	23,437	6,704
Productie	2,281,644	1,956,663	2,360,135	2,939,231
Beschikbaar	2,281,644	1,978,354	2,383,572	2,945,935
Uitvoer	2,064,875	1,721,754	2,100,267	2,620,859
Verbruik[1])	195,078	233,163	276,601	319,033
Eindvoorraad	21,691	23,437	6,704	6,043
	2,281,644	1,978,354	2,383,572	2,945,935

[1]) In het tolgebied van Ned.-Indië.

Specificatie van den uitvoer.

Bestemming.	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29
Nederland	22,533	55	34,990	10,967
Groot-Brittanië	26,334	1	13,647	21,178
Frankrijk	31,227	5,431	37,302	82,919
België	9,161	300	8,804	15,705
Duitschland	6,218	10	34,418	8,932
Italië	—	—	301	4,400
Zweden	—	—	—	6,025
Noorwegen	1,060	—	—	50
Denemarken	800	—	—	—
Griekenland	21,439	—	7,018	4,300
Turkije	3,854	—	—	—
Rusland	8,009	—	—	—
Oostzee	1,846	—	—	—
Zwarte Zee	15,560	—	—	—
Malta	—	—	—	501
Algiers	—	—	—	500
Port-Saïd v.o.	106,256	4,804	60,260	282,819
Ver. Staten O.k.	—	—	—	1,517
Andere havens	—	—	200	—
Bewesten Suez	254,297	10,601	196,940	438,813
Ver. Staten W.k.	—	—	—	51
Zanzibar	350	200	1,453	1,006
Arabië	3,852	3,598	13,000	884
Aden v.o.	—	—	—	13,369
Egypte	—	3,400	—	—
Britsch-Indië	769,952	805,250	846,905	1,096,972
Penang	20,062	23,073	23,263	26,450
Singapore	88,702	78,055	84,257	88,762
Britsch Malaya	—	—	—	2,512
Sandakan	130	125	—	364
Siam	41,542	33,490	35,989	30,718
Saigon	1,349	1,903	6,579	9,335
Philippijnen	—	—	—	854
Dairen	2,204	4,101	300	296
Wladiwostock	1,504	3,466	4,900	100
Az. Rusland	—	—	—	2,370
China	202,336	152,582	203,014	307,403
Hongkong	186,919	193,385	201,597	295,113
Japan en Formosa	491,636	404,860	450,871	254,042
Nieuw-Zeeland	40	100	29,969	49,754
Australië	—	102	294	608
Polynesië	—	—	—	1,070
Andere havens	—	3,463	936	13
Totaal	2,064,875	1,721,754	2,100,267	2,620,859

Dr. H. C. Prinsen Geerligs.

* * * *

Positie van de Java-suiker.

De positie van de Java-suiker op 30 Juni 1929, uitgedrukt in tonnen van 1000 Kg., is als volgt:

Voorraad uit den vorigen oogst		6,000
Productie tot 30 Juni		890,000
Getaxeerde productie in Juli/Nov.		2,110,000
Totaal beschikbaar		3,006,000
Uitvoer tot 30 Juni	309,000	
Consumptie in Ned.-Indië tot 30 Juni	60,000	
Afgeleverd		369,000
Beschikbaar na 30 Juni		2,637,000
Getaxeerde consumptie in N.-I. Juli/April		300,000
Beschikbaar voor uitvoer na 30 Juni		2,337,000
Totale oogst		3,000,000
Daarvan was verkocht tot 30 Juni		1,280,000
Nog te verkoopen door producenten		1,720,000
Productie tot 30 Juni en oude voorraad		896,000
Afgeleverd voor uitvoer en verbruik		369,000
Voorraad op 30 Juni		527,000

Daarvan was niets in handen van producenten.

Op 30 Juni waren alle suikerfabrieken aan het werk en hadden ongeveer 30 % van den aanplant vermalen.

De 150 fabrieken, welke geregeld de voorloopige oogstresultaten aan hare directies in Nederland telegrafisch mededeelen, hadden op 30 Juni per H.A. 153 quintalen standaard muscovado geoogst of slechts 0.7 quintalen meer dan op 15 Juni. Dit cijfer komt overeen met een totalen oogst van 2,910,000 metrieke tonnen suiker telquel. Bij onze laatste taxatie van den oogst hadden wij op een algemeenen vooruitgang van het rendement over het geheele eiland gerekend. Nu deze in Djokjakarta, Soerakarta en in eenige deelen van Banjoemas en van Semarang achterwege is gebleven, zijn wij verplicht onze voorloopige taxatie van den Java-suikeroogst van 1929 met 50,000 ton te verlagen en te brengen op 3 millioen ton.

Dr. H. C. Prinsen Geerligs.

* * * *

Economisch Overzicht van Ned.-Indië, de Straits Settlements, Britsch-Indië, China, Hongkong en Japan over 1928.

(*Vervolg en slot van blz.* 608)

Straits Settlements.

Het jaar 1928 heeft zoowel voor de Straits Settlements als voor de Maleische Staten ernstige moeilijkheden opgeleverd als gevolg van de afschaffing van de rubberrestrictie.

De prijs van het op de rubber voor de Straits Settlements en de Maleische Staten in belangrijkheid volgend product, namelijk het tin, onderging eveneens eene gevoelige daling. Ofschoon later eenige verbetering intrad, bleef de gemiddelde opbrengst voor het jaar 1928 toch aanzienlijk beneden die van de voorafgaande jaren.

De handelsomzet van het geheele Maleische Schiereiland bedroeg $ 1,701,397,000 tegen $ 2,082,409,000 in 1927. Het uitvoer-excedent van $ 47,303,000 in 1927 veranderde in een invoer-excedent van $ 18,259,000 voor '28.

Omtrent de financieele positie van de Straits Settlements valt te vermelden, dat in 1927 de inkomsten $ 37,602,801 bedroegen tegenover een totaal aan uitgaven van $ 39,253,272, waardoor het surplus der kolonie van $ 62,595,000 tot $ 60,545,000 verminderde. Voor 1928 zijn de inkomsten geraamd op $ 35,000,000 en de uitgaven op $ 37,750,000. Naar die taxatie zou het surplus derhalve tot ongeveer $ 58,000,000 terugloopen, waarvan $ 36,000,000 als liquide is te beschouwen.

De eindrekening der Gefedereerde Maleische Staten over 1927 toont eene vermeerdering van het overschot van $ 86,500,000 tot $ 96,000,000. Het surplus zal, naar verwacht wordt, aan het einde van 1928 $ 82,590,000 bedragen. De vermindering is in hoofdzaak toe te schrijven aan de betalingen van $ 5,200,000 aan het vernieuwingsfonds voor de spoorwegen en van $ 6,800,000 aan bijzondere uitgaven voor publieke werken.

Zooals uit deze cijfers blijkt, is de financieele positie zoowel van de Straits Settlements als van de Gefedereerde Maleische Staten nog steeds krachtig.

De uitvoerhandel was, wat de waarde betreft, minder belangrijk dan het jaar te voren.

De totale uitvoer van rubber van het geheele Maleische Schiereiland bedroeg 408,693 ton ter waarde van £ 58,156,000 tegen 371,322 ton ter waarde van £ 61,669,000 in 1927. Naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika werd in 1928 284,203 ton verscheept, naar Engeland 60,994 ton, naar het Vasteland van Europa 29,412 ton en naar Japan 26,383 ton. De hoeveelheid rubber, welke in de wekelijksche veilingen te Singapore in 1928 werd verkocht, bedroeg totaal 307,524 pikol, tegen respectievelijk 320,460 en 265,216 pikol de beide voorgaande jaren.

De invoerhandel maakte, de omstandigheden in aanmerking genomen, een beter jaar door dan aanvankelijk was verwacht. De aanwezigheid van slechts kleine voorraden bij den aanvang van het jaar, het tijdig intrekken van uitstaande orders in het buitenland toen het besluit tot afschaffing der rubber-restrictie bekend werd en eene zeer voorzichtige verkooppolitiek hebben importeurs voor groote verliezen bewaard. De boycot van de zijde der Chineesche handelaren van Japansche goederen bood voorts eene goede gelegenheid om Manchester-goederen tegen loonende prijzen van de hand te zetten. De aanbouw van woonhuizen en openbare gebouwen, benevens de werken in verband met de vlootbasis, deden eene goede vraag naar bouwmaterialen ontstaan, waarvan de importhandel kon profiteeren.

De geldmarkt was het geheele jaar ruim. Als gevolg van de sterk verminderde waarde van den uitvoer was het aanbod van exportpapier in verhouding tot de voor den aankoop daarvan beschikbare middelen te klein om den Sterling-koers te handhaven op het niveau, waarop het

jaar opende. De koers liep al spoedig van 2/4 1/32 terug tot 2/3¾, zijnde het laagste goudpunt. In September trad eene reactie in, die de noteering deed oploopen tot 2/4 1/32 in November. Het jaar sloot met eene noteering van 2/3 27/32.

De circulatie van Gouvernementsbiljetten bedroeg ultimo December 1928 $ 115,636,274 tegen $ 117,396,000 ultimo December 1927. Hiertegen was eene dekking aanwezig van ongeveer $ 49,566,726 aan Sterling en gouden specie, $ 16,321,765 aan zilveren munt en $ 102,959,862 aan beleggingsfondsen berekend naar de marktwaarde.

De concurrentie in het wissel- en bankbedrijf was scherper dan ooit.

De effectenmarkt ondervond den invloed van de slechte tijden. Voor rubber- en tin-aandeelen bestond na Januari nagenoeg geene belangstelling meer. Eerst in de laatste maanden des jaars kwam daarin verandering, toen de rubberprijs meer stabiel werd en de tinprijs zich gedeeltelijk herstelde. Voor aandeelen in industrieele ondernemingen en voor Gouvernements-obligatiën bestond het geheele jaar goede vraag.

Britsch-Indië.

Het jaar 1928 was voor Britsch-Indië niet onverdeeld gunstig. Wel is waar vertoonde de handelsbeweging eenige opleving, doch verschillende bedrijven stonden ten gevolge van werkstakingen geruimen tijd stil. Daardoor werd groote schade geleden.

De begrooting over het fiscale jaar 1928/29 gaf een aanzienlijk overschot te zien, hetwelk grootendeels zal worden aangewend ter versterking van de financiën der provinciën.

De handelsbalans voor het fiscale jaar 1927/28, eindigende 31 Maart 1928, leverde een voordeelig saldo op van Lakhs Rs. 4968, tegen Lakhs Rs. 3996 het voorgaande jaar.

De uitvoer (exclusief her-exporten) vermeerderde van Lakhs Rs. 30,950 tot Lakhs Rs. 31,911 in 1927/28. Deze vermeerdering komt op rekening van de voornaamste exportproducten des lands, behalve katoen en katoenen goederen, waarvan de uitvoer met circa Lakhs Rs. 1300 terugliep.

De invoer nam toe van Lakhs Rs. 23,140 tot Lakhs Rs. 24,990.

De invoer van goud en zilver bedroeg Lakhs Rs. 3460 tegen Lakhs Rs. 4131 in 1926/27.

De in- en uitvoercijfers, die van goud en zilver niet medegerekend, toonden voor de acht maanden, eindigende November 1928, een totalen omzet van Lakhs Rs. 38,000 tegen Lakhs Rs. 37,000 in hetzelfde tijdvak van 1927.

De katoen-oogst bedroeg voor het seizoen 1927/28 volgens de laatste raming 5,871,000 balen tegen 4,973,000 balen het vorige jaar. De thans te velde staande oogst wordt volgens de laatste officieele opgave geschat op 5,996,000 balen.

De jute-oogst leverde het afgeloopen jaar volgens de laatste raming 9,916,000 balen op tegen 10,889,000 balen in 1927. Het met jute beplante areaal bedroeg naar schatting 3,131,000 acres tegen 3,630,000 acres in 1927.

De rijst-oogst 1927/28 bedroeg 27,972,000 ton tegen 29,479,000 ton in 1926/27. De opbrengst van den rijstoogst in Burma wordt geschat op 7,334,000 ton padi, tegen 7,489,400 ton in het vorige seizoen, van welke hoeveelheid volgens verwachting ongeveer 4,030,000 ton padi beschikbaar zullen komen voor uitvoer, overeenkomende met 2,980,000 ton cargo-rijst, tegen 3,160,000 ton het vorige jaar.

De productie van ruwe suiker (gur) bedroeg voor het seizoen 1927/28 3,217,000 ton tegen 3,208,000 ton het vorige jaar. De invoer van buitenlandsche suiker daalde van 823,000 ton tot 719,000 ton in de overeenkomstige periode van 1927/28.

Het aandeel van Java daarin bedroeg 691,000 ton, hetgeen eene vermeerdering is van 80,000 ton vergeleken met het jaar 1926/27.

Het met tarwe beplante areaal was in 1927/28 groot 32,211,000 acres tegen 31,244,000 acres in 1926/27. De oogsten beliepen respectievelijk 7,762,000 ton en 8,850,000 ton.

De thee-productie is voor 1927/28 volgens de officieele statistieken op 340,750,000 pond te stellen tegen 392,900,000 pond in 1926/27. De prijzen waren aanvankelijk iets lager dan het vorige jaar, doch verbeterden de laatste maanden van 1928.

De steenkool-industrie maakte weder een moeilijk jaar door, niettegenstaande de export sedert de kolenstaking in Engeland weinig is teruggeloopen.

China.

Het jaar 1928 was voor China aanmerkelijk gunstiger dan de voorgaande jaren. In den binnenlandschen toestand kwam veel verbetering. Het jaar eindigde zelfs met eene te Nanking bijeengeroepen ontwapeningsconferentie.

De grootste moeilijkheid voor de regeering is thans hare militaire en politieke successen te consolideeren.

Bijna onoverkomelijke bezwaren ondervindt de Minister van Financiën, de heer T. V. Soong, bij zijne pogingen om de financieele positie van China te regelen en op eene gezonde basis te brengen. Zijn streven gaat uit naar unificatie der financiën. Tot dusver werden echter slechts door vier provinciën gelden afgedragen. De overige gevoelen zich in dit opzicht nog onafhankelijk.

Verhooging van de belastingen is onmogelijk, daar oorlogen, droogte, hongersnood en andere rampen het land in zulk een toestand hebben gebracht, dat zelfs de reeds bestaande lasten niet dan met moeite zijn te dragen. De hoop is gevestigd op leeningen van het buitenland, speciaal van de Vereenigde Staten. Of financieele hulp van die zijde verkregen kan worden, is, volgens Minister Soong, afhankelijk van het slagen der poging om het beheer over alle landsinkomsten te centraliseeren en van eene zeer belangrijke vermindering van het leger en van het aantal ambtenaren.

Voorloopig blijven de algemeene inkomsten beperkt tot de invoerrechten.

De douane-inkomsten bedroegen in 1928 Tls. 82,332,000, zijnde Tls. 13,500,000 meer dan in 1927 en Tls. 4,000,000 meer dan in 1926. Het nieuw afgekondigde met ingang van 1 Februari 1929 in werking tredende verhoogde tarief zal varieeren van 7½ %—27½ %.

De Nationalistische regeering stichtte te Shanghai de Central Bank of China, met een kapitaal van $ 20,000,000, welke instelling zal optreden als circulatie-bank, gebonden aan eene bepaalde metaaldekking tegen het circuleerende bankpapier.

Van regeeringswege werd toegezegd, dat de bestaande wetten zullen worden gecodificeerd en vóór of op 1 Januari 1930 afgekondigd.

Onder die omstandigheden had de uitvoerhandel minder te beteekenen dan het jaar te voren; slechts de Yangstze Vallei en Mandsjoerije maakten eene gunstige uitzondering.

De uitvoer van zijde bedroeg in het seizoen 1927/28 circa 99,587 balen met eene waarde van circa Tls. 85,000,000, waarvan 33,030 balen naar Amerika en 45,607 balen naar Europa werden verscheept.

Voor de betere theesoorten bestond over het algemeen goede vraag, terwijl daarentegen de mindere kwaliteiten niet veel aftrek vonden. Toch waren ook de voorraden van deze laatste soorten aan het einde van het jaar belangrijk afgenomen.

De invoerhandel heeft een vrij goed jaar achter den rug. De afnemingen door het binnenland, dat zich in de onzekere tijden met het allernoodigste tevreden had moeten stellen, werden steeds beter, terwijl importeurs, met het oog op de verhooging der douane-tarieven, zorgden voor flinke aanvoeren. De invoer van Java-suiker nam sterk toe, eveneens de import van manufacturen.

De industrieele bedrijven, meer speciaal de katoenspinnerijen en weverijen, hebben een zeer gunstig jaar achter den rug, al had men ook nu weder te kampen met werkstakingen.

De fluctuatiën van den zilverprijs waren het afgeloopen jaar wederom gering. De gemiddelde prijs was 26¾ d. per oz. De markt te Londen opende in Januari op 26$^{7}/_{16}$ d. en sloot op 31 December op denzelfden koers. De hoogste noteering was 28⅞ d. in Mei en de laagste 26$^{1}/_{16}$ d. in Januari.

De geldmarkt was in het begin van het jaar krap, doch in April werd eene ontspanning merkbaar. In Mei trok de markt, in verband met de politieke verwikkelingen, zeer sterk aan. Einde Juni had echter weder eene verruiming van betaalmiddelen plaats. Aan het einde van het jaar kon van eene zeer ruime geldmarkt worden gesproken.

De voorraad Sycee bedroeg bij het begin van het jaar ± Tls. 56,600,000, daalde met Chineesch Nieuwjaar tot ± Tls. 50,000,000 en telde ultimo Dec. Tls. 63,870,000. Onder die omstandigheden bleef de „native interest" ook laag.

De effectenmarkt is over het algemeen vast geweest. De omzetten waren echter gering, vooral in het eerste semester. Voor zoover de Chineesche leeningen gedekt zijn, profiteerden zij van het terugkeerend vertrouwen na het totstandkomen van de Chineesche eenheid.

Het aantal buitenlandsche bankinstellingen bleef in 1928 ongewijzigd. Aan het einde des jaars waren te Shanghai 20 vreemde banken gevestigd, namelijk 6 Japansche, 4 Engelsche, 3 Amerikaansche, 2 Nederlandsche, 2 Fransche, 1 Belgische, 1 Italiaansche en 1 Duitsche.

Hongkong.

Hoewel het in politiek opzicht in Zuid-China rustig bleef en zich in de kolonie geene gebeurtenissen voordeden, welke het economische leven opnieuw verstoorden, was 1928 voor Hongkong over het geheel een weinig bevredigend jaar. In den toestand van depressie, waarin handel en industrie reeds sedert 1925, het jaar van den anti-Britschen boycot, verkeeren, kwam slechts geringe verbetering. Zoowel de geleidelijk minder geworden koopkracht van de bevolking van het achterland als de onzekerheid omtrent hetgeen de toekomst in China zal brengen droegen hiertoe bij.

De financieele positie der kolonie ging echter wel eenigszins vooruit.

Wat den importhandel betreft waren de resultaten van den handel in manufacturen niet onbevredigend voor de Europeesche importeurs, die hoofdzakelijk op commissiebasis werken. Voor de Chineesche handelaren waren de uitkomsten van dezen handel echter minder gunstig door de onvoldoende vraag en de aanzienlijke voorraden.

De handel in kunstmatige verfstoffen kon op vrij bevredigende resultaten wijzen.

De import van katoenen garens van Bombay was zeer gering, hetgeen voor een deel verband hield met de arbeidsmoeilijkheden in Britsch-Indië, waardoor de spinnerijen aldaar het grootste deel van het jaar stil lagen. De vraag naar Shanghai-garens nam hierdoor toe.

De handel in meel is niet ongunstig geweest; de voorraden aan het einde van 1928 waren kleiner dan die per ultimo 1927. Aanvoeren hadden voornamelijk plaats van Noord-Amerika en Canada.

De steenkolenhandel was het afgeloopen jaar iets beter dan gedurende 1927, zulks ook weder onder den invloed van den anti-Japanschen boycot, waardoor Japan circa 40 % minder kolen geleverd heeft dan het voorafgaande jaar. Speciaal Britsch-Indië heeft van dien boycot kunnen profiteeren, doch eveneens Borneo, Bangkok en Afrika.

De invoer van suiker was belangrijk grooter dan het vorige jaar, hetgeen o.m. verband hield met het per 1 Februari 1929 in werking treden van de verhoogde invoerrechten in China. De prijzen konden de eerste maanden van het jaar eenigszins verbeteren, doch daarna trad in sympathie met de overige markten eene reactie in. Het bedrijf der raffinaderijen te Hongkong leed van de concurrentie van Javasuiker; de China Sugar Refining Company Ltd. was verplicht in liquidatie te treden.

De prijs van rijst kon zich handhaven. De her-export van buitenlandsche rijst (afkomstig van Saigon en Siam) was kleiner dan die gedurende 1927 wegens sterk verminderden uitvoer naar Peru, welk land het invoerrecht op rijst verdrievoudigde.

Voor den zijdehandel te Canton is het jaar gunstig geweest. Geregelde vraag van Europa en Amerika veroorzaakte eene vaste markt voor het product, zoodat de prijzen zich gedurende het geheele jaar goed konden handhaven en de vooruitzichten voor het nieuwe jaar zich gunstig laten aanzien. De zichtbare voorraden te Canton werden per ultimo 1928 getaxeerd op 15,000 balen, d.i. 3 à 4000 balen minder dan aan het einde van het vorige jaar.

Wat de andere exportproducten van Zuid-China betreft, was de uitvoer van houtolie, cassia-olie en gember belangrijk minder dan het vorige jaar. De uitvoer van de overige producten als matten, tabak, vederen, huiden, soja, wolframerts etc. was ongeveer gelijk aan dien van 1927, hetgeen ook het geval was met tin.

Voor de buitenlandsche scheepvaart was 1928 een beter jaar dan voor de kustvaartlijnen en rivierdiensten, welke in het bijzonder te lijden hadden van de slechte tijden. De aanvoer van Javasuiker verliep normaal; de vracht voor dit product varieerde van *f* 0.50 tot *f* 0.60 per pikol. De tarieven der diverse vrachtenconferentie bleven nagenoeg onveranderd.

De kolonie werd in 1928 aangedaan door 184 Nederlandsche schepen met eene tonnenmaat van 1,966,457 tegen 213 schepen met eene tonnenmaat van 2,061,061 in 1927.

De geldmarkt bleef ruim, zoodat de rentestandaard eenigszins daalde. Het bedrag aan circuleerend bankpapier was in December 1928 $ 61,965,862 tegen in December 1927 $ 64,806,432.

De effectenmarkt verbeterde de eerste maanden van het jaar belangrijk. Later volgde evenwel eene reactie, waarop de markt verder lusteloos bleef. Voor prima beleggingsfondsen bestond goede vraag.

In het aantal buitenlandsche banken, dat zich op den wisselhandel toelegt, kwam geene verandering. Dit bedroeg aan het einde des jaars 13, namelijk 4 Britsche, 3 Amerikaansche, 2 Fransche, 2 Japansche en 2 Nederlandsche.

Japan.

Voor Japan was het jaar 1928 niet gunstig. De gevolgen van de zware financieele crisis, welke in April 1927 uitbrak, deden zich nog steeds in sterke mate gevoelen. De groote credieten, door de Bank van Japan onder garantie der regeering tot steun der in moeilijkheden geraakte banken verstrekt, overtroffen verre de werkelijke behoeften van handel en industrie en leidden daardoor tot een onevenwichtigen toestand.

De cijfers van den buitenlandschen handel weerspiegelen den minder gunstigen economischen toestand. Vergeleken met 1927 vermeerderde de invoer met Yen 19,000,000, terwijl de uitvoer met Yen 21,000,000 daalde, als resultaat waarvan het invoer-surplus met Yen 40,000,000 steeg.

De Japansche wisselkoers was onderhevig aan aanzienlijke fluctuatiën. Na eene geleidelijke daling trad einde Augustus een herstel in op het gerucht, dat de Regeering het voornemen zou koesteren tot opheffing van het uitvoerverbod op goud over te gaan. Het jaar opende met eene officieele noteering op New-York van 46⅝ en sloot op 45⅞ met als hoogsten koers 48 den 28sten Maart.

In den toestand van enkele der voornaamste industrieën trad eenige verbetering in, voornamelijk door productiebeperking.

De uitvoer bedroeg in 1928 Yen 20,000,000 minder dan in 1927.

De rijstoogst bracht 60,302,780 koku (à 2½ pikol) op, derhalve 1,000,000 koku minder dan de opbrengst in 1927 verkregen.

Voor de scheepvaart was het afgeloopen jaar niet onbevredigend, o.a. in verband met de groote importen van meel, zoowel uit Amerika als uit Australië, waardoor er goede vraag naar scheepsruimte bestond. Onder Nederlandsche vlag werden te Kobe gedurende 1928 ingeklaard 56 schepen, metende 356,927 ton, tegen 71 schepen met een inhoud van 323,254 ton in 1927.

De credietverleening ten behoeve van handel en industrie bleef in verband met de economische depressie beperkt, hetgeen tot eene toeneming van de deposito's bij de groote bankinstellingen leidde. De geldmarkt was daardoor vrijwel gedurende het geheele jaar ruim. Het disconto van de Bank van Japan bleef onveranderd op 1½ sen, overeenkomende met 5.48 % 's jaars.

De rentevoet voor daggeld varieerde tusschen 1½ sen en 5 rin per dag of respectievelijk 5.48 % en 1.83 %.

In tegenstelling met de verwachtingen was de effectenmarkt het geheele jaar lusteloos gestemd; de koersen bewogen zich voor de meeste fondsen in dalende richting. Voor obligatiën bestond echter bij voortduring goede belangstelling; het gemiddelde rendement liep van 7.11 % terug tot 6.13 %.

* * * *

Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië.

In de, den 4den Juli, te 's-Gravenhage gehouden algemeene ledenvergadering van den Ondernemersraad voor Ned.-Indië, sprak de voorzitter, Prof. Mr. M. W. F. Treub, als naar gewoonte een jaarrede uit.

Uiteraard hadden spr.'s beschouwingen in hoofdzaak de in zijn jongste reis naar Ned.-Indië opgedane ervaringen tot uitgangspunt.

In links georiënteerde politieke kringen wordt aan den Ondernemersraad een invloed toegeschreven, die de werkelijkheid phantastisch ver te boven gaat. Onnoodig er bij te vermelden, dat die door een sterk vergrootglas opgenomen invloed in de oogen van hen, die met dat instrument opereeren, niet van het allerbeste allooi is.

Intusschen ligt in die overdrijving van de zijde der politiek en sociaal linksche heeren een niet bedoeld bewijs van waardeering, dat bij de eigen leden nog niet voldoende leeft. De invloed van uwe vereeniging is bij lange na niet zoo groot als hij bij hechtere aaneensluiting zou kunnen zijn. Het is een tot nog toe vrij algemeen verschijnsel in ondernemersorganisaties, dat de aaneengesloten groepen en personen te weinig geneigd zijn een zoodanig deel van hun individueele zelfstandigheid aan de vereeniging, waarin zij zich ter bevordering hunner algemeene belangen samen bonden, ten offer te brengen als voor de kracht daarvan noodzakelijk.

Zoolang de economische dragers van het kapitalisme zich nog de weelde kunnen veroorloven maling te hebben aan den invloed van de pers en zich geen rekenschap behoeven te geven aan de beteekenis eener werkelijke krachtige organisatie, zoolang hebben zij nog de beschikking over een groote stille reserve.

Het loont de moeite de nog in de windselen zijnde ondernemersvereenigingen te vergelijken met de reeds over haar machtstoppunt heen zijnde vakbeweging der Europeesche werknemers. Deze laatste is reeds zienderoogen bezig te verworden. Wel verre van nog haar beste krachten te besteden aan haar eigenlijke doel: de bevordering der economische belangen der arbeidende klasse, wordt zij met den dag meer in het kielzog der groote politiek getrokken en zoekt zij, zonder dat de leiders in werkelijkheid eenige macht boven zich voelen, aan welke zij een waarachtige verantwoordelijkheid schuldig zijn, nu eens op kosten van de eene, dan weer op die van een andere groep harer leden algemeene voordeelen te behalen op het terrein van het openbare leven, mede tot grootere glorie van de — gelijk opgemerkt — onverantwoordelijke hoofdleiders.

Na deze inleiding kwam Prof. Treub tot zijn eigenlijke onderwerp. Spr. stelde in het licht, dat het afgeloopen jaar opnieuw heeft bewezen, dat zij, die in 1921 tot het inzicht kwamen, dat er behoefte bestond aan organisatie tot het behartigen van de algemeene belangen van de in Indië werkende ondernemingen, daarmede blijk gaven van een juisten en breeden blik.

Ten bewijze hiervan vestigde spreker op enkele hoofdpunten de aandacht.

Dank zij ons onvermoeid aan het licht stellen van het onrechtmatige der heffing van het goederengeld, bij welks geboorte het landsbestuur de wettelijke waarborgen in het belang van de belastingplichtigen meende te kunnen ontduiken, door aan deze bedekte verhooging van in- en uitvoerrechten den naam van restributie te geven, heeft de Raad van Justitie te Batavia ongeldig verklaard.

Ook al zou het Gouvernement het proces in hooger beroep winnen, is met die uitspraak aan de heffing van het goederengeld haar zakelijken grondslag ontvallen. Men mag aannemen, dat de Raad van Justitie te Batavia er voor heeft gezorgd, dat de Indische wetgever voortaan zal begrijpen, dat, als hij, terecht, van de ingezetenen eerbied voor de wet verlangt, hij heeft te beginnen met er zijnerzijds eerbied voor te toonen.

Een tweede succes had de Vereeniging te boeken ten aanzien van de niet-belastbaarheid in de vennootschapsbelasting van de personeelstantièmes. Hier heeft de Ondernemersraad niet opgehouden te wijzen op het ongerijmde van het behandelen van een wisselende uitgaaf als een deel van de winst.

Er zijn meer teekenen, dat de Indische Regeering de beteekenis der Westersche bedrijven voor den bloei en de ontwikkeling van het land thans op haar waarde weet te schatten. Onder den invloed van die stemming komen hoogere en lagere autoriteiten aan den eenen en ondernemersorganisaties aan den anderen kant meer naar elkander toe dan bij het optreden van den thans te Buitenzorg troonenden Landvoogd over het algemeen werd verwacht.

Spr. behandelde dan verder allereerst zijn bezoek aan Sumatra en knoopte aan zijn besprekingen met den tegenwoordigen gouverneur aan de Oostkust, den heer Van Sandick, de volgende beschouwingen vast:

Speciaal op het stuk der toenemende assistentenmoorden gaf deze gouverneur van groote bezorgdheid blijk. Hij dacht er niet aan zijn plicht, om naar vermogen daartegen te waken, te hebben vervuld, met het onrustbarend verschijnsel te schuiven op den breeden rug der poenale sanctie, waarmede minder ernstige lieden, wien het aan het vereischte verantwoordelijkheidsgevoel ontbreekt, zich gemakkelijk van deze hoogst ernstige zaak meenen te kunnen afmaken.

Bij mijn gesprekken met de hoogste in Indië zetelende autoriteit bleek mij al spoedig, dat deze de zaak niet minder ernstig opnam en au fond niet anders inzag dan de genoemde gouverneur. Het zou onjuist zijn voor de toenemende opstandigheid der koelies op Java zoowel als in de Buitengewesten één enkele oorzaak aan te wijzen. Zooals bij alle maatschappelijke verschijnselen is er ook hier een pluraliteit van oorzaken, waaronder evenwel een tweetal naar voren komt.

Behalve een minder tactvol optreden van de slachtoffers, dat in enkele gevallen wel de naaste aanleiding tot de aanvallen zijn zal, maar dat deze alleen bij hooge uitzondering verklaren en in geen enkel geval verontschuldigen of rechtvaardigen kan, is de hoofdoorzaak te zoeken in het voortwoekeren der oproerige propaganda, die, onder welken naam dan ook, door de autoriteiten met te groote lankmoedigheid wordt geduld. De vraag is bij velen gerezen, of een minder tactvol optreden van sommige inspecteurs van den Arbeid daaraan niet mede schuld heeft.

Door het krachtig optreden van den Gouverneur van de Oostkust, is dit thans, blijkens de laatste berichten, welke over de zaak werden ontvangen, beter dan voorheen tot de ambtenaren dier inspectie doorgedrongen en is op dit bij uitstek gewichtige punt een betere verstandhouding, zoowel tusschen de daarbij betrokken autoriteiten onderling, als tusschen dezen en de planters, ontstaan.

Vervolgens wijdde spr. eenige opmerkingen over de werving en kwam zoodoende van zelf op de quaestie der poenale sanctie.

Het bureau van den Raad heeft tijdens spr.'s afwezigheid een bij uitstek nuttig werk gedaan door de samenstelling van een overzicht van de strafbepalingen op arbeidsovereenkomsten in verschillende koloniale landen. Daarmede heeft het, indien men ten minste rekenen mag op goede trouw, voor goed afgerekend met de sage, dat Ned.-Indië op dit stuk een betreurenswaardige uitzondering zou maken op een algemeenheid van uitsluitend civielrechtelijke sancties op arbeidscontracten in koloniale gebieden.

Met betrekking tot de quaestie der arbeidsvoorwaarden in de bergcultures had Prof. Treub een belangwekkend onderhoud met vertegenwoordigers van de geemployeerden in die cultures, onder wie de heer Van Lonkhuizen. Spr. sprak zich bij die gelegenheid uit omtrent de wenschelijkheid aan de zijde der ondernemers om de vakvereenigingen der Europeesche werknemers te erkennen en aan den anderen kant de noodzakelijkheid aan de zijde der werknemers zich er van te onthouden door onnoodige scherpte van toon die erkenning te bemoeilijken of te belemmeren.

Over de audiëntie, die spreker door den Landvoogd werd verleend, zei spr. o.m.: Door een ongedwongen bespreking van een aantal gewichtige onderwerpen zijn verschillende misverstanden uit den weg geruimd en heeft mijn reis als ik mij niet geheel vergis, goede vruchten afgeworpen, niet alleen voor uw vereeniging, maar ook op breeder terrein. Met groot genoegen heb ik kunnen constateeren, dat Z. Exc. de beteekenis eener gezonde organisatie der Indische ondernemers erkent en voor zoover dit mogelijk is zonder aan zijn plicht om zich boven groepsbelangen te plaatsen en te houden, bereid is die te bevorderen.

Aan het slot van zijn rede besprak de heer Treub de gebeurtenissen op Curaçao.

De wijze, waarop de gouverneur van het eiland optrad, is zeker geen voorbeeld van flinkheid. Een vertegenwoordiger van de Kroon handelt in uren van acute crisis anders. Men heelt het gebleken kwaad intusschen niet met het in de woestijn zenden van een enkelen zondebok. Het zit daarvoor veel te diep. Zelfs de zittende Regeering, die officieel de verantwoordelijkheid draagt, heeft niet alleen schuld; ook vorige regeeringen gaan niet vrij uit.

Onder den invloed van een volksvertegenwoordiging, die met de stroomingen van den dag meevaart, hebben opvolgende regeeringen den plicht tot bewaking van het onderpand, dat het Nederland van heden van zijn voorvaderen heeft geërfd, in toenemende mate verzacht. De verantwoordelijkheid daarvoor rust op het gansche volk.

Het gebeurde te Curaçao was niet meer dan een incident, een symptoom. Doch als zoodanig kan het niet ernstig genoeg worden opgenomen. Niet slechts onze waardigheid als tweede of derde koloniale mogendheid werd er door aangetast, maar met diepe schaamte moet men erkennen, dat, tenzij met vollen ernst en kracht zonder verwijl worde ingehaald, wat aan bewaking en bescherming onzer koloniën ontbreekt, hetgeen gisteren in de West voorviel, met eenige wijziging in de details, morgen in de Oost gebeuren kan.

Spr. hoopt, dat hetgeen te Curaçao voorviel in zijn gevolgen ten zegen zal strekken aan Nederland en zijn koloniën en daarmede tevens aan de gansche wereld, welker onderdeelen tegenwoordig te nauw samenhangen dan dat een machtverplaatsende schok op een enkel gewichtig punt niet een ernstige bedreiging beteekenen zou van haar geheele ordening.

* * * *

De Handelsvereeniging te Soerabaja.

Aan het jaarverslag 1928 is het volgende ontleend:

Het jaar 1928 achten wij in de geschiedenis onzer vereeniging een zeer belangrijke; het gaf nl. het aanzijn aan twee „afdeelingen" onzer vereeniging: de afdeelingen „Import" en „Technische Import".

Deze afdeelingen, waarvan de werkwijze in onze statuten is geregeld, hebben in vele opzichten een groote mate van zelfstandigheid en kunnen er door hun samenstelling toe leiden, dat de belangen van bepaalde groepen, die in haar vertegenwoordigd zijn, meer intensief behartiging vinden, dan in de praktijk mogelijk is gebleken. Niet dat wij veronderstellen, dat dit een gevolg zou zijn van de veranderde organisatie, maar wij nemen wèl aan, dat de intensiever behartiging der importbelangen in het afgeloopen jaar rechtstreeks door de oprichting der afdeeling import is beïnvloed. Door de vorming van een dergelijke afdeeling toch komen diegenen, die er in vereenigd zijn, er blijkbaar spoediger dan vroeger toe, vraagstukken van wijder dan persoonlijke strekking bij hun organisatie voor te brengen. En slechts wanneer een of andere kwestie bij het secretariaat aanhangig is gemaakt, kan men verwachten en verlangen, dat ze op de juiste wijze behandeling en intensieve behartiging vindt. Men vergete toch nimmer, dat het secretariaat niet in de praktijk van den handel staat en nimmer staan kàn, als de leden, die tot de organisatie behooren. Tot de behandeling van verschillende onderwerpen of kwesties kan — met geringe uitzonderingen — het Secretariaat dan ook slechts overgaan, indien het er door de leden op is geattendeerd. Meer dan een aanwijzing is niet noodig, voor de rest moet het secretariaat in staat zijn, om de onderhavige vraag uit te werken en zoo noodig te bevoegder plaatse voor te brengen,

maar het moet — alweer algemeen gesproken — die aanwijzingen voor de richtige vervulling van zijn taak dan ook van de leden ontvangen.

Het volle rendement uit zijn organisatie te halen, heeft de „algemeene import" nog niet geleerd; al te veel staart men zich nog blind op het eigen belang en vergeet, dat het algemeene daarmee lang niet altijd in strijd is, integendeel vaak een maatregel van algemeen belang ook het bizondere — het eigen — belang zal kunnen bevorderen.

De afdeeling Import zal dan ook in den eerstkomenden tijd (hoe lang die zal zijn kan nog niemand voorzien) als voornaamste taak hebben: haar leden te leeren, het grootste nut te trekken uit hun organisatie. Zij zal haar leden er toe moeten opvoeden, óók in organisatorisch verband te leeren denken en handelen. En zij zal dat n.o.m. het best kunnen bereiken, door den leden te toonen, in ieder afzonderlijk geval wéér, wat organisatie vermag en wat door haar is te bereiken.

Een ware taak zal daarbij rusten op de bestuurders der afdeeling, van wie veel zal worden gevraagd. Wij spreken de hoop uit, dat deze afdeeling in de toekomst meer steun zal ondervinden van hare leden.

De voornaamste kwesties door onze Vereeniging behandeld, bespreken wij hieronder, zonder in details af te dalen:

In April deed zich een belangrijk tekort aan platte wagens op de Oosterlijnen voor, waardoor de handel ernstig benadeeld werd; op ons telegrafisch verzoek aan den hoofdinspecteur der S.S., om in het tekort te voorzien, werd geantwoord, dat onmiddellijk maatregelen zouden worden genomen om aan het bezwaar te gemoet te komen. Volgens bekomen inlichtingen zijn thans stappen gedaan tot permanente aanvulling van het aantal platte wagens.

Naar aanleiding van een bij de dienstleiding der S.S. bestaand plan, om een trein in te leggen van Bondowoso naar Soerabaja en van daar naar Jogja, vroegtijdig genoeg van Bondowoso vertrekkend om nog op denzelfden avond te Jogja aan te komen, (z.g. ééndaagsche Bondowoso—Jogja) werden wij door de S.S. in de gelegenheid gesteld, haar van advies te dienen.

Ook in de kwestie van verandering in den vertrektijd van den eersten sneltrein van Malang naar Soerabaja en den laatsten trein van Soerabaja naar Malang, dienden wij de S.S. van advies.

Aangezien de plaatselijke Douanedienst zich ten aanzien van goederen die vóór 1 Januari 1928 op voorloopige aangiften waren ingevoerd, op het standpunt stelde, dat voor die goederen goederengeld verschuldigd was, indien definitieve aangiften op of na 1 Januari waren ingediend, wendden wij ons tot den Directeur van Financiën te Weltevreden met het verzoek maatregelen te willen doen treffen, opdat goederengeld door de douane ten onrechte op deze goederen geheven, zou worden gerestitueerd.

Deze aangelegenheid werd naar genoegen afgedaan. In Augustus 1928 verzochten wij het hoofd van het Havenwezen om zoo mogelijk de opbrengst van het goederengeld maandelijks te doen publiceeren in de *Javasche Courant*. Deze opgave wordt sedert geregeld gepubliceerd, gespecificeerd naar de havens.

Een uitgebreide correspondentie vond plaats met het hoofd van den P.T.T.-dienst met betrekking tot uitgestelde telegrammen en het in deze telegrammen toegelaten aantal woorden en groepen van in letters of cijfers geschreven getallen; voorloopig blijft dit aantal bepaald op 1/3 van het aantal getaxeerde woorden van inhoud en onderteekening te zamen. Wij verkregen echter de toezegging, dat door de Indische Administratie een wijziging in milderen zin t. z. t. in beschouwing zal worden genomen.

De invoering van frankeermachines, reeds sedert 1923 aanhangig, werd weder met de afdeeling Algemeene Postzaken te Bandoeng in behandeling genomen. Bij het schrijven van dit overzicht is de eerste dergelijke machine in gebruik op Java.

Klachten over de telefonische aanbieding en aflevering van telegrammen kwamen ook dit jaar weder voor, en werden door ons voorgebracht bij het Hoofdbureau te Bandoeng.

Ook wat betreft den luchtpostdienst gaven wij meermalen kennis van onze meening, speciaal omtrent het feit, dat vooralsnog geen zekerheid bestaat, dat de door den Handel ter verzending per luchtpost aangeboden stukken ook werkelijk langs den luchtweg zullen worden verzonden. Zoolang hieromtrent geen zekerheid bestaat, zal de belangstelling van den handel bij het luchtpostverkeer Ned.-Indië—Nederland wel zeer gering blijven.

Meermalen hadden wij gelegenheid de K.N.I.L. Mij. van advies te dienen en aarzelde ons bestuur niet, duidelijk zijn meening te uiten in de treurige aangelegenheid betreffende het landingsterrein te Soerabaja.

Op ons verzoek, gericht aan den Hisp. van Financiën om vrijstelling van zegel op afschriften van Rekening Courant, werd afwijzend beschikt.

Tengevolge van de door ons met den inspecteur van Financiën aangeknoopte correspondentie, konden wij de vrijstelling van handelszegel op gaplekmeel-contracten verkrijgen en werden door onze tusschenkomst belangrijke bedragen aan zegelgeld door 's Lands Kas teruggetaald.

Tengevolge van de door ons met de Handelsvereeniging te Makasser gevoerde correspondentie over het te hooge watergehalte, waarmede Celebes-maïs wordt verscheept, werd ten slotte op een ten kantore van den Gouverneur van Celebes gehouden vergadering van belanghebbenden bij den maïshandel de noodzakelijkheid van de totstandkoming van een maïskeur besloten. De afkondiging van deze maïskeur is echter nog steeds niet geschied. Het ontwerp ligt, naar wij vernemen, nog op een der departementen.

Tengevolge van de tot stand gekomen groote verkoopen van suiker tot verlaagden prijs bij verscheping bewesten Suez, wendden wij ons tot den Hisp. I. U. en A. met advies tot verlaging van den prijs voor suikers met bewesten Suez in de Prijscourant Statistiekrecht IIe kwartaal 1929. In dit verzoek ondervonden wij ook den steun van onze Zustervereeniging te Semarang. Onze stappen bleven echter zonder resultaat, zoodat ons Bestuur zich alsnu met een rekest ter zake tot den Gouv.-Generaal heeft gewend.

Op 3 Maart 1928 werd de afdeeling Import der Handelsvereeniging opgericht. In den loop van het jaar werden meerdere zaken van belang behandeld; zoo werd in een vergadering van leden dezer afdeeling het besluit genomen, dat een door een debiteur aan een der leden aangeboden accoord onmiddellijk ter kennis van het Secretariaat zal worden gebracht, om daarna in een bijeen te roepen crediteurenvergadering over het aannemen of verwerpen van het aangeboden accoord te beslissen. Voorts werd overeengekomen voortaan in alle onderhandsche accoorden een clausule op te nemen tegen z.g. sluipaccoorden. De maandelijksche termijnbetalingen in deze onderhandsche accoorden worden door het secretariaat van den debiteur geïnd, en aan crediteuren uitbetaald.

Met de Weeskamer werd het reclamerecht in faillissementen nog nader besproken en de regeling getroffen, dat na ieder uitgesproken faillissement de Handelsvereeniging onmiddellijk aan de Weeskamer kennis geeft, dat alle daarbij betrokken crediteuren, leden der vereeniging, die haar terzake daartoe gemachtigd hebben, het reclamerecht wenschen uit te oefenen, en dat zij van de goederen, die daarvoor in aanmerking komen, binnen enkele dagen opgave zullen doen aan de Kamer.

Binnengekomen klachten over moeilijkheden ondervonden bij het afleveren in de Kamp, waarbij procesverbaal werd opgemaakt door de politie, wegens tijdelijke occupatie van den openbaren weg, werden door het secretariaat met den resident zoowel als den burgemeester met succes behandeld.

Door deze afdeeling werd voorts de reeds voordien begonnen actie inzake den lucifers-accijns voortgezet; het gewenschte resultaat, n.l. een bepaling, dat restitutie van accijns op teloor gegane lucifers zou plaats hebben, werd echter niet bereikt. Voorts werd besloten tot het instellen van een Expertise Bureau, voor het houden van Surveys over door importeurs ontvangen goederen. Sedert begin van 1929 is dit Bureau in werking.

Bij den Douane-dienst werd het personeelstekort bij het tolkantoor te Soerabaja door ons naar voren gebracht en mochten wij van den Hisp. I. U. & A. de verzekering ontvangen, dat deze kwestie Z.Ed.'s volle aandacht had. Niettemin blijft de personeelsbezetting ten tolkantore weinig bevredigend

De oude kwestie over de opvatting van het begrip „Entrepôtwaarde" bij de berekening van invoerrechten, werd door ons met den Douane-dienst weder opgenomen, deze aangelegenheid is nog in behandeling.

Schreven wij in ons vorig jaarverslag, dat een grondige verbetering bij de behandeling van faillissementen slechts door een algeheele reorganisatie van den Weeskamerdienst teweeg kan worden gebracht, zoo heeft ons het afgeloopen jaar geen reden gegeven, om van opinie te veranderen. Wel constateeren wij met vreugde, dat thans met meer voortvarendheid en volharding aan de afdoening van faillissementen wordt gewerkt, echter niettegenstaande alle voortvarendheid en gewilligheid blijft toch nog veel te wenschen over, vooral in de afdoening van oude faillissementen, waarvan eenige frappante gevallen te onzer kennis kwamen

Op 11 September 1928 werd een afdeeling Import opgericht ter behartiging van de belangen van de importeurs van technische artikelen.

Met het oog op ontvangen berichten, dat er een streven bestaat, om meer dan te voren geschiedde, in de toekomst voor den Indischen Dienst noodige goederen te betrekken via het Technisch Bureau van Koloniën, werd door deze afdeeling een rekest aan den Gouverneur-Generaal gezonden met het verzoek, dat den Indischen handel de gelegenheid worde geopend, bij alle leveringen ten behoeve van het Indische Gouvernement mede te dingen onder voorwaarden die gelijkwaardig zijn aan die, waaronder overzeesche handelaren daartoe worden toegelaten. Besprekingen hieromtrent werden ook gevoerd met den wnd. directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Het door den Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel voorgestelde plan tot opheffing van de bestaande Kamers van Koophandel en de instelling van een Centrale Kamer van Koophandel werd grondig bestudeerd. Het plan werd breedvoerig besproken in een bijeenkomst in het vergaderlokaal onzer Vereeniging, waarbij aanwezig waren de directeur en onder-directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel, de gouverneur van Oost-Java, het Bestuur onzer Vereeniging, en vertegenwoordigers van de Kamer van Koophandel, Middenstandsvereeniging en Chineesche Handelsvereeniging ter stede. De vergadering sprak zich uit tegen het plan, waarbij vooral de meening naar voren kwam, dat een Centrale Kamer van Koophandel niet voldoende georiënteerd kon zijn ten opzichte van de locale belangen van elk handelscentrum in Ned.-Indië. Naar gebleken is, zijn ook andere Handelsvereenigingen in Ned.-Indië die meening toegedaan. Het is echter nog niet bekend, wat door de regeering ter zake zal worden besloten.

Daar de voorzitter van de afdeeling Import tevens bestuurslid is, kwam geen wijziging in de samenstelling van het Bestuur. Met het oog op de opgerichte nieuwe afdeelingen zal echter een verandering in de statuten, waardoor het aantal bestuursleden opgevoerd wordt tot een maximum van 25 leden, gewenscht zijn en in een e.v. bestuursvergadering ter sprake worden gebracht.

Het ledenaantal bedroeg per 1 Januari 1929: 120 tegen 111 per 1 Januari 1928.

Kultuurberichten

De suikercampagne op Java.

De oogstresultaten der *Cultuur Mij. der Vorstenlanden* op 15 Juli 1929, zijn:

Onderneming.	Vermalen H. A.	Verkregen Quint. suiker per H. A.	
Barongan	170	154	Superieur
Beran	270	121	„
Demak Idjo	180	136	„
Kalibagor	380	131	No. 16 & h.
Kaliredjo	500	104	„
Kaliwoengoe	410	171	Superieur
Kedaton Pleret	110	142	„
Moedja Moedjoe	190	138	„
Padokan	200	144	„
Poerwokerto	290	135	No. 16 & h.
Rewoeloe	210	137	Superieur
Sedayoe	250	114	„
Sewoe Galoor	430	144	„
Soedhono	590	166	„
Waroe	330	155	„
Wonotjatoor	280	110	„

Opgave van de oogstresultaten per medio Juli 1929 van de fabrieken der *Maatschappij tot Expl. der Cultuur-Ondernemingen van E. Moormann & Co.*

Fabrieken.	Vermalen H. A.	Quint. riet per H. A.	Quint. Musc. per H. A.
Djombang	263	1581	192
Pandaän incl. Singosari	420	1203	161
Idem van de N.V. Suikerf. Tjoekir	407	1419	173

De *Koloniale Bank* deelt de volgende maalresultaten per 15 Juli 1929 mede:

Fabrieken.	Vermalen H. A.	Quintalen per H. A. riet.	suiker.
Pradjekan	450	1190	143
Tangarang	375	1190	147
Maron	275	1450	169
Gending	475	1290	152
Sedatie	275	1160	134
Seloredjo	600	1250	154
Kanigoro	500	1240	153
Wonosarie	475	1160	140
Manishardjo	675	1090	130
Randoe Goenting	650	990	119
Medarie	500	1050	132
Sendang Pitoe	475	1040	128
Bandjaratma	575	1410	159

De directie der ondergenoemde fabrieken zendt ons het volgende oogsttelegram do. 16 Juli 1929:

	Gesiekan.	Langsee.	Petjangaän.
Vermalen bruto hectaren	344	414	396
Quintalen riet per bruto hectare	1177	1246	1196
Quintalen stand. musc. p. br. hectare	152	139	160
Geplante bruto hectaren	—	—	—

De directie der ondergenoemde suikerfabrieken zendt ons het volgende oogstbericht per 15 Juli 1929.

Suikerfabrieken:	Vermalen H. A.	Verkregen Quint. per H. A.
Kalibagor	380	131
Poerwokerto	290	135
Kaliredjo	500	104
Tjepper	380	140 S. H. S.

De directie der *Cultuur Mij. Panggoongredjo* meldt ons de volgende maalresultaten 1929.

Vermalen op 15 Juli: 335 H.A, met een gemiddelde opbrengst van 1300 quintalen riet en 158 quintalen suiker per H.A.

De directie der *Gayamsche Cultuur Mij.* meldt ons de volgende maalresultaten 1929.

Vermalen op 15 Juli: 384 H.A. met een gemiddelde opbrengst van 990 quintalen riet en 125 quintalen suiker per H.A.

De weersgesteldheid op Java, 2e helft Mei 1929.

De groepsadviseur van Sitoebondo meldt:

Gedurende deze maandhelft was het hier volslagen Oostmoessonweer. Het planten ondervond hier en daar wat stagnatie, doordat in verband met den zwaren bloei de uitlevering van topstek tegenvalt. De rendementen zijn over het algemeen hooger dan verleden jaar, terwijl de rietgewichten iets lager of even hoog uitvallen. Op één onderneming vertoonde EK 28 afstervingsverschijnselen. In een getopte bibittuin 2952 POJ kwam bacteriosis voor.

Probolinggo meldt:

Het weer bleef droog met tegen den middag vaak warme winden. Voor den jongen aanplant wordt dit weer algemeen als gunstig beschouwd. Het rietproduct valt op de meeste ondernemingen tegen, vooral op de uitdrogende gronden van het Patalangebied, waar het riet voos blijkt te zijn. Het openmaken ondervindt hier en daar vertraging, hetzij door stagnatie in den padioogst, hetzij door het niet uitkomen van werkvolk tengevolge van inlandsche feesten. Daarnaast is vooral een tekort aan werkvolk, waarover in het Probolinggosche en Kraksaänsche algemeen geklaagd wordt mede hieraan schuld. Op enkele ondernemingen komt gomziekte in den jongen aanplant voor, terwijl elders over bladmijt en boorders geklaagd wordt. Het beschikbare irrigatiewater begint met uitzondering van het Loemadjangsche merkbaar af te nemen.

Pasoeroean meldt:

Reeds meer dan twee maanden duurt de droogte thans voort. Sommige tuinen vooral op de droge gronden met dunnen bouwkruin krijgen langzamerhand een gele tint. In de vlakte verloopt de rijping over het algemeen snel. Er staan reeds nu vrij groote complexen riet met 15—16 % rendement die door te kleine fabriekscapaciteit niet kunnen geoogst worden. Deze langdurige droogte vertraagt ook de siwilanvorming welke bij 2878 POJ zelfs bij het gunstig weer niet vlot is. De toppen siwilen niet maar drogen uit en worden als plantmateriaal soms voor 50 % onbruikbaar. Door feesten in de dessa trad er eenige tijdelijke stagnatie in de tuinen op. Daar men echter in de vorige maanden met het planten en graven goed opgeschoten is, is men hiermede nog steeds vóór of gelijk met verleden jaar. Plagen en ziekten worden niet gerapporteerd, wel werd in een ouden tuin nog een jonge witteluishaard ontdekt.

Modjokerto meldt:

Het was in de afgeloopen periode uitgesproken Oostmoessonweer, met koele nachten en hooge dagtemperaturen. Slechts enkele dagen was de lucht betrokken, op andere stond er in den namiddag een stevige Oostenwind door. Op enkele ondernemingen blijft het rietgewicht van 2878 POJ onder de taxatie. Ook over de rendementen is men hier en daar ontevreden. Met het openmaken is men over het algemeen voor bij verleden jaar. Het planten schiet langzamer op. Haast overal werd over gebrek aan werkvolk geklaagd. Op een onderneming trad plaatselijk in den jongen aanplant een groote hoeveelheid stengelboorders op waardoor veel moest worden gesoelamd. Verder is er van ziekten en plagen niets te berichten. De irrigatiedebieten zijn nu al sterk gedaald. Alle fabrieken der groep zijn nu aan het malen.

Djombang meldt:

Evenals in de eerste helft van deze maand bleef het weer droog. De waterdebieten beginnen reeds aanzienlijk te verminderen zoodat hier en daar bij het planten stagnatie werd ondervonden. De stand der eerstgeplante nieuwe tuinen is over het algemeen goed; waar de eerste mest nog niet is toegediend is de kleur van het jonge blad nogal vaak wat geel. Een fabriek klaagt over een belangrijk mindere topstekuitlevering vergeleken bij verleden jaar, tengevolge van het hoogere bloeipercentage. Van alle fabrieken, welke aan het malen zijn, vallen de berichten over het rietproduct tegen; de sappen zijn goed. Over ernstige ziekten of plagen in den aanplant werd niets gerapporteerd.

Kediri meldt:

Het weer in de afgeloopen periode bleef droog en ging veelal gepaard met het optreden van vrij sterken wind. De stand van de tegallantuinen blijft goed. Met het openmaken der nieuwe tuinen gaat men geregeld voort; ook het planten schiet naar behooren op, het feit in aanmerking genomen, dat soms in deze maandhelft watergebrek zich nog eenigszins deed gelden. De opkomst van de bibit is goed. Bijna alle fabrieken zijn nu den maaltijd begonnen, de rietgewichten vallen tegen, de rendementen echter blijven goed; hier en daar valt zelfs een flinke stijging te constateeren.

Ngandjoek-Madioen meldt:

Het buitengewoon droge weer van den laatsten tijd begint reeds enkele onaangename gevolgen te hebben. Op enkele, zwaardere tegallangronden heeft men bij gebrek aan regen het planten moeten staken. In de streek van Kertosono lijdt de jonge aanplant door watergebrek, daar hier de Oostmoessonregeling nog niet van kracht is, doch het weinige beschikbare water gebruikt moet worden voor de late en daardoor toch reeds mislukte padi. De vroeg geplante padi geeft een zeer bevredigend beschot. Op de Oostelijke Wilishellingen heeft het hier en daar nog wel eens geregend, daarentegen op de Kloethellingen niet. In het bevloeiingsgebied van de Tojo-aning heerscht groot gebrek aan water. De maalresultaten en analysecijfers zijn, gemiddeld genomen, wel bevredigend.

Solo meldt:

Het droge, zonnige Oostmoessonweer hield in deze verslagperiode aan. Dit weer is gunstig voor het planten, dat dan ook goed opschiet. Afgezien van enkele zeer sporadische gevallen van bibitrot slaat de jonge aanplant mooi. aan. Ofschoon men met dit weer een flinke rendementsstijging zou verwachten, blijven de rendementen van enkele fabrieken nog aan den lagen kant, terwijl andere ondernemingen geen reden tot ontevredenheid hebben. De droogte maakte een eind aan de uitbreiding der geelvlekkenziekte. Hierdoor, en mede door sterke siwilanvorming na den vrij zwaren bloei, kregen vele geel staande tuinen weer een groene kleur.

Djocja meldt:

Ook in deze periode viel geen regen, het weer had geheel een Oostmoessonkarakter. Voor de rijping van het riet is het weer gunstig. De vooranalyses van de laatste ronde vertoonen wederom hoogere cijfers. De reinheden in de ondereinden der 2878 POJ-stokken loopen soms al tot 95. In DI 52 komt de onregelmatigheid wederom voor dat het ondereinde lager is dan het middenstuk. De oude 2878 POJ-tuinen zien er nog goed uit. De meeste ondernemingen in het Djokjasche zullen pas omstreeks half Juni gaan malen. Het planten gaat nu veel sneller. De jonge aanplant slaat meestal voorspoedig aan. Toch komen hier en daar gevallen van bibitrot voor als gevolg van het gebruik van te weeke topstek. Verder begint men plaatselijk eenige last van engerlingen te krijgen, terwijl ook reeds boorders optreden.

Banjoemas meldt:

Sedert begin April trad in deze groep plotseling droogte in, waardoor de groei plaatselijk eerder ophield dan normaal het geval is. Bij verschillende EK 28 tuinen zijn de bloempluimen herhaaldelijk onvoldoende doorgeschoten, terwijl de topstek-gewichten dikwijls tegenvallen. Enkele fabrieken zijn reeds met malen begonnen, de resultaten blijven echter, uitgezonderd één fabriek, onder de verwachting. Soms zijn de rietgewichten onvoldoende, terwijl de taxaties van vele 2878 POJ en EK 28 tuinen niet gehaald worden. Zorgwekkend zijn vooral de slechte sappen, speciaal van 2878 POJ, terwijl niettegenstaande de droogte slechts een langzame vooruitgang in rendement te constateeren valt. In verschillende 2878 POJ-tuinen met momenteel slechts een rendementsniveau van 7 tot 8 %, werd zelfs bij de laatste analyse achteruitgang geconstateerd. De bladkroon van 2878 POJ neemt herhaaldelijk een donkergroene kleur aan, zoodat aan een vlugge rijping vermoedelijk niet gedacht kan worden. Speciaal de in Maart en April geplante 2878 POJ-tuinen geven wel de slechtste sappen. Hoewel de sappen van 2883 POJ dikwijls uitéénloopen, zijn de rendementen gemiddeld toch wel 1½ tot 2 % hooger dan die van 2878 POJ. De jonge aanplant staat er in doorsnede bevredigend voor, hoewel het in leven houden van enkele complexen, welke van irrigatiewater verstoken zijn, veel zorgen geeft. In sommige tuinen, waar een algeheel gebrek aan water bestaat, stagneert het graven en planten; in enkele tuinafdeelingen werden daarom zelfs putten gegraven. De tuinwerkzaamheden schieten voorspoedig op. Eenige moeilijkheden werden ondervonden bij 2883 POJ, welke variëteit zich klaarblijkelijk minder goed als eenoogsrajoengan laat uitplanten dan 2878 POJ en EK 28. Eenige voorzichtigheid en goede selectie van forsche uitloopers is hierbij wel gewenscht. In een getopte EK 28 bergbibittuin, waarvan de uitloopers voor een groot deel chlorotisch waren, werd stengel strepenziekte geconstateerd.

Koedoes meldt:

Het weer was gedurende deze periode droog; een enkele maal trad er bewolking op, doch deze werd door wind verdreven. Het is wel opvallend, dat de kali debieten, niettegenstaande de vroege droogte, grooter zijn dan vorig jaar; men vreest echter voor een plotselinge en sterke daling als er geen regen meer valt. Eén fabriek heeft een tijd lang gestopt wegens onrijp riet, terwijl de rijping op de vochtige mergelgronden van Demak zooals altijd zeer langzaam gaat. Op de andere ondernemingen is men echter tevreden vooral aan de West-Moeria-zijde en in Kendal heeft men goede rendementen. Overal zet men er alles op om zooveel mogelijk voor 1 Juli te planten. De boorderaantasting is dit jaar, nu de aanplant bijna geheel uit 2878 POJ bestaat, grooter dan vroegere jaren.

Pekalongan meldt:

Het weer, dat in de eerste helft dezer berichtsperiode nog een kenteringskarakter droeg, kreeg later meer het Oostmoessonaspect, met zonnig weer overdag en koele nachten. Met geulen en planten schiet men over het algemeen goed op, al zijn ook verschillende ondernemingen achter bij verleden jaar. De bibit slaat bevredigend aan, de opkomst van topstek is echter op meerdere fabrieken zeer onregelmatig. Het jonge gewas heeft zich overal goed ontwikkeld. De producties vallen tegen, voornamelijk door het beneden taxatie blijven van het rietproduct. De rendementen zijn over het algemeen goed. Terwijl de topboorderplaag meer en meer om zich heen grijpt, zijn de verschijnselen van geelvlekkenziekte na het invallen der droogte veel minder geworden.

Tegal meldt:

Gedurende deze maandhelft bleef het weer zonnig en droog. Enkele dagen stond de koembangwind reeds door, zoodat het definitieve begin van den Oostmoesson wel is aangebroken. De nieuwe openmaak is over het algemeen goed gevorderd, hier en daar klaagt men echter over volkgebrek. Met het planten is men thans overal druk bezig. Het uitloopen van de getopte bibittuinen verloopt goed, zeer sporadisch trad verwelkingsziekte en bacteriosis op. In de staande tuinen blijkt de topboorderaantasting in West-Tegal zwaarder te zijn, dan in de rest van de groep. Plaatselijk klaagt men over rietgebrek tengevolge van te weinig snijvolk.

De weersgesteldheid op Java, 1e helft Juni 1929.

Het Proefstation voor de Java Suikerindustrie deelt mede, dat in de eerste helft van Juni het weer droog was, behalve plaatselijke buitjes, ofschoon er verschillende malen een groote bewolking hing. Meerdere zijden melden afneming van de debieten, zoodat plaatselijk reeds pompen in werking moesten worden gesteld. De oude aanplant vertoont hier en daar op lichte zanderige of ondiepe gronden verschijnselen van afsterving. Onregelmatige rijping, gepaard aan verschijnselen van overrijp zijn treedt plaatselijk op. De jonge aanplant ontwikkelt zich goed. Hier en daar komt gomziekte voor en bibitrot, terwijl melding wordt gemaakt van plaatselijke uitbreiding van de aantasting door boorders.

Productieberichten van Kultuurondernemingen

Rubberproductie (in h. Kg.)

	Juni 1929	Juni 1928	Jan./Juni 1929	Jan./Juni 1928
Amst. Bedagei Rub. Comp.	25.150	—	124.148	—
Djember Cult. Mij. . . .	23.600	26.546	159.000	163.860
Serdang Cult. Mij.. . . .	76.500	60.500	—	—
West Borneo Cult. Mij. .	13.552	—	—	—

Theeproductie (in h. Kg.)

Alg. Belg. Jav. Cult. Mij.				
Ond. Kiara Pajoeng . .	20.000	26.000	142.500	127.000
„ Tjiboeni	109.000	71.000	593.000	491.000
Dajeuh Mangoeng Landb.				
Mij. eigen oogst	—	—	402.000	362.619
Opkoop. . .	—	—	138.000	267.286

Société Internationale de Plantations et de Finance.

Maandelijksche productiestaat van rubber.

Juni 1929.

Fed. Malay Stat. Rubb. Co. Ltd.	175,500	lbs. droge rubber
Kuala Lumpur Rubber Co. Ltd.	172,648	„ „ „
Sedgeley (F. M. S.) Rubber Co. Ltd.	58,200	„ „ „
Tanjong Malim Rubber Co. Ltd.	213,666	„ „ „
Soc. des Plant. de Telok Dalam	97,800	„ „ „
Tjikadoe Rubber Plant. N. V.	25,973	„ „ „
S.A. Plantations Bunge . . .	12,321	„ „ „
Tolan Satoe Expl. Mij. N.V. .	39,549	kg. palmolie
	7,350	„ palmpitten

Oogsttaxaties en producties van thee-ondernemingen. §)

Namen der ondernemingen en gewesten	Jaaroogsttaxatie 1929 (in K.G.)	Totale prod. van 1 Jan. t/m ult. Maart 1929 (in K.G.)
Buitenzorg.		
Bolang	325.000	82.658
Goenoeng Mas	375.000	88.000
Koeripan	—	—
Mandalasari	45.000	11.982
Megamendoeng	165.000	42.644
Michiels Arnold	399.182	84.860
Nanggoeng	175.000	39.844
Nirmala	215.000	32.831
Pasir Angin (Kedoeng Allang)	157.500	27.924
Pasir Karet	269.400	52.900
Pasir Madang (Diasinga)	287.500[1]	67.925
Pondok Gedehl.	500.000	156.853
Sadeng Djamboe	—	—
Tjianten	500.000	111.149
Tjikopo Zuid en Pandjang	600.000	76.417
Tjiliwoeng	300.000	44.047
Tjiloear	—	—
Tjimoelang[2]	—	—
Tjiogreg[2]	—	—
Tjiomas	—	—
Tjisaroea-Noord (Tjiboerial)	30.000	7.715
Krawang.		
Boekanagara	275.000	64.144
Goen. Hedjo[2]	260.000	47.593
Goen. Poetri (nat)	—	92.678*
Kassomalang	1.000.000	242.255
Pasir Wangoen (nat)	—	1.783[3]*
Sariredja	450.000	72.807
Serangsari	300.000	65.141
Tambakan	300.000	79.873
Tegalwaroe-landeh (nat)	—	—
Tendjolaja	38.888	7.115
Tjiater	82.500	18.364
West-Priangan.		
Ankola	237.500[4]	74.725
Artana[2]	—	128.781
Awilega (nat)	18.000	4.491
Baloembangan	180.000	48.322
Baros en Sanoe-uin	180.000	40.155
Bendoengan, Tjikadoe en Tjibiagoeng	100.000	16.091
Bodjong Asih[2]	200.000	51.168
Bodjong Sokka	62.500	15.253
Bodjong Terong	—	7.583
Boemi Wangi (nat)	27.000	8.035
Boenga-Meloer	—	80.787
Dinewatie[2]	348.400	130.723
Djajanegara	500.000	201.738
Ganessa	82.500	19.587
Gedeh (Assam Thee ondern.)	656.500	551.558[3]*
Goalpara[2]	1.250.000	311.986
Goen. Besser[2]	250.000	59.325
Goen. Malang	400.000	115.894
Goen. Manik	425.000	111.981
Goen. Poetri	370.000	60.187[5]
Goen. Rosa	350.000	102.845
Goen. Tjempaka[2]	275.000	63.796
Goenoeng Walat	180.000	57.748
Halimoen	412.500	156.225
Kiara Pajoeng	125.000	35.178
Koleberes-Singkoep	11.000	991
Lahardja (nat)	60.000*	15.084*
Leuwi Manggoe	405.000	118.359
Madoe Tawon (nat)	100.000*[6]	25.719*
Maleber[2]	200.000	41.202
Mandaling	450.000	148.274
Marywattie[2]	356.213	77.186
Mataram	—	—
Miramontana	400.000	124.490
Pandan Aroem	482.500	125.015
Pangerango	275.000	71.007
Panjairan[2]	419.800	83.484
Panoembangan	320.000	102.274
Parakan Salak[2]	550.000	179.144
Pasir Awie	210.000	44.902
Pasir Bitoeng	175.000	54.495
Pasir Djedieng	350.000	97.581
Pasir Klapa (nat)	—	—
Pasir Langkap[2]	325.000	78.206
Pasir Nangka	250.000	84.173
Pasir Randoe[2]	346.463	115.433
Pasir Salam[2]	180.000	50.490
Pasir Telaga	70.000	18.897
Perbawatie[2]	500.000	47.340[8]
Ramawatie[2]	380.000	136.758
Sinagar[2]	375.000	66.704
Sindangsari[2]	400.395	86.894
Soejadi (Thee-opkoopfabriek)	—	—
Soekahoerip (nat)	—[7]	21.499*
Soekamadjoe	375.000	112.481
Soekanagara (Balapoelang)[2]	460.000	116.165
Soekawarna	30.000	10.069
Soerangga	112.500	21.270
Soewarna[2]	425.000	102.602
Takokak	250.000	58.592
Tendjo Ajoe	85.000	21.524
Tendjo Djaja[2]	—	—
Tjiangsana (eig. K. de Wit) (nat)	75.000*	18.302*
Tjiastana	75.000	25.804
Tjiboehoeng (nat)	24.000*	6.205*
Tjiboengoer	475.000	162.497
Tjibogo	212.500	70.942
Tjidadap	335.000	100.060
Tjidjambe (nat)	—	38.042*
Tjiemas	300.000	71.157
Tjigembong	65.000	19.472[5]
Tjiharoem (Tjimonteh)[2]	375.000	83.637
Tjikembang[2]	200.000	19.982
Tjimanggoe (nat)	60.000*	24.600*
Tjimaniri[2]	172.500	34.087
Tjimapag (nat)	250.000*	30.125[5]*
Tjimenteng (eig. boers) (nat)	75.000*	21.788*
Tjimenteng	266.000	69.305
Tjipetir	434.081	146.011
Tjipongpok	90.000	43.414
Tjiranggon	312.500	90.555
Tjireundeu c.a.	300.000	76.128
West-Priangan.		
Tjirohani[2]	304.000	61.059
Tjisadea Tjigombong	650.000	196.145
Tjisalak[2]	400.000	107.607
Tjisalaka (nat)	20.000	5.230
Tjisampora	262.500	68.751
Tjiseureuh	250.000	61.322
Tjisoedjen[2]	350.000	100.726
Tjitalahab	250.000	69.922
Tjitaloen (nat)	6.000*	2.070*
Tjitamboer	200.000	57.765
Tjiwangie-Kalibaroe	636.000	191.315
Toegoe	180.000	47.339
Tybar	31.500	11.577
Wangoen Redja	85.000	22.817
Wilhelmina[2]	145.000	34.830
Midden-Priangan.		
Ardja Sari	320.000	84.794
Carumby	175.000	45.057
Djatinangor	260.000	79.247
Gandjar Pemoe[2]	200.000	61.200
Kertasarie	500.000	166.108
Malabar (incl. Tanara)	1.600.000	452.599
Marg-windoe	187.500	38.267
Maswati	375.000	89.978
Montaja	305.000	81.538
Nandjoeng Djaja	—	13.287
Njalindoeng Gandasolie[2]	423.300	94.973
Pangheotan	262.500	55.847
Pangledjar	—	105.767
Pasir Padang	250.000	94.462
Pasir Poentjeling (nat)	25.000*	6.718*
Patoeahwattee	550.000	115.977
Poerbasari (nat)	150.000*	28.364*
Radjamandala[2]	150.000	47.722
Rantjabolang	280.000	71.437
Rantjasoeni	275.000	43.671
Rongga	460.000	103.797
Santosa	—	148.607
Sedep	900.000	227.706
Sindangwangi	275.000	63.500
Sinumbra	308.500	80.000
Sitiardja	325.000	89.852
Sperata	500.000	130.000
Taloen	600.000	177.354
Telaga Patengan[2]	107.500	35.000
Tjiboegel	190.000	51.014
Tjiboeni (incl. Tjempacca Moelia)	650.000	143.209
Tjidjeroek[2]	300.000	80.883
Tjimedang	—	29.142
Tjinanggerang	150.000	43.949
Tjioemboeloeit	18.500	4.801
Tjoekoel	400.000	98.881
Wanasoeka	350.000	103.608
Oost-Priangan.		
Ardjoena	275.000	65.858
Bandjarwangi	—	—
Dajeuh Manggoeng[2]	700.000	132.000
Djajawatie	100.000	50.208
Datarkadaka	25.000	6.784
Galoenggoeng	—	56.273
Giriawas-Tjikorailanden[2]	362.500	98.150
Goen. Badega[2]	250.000	69.235
Goen. Satria[2]	—	22.838
Juliana	147.500	24.443
Landen a/d Zuid	600.000	130.861
Mangsoer	5.000	983
Melangbong Sinapel en Galemo	—	94.372
Neglasari en Goenoeng Gadjah	250.000	81.977
Pamegatan	390.000	83.161
Papandajan	165.000	41.502
Sambawa[2]	900.000	164.199
Sindangrasa[2]	117.000	35.198
Soekapoera Est.	112.500	31.591
Soekasari	8.500	803
Soemadra[2]	375.000	103.104
Tjiblendoeng (Waspada)[2]	300.000	77.998
Tjikadjang[2]	350.000	107.575
Tjilanga	60.000	15.935
Tjisaroeni	316.250	86.580
Tjitaloengkoepang (nat)	48.000*	11.157*
Wangoen-Wati	130.000	39.500
Indramajoe.		
Argalingga	213.000	40.361
Sadarehe (nat)	137.500*	22.805*
Tjarenang	300.000	80.246
Tjiboelan	—	29.895
Tjiboenoet	96.000	18.603
Cheribon.		
Poentjak (nat)	—	—
Pekalongan.		
Djolotigo	130.000	16.423[5]
Pagilaran	750.000	150.086
Semarang.		
Medinie en Djatikalangan	175.000	40.976
Selokaton	300.000	73.540
Noord-Banjoemas.		
Kaligoea	426.000	117.573
Menggala[2]	—	20.049
Wonosobo.		
Bedakah	175.000	62.399
Tambi	115.000	44.885
Tandjoengsari	190.000	50.845
Soerakarta.		
Baros Tampir	100.000	29.308
Kemoening	145.000	41.063
Melangbong	425.000	113.641
Ngargoloka Malabani	21.500	6.378
Soekaboemi, c.a.	125.000	25.337
Blitar.		
Gogoniti	243.000	68.563
Koelon Bambang (nat)	53.970*	51.098*
Penampean	172.500	50.202
Soember Pandan	100.000	24.643
Swaroe Boeloe-rotto	165.000	49.559
Malang.		
Mollo-ardjo[1]	160.000	45.718
Soember-Agoeng	85.000	25.627
Soepit Oerang	40.000	10.401
Wonosarie	230.000	50.243
Probolinggo.		
Kajoe Enak	100.000	24.933
Kertowono (Alas Besoeki)	153.000	43.469
Soember Sarie	115.000	26.511
Djember.		
Goen. Gambir	90.150	28.552
Goen. Raoen	250.000	77.644
9 niet bij name genoemde ondernemingen	1.288.850	461.139
Totaal van Java en Madoera	55.815.872	14.800.897
Getaxeerde totale productie voor alle ondern.[1]	62.288.000	
Sumatra's Oostkust.		
Bah Aliran	380.000	48.746[2]
Bah Biroeng Oeloe	575.000	153.965
Bah Kapoel	578.336	141.371
Balimbingan (incl. Bah Kisat)	1.746.700	388.794
Bandar Baroe	—	11.895
Boekit Maradja en Pamoedian	97.978[3]	26.309
Sumatra's Oostkust.		
Boengara Est	—	—
Haboko	450.000	118.300
Marihat Kasinder	—	161.661
Martoba Estate	725.755	179.998
Naga Hoeta	771.115	194.598
Pagar-Djawa Estate	738.000	155.802
Penang Ratoes	560.000	140.880
Permanangan	767.030	195.259
Sidamanik	473.155	62.484
Simbolon	748.435	176.520
Simpang Raja	496.689	129.022
Sumatra's Westkust.		
Ampoe Gadang	—	—
Halaban	—	14.958
Pinang Awan	100.000	17.867
Tanangtaloe	200.000	31.524
Benkoelen.		
Soeban Ajam	3.250	457[2]
1 niet bij name genoemde onderneming	41.600	—
Tot. der Buitengewesten	9.453.043	2.350.410
Getaxeerde totale productie v. alle ondernemingen	10.237.000	
Totaal generaal	64.768.915	17.151.307
Getaxeerde totale productie van alle ondern.[1]	72.525.000	

§) Deze staten zijn opgemaakt door het Centraal Kantoor voor de Statistiek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Weltevreden. De met een * gedrukte cijfers zijn niet in het totaal begrepen.
[1]) Taxatie Juli '28 tot Juli '29. [2]) Incl. opkoop. [3]) Nat theeblad. [4]) Taxatie Mei '28 tot Mei '29. [5]) Totale productie van Jan. t/m Febr. '29. [6]) Als nat blad verkocht aan Sinagar. [7]) Als nat blad verkocht aan Marywattie. [8]) Totale prod. over Jan. '29.

[1]) Incl. opkoop. [2]) Totale prod. van Jan. t/m Febr. '29. [3]) Tax. van Juli '28 tot Juli '29.

Oogsttaxaties en producties van Kina-ondernemingen. §)

Namen der ondernemingen en gewesten.	Jaaroogsttaxatie 1929 (in K.G.)	Totale prod. van 1 Jan. t/m ult. Maart 1929 (in K.G.)
Buitenzorg.		
Mandalasari	—	—
Megamendoeng	—	—
Nirmala Est	—	4.632
Pondok Gedehlanden	100.000	16.342
Tjikopo-Zuid	—	—
Tjiliwoeng	32.000	3.900
Krawang.		
Boekanagara	91.800	31.490
Kahajoe (nat)	—	—
Serangsari	31.000	14.843
Tjiater	182.500	67.490
West-Priangan.		
Balekambang	150.000	31.234
Bintang	272.980	54.742
Boenga Meloer	—	3.045
Djajanagara	—	—
Gedeh	100.000	—
Goenoeng Besser	—	—
Goenoeng Malang	50.000	15.975
Goenoeng Rosa	25.000	2.756
Goenoeng Tjempaka	56.930	3.808
Leuwi Manggoe	94.000	22.757
Pandan Aroem	35.425	—
Pangerango	—	—
Pasir Nangka	149.200	30.238
Pasir Salam	27.000	832
Pasir Telaga	3.000	443
Ramawatie	—	—
Soekanagara (Balapoelang)	132.000	30.879
Takokak	24.000	2.915
Tjibogo	16.500	1.118
Tjiharoem (Tjimonteh)	100.000	14.692
Tjimapag (nat)	60.000	10.126[3]
Tjiseureuh	48.400	1.894
Tjisoedjen	28.000	579
Tjitamboer	—	1.582
Tjiwangi-Kalibaroe	105.100	23.362
Midden-Priangan.		
Ardjasari	—	10.621
Argasari	190.000	24.858
Baroeadjak	—	—
Goen. Kasoer	200.000	47.500
Kertamanah	1.270.000	174.345
Lodaja	500.000	136.485
Malabar	83.200	2.276
Montaja	—	—
Paal Lima (Wanasari)	230.000	47.920
Palasari	—	—
Pangheotan	17.350	5.614
Panglipoer Galih	135.000	61.740
Pasir Malang	200.000	70.000
Patoeahwattee	65.000	2.429
Patoehalanden	—	—
Rantja Bolang	3.000	1.180
Rongga	—	—
Santosa	—	7.366
Sedep	240.000	83.241
Sitiardja	10.000	—
Soekawana	100.000	18.471
Taloen	—	—
Telaga Patengan	470.000	119.150
Tjikapoendoeng	175.000	50.315
Tjikembang	250.000	44.407
Tjinanggerang	1.500	170
Tjinjiroean (Gouv. kinaond.)	600.000	116.356
Tjoekoel	97.116	11.221
Oost-Priangan.		
Ardjoena	15.000	3.484
Bandjarwangi	—	—
Djajasana	28.000	4.830
Giriawas-Tjikorailanden	50.000	16.947
Oost-Priangan.		
Goen. Badega	—	—
Juliana	—	—
Pamegatan	104.125	1.400
Papandajan	75.000	8.397[3])
Selecta (Theezaadtuin) (nat)	25.000	3.967
Soemadra	200.000	26.744
Tjikadjang	5.541	—
Tjisaroeni	—	—
Indramajoe.		
Sadarehe (nat)	450.000	138.677
Tjiteun	33.500	9.258
Pekalongan.		
Djolotigo	110.000	11.027[3])
Tombo	45.000	7.000[3])
Semarang.		
Geboegan	10.500	400
Medinie en Djatikalangan	40.000	14.250
Selokaton	86.000	537
Noord-Banjoemas.		
Kaligoea	90.000	16.452
Wonosobo.		
Bedakah	28.000	2.243
Soerakarta.		
Baros Tampir	—	—
Melambong	5.000	1.358
Soekaboemi c.a.	—	—
Tarik Ngaroom	25.000	3.886
Madioen.		
Kandangan en Poeloesari	50.000	4.580
Panggoongsari	70.000	16.500
Blitar.		
Kali tapak	—	—
Koelon Bambang	62.970	11.424
Penampean	135.000	34.210
Pidji Ombo	25.000	6.309
Malang.		
Djoenggo Gabes)	350.000	109.031
Madoe-Ardjo	8.000	3.151
Mollo-Ardjo	600	—
Soember Agoeng	50.000	—
Soepit Oerang	9.000	—
Wonosari	80.000	17.625
Probolinggo.		
Aijer Dingin	—	—
Kajoe Enak	2.000	—
Kertowono	110.000	13.273
4 niet bij name genoemde ondernemingen	360.000	126.779
Totaal van Java en Madoera	9.490.237[1])	2.041.528[2])
Sumatra's Westkust.		
Akkar Gedang	6.000	—
Boekit-Gompong	231.725	79.000
Halaban	—	231.634
Merapi	—	—
Pinang Awan	50.200	12.269
Taloeq Goenoeng	70.000	25.946
Palembang.		
Pagar Alam	400.000	88.727
Benkoelen.		
Boekit Kaba	150.000	36.950
Oeloe Manna	400.000	50.880
Soeban Ajam	40.000	3.805[3])
Totaal Buitengewesten	1.347.925	529.211
Totaal generaal.	10.838.162[1])	2.570.739[2])

§) Deze staten zijn opgemaakt door het Centraal Kantoor voor de Statistiek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Weltevreden.
[1]) W. v. 515.000 K.G. natte kinabast. [2]) W. v. 148.803 K.G. natte kinabast. [3]) Totale prod. van Jan. t/m Febr. '29

Tabak Maatschappij „Arendsburg".

De rubberproductie over Mei 1929 beliep 140,194 h. Kg.; van Jan./Mei 733,102 h. Kg. De taxatie over dit jaar bedraagt 1,990,000 h. Kg.

Landbouw Maatschappij „Preanger Regentschappen".

De directie deelt mede, dat bij de telegrafische oogstopgave uit Indië ontvangen, voor de maand Mei 1929 de cijfers van de ondernemingsthee en de opkoopthee zijn verwisseld wat betreft de onderneming Tjikorailanden. Over Mei 1929 werd n.l. verkregen 39,000 h. Kg. ondernemingsthee en 23,000 h. Kg. opkoopthee (en niet zooals opgegeven 23,000 h. Kg. onderneming- en 39,000 h. Kg. opkoopthee). In Mei 1929 bedroegen de producties der andere ondernemingen: Patoehalanden 44,000 h. Kg. ondernemingsthee, Tjisompet 16,200 h. Kg. rubber.

De producties over de maand Juni 1929 hebben bedragen volgens telegrafische opgave: Tjikorailanden 360,000 h. Kg. ondernemingsthee en 17,000 h. Kg. opkoopthee, Patoehalanden 54,000 h. Kg. ondernemingsthee, Tjisompet 16,600 h. Kg. rubber.

Kleine Mededeelingen

Opbrengst der in- en uitvoerrechten en accijnzen buiten Java en Madoera.

Hieronder volgt een staat van de opbrengst der in- en uitvoerrechten en accijnzen, met uitzondering van die, geheven van Landsgoederen, buiten Java en Madoera over de maand Maart 1929 en de eerste 3 maanden van 1929.

Benaming der middelen.	Opbrengst over de maand Maart 1929.	Opbrengst over de eerste 3 maanden van 1929.
Invoerrecht	*f* 2,390,064.02	*f* 7,434,272.55
Uitvoerrecht	„ 760,581.85	„ 2,267,342.95
Statistiekrecht	„ 204,758.97	„ 636,335.47
Accijnzen	„ 1,181,713.91	„ 3,412,183.26
Vergoeding voor bewezen diensten	„ 5,083.—	„ 15,700.—
Boeten en verbeurdverklaringen	„ 1,240.—	„ 6,482.22
Andere landsontvangsten	„ 144.84	„ 299.87
Verkoop van onbeheerde goederen	„ 141.03	„ 129.69
Te zamen	*f* 4,543,727.62	*f* 13,772,746.01

Gedurende de eerste 3 maanden van 1929 werd:
meer ontvangen dan in het gelijke tijdsverloop van 1928 *f* 225.624.25
De ontvangsten aan genoemde middelen bedroegen over hetzelfde tijdvak voor:
1927 *f* 12,580,629.67, dus meer in 1929 „ 1,192,116.34
1926 „ 13,954,893.31, dus meer in 1929 „ 182,147.30

Gelijkstelling Chineezen.

Er wordt verwacht, aldus de *Java Bode*, dat voor of althans op 1 Januari van het volgende jaar het Burgerlijk Wetboek, dat op Westersche basis zal zijn opgemaakt en waarvan reeds een deel door de oude Peking-regeering werd ontworpen, door de Chineesche regeering zal worden ingevoerd.

Dan zullen de Chineesche ingezetenen van Ned.-Indië, bijna 1,000,000 tellende, automatisch volgens het bepaalde in de I. S. met Europanen zijn gelijkgesteld.

De kosten, hiervoor door het Ned.-Indisch Gouvernement te maken, worden begroot op *f* 1,800,000 per jaar.

Hoewel n.l. de Chineezen reeds grootendeels aan dezelfde bepalingen onderworpen zijn als de Europeanen, zoo zal slechts de strafvordering moeten worden herzien. Hieraan is het Departement van Justitie reeds hard bezig. Zoo vernamen wij, dat in de eerste plaats zal worden voorgesteld om het instituut van Rechtercommissaris voor Strafzaken af te schaffen. Verder zullen de landraden worden gereorganiseerd, zoodat in eerste instantie alle zaken, ook die van Europeanen dus, door den Landraad worden behandeld. Er zullen dus meer juristen worden aangesteld. Hierdoor krijgt de Europeaan dus ook tweemaal gelegenheid om van de uitspraak van een rechtbank in hooger beroep te gaan, t. w. van een landraadvonnis bij den Raad van Justitie en van diens uitspraak bij het Hof.

Het O. M. kan dan ook tweemaal appelleeren tegen een vonnis.

Thans is de Europeaan, ten aanzien van de rechtspraak feitelijk achtergesteld bij den Inlander, wiens strafproces wel op de bovengeschilderde wijze kan verloopen, terwijl eerstgenoemde dadelijk voor den Raad van Justitie moet terechtstaan.

De bedoeling is verder om dan, en wel speciaal voor de Chineesche ingezetenen in Borneo en op Bangka en Billiton een Raad van Justitie in te stellen te Pontianak.

Hoe de samenstelling van de landraden zal worden is nog niet bekend. Hierin zullen, dat spreekt van zelf, voor de Europeesche zaken, welke er behandeld worden, ook Europeesche leden moeten worden benoemd.

Hetzelfde geldt voor de Chineezen waarvoor Chineesche leden zullen moeten worden aangesteld.

Men verwacht, dat het Instituut der Chineesche officieren langzamerhand zal kunnen worden opgeheven. In Bandoeng en andere plaatsen is dat trouwens ook reeds geschied.

Men zal hiertoe echter niet dadelijk overgaan, doch dit in een langzaam tempo doen geschieden.

Het is niet zeker, dat de plannen zooals die thans worden gemaakt, nog in de najaarszitting van den Volksraad zullen komen. Men hoopt echter dan er mede gereed te kunnen zijn.

Meteorologische gegevens omtrent de tabaksondernemingen.

Van de hand van Dr. J. Kuijper, directeur van het Deli Proefstation verscheen een geschriftje: „Meteorologische gegevens omtrent de tabaksondernemingen ter Sumatra's Oostkust in 1928" in de Mededeelingen van het Deli Proefstation (2de serie No. LXI). De regencijfers der emplacementen van de tabaksondernemingen in Deli zijn in deze Mededeeling weer op dezelfde wijze als de vorige jaren verwerkt. Ook is weer toegevoegd de tabel en grafische voorstelling die een indruk geeft van het klimaattype van het geheele tabaksgebied, waarvoor de gemiddelden bepaald zijn van alle opgaven uit dat gebied. Dit is geoorloofd, daar het totaal oppervlak van alle tabaksondernemingen betrekkelijk klein is, en deze in hoofdzaak een aaneengesloten gebied vormen. Alle ondernemingen samen beslaan ruim 270,000 H.A., een gebied ongeveer gelijk aan de Nederlandsche provincie Drente. Daarin liggen ongeveer 80 waarnemingsplaatsen.

Volgens de gepubliceerde gegevens week het klimaat van het tabaksdistrict gedurende 1928 niet veel af van het normale. In overeenstemming met de weersgesteldheid: gunstig boven, ongunstig ten deele beneden, zeer afwisselend in het midden, is de oogst ook gemiddeld uitgevallen. In de tweede helft van het jaar, buiten het tabaksseizoen, was de regenval vrij normaal.

Nederlandsche Handelsbalans.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt mede, dat de waarde (zonder goud en zilver) van den invoer heeft bedragen in Juni 230; in Mei 1929 235; in Juni 1928 232; in Januari/Juni 1929 1325; Januari/Juni 1928 1343 millioen gulden. De waarde van den uitvoer in Juni 1929 165; in Mei 1929 175; Juni 1928 148; Januari/Juni 1929 960; Januari/Juni 1928 934 millioen gulden. Het saldo invoer bedroeg in de maanden Januari, Februari, Maart, April, Mei en Juni resp. 88.4; 53.8; 40.8; 65.1; 60.1 en 64.6. Totaal Januari/Juni 1929 364.9 en voor Januari/Juni 409.4 millioen gulden.

Nederlandsch-Indische Export.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden geeft de volgende voorloopige cijfers van den uitvoer van de Oostkust van Sumatra in Juni, in tons van 1000 Kg. netto: rubber 7619, waarvan uit Belawan 5375 met bestemming naar Nederland en Nederland voor order 206; Groot-Brittannië en Groot-Brittannië voor order 827; Amerika 4873; Penang en Singapore 1907. Coprah 1513; palmolie 2285, waarvan naar Nederland en Nederland voor order 157; Groot-Brittannië en Groot-Brittannië voor order 869, Amerika 1192. Tabak 21, thee 1040, vezels 2815.

Deli Planters Vereeniging.

Aan het ons toegezonden verslag over het tijdvak 1 April 1928 tot 1 April 1929 ontleenen wij o.m. het navolgende:

De opbrengst van oogst 1927 was weder beduidend hooger dan die van zijn voorganger en zeer bevredigend.

Het percentage der uit oogst 1927 naar Amerika verkochte tabak kan op 15 % worden becijferd.

De vooruitzichten van den verkoop zijn onzeker. De strijd in Amerika, ontbrand over verhooging of verlaging van het invoerrecht op tabak, zal in deze campagne niet nalaten zijn invloed uit te oefenen, terwijl ook omtrent de houding van Duitschland geen zekerheid bestaat. Zeer waarschijnlijk zal het eindresultaat van dit jaar niet onbelangrijk onder dat van oogst 1927 blijven.

In aansluiting aan hetgeen hierover in ons vorige jaarverslag werd medegedeeld, kan hier worden volstaan met een opgave van het totaal aantal pakken, dat na bekomen dispensatie werd verkocht naar Java en naar de Far East; namelijk 3821.

Uitvoerig wordt een beschouwing gegeven van de poenale sanctie, de arbeidsinspectie, de emigratie uit China enz., terwijl van elk gebied waarop de vereeniging zich verder beweegt in het kort een overzicht wordt gegeven.

Verkeerswezen

Passagiers- en Vrachtmotorschip „Poelau Bras".

Het op de werf der Mij. „De Schelde" te Vlissingen voor de Stoomvaart Mij. „Nederland" nieuwgebouwde passagiers- en vracht motorschip „Poelau Bras" (9250 bruto reg. ton) arriveerde in de Amsterdamsche haven, ten einde voor den sneldienst op Java in lading te worden gelegd. Na een op de Noordzee gehouden goedgeslaagden proeftocht werd het motorschip inmiddels door de reederij overgenomen.

Motormailschip „Johan van Oldenbarnevelt".

3 Augustus a.s. zal van de werf der Nederlandsche Scheepsbouw Mij. het dubbelschroef motormailschip „Johan van Oldenbarnevelt" te water worden gelaten.

De „Johan van Oldenbarnevelt", een schip van 19,000 br. reg. ton. en haar zusterschip, de „Marnix van St. Aldegonde", eveneens van de Maatschappij „Nederland" in aanbouw op dezelfde werf, zijn de grootste schepen, die tot heden geheel in Nederland gebouwd werden. Beide schepen worden het volgend jaar in de vaart gebracht.

Rotterdamsche Lloyd.

De eerstvolgende afvaarten van den Rotterdamschen Lloyd naar Batavia, Cheribon, Semarang en Soerabaja zijn als volgt:

„Slamat" 24 Juli; „Sitoebondo" 30 Juli; „Djember" 1 Aug.; „Tambora" 7 Aug.; „Texel" 10 Aug.; „Kota Inten" 15 Aug.; „Indrapoera" 21 Aug.; „Garoet" 27 Aug.; „Medan" 29 Aug.; „Vlieland" 3 Sept.; „Tabanan" 4 Sept.; „Kota Gede" 12 Sept.

Van Ned.-Indië naar Europa. Vertrek van Batavia:

„Kota Inten" 23 Juni; „Garoet" 26 Juni; „Kedoe" 29 Juni; „Indrapoera" 3 Juli; „Tabanan" 5 Juli; „Palembang" 16 Juli; „Insulinde" 17 Juli; „Kota Gede" 20 Juli; „Madioen" 27 Juli; „Tosari" 5 Aug.; „Buitenzorg" 17 Aug.; „Kota Baroe" 24 Aug.; „Soekaboemi" 26 Aug.; „Bandoeng" 4 Sept.; „Kota Radja" 13 Sept.; „Djambi" 14 Sept.; „Samarinda" 21 Sept.; „Gorontalo" 26 Sept.; „Schouwen" 1 Oct. (van Tjilatjap); „Kota Inten" 11 Oct.

Financieele Berichten en Verslagen

Nederlandsch-Indische Spoorweg Maatschappij.

Het ons toegezonden verslag over 1928 geeft o.m. het volgende te lezen:

De totaal ontvangst bedroeg *f* 21,311,432 (v. j. *f* 20,148,737) tegen een totaal uitgaaf van *f* 11,802,430 (v. j. *f* 11,338,950).

De totale opbrengst was *f* 1,162,695 hooger of 5.77 % meer dan die van het voorgaande jaar.

Het reizigersvervoer daalde met *f* 553,511 of 13.66 %, het bagagevervoer met *f* 2,703 of 3.45 %; de buitengewone ontvangsten brachten *f* 34,169 minder op, terwijl de ontvangsten uit het overige vervoer *f* 1,753,078 of 11.27 % hooger waren.

De totale uitgaven overtroffen die van het vorige jaar met *f* 463,481 of 4.09 %.

De opbrengst van het reizigersvervoer is onrustbarend gedaald. Door belangrijke tariefsverlaging en verbetering in de reisgelegenheid is getracht het vervoer te doen toenemen. Deze maatregelen zijn weliswaar niet zonder gevolg gebleven, maar toch was de opbrengst zeer ongunstig, vergeleken met voorafgaande jaren.

Voor het goederenvervoer is het jaar 1928 bijzonder voordeelig geweest; er had toeneming plaats in alle hoofdgroepen, waarin de goederensoorten worden verdeeld. In totaal werden 378,000 ton ijl- en vrachtgoed, of 18 %, meer behandeld, met een hoogere opbrengst van ruim 10 %.

Het belangrijkst werd tot dit gunstig resultaat bijgedragen door de groep aardolieproducten, als gevolg van de productietoeneming der Rembangterreinen; de groei van deze groep bedroeg ruim 157,000 ton.

Ook de suikergroep gaf bevredigende uitkomsten, ondanks het feit, dat ongeveer 90,000 ton van den oogst 1928 op levering in 1929 was verkocht en zoolang op de fabrieken werd opgeslagen. Daarentegen nam het transport van suikerrietstekken in beduidende mate af, n.l. met ± 27,000 ton, tengevolge van het toenemend gebruik van de rietsoort P.O.J. 2878, waarvoor de stekken op de terreinen der suikerfabrieken zelf worden gewonnen.

De algemeene vervoerstoeneming wijst op verbetering van den economischen toestand, zoowel wat de Europeesche bedrijven, als wat de Inlandsche bevolking betreft, en er bestaat gegronde hoop, dat zulks zich in 1929 zal bestendigen. De Europeesche en Inlandsche cultures doen een ruimen oogst verwachten. De productievermeerdering der Rembangsche olievelden neemt nog voortdurend toe.

Intusschen staat ons een belangrijke derving van inkomsten te wachten, omdat de Bataafsche Petroleum-Maatschappij de lichte exportbenzine, die het hoofdartikel van de door ons vervoerde producten uitmaakt, niet meer per spoor, doch met eigen buisleiding van Tjepoe naar Soerabaja zal vervoeren.

Ook uit andere hoofden staat vermindering van inkomsten voor de deur. Het ingebruiknemen van de afzonderlijke smalspoorverbinding op ons baanvak Solo-Djokja door de Staatsspoorwegen, ingevolge 19 Juni/1 Juli 1925 gesloten overeenkomsten, zal ons aandeel in de opbrengst van het transitvervoer op dat baanvak aanmerkelijk verminderen, terwijl tevens ons aandeel in het rechtstreeksch vervoer van de Ooster- en van de Westerlijnen eenigermate zal dalen. Eindelijk nog zal een nieuwe regeling van vrachtverdeeling onze inkomsten ongunstig beïnvloeden.

De totale uit een en ander voortvloeiende vermindering van inkomsten is in de toekomst te ramen op ongeveer een millioen gulden per jaar, waarvan ongeveer 65 % reeds in 1929 tot uiting zal komen.

Verlaging van reizigerstarieven was op 1 Mei 1928 in alle klassen en op alle lijnen volledig ingevoerd, zoodat sinds dien datum als grondslag voor onze reizigerstarieven geldt: 4½ cent per tariefkilometer in de 1e klasse; 3 cent per tariefkilometer in de 2e klasse; 1½ cent per tariefkilometer 3e klasse, algemeen tarief; 1 cent per tariefkilometer in de 3e klasse, inlanders.

Op de suikervracht werd een belangrijke reductie verleend.

Overigens kwamen geen ingrijpende veranderingen in onze goederentarieven voor.

Met de Pure Cane Molasses Company werd een vervoerscontract gesloten, teneinde den uitvoer van vloeibare melasse over onze lijnen via Semarang mogelijk te maken.

De aanleg van vrijliggend smalspoor Solo-Djokja vorderde op bevedigende wijze. Alle benoodigde gronden kwamen ter beschikking. De aardebaan kwam op afwerken na gereed. Op de emplacementen Delangoe, Tjepper, Klatten, Srowot, Brambanan en Kalassan werden door S.S. alsnog verbindingssporen met onze smalspooremplacementen noodig geacht en door ons tot stand gebracht. Overigens werd de bovenbouw vrijwel geheel gelegd. Het spoor lag op het eind van het verslagjaar nagenoeg op hoogte. Alle kunstwerken in de baan werden voltooid, behoudens eenig verfwerk. De kunstwerken buiten de baan kwamen op enkele na geheel gereed.

Het winstsaldo is nagenoeg *f* 865,000 hooger dan het vorige jaar. De bruto opbrengst steeg met ruim *f* 1,162,000; de interestrekening was *f* 246,000 gunstiger, voornamelijk omdat de rentebesparing, wegens de extra aflosbaarstelling per 1 Mei 1927 van 2,500 en per 1 November 1927 van 4,000 vijf percent's obligaties, in 1928 over een vol jaar aan de interestrekening ten goede kwam; bovendien werden per 1 November 1928 3,000 vijf percent's obligaties extra aflosbaar gesteld. Het aandeel van den Staat in de overwinst van den spoorweg Semarang-Vorstenlanden was *f* 58,000 lager; aan het amortisatiefonds van dien spoorweg kwam ten laste van de winst- en verliesrekening *f* 35,000 minder ten goede, terwijl door de lagere opbrengst de vernieuwingsfondsen en het reservefonds ten laste dierzelfde rekening *f* 15,000 minder ontvingen. Daarentegen waren de exploit.kosten *f* 463,000 hooger; het nadeelige koersverschil op uit Indië overgemaakte gelden bedroeg *f* 10,000 meer; de gewone afschrijving op het rollend materieel der tramwegen ad 1½ % van de aanschaffingswaarde was ditmaal *f* 1,000 meer; bovendien werd voor extra afschrijving op dit materieel *f* 25,000 ten bate van de buitengewone reserve geboekt; op industriesporen werd *f* 1,000 meer afgeschreven; de materieelhuur gaf ditmaal een nadeelig saldo van *f* 19,000 tegen het vorige jaar een batig saldo van *f* 8,000; de verschillende baten waren *f* 124,000 lager.

Het hoogere winstsaldo wordt door deze verschillen verklaard.

Voorgesteld wordt, voor de aandeelhouders beschikbaar te stellen een dividend van 17 %, 3 % meer dan over 1927.

Op de balans per 31 December paraisseert o. a.:

Bezittingen. Niet uitgegeven aandeelen *f* 6,000,000; bouw en uitbreiding spoorweg Semarang-Vorstenlanden *f* 32,530,381; bouw en uitbreiding tramwegen *f* 59,533,839; bouw vrijliggende smalspoorverbinding Solo-Djokja *f* 4,010,654; industriesporen *f* 99,125; onroerende goederen in Indië *f* 1,671,931; rollend materieel spoorweg Semarang-Vorstenlanden *f* 10,688,644; rollend materieel tramwegen *f* 9,200,285; rollend materieel in bewerking *f* 179,118; magazijnsvoorraad spoorweg Semarang-Vorstenlanden *f* 1,319,635; magazijnsvoorraad tramwegen *f* 2,157,319; kantoorgebouw met inventaris te 's-Gravenhage *f* 258,334; kas in Nederland en in Indië

f 175,892; debiteuren *f* 4,688,295; belegd vernieuwingsfonds materieel Semarang-Vorstenlanden *f* 500,380; belegd reservefonds Semarang-Vorstenlanden *f* 499,800 belegd vernieuwingsfonds bovenbouw Semarang-Vorstenlanden *f* 999,799; belegde assurantie-reserve *f* 1,871,307; belegd fonds tot verbetering van pensioenverhoudingen *f* 1,027,492; effecten van de waarborgkapitalen *f* 190,015.

Schulden. Kapitaal *f* 30,000,000; 3½ % leening *f* 3,949,000; 4 % leeningen *f* 20,930,000; 4½ % leeningen *f* 11,216,000; 5 % leeningen *f* 3,886,000; de Staat der Nederlanden, aandeel in de winst van den spoorweg Semarang-Vorstenlanden *f* 984,861; verschuldigde, nog niet verschenen, rente op leeningen *f* 506,978; crediteuren *f* 3,757,634; crediteuren voor couponbetaling en aflossing van obligatiën *f* 149,292; Gouvernement van Ned.-Indië, voorschot in zake den bouw van de vrijliggende smalspoorverbinding Solo-Djokja *f* 4,200,549; vernieuwingsfonds materieel Semarang-Vorstenlanden *f* 500,000; reservefonds Semarang-Vorstenlanden *f* 500,000; vernieuwingsfonds bovenbouw Semarang—Vorstenlanden *f* 1,000,000; algemeene reserve *f* 47,315,139; buitengewone reserve *f* 472,623; assurantie-reserve *f* 1,836,786; fonds tot verbetering van pensioenverhoudingen *f* 984,604; dividend over 1928, 17 % van *f* 24,000,000 *f* 4,080,000; tantièmes *f* 349,729; onverdeeld dividend *f* 903,480.

Cultuur Maatschappij „Djember".

Aan het ons toegezonden verslag over 1928 ontleenen wij o.a.:

De depressie op de rubbermarkt heeft natuurlijk invloed gehad op de behaalde resultaten. De gevolgen van de rubbercrisis zijn voor de maatschappij evenwel niet zóó groot geweest als men zou verwachten, dank zij het in 1927 afgesloten contract tot levering van 5 ton smoked sheets per maand gedurende de jaren 1928, 1929 en 1930 tegen 1 sh. 6¼ d. per lb. f.o.b. Java, overeenkomende met *f* 2.03 per Kg. De gemiddelde verkoopprijs van het restant heeft *f* 1.334 per Kg. f.o.b. Java bedragen.

De rubberoogst heeft uitgeleverd 145,013 (177,455) Kg. Deze vermindering is gedeeltelijk het gevolg van de maatregelen, genomen met het doel, het rendement der hevea in de toekomst te verbeteren.

De oogst van het loopende jaar wordt op 175,000 Kg. geschat.

De koffie-oogst bedroeg 181,726 (223,534) Kg. De raming van 173,000 Kg. is derhalve overtroffen. De gemiddelde verkoopprijs voor 1928 beliep *f* 0.87 per Kg.

Uit koffie-oogst 1929 werden voorverkocht de eerste 1000 pikols tegen *f* 49.02 per pikol, en de volgende 500 pikols tegen *f* 54 per pikol. Tevens werden uit oogst 1930 voorverkocht de eerste 1000 pikols tegen *f* 47.55 per pikol. De oogstraming voor het loopende boekjaar bedraagt 2000 pikols.

Op de balans paraisseert o. m.: Actief: onroerende goederen *f* 637,971; producten *f* 48,916; kassiers en banken *f* 379,096; deelneming in 4 andere ondernemingen *f* 64,091.

Passief: kapitaal *f* 902,400; reserve *f* 44,094; obligatiën *f* 14,113; crediteuren *f* 40,320; dividend niet afgehaald *f* 35,768.

Op dividendbewijs No. 8 wordt *f* 2.40 uitgekeerd.

Cultuur Maatschappij „Belirie".

Wij lezen in het ons toegezonden verslag over 1928 o. m. het navolgende:

Teneinde iets meer overeenstemming te verkrijgen tusschen het uitgegeven maatschappelijk kapitaal en de werkelijke waarde der onderneming werd door de directie besloten tot uitgifte, uitsluitend aan aandeelhouders, van 225 aandeelen à *f* 1000 tot parikoers, ten volle deelende in de winst over boekjaar 1928.

Op 31 December bestond de aanplant uit 1300 bouws vruchtdragende robustakoffie, 250 bouws rubber.

De koffieaanplant is gedeeltelijk tusschengeplant met rubber.

In verschillende complexen van den gemengden aanplant heeft de robustakoffie niet veel meer te beteekenen en kan nog slechts enkele jaren eenigermate tot de productie bijdragen. Dientengevolge werden 144 bouws naar den rubberaanplant overgeboekt, waardoor deze thans met 250 bouws vermeld wordt, tegen 106 bouws op ult. 1927.

Onder den vruchtdragenden koffieaanplant is thans opgenomen de ontginning 1926/1927 ter grootte van 85 bouws, die in 1929 met een paar pikols per bouw tot den oogst zal bijdragen.

De stand van de robusta was gedurende de eerste helft van het jaar zeer goed, doch daarna had de aanplant tengevolge van de droogte veel te lijden. Na het invallen der regens herstelden de tuinen zich, zoodat aan het einde van het jaar de stand weder bevredigend was.

De oudste complexen van den robusta-aanplant komen geleidelijk voor herontginning in aanmerking. Het is het voornemen om in 1930 hiermede een begin te maken.

De hevea-aanplant, waarvan 250 bouws in complexen, bestond ult. 1928 uit 41,000 tapbare en 27,000 niet-tapbare boomen.

De rubber-aanplantingen zien er over het geheel gezond uit.

De koffieoogst heeft ca. 20,000 pikols uitgeleverd, zijnde dooréén 14.7 pikols per bouw. De opbrengst der koffie, voor een groot deel op levering vóórverkocht, zal denkelijk uitkomen op *f* 50.90 per pikol.

De rubberproductie bedroeg 115,735 Kg., uitkomende op dooréén 391 Kg. per bouw, met een gemiddelde opbrengst van ca. *f* 0.93 per Kg. De productie bleef beneden de taxatie ad 125,000 Kg., hetgeen moet worden toegeschreven aan het uitdunnen in den oudsten aanplant en aan de reeds genoemde oorzaken.

De oogstraming 1929 bedraagt 19,250 pikols koffie en 120,000 Kg. rubber.

Verkoopen op levering hebben tot dusverre niet plaats gehad, noch wat koffie, noch wat rubber betreft.

Gegeven de voor de koffie geldende prijzen, mag voor 1929 weder een loonende exploitatie worden verwacht, niettegenstaande de rubberprijzen zich nog steeds op een laag niveau bewegen.

De winst- en verliesrekening sluit met een batig saldo van *f* 467,762. Voorgesteld wordt het dividend te bepalen op 75 % (v. j. 175 %) of *f* 750 per aandeel.

Op de balans per 31 December 1928 paraisseert o. m.:

Debet. Onderneming, etablissement en gebouwen *f* 250,000, deposito u/g *f* 325,000, Koloniale Bank *f* 389,192, diverse debiteuren *f* 18,216, onafgerekend product *f* 498,837, materialen *f* 14,791.

Credit. Kapitaal *f* 450,000, reservefonds *f* 112,500, pensioenfonds niet-Europeesch personeel *f* 42,889, diverse crediteuren *f* 104,031, reserve voor belastingen en buitengewone uitgaven *f* 182,510, reserve voor betalingen en ontvangsten t/b 1928 *f* 38,334, reserve voor nieuwe aanschaffingen *f* 75,000, onverdeeld dividend *f* 17,594, winst- en verliesrekening *f* 467,762.

Cultuur Maatschappij „Boekit Lawang".

Aan het ons toegezonden verslag over 1928 ontleenen wij o. m. het navolgende:

De concessie heeft een oppervlakte van 1926 H.A., waarover een hacil-tanah van *f* 3 per H.A. per jaar verschuldigd is.

Van de hevea-ontginning 1927 werden begin van het jaar 27 H.A. afgeplant, makende met de in December 1927 geplante 8 H.A. totaal 35 H.A. Van aanplant 1916 werden 2 H.A. afgeschreven. Eind December besloeg de aanplant derhalve een uitgestrektheid van 537 H.A.

De wenschelijkheid is gebleken om voor het bodemonderhoud een andere methode toe te passen, dan vroeger gevolgd, toen in de eerste plaats werd gelet op het afvoeren van het water. Waar dit te ver is doorgevoerd, dienen thans maatregelen te worden genomen om het water vast te houden, waarvoor zg. contourdrains zullen worden aangelegd. Gebrek aan werkvolk was oorzaak, dat wij hiertoe nog niet konden overgaan, doch hopen wij het volgende jaar daarmede een aanvang te kunnen maken.

Ook het afgeloopen jaar stagneerden de koelie-leveringen, in verband waarmede wij geen gevolg konden geven aan ons plan om 92 H.A. af te planten en moest dit beperkt blijven tot ruim 27 H.A. De overige 65 H.A. zijn gekapt, voor de eerste maal gebrand en opgeruimd.

De productie bedroeg 214,181 Kg. tegen in 1927 191,150 Kg.

Het tapsysteem bleef gehandhaafd op 2 maanden tap-, 1 maand rust, over 1/3 stam-omtrek met een maximum bastverbruik van 4½ cM. per tapmaand.

De kosten van oogst, bereiding en afvoer bedroegen 18¾ cent per Kg. tegen in 1927 20 cent per Kg.

De oogst bracht in totaal netto op *f* 217,887, of gemiddeld *f* 1.01¼ per Kg. tegen in 1927 *f* 1.88 per Kg.

Bij het stellen van dit verslag hadden ondervolgende vooruitverkoopen plaats gehad: ex oogst 1929: 25 tons standaard sheets tot *f* 1.37, 15 tons idem tot *f* 1.41, 25 tons idem tot *f* 1.45; ex oogst 1930: 30 tons idem tot *f* 1.40½, 30 tons idem tot *f* 1.41, 30 tons idem tot *f* 1.50; ex oogst 1931: 30 tons idem tot *f* 1.41, alles per Kg. f. o. r. Belawan.

Na de gebruikelijke afschrijvingen, die tot een bedrag van *f* 12,000 werden bestreden uit de vroeger gecreëerde reserve voor afschrijvingen, en aftrek der personeelstantièmes laat de winst- en verliesrekening een voordeelig saldo van *f* 39,868. Bij goedkeuring der jaarstukken zal dit de uitkeering mogelijk maken van 6 % dividend op de cum. pref. aandeelen.

Op de balans per 31 December 1928 paraisseert o. a.:

Debet. Onderneming Boekit Lawang *f* 624,000, ontginning 1928/1929 *f* 19,903, fabrieksgebouwen en machinerieën *f* 32,000, woningen en pakhuizen *f* 45,000, voorraad rubber *f* 27,265, kas en kassiers *f* 60,536.

Credit. 6 % cum. pref. aandeelen kapitaal *f* 665,000, gewoon aandeelen kapitaal *f* 106,500, statutaire reserve *f* 14,365, reserve afschrijvingen *f* 8000, reserve verschuldigde belastingen *f* 2500, tantièmes *f* 6517.

Cultuur Maatschappij „Marbau-Zuid".

Aan het verslag over 1928 wordt het navolgende ontleend:

De uitgestrektheid van het erfpachtsperceel bedraagt 2105 H.A.

Beplant zijn 400 H.A. Het is de bedoeling de resteerende 280 H.A. vóór einde 1929 bij te oculeeren.

Het programma voor 1929 omvat 300 H.A., te planten uitsluitend met oculaties. Voor zoover het onderhoud van den bestaanden aanplant niet behoeft te lijden onder de uitbreiding, zal getracht worden het geheele plantplan 1929 uit te voeren. Einde December waren 90 H.A. oerbosch gekapt; in Maart/April moet het geheele areaal gekapt zijn om bijtijds met de verdere ontginningswerkzaamheden te kunnen doorgaan.

Niettegenstaande eenigen tegenslag, tengevolge van ziekte als anderszins, is men er in geslaagd een aanplant van 400 H.A. naar behooren in den grond te brengen, waarover ook de laatste berichten gunstig luiden.

In den loop van het boekjaar werd van heeren aandeelhouders een storting van 45 % over de eerste deelneming ten bedrage van *f* 655,000, en 10 % over de nieuwe deelneming ad in totaal *f* 350,000 opgevraagd.

Cultuur Maatschappij „Loemadjang".

Het ons toegezonden verslag over 1928 geeft o. m. het navolgende te lezen:

De maatregelen, welke het vorige jaar genomen zijn ter bestrijding van de koffiebessenboeboek op de onderneming „Kebon Deli", hebben het gewenschte resultaat gehad. De aantasting bedroeg dit jaar niet meer dan 6 %.

De oogstraming van 4500 pikols marktkoffie werd met ca. 44 pikols overschreden.

Door oordeelkundig werken werd een belangrijke besparing op de exploitatie-uitgaven verkregen. Het netto overschot is hooger dan in het voorafgaande jaar, hoewel de geoogste hoeveelheid ca. 10 % minder bedroeg dan in 1927.

De wijziging, welke door ons werd aangebracht in het bereidingsproces, teneinde een verbetering van de kwaliteit van het product te verkrijgen, heeft ten volle aan het doel beantwoord. Reuk en smaak van het afgeleverde product waren onberispelijk.

In het afgeloopen jaar werden ca. 41 bouws ontgonnen, alsmede ca. 30 bouws gronden waarvan de bezitsrechten zijn afgekocht en ca. 8 bouws boschrand; in totaal dus ca. 79 bouws. De ontginning der beide laatste stukken was aan het einde van het verslagjaar nog niet geheel gereed. Op ult. December bestond de aanplant uit:

Produceerende aanplant ca. 612 bouws met 520,449 boomen, nog niet produceerende aanplant ca. 110 bouws met 105,083 boomen, ontgonnen ca. 38 bouws beplant in begin 1929.

Over het algemeen is de stand van de aanplantingen gunstig en verbetert nog steeds door het reeds vermelde inboeten. Veel nieuw vruchthout heeft zich gevormd. Volgens verklaring van den administrateur wijst alles er op, dat Kebon Deli op den duur een belangrijk grootere opbrengst per bouw kan leveren. De tegenwoordige productie van ca. 8 pikols per bouw mag dus niet als normaal worden beschouwd.

De kosten voor oogst, bereiding en transport tot Pasirian bedroegen *f* 10.76 per pikol marktkoffie. Het sorteeren geschiedt nu geheel op de onderneming, hetgeen een belangrijke besparing op de kosten mogelijk maakte. Voor het komende oogstjaar hopen wij een verdere besparing op de sorteerkosten te verkrijgen door het aanbrengen van een sorteerband.

De gemiddelde kostprijs bedroeg *f* 32.03 f.o.b. afscheephaven. De gemiddelde verkoopprijs, tot die basis herleid, bedroeg *f* 48.88 per pikol.

De coca-oogst 1928 bedroeg 5037 Kg. De taxatie voor 1929 beloopt ca. 18,000 Kg.

De koffie-oogst wordt door den superintendent op ca. 4000 pikols geraamd. De aanvankelijke bloeitaxatie was aanmerkelijk hooger, doch daar een groote Septemberbloei door ontijdigen regen verloren ging, bleek reductie noodzakelijk. De sindsdien ontvangen berichten luiden onverdeeld gunstig.

Inmiddels werden uit den oogst 1929 2500 pikols ruw gesorteerd voorverkocht op basis *f* 50 per pikol franco afscheephaven.

Voorgesteld wordt de onverdeelde winst ad *f* 17,810 over te brengen naar nieuwe rekening.

Op de balans per 31 December 1928 paraisseert o. m.:

Debet. Aandeelen in portefeuille *f* 900,000, onderneming Kebon Deli *f* 1,197,580, materialen en inventaris

f 9736, Handel en Cultuur Mij. v.h. Smidt & Amesz *f* 32,709.

Credit. Aandeelenkapitaal *f* 2,000,000, afschrijvingsrekening onderneming Kebon Deli *f* 120,278, kassier in Indië *f* 3374, onverdeelde winst *f* 17,810.

Cultuur Maatschappij „Gogo Niti".

Aan het ons toegezonden verslag over boekjaar 1928 ontleenen wij o. m.:

Geoogst werden: thee van eigen aanplant 474,329 h. Kg., van opkoop nat blad 68,570 Kg., robustakoffie 719 quintalen, coca blad 8878 Kg., rubber 271,755 h. Kg.

De verkoop der coca geschiedde in overleg met de Cocavereeniging.

De netto opbrengst der in 1928 geoogste producten is te stellen op: thee *f* 361,865, robustakoffie verkocht in 1928 719 quintalen, cocablad *f* 5519, rubber *f* 128,688.

De uitgaven ten behoeve van dit oogstjaar bedragen *f* 409,849, zoodat de exploitatiewinst over 1928 kan worden aangenomen op *f* 143,024.

Voegt men daarbij het voordeelig saldo der onder ult. 1928 nog openstaande rekeningen ad *f* 21,708, dan bedraagt de winst van boekjaar 1928 *f* 164,732.

De per ult. December nog onverkochte producten zijn sedert geheel gerealiseerd, behoudens de coca, welke tegen zeer lagen prijs is aangenomen.

De kostprijs, ditmaal ook incl. belasting en tantièmes bedraagt: voor thee *f* 0.41 per h. Kg., voor koffie *f* 46.02 per quintal, voor rubber *f* 0.54 per h. Kg.

De producten hebben gemiddeld opgebracht: voor thee *f* 0.66 per h. Kg., voor koffie *f* 78.93 per quintal, voor rubber *f* 0.47 per h. Kg.

De oppervlakte van den thee-aanplant bedraagt thans 375 H.A., waarvan ca. 38 H.A. nog niet productief zijn.

De stand van den thee-aanplant is gunstig; het onderhoud wordt goed bijgehouden, terwijl in sommige complexen bemesting toegepast wordt ter verhooging der bladproductie.

De weersgesteldheid was uitstekend voor de bladontwikkeling, zoodat een zeer groote thee-oogst werd verkregen.

Wij verwerkten in het afgeloopen jaar het natte theeblad van de onderneming Koelon-Bambang en zal dit ook in 1929 geschieden; tegen het einde van dit jaar zal deze onderneming hare eigen thee-fabriek hebben.

De koffie-aanplant is 105 H.A. groot, waarvan 66 H.A. in productie zijn.

De groei van de jonge koffie geeft geen reden tot klagen. Wel worden de boomen veelvuldig aangetast door takkenboeboek en stamboorders. De bestrijding dezer plagen geschiedt met de meeste zorg.

De coca-aanplant bestaat thans nog slechts uit ca. 15 H.A. jonge tuinen.

Deze staan er goed bij en worden geregeld goed onderhouden.

De oude coca-tuinen werden in den loop van 1928 gerooid, daar het aanhouden daarvan niet meer loonend was.

Met hevea zijn beplant 513 H.A., waarvan produceerend 418 H.A. Het aantal tapbare boomen bedroeg op ult. December 74,153.

De stand van den aanplant is over het algemeen zeer gunstig.

De productie van 1929 wordt geraamd op: thee 586,000 h. Kg., koffie 618 quintalen, coca 12,000 Kg., rubber 286,000 h. Kg.

Bij het opmaken van dit verslag waren op contract verkocht: de halve maand-oogsten Juni/October B.O.P. à 78 cts. franco Batavia en 308 quintalen robusta koffie à *f* 80.96 per quintal, franco Soerabaja.

Op de balans per 31 December 1928 paraisseert o. a.:

Debet. Onderneming Gogo-Niti *f* 714,386, aandeelen in portefeuille *f* 300,000, deelneming Cultuur Mij. Ardiredjo *f* 280,000, kas en kassiers *f* 53,913, prolongatierekening u/g *f* 190,000, ongerealiseerd product voorgaande jaren *f* 126,262, exploitatierekening oogstjaar 1929 *f* 26,701.

Credit. Preferent kapitaal *f* 20,000, gewoon kapitaal *f* 1,000,000, reserverekeningen *f* 215,962, eerste hypothecaire obligatieleening *f* 180,000, uitgelote obligatiën *f* 15,000, Tiedeman & Van Kerchem, Soerabaja *f* 16,750, diverse crediteuren *f* 32,714, openstaande exploitatierekeningen voorgaande jaren *f* 42,960, winst *f* 164,732.

Voorgesteld wordt een dividend uit te keeren van 17 % (v. j. 23 %).

Cultuur Maatschappij „Kaliwoengoe Plantaran".

Het ons toegezonden verslag over het boekjaar 1928 geeft o. m. het volgende te lezen:

De uitgestrektheid van den aanplant voor oogst 1928 bedroeg bijna 799 H.A.

De weersgesteldheid voor dezen aanplant was gunstig, tengevolge waarvan o. m. de hoeveelheid omgevallen riet van weinig beteekenis was.

De rietproductie, incl. die van 5 H.A. doorgegroeide bibittuinen, bedroeg 1,085,235 quintalen of 1350 quintalen per H.A. met een rendement van 11.76 %, uitkomende op 158.76 quintal suiker per H.A.

Het verkregen suikerproduct, omgerekend op Superieure Hoofdsuiker, bedroeg 127,569 quint., hetwelk door tusschenkomst van de „Vereenigde Java Suiker Producenten" werd verkocht.

Als middenprijs van oogst 1928 werd aangenomen *f* 13,04 per quintal kristal.

De aanplant voor oogst 1929 beslaat eene oppervlakte van 798 H.A.

Het gewas staat er bevredigend voor. De raming van den oogst bedraagt 118,900 quintalen suiker.

Een bedrag ad *f* 110,000 wordt bestemd voor de vorming eener reserve voor uitbreiding en onderhoud, waaruit o. m. de kosten van een loods voor den opslag van suiker en van de bijplaatsing van den nieuwen ketel zullen kunnen worden bestreden.

De winst bedraagt *f* 341,864, waaruit betaald kan worden een dividend van 30 % (v. j. 26 %).

Aan de balans op 31 December 1928 ontleenen wij nog:

Debet. Onderneming Kaliwoengoe *f* 680,000, debiteuren *f* 126,410, goederen in magazijn *f* 58,571, suiker oogst 1928 *f* 293,135, exploitatierekeningen volgende jaren *f* 625,577.

Credit. Aandeelenkapitaal *f* 850,000, reservefonds *f* 197,192, reserve voor uitbreiding en onderhoud *f* 110,000, reserve voor belastingen *f* 29,300, crediteuren *f* 258,333.

Cultuur Maatschappij „Randoe Goenting-Tjandi Sewoe".

Het ons toegezonden verslag over 1928 geeft o. m. het navolgende te lezen:

Aanplant 1928 was groot 1555 H.A.

Door de molens gingen 1,887,650 quintalen riet (incl. bibitondereinden), uitkomende op 1210 quintalen per H.A.

Het moessonverloop was gedeeltelijk minder gunstig voor den aanplant door langere periodes van droogte en eerst medio Januari kwamen de regens regelmatig door. Het oogstresultaat is bevredigend. Zoowel riet- als suikerproductie zijn hooger dan verleden jaar. Ook het rendement was beter.

De suikerproductie bedroeg 219,732 quintalen, uitkomende op 141 quintalen per H.A., op basis superieure hoofdsuiker.

De molenresultaten waren gunstiger dan in de vorige campagne. Ook de overige stations werkten over het algemeen naar behooren, uitgezonderd de oude en verouderde filterinstallatie. Deze is te krap gebleken en voor 1929 zal een nieuwe batterij Kroogsche filterpersen worden aangeschaft.

De oogst, die wederom ten verkoop was ingebracht bij de Vereenigde Javasuiker Producenten, heeft uitgeleverd: 210,383 quintalen superieure hoofdsuiker, 11,310 quintalen melassesuiker etc., uitkomende, omgerekend op superieure hoofdsuiker, op 219,732 quintalen, waarvan onder ult. December 1928 ongeveer 50,000 quintalen nog niet aan koopers waren afgeleverd.

Aanplant oogst 1929 is groot 1558 H.A.

Het openmaken en beplanten der gronden kon tijdig geschieden. De aanplant is onder gunstige weersomstandigheden opgegroeid en de stand is goed, zoodat een bevredigend rietproduct mag worden verwacht.

Oogst 1929 wordt geraamd op 20,000 quintalen. De verkoop geschiedt door de Vereenigde Javasuiker Producenten.

De verkoopovereenkomst met deze vereeniging is verlengd tot ult. 1930.

De in 1929 in den grond te brengen aanplant zal denkelijk 1569 H.A. beslaan.

De geheel in beton uitgevoerde nieuwe leiding op Boeloes werd voltooid en beteekent een groote verbetering in den irrigatietoestand. Voorts werden nog enkele Javaansche dammen in semi-permanente omgezet.

De uitgaven voor kunstwerken hebben in 1928 bedragen *f* 32,993, waarvan de helft uit het Bevolkingsfonds en de andere helft uit de reserve voor voorzieningswerken tegen bandjirs is bestreden. Deze laatste reserve werd uit de winst met *f* 10,000 versterkt en bedraagt thans *f* 166,970.

Ten behoeve van het Bevolkingsfonds werd *f* 20,000 uit de winst afgezonderd, waarna dit fonds *f* 88,369 bedraagt. Buiten ca. *f* 16,500 als half aandeel in de hierboven bedoelde kosten voor verbetering van dammen en leidingen, werd voor diverse andere doeleinden ten bate der bevolking nog ruim *f* 17,000 uitgegeven aan scholen, hospitalen, klinieken, verbetering dessawegen, enz.

Ten behoeve van het Pensioenfonds voor het Inlandsch- en Chineesch Personeel werd *f* 12,000 uit de winst afgezonderd, waarna dit *f* 195,649 bedraagt. Aan uitkeeringen ten laste van dit fonds werd *f* 3750 betaald.

Het Ondersteuningsfonds voor het Inlandsch- en Chineesch Personeel bedraagt *f* 23,485, na toevoeging uit de winst van *f* 2000. Aan ondersteuningen werd ca. *f* 1300 betaald.

De bovengenoemde drie fondsen en de reserve voor voorzieningswerken tegen bandjirs, totaal *f* 474,476, zijn op de balans samengevoegd onder het hoofd „Fondsen ten behoeve van personeel en sociale belangen".

De boekwaarde der onderneming is onveranderd *f* 1,000,000 gebleven. Hier komt bij de boekwaarde van het aandeelenkapitaal der Cultuur Mij. Merapi, zijnde *f* 264,000, nadat daarop *f* 6000 is afgeschreven.

De effectenrekening bestaat uit *f* 100,000 6 % obligaties Ned.-Indië 1923 D.

De balanspost materialen ad *f* 163,087 omvat de waarde der aanwezige hoeveelheden meststoffen, brandstoffen, emballage en verdere benoodigdheden.

De winst- en verliesrekening sluit met een batig saldo van *f* 641,326; voorgesteld wordt het dividend vast te stellen op 40 % of *f* 400 per aandeel.

Op de balans per 31 December komt o. m. voor:

Debet. Onderneming c. a. *f* 1,000,000, aandeelen Cultuur Mij. Merapi *f* 264,000, kas en bankier *f* 1,530,446, effecten en deposito's u/g *f* 1,000,001, diverse debiteuren *f* 140,123, materialen *f* 163,087, oogstjaar 1928 *f* 554,165, exploitatie-uitgaven volgende oogstjaren *f* 1,019,017.

Credit. Geplaatst kapitaal *f* 1,452,000, statutaire reserves *f* 1,000,000, andere reserves *f* 950,000, fondsen ten behoeve van personeel en sociale belangen *f* 474,476, diverse crediteuren *f* 1,107,029, onverdeeld dividend *f* 46,008, saldo winst *f* 641,326.

Cultuur Maatschappij „Sewoe Galoor".

Wij ontleenen aan het ons toegezonden verslag over het boekjaar 1928 o. m. het volgende:

De aanplant voor oogstjaar 1927/'28 was groot 801 H.A.

De weersgesteldheid was voor den aanplant niet ongunstig.

Gedurende den westmoesson had de aanplant veel te lijden van bandjirs. Desniettemin was de suiker-opbrengst van oogst 1928 belangrijk boven die van 1927.

De totale rietproductie bedroeg 1,133,878 quintalen, waarvan de opbrengst aan suiker bedroeg 122,167 quintalen, uitkomende op 152.5 quintal per H.A.

Het rendement bedroeg 10.77 %.

De campagne ving aan op 7 Juni, en werd beëindigd op 11 October d.a.v., zoodat de maaltijd 126½ etmaal duurde, waarvan ongeveer 12 etmalen werd gestopt wegens schoonmaak, reparaties en rietgebrek.

De gemiddelde capaciteit bedroeg 8970 quintalen riet per etmaal incl. stopuren, en 9885 quintalen riet per etmaal exclusief stopuren.

De installatie werkte naar behooren en geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

De aanplant van het loopende oogstjaar beslaat eene oppervlakte van ruim 792 H.A.

Volgens de laatste berichten staat de aanplant er bevredigend voor.

De Januari-raming van dezen oogst bedroeg 114,900 quintalen suiker.

Voor de aanstaande campagne werden verschillende voorzieningen voor de fabrieksinstallatie getroffen.

De verkoop der suiker bleef ook voor oogst 1929 toevertrouwd aan de Vereenigde Javasuiker Producenten.

Voorgesteld wordt een dividend uit te keeren van 37 %.

Aan de balans op 31 December 1928 ontleenen wij nog:

Debet. Onderneming Sewoe Galoor *f* 750,000, debiteuren *f* 630,803, goederen in magazijn *f* 67,168, suiker oogst 1928 *f* 291,230, exploitatierekeningen volgende jaren *f* 396,053.

Credit. Aandeelenkapitaal *f* 750,000, reserverekening *f* 250,000, extra reserve *f* 382,000, fonds voor bedrijfskapitaal *f* 150,000, reserve voor bijzondere belangen *f* 70,699, reserve voor belastingen *f* 27,887, crediteuren *f* 198,879, winst- en verliesrekening *f* 310,361.

Cultuur Maatschappij „Balong Bendo".

Aan het ons toegezonden verslag over het boekjaar 1928/1929 ontleenen wij o. m.:

De aanplant 1927/1928 besloeg eene oppervlakte van rond 824 H.A.

Deze aanplant kwam onder gunstige omstandigheden in den grond. Sedert dien bleef het moessonverloop bij uitstek gunstig, hetgeen dan ook tot uiting kwam in een zeer fraai oogstresultaat, dat alle voorgaande verre overtrof.

De kosten van den aanplant bleven op een normaal peil, zij waren iets hooger dan in 1927, doch beneden die van 1926.

Ten slotte zij nog vermeld, dat de aanplant weinig te lijden had van ziekten en plagen. De elders nog al veelvuldig voorkomende „pokkahbong"-ziekte werd op onze onderneming slechts sporadisch aangetroffen.

De oogstresultaten bedroegen 1357 Q. riet en 178.17 Q. suiker per H.A.

Aanplant 1928/1929 beslaat eene oppervlakte van 840 H.A.

Over het algemeen waren de weersomstandigheden vrij

gunstig; de tot dusver ontvangen berichten over den aanplant geven dan ook reden tot tevredenheid, zoodat de oogstvooruitzichten wederom bevredigend genoemd kunnen worden.

Met betrekking tot dezen aanplant valt ten slotte nog melding te maken van eene zeer belangrijke verlaging van de bibitkosten. Bleven deze voor den aanplant 1927/1928 vrijwel op het peil van die voor den voorafgaanden oogst, thans zijn zij met ca. 60 % verlaagd, dank zij de zooveel vereenvoudigde aanplant-samenstelling, die medebrengt, dat de bibitvoorziening vrijwel uitsluitend kan geschieden met vlaktebibit en topstek.

Blijkens de winst- en verliesrekening bedraagt het voordeelig saldo der exploitatie-rekening 1928 *f* 316,798.

Voorgesteld wordt een dividend uit te keeren van 25 % (v. j. 30 %).

Aan de balans op 31 December 1928 ontleenen wij o. a.:

Debet. Suikeronderneming Balong Bendo *f* 480,941, aandeelen Bibitonderneming Djambe Gedeh *f* 5000, effecten *f* 317,621, A. C. Fraser & Co., Nederlandsche rekening *f* 18,176, idem Indische rekening *f* 850,175, deposito's *f* 300,000, nog te vorderen interest *f* 10,974, onafgerekende suiker *f* 297,974, debiteuren *f* 42,975, goederen onder weg *f* 18,515, goederen in magazijn *f* 55,308, oogst 1929 en volgende jaren *f* 650,757, betalingen in Nederland *f* 20,579.

Credit. Kapitaal *f* 1,228,737, reservefonds *f* 600,000, extra reserve *f* 481,727, res. voor vernieuwingen *f* 221,800, reserve voor belastingen *f* 67,411, reserve voor waardevermindering effecten *f* 16,644, crediteuren *f* 120,824, tantièmes Indië *f* 53,122, idem bestuur *f* 45,336.

Cultuur Maatschappij „Boekit Lambasa".

Aan het verslag over 1928 wordt het volgende ontleend:

De hevea-aanplant werd uitgebreid met 30 H.A. en beslaat thans 530 H.A. met 142,379 boomen. Het aantal tapbare boomen nam met 5353 toe tot 75,855. De totale productie heeft bedragen 123,129 Kg. (100,484) of 273.62 Kg. per H.A. (234.50). De oogst bracht totaal netto op *f* 126,867 (v. j. *f* 187,426) of *f* 1.03 per Kg. (*f* 1.86).

Incl. afschrijvingen en gratificatie bedroeg de kostprijs *f* 1.49 (*f* 1.88).

De nieuwe fabriek kwam November in gebruik, zij voldoet zeer goed.

Hoewel niet meer tot het verslagjaar behoorend, wordt gemeld, dat begin 1929 een 6 % obligatieleening werd aangegaan van *f* 250,000, die en bloc door een bankinstelling werd overgenomen. Doel is terugbetaling van geleende gelden en voorziening in verder werkkapitaal.

Na afschrijving van *f* 37,414 (*f* 135,813) op onderneming, *f* 3375 op gebouwen en machines, *f* 6671 (*f* 39,224) op woningen, *f* 1298 (*f* 10,012) op inventaris, of totaal *f* 48.760 sluit de verlies- en winstrekening met een nadeelig saldo van *f* 49,573. Hiervan komt in mindering het saldo-winst ad *f* 4045 van 1927, zoodat resteert een verlies van *f* 45,527, dat op nieuwe rekening overgaat.

Het aandeelenbezit in de Houtindustrie Mij. Langkat van *f* 11,400 nominaal is op 10 % gewaardeerd.

De balans vermeldt o. a. in het

Actief. Onderneming *f* 919,000 (*f* 942,000), niet-productieve aanplant *f* 12,283 (*f* 15,202), ontginning 1928 *f* 9989, gebouwen en machines *f* 30,300 (*f* 10,000), woningen en pakhuizen *f* 65,000 (*f* 54,000), kas en kassiers *f* 1374 (*f* 1491), debiteuren *f* 6033 (*f* 4718), wervingskosten contractanten *f* 12,689, voorraad rubber *f* 12,406 (*f* 44,048), idem rijst *f* 6155 (*f* 1206), verlies *f* 45,527, en in het

Passief o. a.: Kapitaal *f* 980,200 (*f* 980,200), geleend geld *f* 138,382 (*f* 89,833), crediteuren *f* 10,351 (*f* 7555).

De verlies- en winstrekening staat

Debet voor: afschrijvingen *f* 48,760, onderhoud productieve hevea-aanplant *f* 20,998 (*f* 32,830), idem heveakweekerijen *f* 1700 (*f* 3172), idem machines *f* 560, idem woningen en pakhuizen *f* 2425 (*f* 2710), idem wegen en bruggen *f* 3412 (*f* 3416), idem veestapel *f* 615 (*f* 303), wervingskosten *f* 12,689 (*f* 12,212), oogstbereiding en afvoer rubber 85 % van *f* 61,252 is *f* 52,064 (*f* 37,578), en

Credit voor: rubberrekening *f* 126,867 (*f* 187,426), verkoop plantmateriaal *f* 3212 (*f* 5438), effecten *f* 1139, restitutie vennootschapsbelasting *f* 3214, verlies *f* 49,573 (v. j. winst *f* 4045).

Cultuur Maatschappij „Gesiekan & Magoewo".

Het ons toegezonden verslag over 1928 geeft o. m. het volgende te lezen:

De oogst is in het afgeloopen jaar beter geweest dan voorheen. Was tot nu toe die van 1925, t .w. 162 quintalen standaard muscovados per bruto H.A. de beste, die Gesiekan gemaakt heeft, thans werden niet minder dan 170 quintalen standaard muscovados per bruto H.A. verkregen; wij waren in dit opzicht No. 6 van de Djokjafabrieken. De afdeeling Magoewo bracht dit jaar aanmerkelijk minder op dan de afdeeling Gesiekan, te weten 156 tegen Gesiekan 182 quintalen standaard muscovados per bruto H.A. Voor een gering deel wordt dit mindere resultaat van Magoewo verklaard, doordat de nieuwe Krapyakgronden minder opbrachten dan het gemiddelde, n.l. 135 quintalen standaard muscovados per bruto H.A., zoodat oud-Magoewo eigenlijk 160 quintalen standaard muscovados per bruto H.A. opleverde.

Waaraan dit mindere product van Magoewo te wijten is, kon nog niet met zekerheid worden vastgesteld. Het weder was voor Magoewo zeker niet minder gunstig dan voor Gesiekan. De regens vielen op tijd in en hadden ook verder een regelmatig karakter.

Daarentegen waren de met de Visp afgerekende prijzen aanmerkelijk lager, dan sinds hare oprichting het geval is geweest, te weten *f* 13.04 per quintaal kristal, of *f* 14.26 per quintaal Sup. H. S. De verkoop ging niet vlot, zoodat wij geruimen tijd genoodzaakt waren product op te slaan. Daar wij geen voldoende voor langdurigen opslag geëigende ruimte hebben, moesten wij tot goedanghuur te Semarang overgaan. Voor 1929 zal waarschijnlijk tot aanbouw of geschiktmaking van bestaande ruimte worden overgegaan.

Het product, thans bereid volgens het sulfitatie-procédé, was van behoorlijke hoedanigheid.

De aanplant in 1928 vermalen, bedroeg 1027 bruto H.A., die in 1929 te vermalen, bedraagt 1051 br. H.A.

De stand van dezen aanplant is gunstig. De a.s. oogst wordt door den administrateur geschat op 175 quintalen standaard muscovados per bruto H.A.

De maaltijd duurde van 19 Juni tot 14 November. Per etmaal werden incl. stopuren 9165 en excl. stopuren 10,308 quintalen riet vermalen.

Het bestuur stelt voor over 1928 een dividend uit te keeren van 20 % (v. j. 30 %) over het nominaal kapitaal, en de resteerende *f* 30,000 aan te houden als extra-reserve.

Ons voorgesteld dividend maakt van het nominaal kapitaal plus zichtbare reserves 3.06 % uit.

Aan de balans per 31 December 1928 ontleenen wij nog:

Activa. Suikerfabriek Gesiekan *f* 3,258,639; onroerend goed te 's-Gravenhage *f* 13,160; effecten *f* 125,073; kasmiddelen *f* 349,121; suiker oogst 1928 *f* 395,225; vorderingen *f* 118,275; goederen *f* 136,935; aanplant enz. voor volgende jaren *f* 563,814.

Passiva. Nominaal kapitaal *f* 600,000; reserve ter afzonderlijke belegging *f* 100,000, reserve voor werkkapitaal *f* 1,360,000, reserve voor vernieuwing en uitbreiding *f* 1,867,710; 5 % geldleening *f* 600,000; tantièmes in Indië over 1928 *f* 54,672; reserves voor Indische belastingen 1920/1928 *f* 180,003; crediteuren op de fabriek *f* 16,271; nog te doene exploitatie uitgaven over 1928 *f* 10,573; saldo winst *f* 158,342.

Cultuur Maatschappij „Petjangaän".

Aan het ons toegezonden verslag over 1928 wordt het navolgende onleend:

De oogst is in het afgeloopen jaar belangrijk beter geweest dan voorheen. Was tot nu toe die van het jaar 1909, t. w. 121 quintalen standaard muscovados per bruto H.A. de beste, die Petjangaän gemaakt heeft, thans werden niet minder dan 156 quintalen standaard muscovados per bruto H.A. verkregen; wij waren in dit opzicht ditmaal No. 2 van de Moeriafabrieken. Behalve aan de nieuwe rietsoort, die de overige Moeria-fabrieken echter evenzeer vermaalden als wij, danken wij dit resultaat aan de werkwijze, op initiatief van onzen superintendent door onzen administrateur ingevoerd. Het weder was voor alle Moeriafabrieken gunstig.

Daarentegen waren de met de Visp afgerekende prijzen aanmerkelijk lager, dan sinds hare oprichting het geval is geweest, te weten *f* 13.04 per quintaal kristal, of *f* 12.45 per quintaal standaard muscovados.

De verkoop ging niet vlot, zoodat wij geruimen tijd genoodzaakt waren, product op te slaan. Voor het overgroote deel had die opslag in onze eigen goedangs plaats.

De aanplant in 1928 vermalen, bedroeg 1009 bruto H.A.

De aanplant in 1929 te vermalen, bedraagt 1051 br. H.A.

De stand van dezen aanplant is gunstig, al heeft hij in de maanden Januari en Maart van dit jaar te lijden gehad van inundaties. De a.s. oogst wordt door den administrateur geschat op 155 quintalen standaard muscovados per bruto H.A.

De fabriekscapaciteit werd voor campagne 1928 vergroot tot 9200 quintalen riet per etmaal.

Na afloop der campagne werd de fabriek ingericht op de bereiding van superieure suiker volgens het dubbele carbonatatieprocédé van Ir. de Haan. In 1929 zal dus superieure suiker worden bereid. De capaciteit wordt tevens opgevoerd tot 11,100 quintalen riet per etmaal.

Op ons voorstel inzake de Wadoek Dongos viel nog geene beslissing van de regeering.

Over den geest en de opkomst van het werkvolk valt niet te klagen.

De op de balans voorkomende post aandeelen in andere maatschappijen *f* 281,185 omvat *f* 35,000 aandeelen Cultuur Mij. Banjoepoetih in liq., *f* 180,000 aandeelen Cultuur Mij. Kalinjamat, *f* 20,000 aandeelen Bibitcultuur Mij. Medono.

Het bestuur stelt voor over 1928 een dividend uit te keeren van 6 % (v. j. 5 %) over het nominaal kapitaal, en de resteerende *f* 41,303 toe te voegen aan de reserve voor vernieuwing en uitbreiding.

Ons voorgesteld dividend maakt van het nominaal kapitaal plus zichtbare reserves 2.41 % uit.

Op de balans per 31 December 1928 paraisseert o. a.:

Activa. Suikerfabriek Petjangaän *f* 2,276,259, onroerend goed te 's-Gravenhage *f* 13,160, aandeelen in andere maatschappijen *f* 281,185, suiker oogst 1928 *f* 305,920, debiteuren op de fabriek *f* 364,869, bibitcultuur mij. Medono *f* 26,339, magazijngoederen *f* 116,484, aanplant enz. voor volgende jaren *f* 954,695.

Passiva. Nominaal kapitaal *f* 1,200,000, reserve ter afzonderlijke belegging *f* 200,000, reserve voor werkkapitaal *f* 940,000, reserve voor vernieuwing en uitbreiding *f* 644,585, 5 % obligatieleening *f* 42,000, Nederlandsche Handel-Mij. Den Haag/Semarang *f* 361,652, crediteuren op de fabriek *f* 630,646, procenten in Indië over 1928 *f* 58,551, exploitatie-uitgaven over 1928 *f* 44,471, reserves voor belastingen over 1922/1928 *f* 80,035, cultuur mijen. Banjoepoetih en Kalinjamat *f* 13,332, saldo winst *f* 120,230.

Cultuur Maatschappij „Koerintji".

Aan het verslag over 1928 wordt o. m. het navolgende ontleend:

De algemeene vooruitgang in het afgeloopen jaar was bevredigend te noemen. Als een punt van groot belang moet hier nog worden gereleveerd, dat de eerste door ons geproduceerde theesoorten een zeer goede beoordeeling vonden en onder deknamen verkochte partijen in begin 1929 reeds een gemiddelden prijs incl. dust. van 80 cts. (incl. alle verkoopskosten) loco Padang of ± 92 cts. markt Londen of Amsterdam opbrachten. Op 31 December waren afgeplant totaal 5960 bouws.

De kina-oogst was 190,139 Kg. droge bast met een gemiddeld gehalte van 7.74 % zwavelzure kinine. De gemiddelde verkoopprijs was *f* 1.11 f.o.b. Padang, de gemiddelde kostprijs *f* 0.25 f.o.b. Padang. De geheele oogst 1929 is reeds voorverkocht. De kina-aanplant zal in 1929 verder worden uitgebreid.

De koffie-oogst bedroeg 3811 pikol of 10.6 pikol per bouw in volle productie en 8—9 pikol per bouw in gedeeltelijke productie. De oogst 1929 wordt geraamd op ± 4500 pikol.

De gemiddelde kostprijs f.o.b. Padang was *f* 29.60. De gemiddelde verkoopprijs voor W.I.B. I en alle inferieure soorten was f.o.b. Padang *f* 50.26.

Er bestaan voorloopig geen plannen om rubber te planten.

De thee-aanplant zal in 1929 op 800 bouws worden gebracht. De oogst in 1928 was 51,012 pond droog, waarvan 8485 pond handfabricage.

De gemiddelde verkoopprijs van de eerste fabricaties, incl. handfabricatie en alle soorten werd op 51 cts. geschat.

Het saldo winst bedraagt *f* 150,663 (*f* 139,819), waaruit een dividend wordt uitgekeerd van 6 % (v. j. 7½ %).

Gayamsche Cultuur Maatschappij.

Aan het ons toegezonden verslag over het boekjaar 1928 ontleenen wij o. m. het volgende:

De financieele resultaten, de lagere verkoopprijs in aanmerking genomen, zijn medegevallen, hetgeen uitsluitend te danken is aan de hoogere riet- en suikeropbrengst.

De thans te velde staande aanplant laat zich gunstig aanzien en belooft bij normaal verloop, een ruime suikeropbrengst.

Oogstjaar 1928 had een aanplant van 571 H.A.

Van dezen aanplant werden 17 H.A. tot bibit versneden, terwijl 2 H.A. opgeofferd werden voor den aanleg van de railbaan, waardoor in totaal vermalen werden 551 H.A.

Ziekteverschijnselen en plagen in den aanplant waren van weinig of geen beteekenis.

De productieresultaten kunnen bevredigend worden genoemd.

Per railbaan werden in totaal aangevoerd 307,813 quintalen riet en per kar 323,876 quintalen, totaal 631,689 quintalen riet.

De kwaliteit der afgeleverde suikers was goed.

De gemiddelde samenstelling van het rietsap was: brix 15.65 tegen 15.19 in Ao. Po., suikergehalte 13.07 tegen 12.57 in Ao. Po., reinheid 83.51 tegen 82.75 in Ao. Po.

Het gemiddeld rendement bedroeg 11.30 tegen 11.21 in Ao. Po.

De vermalen 631,689 quintalen riet leverden uit in totaal 73,082,689 quintalen suiker.

Ten behoeve van oogstjaar 1929 werden ingehuurd 536 H.A.

Einde Februari kwamen de eerste gronden ter beschikking en begin Maart kon met graven worden aangevangen.

De opkomst van het gewas was bevredigend. De wijze van bewerking en bemesting bleef onveranderd.

De stand van den aanplant is bevredigend.

Voorgesteld wordt 6 % dividend op de preferente aandeelen te betalen, terwijl 6 % op de gewone aandeelen zal worden uitgekeerd.

Aan de balans op 31 Dec. 1928 wordt o. m. ontleend:

Activa. Fabriek Gayam *f* 785,000, railbaan met toebehooren *f* 144,859, magazijngoederen *f* 45,816, voorschotten *f* 72,592, uitgaven oogst 1929 *f* 279,261, uitgaven volgende oogstjaren *f* 95,097, nog te ontvangen suikerprovenu 1928 *f* 85,190.

Passiva. Kapitaal *f* 1,000,000, preferent kapitaal *f* 10,000, reserve voor diverse belangen *f* 57,302, pensioenfonds *f* 18,485, reservefonds *f* 173,778, nog te betalen exploitatiekosten 1928 *f* 13,704, procenten personeel in Indië *f* 15,437, Internationale Crediet- en Handelsvereeniging „Rotterdam" *f* 141,000.

Dordtsche Cultuur Maatschappij.

Het verslag over 1928 geeft o. m. het navolgende te lezen:

Na den meevallenden koffieoogst in 1927 gaf verslagjaar een even grooten tegenvaller te zien.

In totaal leverde de oogst slechts uit: 3568 (8618) pikols of 22,360 Kg.

De rubberoogst leverde meer uit dan de taxatie en wel in totaal 243,306 (232,740) Kg.

De oogstkosten per pikol koffie waren in 1928: *f* 13.58 (v. j. *f* 9.99) en per h. Kg. rubber: 15.4 (v. j. 16.3) cent.

De kostprijs voor koffie per pikol was *f* 43.80 (v. j. *f* 26.10) en de netto-opbrengst *f* 53.22 (v. j. *f* 45.79).

Voor rubber was de kostprijs per h. Kg. *f* 0.35 (v. j. *f* 0.49) en de netto-opbrengst *f* 0.65½ (v. j. *f* 0.92).

In de wederom zéér vochtige oostmoesson-periode gedurende verslagjaar is de raming Mei t/m September, met het oog op eventueel minder goede vruchtzetting, teruggebracht tot 4500 pikols of 278,900 Kg. koffie.

De rubberoogst wordt getaxeerd op 220,000 (onv.) Kg.

De Raad van Bestuur stelt voor de winst, bestaande uit saldo vorig jaar ad *f* 45,602 en winst 1928 ad *f* 135,398 (*f* 227,226) of in totaal *f* 181,000, te verdeelen als volgt: aandeelhouders 11 % (v. j. 10 %), reserve (statutair) *f* 10,141 (31,262), tantièmes bestuur *f* 10,831 (18,178), saldo naar nieuwe rekening *f* 6027 (45,602).

Algemeene Belgisch-Javasche Cultuur Maatschappij.

Aan het verslag over 1928 ontleenen wij het navolgende:

De oogst van Kiara Pajoeng heeft bedragen: in 1928 278,346 Kg. is 614,384 lbs. rubber (v. j. 271,647 Kg. is 599,662 lbs.).

De gemiddelde opbrengst per boom is geweest 3778 grammen (3771). De gemiddelde opbrengst heeft bedragen 312 Kg. per bouw (305).

De kostprijs f.o.b. Batavia bedroeg per Kg. *f* 0.81 (0.88).

De gemiddelde verkoopprijs beliep per Kg. *f* 1.51 (1.80).

De thee-oogst heeft opgeleverd op Tjiboeni 1,211,524 h. Kg. (794,447), op Tjikendi 257,356 h. Kg. (227,482), per bouw op Tjiboeni 955 h. Kg. (791), op Tjikendi 741 h. Kg. (611). De kostprijs van Tjiboeni bedroeg 42½ cent per h. Kg. (50½). De kostprijs van Tjikendi kwam uit op 44¼ ct. per h. Kg. (43).

Tengevolge van de daling in de prijzen bedraagt de verkoopsprijs voor onzen oogst van Tjiboeni 57¾ ct. per h. Kg. f.o.b. Batavia (79¼), terwijl de thee van Tjikendi den doorsneeprijs van 69¼ ct. per h. Kg. heeft opgeleverd (tegen 71 ct. in 1927).

Nieuwe ontginningen hebben in het afgeloopen jaar niet plaats gehad.

De aanplant bedraagt op Melania Estate totaal 500 bouws, beplant met 132,000 boomen.

De groei der hevea's laat niets te wenschen.

De verkoopen van rubber en thee, benevens de voorraden einde 1928 bedragen *f* 1,416,729 (1,451,245), diverse baten bedroegen *f* 54,632 (50,151), de interestrekening bracht op *f* 12,174 (14,044), totaal *f* 1,483,536, te verminderen met: exploitatiekosten en algemeene kosten 1928 enz. *f* 1,048,687 (962,444), resteert een netto winst van *f* 434,849 (552,998).

Voorgesteld wordt op terreinen en aanplantingen af te schrijven *f* 86,032, op gebouwen *f* 28,016, op fabrieken en machines *f* 59,998, op loodsen, meubilair en materialen *f* 2399, totaal *f* 176,447 (167,772), blijft *f* 258,402 en hiervan 5 % aan de statutaire reserve toe te voegen is *f* 12,920, 5 % op de aandeelen uit te keeren is *f* 125,000, 17 % statutaire uitkeeringen te doen *f* 20,481, aan aandeelhouders nog uit te keeren *f* 50,000 en de andere helft aan houders der oprichtersbewijzen *f* 50,000.

De balans vermeldt als:

Activa. Landconcessies en aanplantingen *f* 2,432,587 (v. j. incl. gebouwen *f* 2,565,394), gebouwen *f* 185,590, fabrieken en machinerieën *f* 1, stallen, meubilair en materiaal *f* 6590, aandeel in het ziekenhuis (Sumatra) *f* 25,800, inventaris producten *f* 330,317 (461,482), magazijnen (waren, rijst, kisten, lood, enz.) *f* 48,321, diverse debiteuren *f* 65,261 (105,922), kas en bankiers *f* 402,045 (536,552), effecten *f* 1026, en als

Passiva. Kapitaal 25,000 aandeelen van *f* 100 elk is *f* 2,500,000 (onv.), statutaire reserve *f* 168,507 (140,246), afschrijvingsfonds *f* 308,268, div. crediteuren *f* 228,594 (356,158), onopgeëischte dividenden *f* 33,768, saldo winst *f* 258,402 (385,225).

Suikerfabriek „Bodjong".

Aan het ons toegezonden jaarverslag over 1928 wordt het volgende ontleend:

De uitlevering van den oogst 1928 heeft de verwachtingen overtroffen, doordat niet alleen de gemiddelde rietopbrengst nog iets hooger was dan die van den vorigen oogst, doch daarmede bovendien een belangrijk beter rendement aan suiker uit het riet gepaard ging. Het resultaat hiervan was, dat de recordoogst van 1927 in het afgeloopen jaar opnieuw werd overschreden en Bodjong daarmede voor het eerst aan de spits kwam van de gemiddelde suikerproducties der Banjoemas-fabrieken.

De oogstresultaten wijzen op een voor de ontwikkeling van het riet en de suikervorming zeer gunstig moessonverloop. Zij zijn te meer opmerkelijk, omdat de opbrengst van het met POJ 2878 beplante gedeelte van den aanplant, in tegenstelling met over het algemeen op alle andere ondernemingen buiten het regenrijke Banjoemas, teleurstelling heeft gegeven en deze de gemiddelde productie heeft gedrukt. Wel was de opbrengst aan riet dier varieteit belangrijk grooter dan het gemiddelde der andere rietsoorten, doch het rendement bleef daarbij aanzienlijk ten achter.

De uitgaven voor irrigatiedoeleinden stegen van *f* 5.40 per H.A. voor den aanplant 1926/1927 tot *f* 10.01 voor den in 1928 geoogsten aanplant, terwijl de bijdragen aan het Gouvernement voor verbetering van irrigatiewerken en extra personeel ten laste 1928 hebben bedragen rond *f* 12,000, tegenover rond *f* 3000 het jaar te voren.

De kosten van den aanplant zijn iets verder verlaagd kunnen worden, dank zij voornamelijk de vermindering in de uitgaven voor voorziening in het plantmateriaal, welke zoo goed als geheel uit eigen bibittuinen en topstekken van maalriet plaats vond.

Er deed zich slechts 1 rietbrand over eene uitgestrektheid van ongeveer ½ H.A. voor.

De voortgezette verbeteringen in de railbanen en de uitbreiding van het rollend materieel met 1 locomotief met tender en 20 rietwagens, bevorderden een goed verloop van het vervoer per rail. Weinig stagnatie werd dan ook ondervonden door het voor den rietaanvoer minder gunstige moessonverloop.

De voortdurende verbeteringen aan het vaste railnet, in de laatste jaren tot stand gekomen, hebben den toestand veel gunstiger dan voorheen gemaakt.

De gemiddelde kosten van het rietvervoer bleven op het verlaagde peil van het vorig jaar.

Voor 1929 moest nog, in verband met de verhoogde maalsnelheid, tot uitbreiding van het rollend materieel met 20 railwagens worden besloten. Verder worden 30 houten lorries omgebouwd in ijzeren wagens met rem en wordt een der locomotieven nog van een tender voorzien.

De hoeveelheid draagbaar spoor is krap, zoodat eerlang wel tot vermeerdering hiervan overgegaan zal moeten worden, ter beperking van het voortdurend opbreken en opnieuw leggen, waaraan groote slijtage en kosten verbonden zijn.

De voor dezen maaltijd gedeeltelijk plaats gevonden reorganisatie van het molenstation maakte het mogelijk, de rietverwerking met ruim 1000 Q. per 24 maaluren op te voeren, terwijl in de molenwerking blijkens de verkregen persingsresultaten, een belangrijke verbetering viel te constateeren en dus een grootere suikerwinning werd bereikt, welke op 4200 Q. suiker is te stellen. Wel moest nauwlettend worden gewaakt voor overbelasting van de twee in de West-batterij nog overgebleven oude molens, zoodat met de vervanging hiervan niet meer lang gewacht zal kunnen worden.

Wij stellen ons voor hierin voor den maaltijd 1930 te voorzien, terwijl voor 1929 de reorganisatie van de ketelbatterij, reeds in ons vorig jaarverslag als onvermijdelijk vermeld wegens de afkeuring door den Dienst van het Stoomwezen van de 35 jaar oude stoomketels, tot stand werd gebracht.

De met een lichaam van 600 M². v. o. uitgebreide verdamp-inrichting werkte, in aansluiting aan de nieuw opgestelde 3 voorwarmers, uitstekend en het brandstofverbruik wijst dan ook op verbetering. Tengevolge van de hiervoren reeds vermelde stagnaties in het bedrijf is echter deze vooruitgang nog niet geweest, wat er bij een normaal, regelmatig verloop van verwacht mag worden.

Het spreekt vanzelf, dat alle noodige maatregelen zijn getroffen om zulk een regelmatig bedrijf voor den volgenden maaltijd zooveel mogelijk te verzekeren.

Aanplant 1928/1929 beslaat eene uitgestrektheid van 1774 H.A., zijnde ongeveer 143 H.A. grooter dan de aanplant oogst 1928 is geweest.

De tot 1 April j.l. ontvangen telegrafische berichten blijven voortdurend gewag maken van veel regen en te weinig zonneschijn, zoodat een spoedig afnemen van den regenval zeer gewenscht wordt om naast den wel te verwachten ruimen rietoogst 1929, ook een goede suikervorming te kunnen verwachten.

Blijkens de winst- en verliesrekening heeft de exploitatie onzer fabriek over 1928 een voordeelig saldo opgeleverd van *f* 477,855. De diverse inkomsten hebben bedragen *f* 3484, terwijl het voordeelig saldo der rekening „Interest en koersverschillen" bedraagt *f* 18,177, totaal *f* 499,517.

Uitgekeerd kan worden een dividend van 18 % (v. j. 30 %).

Aan de balans op 31 December 1928 ontleenen wij nog:

Debet. Suikeronderneming Bodjong *f* 1,302,878, A. C. Fraser & Co. Rotterdam, Indische rekening *f* 765,013, onafgerekende suiker oogst 1928 *f* 430,189, effecten *f* 99,201, goederen in magazijn *f* 175,453, goederen onder weg *f* 316,441, debiteuren *f* 150,028, oogst 1929 en volgende jaren *f* 1,449,143.

Credit. Kapitaal *f* 2,400,000, reservefonds *f* 600,000, reserve voor vernieuwingen *f* 378,044, reserve voor waardevermindering effecten *f* 13,538, fonds voor algemeene belangen *f* 80,121, reserve voor belastingen *f* 221,992, crediteuren w. o. tantièmes in Indië *f* 504,016, tantièmes bestuur *f* 52,592, dividend 1928 *f* 432,000 dividendbelasting 1928 *f* 14,366.

In de buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders werd de statutenwijziging aangenomen.

Société Internationale de Plantations et de Finance.

Volgens gegevens ontleend aan het jaarverslag over 1928 behaalde de maatschappij in het afgeloopen jaar een netto winst van B. frs. 1,641,630 (8,338,766) of incl. het saldo vorig jaar B. frs. 10,996,179 (9,771,148). Voorgesteld wordt een dividend van B. frs. 10 bruto of B. frs. 9.25 netto per aandeel uit te keeren (v. j. nihil), B. frs. 4,000,000 aan de buitengewone reserve toe te voegen en B. frs. 866,891 (9,354,549) op nieuwe rekening over te brengen.

De sterke daling in de rubberprijzen weerspiegelt zich natuurlijk in de over 1928 behaalde resultaten. Deze baisse heeft niet alleen de ontvangsten beïnvloed van de met de maatschappij in relatie staande plantages in Indië, doch zij heeft een zoodanigen terugslag op de aandeelen van rubbercultuur-ondernemingen uitgeoefend, dat de maatschappij zich genoodzaakt heeft gezien op haar aandeelenbezit alsmede op haar onroerend bezit in Indië B. frs. 3,318,931 af te schrijven.

De palmenaanplant van Elaeis heeft zich in het verslagjaar opnieuw uitgebreid, de totale met palmen beplante oppervlakte is van 30,500 H.A. tot ongeveer 35,500 H.A. toegenomen.

De palmolie-oogst welke in 1927 20,853 ton beliep, heeft in 1928 meer dan 26,000 ton bedragen, hetgeen een toeneming van meer dan 25 % beteekent.

Het gemiddelde rendement van de verschillende plantages is eveneens toegenomen.

In het afgeloopen boekjaar heeft de maatschappij belang genomen bij de Compagnie Financière & Industrielle de Belgique (Finanbel).

Langkat Rubber Company, Ltd.

Aan het jaarverslag over 1928 is het volgende ontleend:

De oogst over het jaar geëindigd 31 Maart bedroeg 555,969 Eng. pond tegen 455,655 Eng. pond in het voorafgaande jaar. De gemiddelde bruto-verkoopprijs beliep 11.39 d. per Eng. pond (v. j. 1 sh. 7.06 d.).

De productie over het jaar per 31 Maart 1930 wordt geschat op 580,000 Eng. pond.

De exploitatie-winst bedraagt £ 8745 (21,023). Na aftrek van afschrijvingen en belastingen en na bijvoeging van het onverdeeld saldo Ao. Po. blijft ter verdeeling over een bedrag van £ 13,838 (17,592).

Voorgesteld wordt een dividend uit te keeren van 5 % (10 %), aan de belastingreserve een bedrag van £ 1500 (2000) toe te voegen en £ 7338 (7592) naar nieuwe rekening over te brengen.

Anglo-Dutch Plantations of Java.

De bruto winst over 1928, bestaande uit de dividenden en de intrest ontvangen van de maatschappijen op Java, beliepen £ 336,969 (447,758). De netto-winst beliep £ 300,876 (424,623). Uitgekeerd wordt een slotdividend van 7½ %, makende 10 % over het jaar (v. j. 12½ %). Aan de algemeene reserve wordt toegevoegd £ 50,000 en aan de pensioenreserve £ 10,000, waarna op nieuwe reke-

ning overgaat £ 119,650 (118,388). Verleden jaar werd aan de reserve voor bijzondere doeleinden toegevoegd £ 100,000 en £ 20,000 aan het pensioenfonds. De gemiddelde kosten op den aanplant bedragen £ 50,10 per acre tegen £ 48.14 v. j.

De thee-oogst beliep 14,660,000 pond (v. j. 13,122,000 pond); de rubberoogst 9,214,000 pond (v. j. 9,112,000 pond).

Oost-Indische Zee- en Brand Assurantie Maatschappij.

Uit het verslag over 1928 blijkt, dat de resultaten, welke over het algemeen genomen weinig bevredigend waren, de uitkeering van een dividend van 6 % (onv.) veroorloven, waarna, na reserveering van het benoodigde voor belasting enz. *f* 12,723 (23,853) op nieuwe rekening wordt overgebracht.

In het vermogen der maatschappij kwam, behoudens eenige mutaties in het effectenbezit, geen wijziging van belang.

De waardeering der bezittingen is op conservatieve wijze geschied. De verplichtingen in den vorm van reserves voor loopend risico en hangende schaden zijn ruim genomen.

De balans op 31 December 1928 vermeldt in het:

Actief: Aandeelhouders nog te storten *f* 2,700,000 (onv.); diverse debiteuren *f* 48,096 (64,893); bijkantoren en agentschappen *f* 37,014 (46,826); assurantie en maatschappijen *f* 134,559 (111,669) interest 1928 nog te ontvangen *f* 537 (nihil); contante middelen *f* 24,752 (37,083); beleggingen *f* 718,180 (719,180); kantoorinventaris, hoofdkantoor en bijkantoor *f* 1 (onv.); en het

Passief: Kapitaal *f* 3,000,000 (onv.); reserve-rekening *f* 185,000 (183,000); reserve voor loopende risico's: zeeteekening *f* 60,090 (50,635), brandteekening *f* 121,129 (114,830); variateekening *f* 15,309 (14,298); reserve voor openstaande getaxeerde schaden: zeeteekening *f* 65,086 (80,205), brandteekening *f* 30,950 (25,045), variateekening *f* 5301 (4683); reserve voor organisatiekosten *f* 16,257 (44,602); reserve voor afschrijving gebouw *f* 70,744 (67,287); schulden *f* 59,648 (46,783); saldo winst- en verliesrekening *f* 33,623 (48,281).

Petroleum Maatschappij „Zuid Perlak" in liq.

De oliewinning door de Bataafsche Petroleum Mij. vond blijkens het verslag over 1928, zonder onderbreking plaats.

De productie bedroeg in totaal 1.468.8 Eng. tons tegen 1.899.6 Eng. tons vorig jaar.

In Maart 1928 werd een nieuwe boring begonnen, welke eind December 1928 een diepte van ongeveer 600 M. had bereikt.

Veel last ondervindt men van brak water, terwijl geringe olie- en gassporen werden aangetroffen.

De balans vermeldt onder

Activa. Concessierekening *f* 1,336,000 (*f* 1,350,000), meubilair *f* 1 (onv.), kassa en kassiers *f* 3795 (8916), debiteuren *f* 4753 (6417); en onder

Passiva. Gewoon aandeelenkapitaal *f* 1,336,000 (*f* 1,350,000), crediteuren *f* 129 (594), saldo winst- en verliesrekening *f* 8420 (14,740), van hetwelk *f* 8000 (14,000) wordt bestemd voor afbetaling op het aandeelenkapitaal en het overblijvende ad *f* 420 (740) op nieuwe rekening overgebracht.

De winst- en verliesrekening vermeldt aan de creditzijde: saldo 1927 *f* 740, interest *f* 84 (*f* 251) en petroleum royalty *f* 14,868 (18,996) of in totaal *f* 15,693 (23,671), waarvan afgaat algemeene onkosten ad *f* 7272 (8882), waardoor een saldo resteert van *f* 8420 (14,704).

Electriciteits Maatschappij „Rembang".

Aan het ons toegezonden verslag over het 1e boekjaar ontleenen wij o. m.:

Zooals wij in ons prospectus van 31 Mei 1928 mededeelden, werd in overleg met de bankiers van de Solosche Electriciteits Mij. besloten om de concessies in de voormalige residentie Rembang in te brengen in een afzonderlijke vennootschap, voornamelijk om — zonder de rentabiliteit van die vennootschap te schaden — zoowel in de voormalige residentie Solo als in Rembang met bekwamen spoed de verschillende netten te kunnen bouwen.

Het bedrijf Rembang/Lasem ontwikkelde zich gestadig en ook de toko-afdeeling voldeed aan de verwachtingen. Er kwamen eenige onderbrekingen in de energielevering voor; maatregelen werden getroffen om deze in de toekomst te voorkomen.

De centrale Tjepoe en de verdeelnetten aldaar zijn bij het schrijven van dit verslag vrijwel gereed, terwijl met Blora en Bodjonegoro spoedig wordt aangevangen. De verwachtingen blijken niet te optimistisch geweest te zijn.

Dank zij het agio, verkregen uit de emissie van *f* 650,000 preferent en gewoon kapitaal, waren wij in staat om een flink bedrag voor afschrijvingen te besteden.

De winst bedraagt *f* 34,505. Aan aandeelhouders zal een dividend van 4 % worden uitgekeerd.

Suikeronderneming „Poerworedjo".

Den 17en dezer is onder voorzitterschap van den heer Abram Muller de algemeene aandeelhoudersvergadering gehouden.

Vertegenwoordigd waren 47 aandeelen, uitbrengende 38 stemmen.

Aan de orde zijn het jaarverslag en de balans en winst- en verliesrekening, welke met algemeene stemmen werden goedgekeurd.

Hierna werd eervol ontslag verleend aan den heer S. E. Ramondt, die sedert 1922 directeur der maatschappij was. In zijn plaats werd met algemeene stemmen tot directeur benoemd de heer J. G. Wiebenga. Verder werd tot commissaris herkozen Mr. J. W. Ramaer.

Van de rondvraag maakte een der aanwezigen gebruik en merkte op, dat het jaarverslag dit jaar minder overzichtelijk was. Spr. weet, dat dit geschiedt met het oog op de buitenlandsche concurrentie, doch acht het niet in het belang van de beurs. Als men op dezen weg doorgaat, waar blijft men dan.

De voorzitter antwoordt, dat het jaarverslag met opzet sober is gehouden, hetgeen in het belang van aandeelhouders en de Java Suikerindustrie genoemd moet worden. Wat de effectenbeurs betreft daar heeft het bestuur niets mede te maken.

De vorige spr. is het hier niet mede eens en wijst er op, dat het verslag een netto winst aangeeft van *f* 1 ton, terwijl volgens zijn berekening de bruto winst over 1928 *f* 645,000 moet hebben bedragen. Is de lage netto winst het gevolg van de kapitaalsuitgaven, welke in 1928 werden gedaan? Hoeveel bedroegen deze uitgaven en konden zij niet ten laste van het vernieuwingsfonds gebracht worden.

De voorzitter antwoordt en vestigt nogmaals den aandacht er op, dat het bestuur besloten had den kostprijs van de suiker in het vervolg niet meer mede te deelen. Indien het bestuur thans zou zeggen, welke kapitaalsuitgaven waren gedaan, dan kon men met weinig moeite den kostprijs toch berekenen. Daarom wenscht het bestuur geen mededeelingen te dien opzichte aan aandeelhouders te doen.

Een der andere aandeelhouders merkt op, dat het aftreden van den directeur een onaangename kwestie voor de Poerworedjo is. De koers der aandeelen is tengevolge daarvan ook teruggeloopen. Kan het bestuur de aandeelhouders thans niet gerust stellen door mede te deelen waarom de directeur aftreedt en welke motieven hiertoe hebben geleid.

De voorzitter kan hierop geen antwoord geven. De heer Ramondt heeft zelf ontslag aangevraagd en de persoonlijke motieven, welke hiertoe aanleiding gaven moet men niet aan het bestuur, doch aan den heer Ramondt zelf vragen. Het bestuur kan wel mededeelen, dat zijn opvolger een alleszins bekwaam iemand is.

Verder werd nog gevraagd naar de toekomst der maatschappij.

De directie kan met groote voorzichtigheid mededeelen, dat de vooruitzichten dit jaar minder gunstig zullen zijn dan over 1928. De oogstresultaten zijn lager, terwijl ook de verkoopprijzen aanmerkelijk lager zijn. Wat de opbrengst ten slotte zal worden is thans niet te zeggen, daar nog slechts een gedeelte van den oogst is verkocht.

De Javasche Bank.

De Javasche Bank heeft met ingang van 22 Juli haar rentetarieven voor disconteeringen, beleeningen en voorschotten in rekening-courant verhoogd met 1 %. Het disconto is hierdoor gekomen op 5½ %.

Cultuur Maatschappij „Waringin".

In de jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders werd de balans en winst- en verliesrekening onder 31 December 1928 goedgekeurd met 18 stemmen vóór en 1 stem tegen.

De heer H. A. Zeilinga Azn. stemde tegen de balans en winst- en verliesrekening, omdat deze aandeelhouder meende op grond van het prospectus dd. Maart 1929, dat het naar nieuwe rekening over te brengen bedrag ad *f* 195,828 van de winst 1928, uitsluitend dient te blijven behooren aan diegenen, die daarin rechthebbenden zijn onder 31 December 1928.

Nationaal Bezit van Aandeelen Nederlandsch-Indische Gas Maatschappij.

In de te Rotterdam gehouden aandeelhoudersvergadering werden het jaarverslag, alsmede de balans en winst- en verliesrekening onveranderd goedgekeurd en het dividend mitsdien vastgesteld op 12½ %. De heer O. S. Knottnerus werd verkozen als lid van den Raad van Bestuur.

Suikerfabriek „Krian".

In de buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders werd de statutenwijziging aangenomen.

Borneo Sumatra Handel Maatschappij.

In de jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders, werden de balans en winst- en verliesrekening over 1928 goedgekeurd en het dividend vastgesteld op 10 %. De heeren A. G. H. Luyken en W. R. Esser werden als commissaris herkozen.

Bantamsche Plantagen Maatschappij.

Naar uit Brussel gemeld wordt, bedraagt het verlies over 1928 *f* 40,517, na afschrijvingen van *f* 12,674. Slechts doordat vorig jaar *f* 67,510 op nieuwe rekening was overgebracht, sluit de balans per 31 December met een winst van *f* 26,992.

Maatschappij voor Uitvoer- en Commissiehandel.

In de jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders, werden de balans en winst- en verliesrekening over 1928 goedgekeurd en het dividend over dat jaar vastgesteld op 6 %. De heer W. R. Esser werd als commissaris herkozen.

Oost-Borneo Maatschappij.

In de algemeene vergadering van aandeelhouders werden de balans en de winst- en verliesrekening goedgekeurd en werd het dividend op de preferente aandeelen vastgesteld op 12 %. Op de gewone aandeelen zal geen dividend worden uitgekeerd.

De heer R. J. O. Menten werd als commissaris herkozen.

Rubber Cultuur Maatschappij „Kendeng Lemboe".

In de jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders werden de balans en winst- en verliesrekening over het jaar 1928 goedgekeurd en het dividend over dat jaar bepaald op 25 %.

De heer M. Sanders Sr. wenschte als directeur af te treden. Als zijn plaatsvervanger werd gekozen de heer Mr. P. A. Birnie, tot dusver commissaris der maatschappij, waarop de vergadering den aftredenden directeur als commissaris benoemde.

De heer J. van Hoboken Azn., die aan de beurt van aftreden was, werd tot lid van den Raad van Commissarissen herkozen.

Aangezien in de daarop gehouden buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders niet voldoende kapitaal vertegenwoordigd was om over de voorgestelde statutenwijziging een beslissing te nemen, zullen deze opnieuw aan de orde worden gesteld in een op 26 Juli a.s. bijeen te roepen tweede vergadering.

Javasche Boschexploitatie Maatschappij voorheen P. Buwalda & Co.

In de jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders werden de balans en winst- en verliesrekening goedgekeurd en het dividend vastgesteld op 5 %.

De heer Th. Jacometti werd als commissaris herkozen.

Batavia Electrische Tram Maatschappij.

In de buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders werd het voorstel tot statutenwijziging wegens onvoldoende vertegenwoordiging van kapitaal aangehouden tot een tweede buitengewone algemeene vergadering op 30 Juli e.k.

Moeria Tras Exploitatie Maatschappij.

In de te Amsterdam gehouden jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders, werd het door de directie uitgebracht verslag, benevens de balans en winst- en verliesrekening over het boekjaar 1928 goedgekeurd.

De jaarrekening sluit met een winstsaldo van *f* 7903, dat bestemd wordt voor afschrijving.

De heer Mr. J. Luden, die volgens rooster aftrad, werd met algemeene stemmen als commissaris herkozen.

Mijnbouwberichten en Productieopgaven

Petroleumconferenties in Europa.

De New-Yorksche correspondent van de *Fin. News* wijdt een beschouwing aan de conferenties, die weldra in Europa gehouden zullen worden tusschen leidende Amerikaansche en Europeesche persoonlijkheden uit de petroleumindustrie. Hij wijst er op, dat de Amerikanen streven naar een verhooging van den benzineprijs en dat de Koninklijke Shell steeds tegenstander van zulk een politiek geweest is. Te dien einde zullen nu besprekingen met Dr. Henry Deterding en Sir John Cadman plaats vinden, waarbij men ten aanzien van dit punt tot overeenstemming zal trachten te komen.

De benzineprijzen, zooals zij door de Amerikaansche Petroleum Export Association vastgesteld waren, bewo-

gen zich trouwens op een peil, dat boven het wereldniveau lag. Van 19 Januari af werd de exportprijs voor benzine bepaald op 8½ tot 10 $ cent, naar gelang van de soort; zij is sindsdien niet meer gewijzigd. De in Maart plaats gehad hebbende verhooging der Engelsche benzineprijzen heeft waarschijnlijk de Amerikaansche producenten in hun opvatting versterkt.

Niettemin kan zonder de medewerking van de Koninklijke Shell en de Anglo Persian, die de productie buiten de Vereenigde Staten controleeren de door de Amerikaansche Petroleum Export Association vastgestelden exportprijs niet gehandhaafd blijven. De Koninklijke behoeft slechts haar prijsnoteering te Curaçao te verlagen om de winst die de Amerikanen uit hun hoogere noteering verwachten geheel illusoir te maken.

Het is echter wel verklaarbaar waarom van Amerikaansche zijde aangedrongen wordt op het handhaven van hoogere prijzen. De enorme hoeveelheden petroleum in voorraad, die ingekocht werden tegen hoogere prijzen dan die waarop het huidig wereldpeil zich beweegt, nopen tot het nastreven van zulk een politiek ter verwijdering van verliezen. Of echter het euvel van de overproductie hiermede op den duur zal bestreden worden, is een andere vraag. De petroleumrestrictie is tot heden toe een doode letter gebleven en de steeds toenemende productie met name die in Californië, maakt het duidelijk, dat de wereld met een kunstmatig hooghouden van het prijspeil niet gebaat is. Deze politiek bij gelijktijdig toenemende en ongeregelde productie moet dan ook afgewezen worden.

Wanneer men op de komende conferenties tot overeenstemming zou kunnen komen — aldus de correspondent van *Fin. News* — niet over een verhooging van de prijzen in de toekomst, maar over een reorganisatie van de petroleumexportindustrie als geheel zou daarmee ongetwijfeld een zeer nuttig werk verricht zijn.

Mijnbouw Maatschappij „Redjang Lebong".

Juni 1929: getaxeerde waarde der productie *f* 138,000 (v. m. *f* 120,000); exploitatiekosten *f* 123,000 (v. m. *f* 126,000); uitgaven voor nieuwe machines *f* 1000 (v. m. *f* 1000) en voor nieuwe vergunningen *f* — (v. m. *f* —). Het surplus over de eerste drie maanden van het boekjaar bedraagt *f* 6000 (v. m. *f* 4000).

Mijnbouw Maatschappij „Simau".

Juni 1929: getaxeerde waarde der productie *f* 258,000 (v. m. *f* 216,000); exploitatiekosten *f* 131,000 (v. m. *f* 129,000); uitgaven voor nieuwe machines *f* 6000 (v. m. *f* 10,000) en voor nieuwe vergunningen *f* 1000 (v. m. *f* 1000). Het surplus over de eerste drie maanden van het boekjaar bedraagt *f* 8000 (v. m. *f* 6000). De ertsreserve per ult. Juni bedroeg 424,000 (v. m. 431,000) tons met een gemiddeld gehalte van 10.2 (v. m. 10.2) dwts. goud.

Singkep Tin Maatschappij.

De directie deelt mede, dat over het op 30 Juni 1929 afgesloten boekjaar volgens telegrafische opgave, de productie bedragen heeft 17,800 Straits pikol tin tegen 16,600 Straits pikol in 1927/1928.

Hiervan zijn tot 21 Mei verkocht 13,988 Straits pikol tin tot den gemiddelden prijs van $ 109 per Straits pikol tin, overeenkomende met *f* 156 per Ned.-Indische pikol tegen resp. $ 119 en *f* 170 over 1927/1928.

Algemeene Exploratie Maatschappij.

De directeur der Algemeene Exploratie Mij. ontving bericht van de Bataafsche Petroleum Mij., waarin deze haar mededeelde telegrafisch bericht te hebben ontvangen, dat put No. 31 op de Concessie Kloeang in productie kwam met een dagproductie van 50 Kg. tons ruwe watervrije olie.

Banka tin.

In het eerste halfjaar van 1929 zijn verkocht 107,693 kwintalen Banka-tin; de opbrengst bedroeg *f* 26,862,433.

Nieuwe Maatschappijen

Cultuur Maatschappij „Tjiboeloe" te Malang.

(*Javasche Courant* van 17 Mei 1929, No. 40).

Kapitaal: *f* 250,000, verdeeld in 250 aandeelen, elk groot *f* 1,000.

Doel: Het verkrijgen en exploiteeren van cultuur-ondernemingen in Nederlandsch-Indië op gronden welke de vennootschap aldaar in eigendom, erfpacht, huur of onder welken anderen titel ook mocht verkrijgen, het verhuren harer bezittingen, het bereiden en realiseeren zoo van producten verkregen van door haar gedreven wordende ondernemingen als producten van anderen opgekocht en verder het verrichten van zoodanige handelingen als met het vorenstaande in verband staan of ter bereiking van het doel bevorderlijk zijn.

Duur: 75 jaar.

Personalia

Jhr. Mr. Dr. A. Röell.

De Voorzitter van den Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut, Jhr. Mr. Dr. A. Röell, Commissaris der Koningin in Noord-Holland, is 21 Juli per Genua-express te Amsterdam uit Indië teruggekeerd.

Prof. Dr. Ir. G. van Iterson Jr.

Prof. Dr. ir. G. van Iterson Jr., hoogleeraar aan de Techn. Hoogeschool, zal 24 Juli uit Ned.-Indië vertrekken en wordt begin September te Delft terug verwacht. Zooals bekend, heeft Prof. Van Iterson gedurende 2 jaren het voorzitterschap van het Algemeen Landbouwsyndicaat in Ned.-Indië waargenomen.

J. Bom.

Naar men ons mededeelt zal de heer J. Bom, directeur van de fa. G. C. T. van Dorp & Co. eind dezer maand voor goed repatrieeren.

E. Helfferich.

Aneta seint uit Batavia, dat de heer E. Helfferich, directeur van het Straits und Sunda Syndikat in begin van het volgend jaar naar Java zal terugkeeren. De wnd. directeur, de heer A. Koch, vertrekt dan met Europeesch verlof.

School voor Suikerindustrie.

Het diploma is verworven door: S. Th. Bakker, G. van den Broek, J. A. M. Broeckx, F. Brossois, C. W. E. Crone, J. M. Damen, J. A. Dienske, E. M. A. Dörner, C. P. G. Driessen, D. H. Duyf, W. C. Gimpel, H. P. C. de Haas, G. J. de Hoest, A. J. L. Koning, P. J. Kreek, G. Kruyt, Th. C. W. Lamers, C. van Leeuwen, E. M. van Leeuwen, L. van der Meer, A. F. Monsanto, Th. G. Ninaber, O. H. Quispel, L. L. A. Radersma, J. Sanders, H. W. van Schaik, R. van Scherpenzeel, J. H. E. Schuurbiers, F. Smeets, J. J. van Tienhoven van den Bogaard, G. Tjepkema, J. H. M. van de Ven, K. de Vries, J. F. W. Wessels, A. de Wildt, D. J. Wismeier, F. Wütrich, J. R. van Wijland, R. M. Zeeven. Afgewezen 20.

Bessem & De Schepper.

De firma Bessem & De Schepper te Rotterdam geeft kennis, dat met ingang van 20 Juli l.l. de heer H. H. W. Rutteman, die als procuratiehouder bij haar werkzaam was, den dienst na eervol ontslag heeft verlaten, zoodat de hem verstrekte volmacht komt te vervallen.

De Javasche Bank.

De Javasche Bank maakt de volgende mutaties onder haar personeel bekend:

De heer P. Bakker, die van buitenlandsch verlof wordt terugverwacht, is benoemd tot chef der afdeeling Secretarie te Batavia, in de plaats van den heer R. W. G. B. R. Wagner, die is aangewezen om den heer W. Verploegh Chassé als waarnemend agent te Madioen op te volgen, waarna laatstgenoemde zijne vorige functie van plaatsvervangend agent te Soerabaja wederom zal aanvaarden. De heer D. Biersteker, thans waarnemend plaatsvervangend agent te Soerabaja, zal eind Juli met buitenlandsch verlof vertrekken.

Aan den heer J. van Hasselt, agent te Solo, is een kort binnenlandsch verlof verleend, gedurende welken tijd zijne functie door den heer I. H. J. Poutsma, die dezer dagen van buitenlandsch verlof wordt terug verwacht, zal worden waargenomen. Na ommekomst van het verlof van den heer J. van Hasselt, zal de heer I. H. J. Poutsma als plaatsvervangend agent te Semarang optreden. De heer H. Teunissen, thans wnd. plaatsvervangend agent aldaar, zal in verband daarmede van zijne tijdelijke functie worden ontheven en weder als kasgeëmployeerde te Semarang optreden.

De heer W. Schansman, thans plaatsvervangend agent te Malang, is benoemd tot plaatsvervangend agent te Kediri, in de plaats van den heer E. H. ter Brüggen Hugenholtz, die binnenkort met buitenlandsch verlof vertrekt.

De heer J. Wijsman, die van buitenlansch verlof wordt terug verwacht, is aangewezen om als plaatsvervangend agent te Malang op te treden.

De heer J. F. van Sughtelen, thans waarnemend kasgeëmployeerde te Semarang, is benoemd tot kasgeëmployeerde te Medan.

De heer L. Mossel is aangewezen om als waarnemend kasgeëmployeerde te Makassar op te treden.

Mutaties in de suiker.

Vertrokken van: Gending de 1e empl. S. de Vos; Seloredjo de chem. G. M. Morhaus; Kanigoro de ass. boekh. P. A. Pattynama; Randoegoenting de chem. G. A. E. Altmann; Bandjaratma de ass. boekh. A. L. van Polanen Petel; Winongan de 2e mach. J. A. Raap en de chem. A. J. Matthes; Soemberredjo de ass. boekh. W. G. Thorborg; Phaeton de 2e mach. J. Goudswaart; Oemboel de chem. A. Sligher; Boedoean de weegbrugemplyé Chr. P. Ohman; Langsee de tijd. snijveldemployé F. J. R. van der Ley; Klampok de ass. boekhouder A. Wesdijk; Poerworedjo de tuinemployé H. Tollens en de fabricatiechef G. Ottenhof; Bodjong de ass. boekhouder L. G. Rombout; Ardjawinangoen de chemiker Ch. L. Warendorf; Balongbendo de fabricatiechef Ir. L. W. Nauta; Tandjongmodjo de 1e machinist H. J. Kentengs; Poppoh de 3e ass. chemiker B. Nash; Ponen de chef-aanplant J. A. van Cappelen.

Geplaatst op: Padokan als tuinempl. W. Schuitemaker; Beran als chem. V.E.L. Gunsch; Maron als chem. E. Oostindien; Gending als ass. boekh. P.A. Pattynama; Seloredjo als chem. G. A. F. Altmann; Manishardjo als chem. P. C. Leyder; Randoegoenting als chem. G. M. Morhaus; Medarie als 1e empl. S. de Vos en als snijv.empl. Ch. Blaney Davidson; Bandjaratma als chem. P. H. I. Barentz; Gemoe als centrifuge-wachtd. A. W. Wiegers; Pesantren als boekh. A. A. J. Goldstein; Gayam als 1e ass. chem. R. M. Rozenveldt Blavet en als vol. chem. P. E. Petit; Sewoegaloer als 3e mach. A. G. Beer; Winongan als 3e mach. J. Goudswaart; Wringinanom als res. ass. mach. J. Groeneboom; Tjomal als chef-rayon J. B. Scaf; Poerwosarie als 1e empl. A. W. L. de Wetstein Pfister; Phaeton als 3e mach. J. A. Raap en als snijv.empl. M. Lucas; Oemboel als chem. J. J. A. ten Houte de Lange; Boedoean als weegbrugemployé J. E. Jansen; Sentanenlor als tijd. snijveldemployé P. Ph. A. Ponchevanne en als wachtdoener N. A. de Blauw; Soemberkareng als boekhouder L. G. Rombout, als ass. boekhouder P. Ch. Appel en als res. 2e machinist H. W. Zeewoldt; Poerworedjo als proeftuinemployé Ir. L. W. Nauta en als fabricatiechef Ir. D. J. Akkerman; Kenongo als tijd. snijveldemployé J. Hitipeuw; Ardjawinangoen als chemiker L. de Vos; Balongbendo als fabricatiechef J. Ch. de Bruin; Assembagoes als snijveldemployé R. E. Frederiksz en als chemiker J. van der Scheer; Paroengdjadja ls 1e geemployeerde F. A. L. Scoenmaeckers; Redjoagoeng als 3e machinist A. F. W. Binkhuysen; Ponen als chef-rayon J. B. A. Garrels, als tijd. weegbrugemployé H. Teffer, A. A. Spruit Bleeker en als tijd. snijveldemployé G. F. Hoorn; De Maas als 1e ass. chemiker A. J. Matthes; Kedatonpleret als 2e ass. chemiker M. Doornik; Wonotjatoor als weegbrugemployé S. T. H. Klüte.

Dividenden

Nederlandsch-Indische Gas Maatschappij.

Het dividend over 1928, zijnde 12½ %, is op dividendbewijs No. 68 betaalbaar met *f* 31.25 per aandeel of *f* 125 per bewijs van 4 aandeelen, ten kantore van de heeren R. Mees & Zoonen te Rotterdam en hun bijkantoor te 's-Gravenhage, de Nederlandsche Handel-Mij. te Amsterdam en haar agentschappen te Rotterdam en 's-Gravenhage en de Associatie-Cassa te Amsterdam.

Holland-China Handels Compagnie.

Het dividend over het boekjaar 1928 is bepaald op 6 %, waarover tegen intrekking van dividendbewijs No. 26 kan worden beschikt ten kantore der heeren R. Mees & Zoonen te Rotterdam, of bij de Heeren R. Mees & Zoonen, bijkantoor te 's-Gravenhage.

Maatschappij tot Exploitatie der Vereenigde Majanglanden.

Het dividend is vastgesteld op 25 % of *f* 250 per aandeel van *f* 1000 en resp. *f* 125 en *f* 25 per onder-aandeel van *f* 500 en *f* 100, waarover tegen inlevering van dividendbewijs No. 10 beschikt kan worden bij de Kas-Vereeniging te Amsterdam en ten kantore van den heer N. van Milligen te Malang.

Oost-Borneo Maatschappij.

Het dividend over het boekjaar 1928 is vastgesteld op *f* 120 per preferent aandeel van *f* 1000 en *f* 60 per preferent onderaandeel van *f* 500. Het dividend is betaalbaar bij De Twentsche Bank te Amsterdam tegen intrekking van het dividendbewijs No. 19 der preferente aandeelen.

Op de gewone aandeelen en de winstaandeelen wordt geen dividend uitgekeerd.

Cultuur Maatschappij „Waringin".

Het dividend over het boekjaar 1928, vastgesteld op 5 % voor de preferente aandeelen en op 8 % voor de gewone aandeelen, is betaalbaar te Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam en Batavia ten kantore der Nederlandsch-Indische Escompto Maatschappij, tegen inlevering van dividendbewijs No. 10 der preferente aandeelen met *f* 50 Ned. Crt., dividendbewijs No. 19 der gewone aandeelen ad nominaal *f* 25 met *f* 2 Ned. Crt., dividendbewijs No. 19 der verzamelaandeelen ad nominaal *f* 500 met *f* 40 Ned. Crt.

Cultuur Maatschappij „Tjimonteh".

Over het boekjaar 1928 wordt een dividend uitgekeerd van *f* 120 Ind. Crt. per aandeel, betaalbaar tegen dagkoers, tegen inlevering van dividendbewijs No. 23 met bijbehoorende nummerlijst, bij de fa. Geo. Wehry & Co.

Cultuur Maatschappij „Goalpara".

Over het boekjaar 1928 wordt een slotdividend uitgekeerd van *f* 175 Ind. Crt. per aandeel, betaalbaar tegen dagkoers, tegen inlevering van dividendbewijs No. 45 met bijbehoorende nummerlijst, bij de fa. Geo. Wehry & Co.

Cultuur Maatschappij „Tjisampora".

Over het boekjaar 1928 wordt een dividend uitgekeerd van *f* 12 Ind. Crt. per aandeel, betaalbaar tegen dagkoers, tegen inlevering van dividendbewijs No. 25 met bijbehoorende nummerlijst, bij de fa. Geo. Wehry & Co.

Rubber Maatschappij „Basilam".

Over het boekjaar 1928 wordt een dividend uitgekeerd van *f* 30 Ind. Crt. per aandeel, betaalbaar tegen dagkoers, tegen inlevering van dividendbewijs No. 8 met bijbehoorende nummerlijst, bij de fa. Geo. Wehry & Co.

Javasche Boschexploitatie Maatschappij voorheen P. Buwalda & Co.

Het dividend op de aandeelen over het jaar 1928 is vastgesteld op 5 %, betaalbaar ten kantore van de Associatie Cassa te Amsterdam en van het Bankierskantoor Van Lissa & Kann te 's-Gravenhage, tegen intrekking van dividendbewijs No. 31 met *f* 50.

Spoor- en Tramwegontvangsten

Oost-Java Stoomtram Maatschappij.

Lijn Soerabaja-Krian.

	Juni		Jan./Juni	
	1929	1928	1929	1928
Stoomtramlijnen . .	*f* 36.400	*f* 37.900	*f* 228.700	*f* 227.200

Lijn Modjokerto-Ngoro-Dinoyo.

Stoomtramlijnen .	*f* 44.500	*f* 52.000	*f* 156.200	*f* 134.200
Electrische lijnen .	„ 70.400	„ 74.300	„ 433.400	„ 447.000

Totaal opbrengst Stoomtramlijnen Juni 1929 *f* 80.900, Juni 1928 *f* 89.900, Jan./Juni 1929 *f* 384.900, Jan./Juni 1928 *f* 361.400.

Totaal opbrengst alle lijnen: Juni 1929 *f* 151.300, Juni 1928 *f* 164.200, Jan./Juni 1929 *f* 818.300, Jan./Juni 1928 *f* 808.400.

Totaal opbrengst autobusdiensten Juni 1929 *f* 11.500, Juni 1928 *f* 7.100, Jan./Juni 1929 *f* 67.200, Jan./Juni 1928 *f* 44.600.

Samarang-Joana Stoomtram Maatschappij.

	Juni		Jan./Juni	
	1929	1928	1929	1928
Stoomtramlijnen .	*f* 442.600	*f* 427.700	*f* 2.202.000	*f* 2.016.000
Autobus-diensten	„ 20.500	„ 13.200	„ 87.700	—

Semarang-Cheribon Stoomtram Maatschappij.

	Juni		Jan./Juni	
	1929	1928	1929	1928
Stoomtramlijnen	*f* 729.400	*f* 756.400	*f* 3.019.900	*f* 2.943.600

Serajoedal Stoomtram Maatschappij.

	Juni		Jan./Juni	
	1929	1928	1929	1928
Stoomtramlijnen . .	*f* 186.600	*f* 189.500	*f* 620.900	*f* 592.300

	Juni		Maart/Juni	
	1929	1928	1929	1928
Autobus-diensten . .	*f* 6.000	—	*f* 17.900	—

De opgaven betreffende het jaar 1929 zijn voorloopig, die betreffende het jaar 1928 zijn definitief.

Deli Spoorweg Maatschappij.

In exploitatie 439 K.M. tegen 439 K.M. in 1928. Opbrengst Juni 1929 *f* 729,000 tegen *f* 759,000 in 1928, opbrengst per dagkilometer *f* 55,35 tegen *f* 57.63 in 1928, opbrengst sedert 1 Januari 1929 *f* 4,843,000 tegen *f* 4,976,000 in 1928.

Koloniaal Instituut

Afdeeling Handelsmuseum

LITTERATUUR. [1])

Aetherische Oliën en Alcaloïden.

Les importations au Pérou des produits de parfumerie, des savons et des produits pharmaceutiques. I. Importation de ces produits. II. Renseignements sur le Pérou. Parf. Moderne 22, 5, p. 359, (1929).
Uitvoerig artikel met cijfers.

GLICHITCH (L. S.) en NAVES (R.), Sur le citronellal et quelques uns de ses dérivés. Parfums de France 7, 75, p. 116, (1926).
Chemische studie.

Practical perfumery notes. v. Ylang-ylang and cananga oils. Perf. and Ess. Oil Rec. 20, 6, p. 187, (1929).
Kort artikel over deze twee oliën, beide afkomstig van *Cananga odorata*; en over de synthetische ylang oliën.

C. C., Le patchouli aux Seychelles.
Kort artikel over cultuur en oogst. Parf. Moderne 22, 6, p. 417, (1929).

De positie van sandelhoutolie in de V. S. van Amerika. Korte Ber. 19, 18, p. 151, (1929).
Over het bestaande tekort aan sandelhoutolie welke in U. S. A. gedistilleerd wordt, met invoercijfers.

HÉDIN (L.), Sur quelques plantes à alcaloïdes du Cameroun. Revue de Bot. Appl. et d'Agr. Trop. 9, 92, p. 258, (1929).
Beknopt artikel over *Strophantus*, *Pausynistalia* (yohimbine) en *Physostigma venenosum* (eserine).

Boschwezen en Hout.

ZWART (W.), Wat zijn de geldelijke uitkomsten van het Boschwezen? 1918—'27. Tectona 22, 4, p. 297, (1929).
Eenige opmerkingen in verband met de verschillende cijfers uit het Verslag Boschwezen en „Tien begrootingen met den Volksraad".

Une politique forestières dans nos colonies; nécessité de créer d'urgence des réserves d'enrichissement. Revue Intern. d. Prod. Col. 4, 41, p. 193, (1929).
Over het boschwezen in de Fransche koloniën, speciaal W.-Afrika.

CUMMINGS (L. A.), The forests of Venezuela. Trop. Woods 18, p. 32, (1929).
Uittreksel uit een rapport over de verschillende boschtypen, met uitvoerige lijst van houtsoorten met wetenschappelijke en inheemsche namen.

COVENTRY (B. O.), Deundation of the Punjab Hills. Indian Forest Rec. 14, 2, p. 49, (1929).
Beschrijving van de ontbossching en daarop gevolgde erosie van terreinen met bespreking van middelen om dit tegen te gaan (gereglementeerde exploitatie als weidegronden).

SNEPVANGERS (F. W.), Dunning der djatibosschen. Tectona 22, 4, p. 294, (1929).
Eenige opmerkingen naar aanleiding van het proefschrift van M. J. M. Hart.

JELEN (E. J. VAN), Verslag over het rooien met een Handy-andy rooimachine. Tectona 22, 4, p. 303, (1929).
Resultaten van een in de houtvesterij Kanten gehouden proef.

CHAMPION (H. G.), and PARMA NAND SURI, Commercial timber (Katha) and heartwood volume tables for khair (*Acacia Catechu*, Willd.) in North India. Indian Forest Records 13, 9, p. 1, (1929).
Uitvoerige verhandeling met tabellencijfers over den groei.

RECORD (S. J.), Walnut woods, true and false. Trop. Woods 18, p. 4, (1929).
Over het hout van eenige *Juglans*-soorten, en over American (red) gum = *Liquidambar Styraciflua*, African Walnut = *Lovoa Klaineana*, Australian or Oriental Walnut = *Endiandra Palmerstoni*, Brazilian Walnut of Imbuia = *Araucaria brasiliana*, *Cordia*-soorten, East-Indian Walnut = *Albizzia Lebbek*, Guanacaste = *Enterolobium cyclocarpum* (Middel-Amerika), Congo Walnut of Noyer du Mayombe = *Terminalia superba*, Black poison wood of Br. Honduras = *Metopium Brownei*.

CHAMPION (H. G.), ISHWAR DAS MAHENDRU en PARMA NAND SURI, Volume and outturn tables for blue pine. (*Pinus excelsa*, Wall). Indian Forest Rec. 13, 8, p. 1, (1929).
Mouografie met tabellen.

STANDLEY (P. C.), Four new trees from British Honduras. Trop. Woods 18, p. 30, (1929).
Over *Pithecolobium Brownii*, *Gilibertia concinna*, *Bumelia laurifolia* en *Diospyros bumelioides*.

RECORD (S. J.), The West African abachi, ayous, or samba (*Triplochiton scleroxylon*). Trop. Woods 18, p. 43, (1929).
Over voorkomen, eigenschappen van het hout en anatomie.

KALSHOVEN (L. G. E.), De reactie der walikoekoen-boomen op de aantasting door den zigzagboorder. Tectona 22, 4, p. 285, (1929).
Beschrijving van de aantasting van *Actinophora fragrans* door den zigzagboorder, met foto.

SNYDER (THOS. E.), Termites-destroyers of wood- and man's fight against them. Proc. 25th Ann. MeetingAmer. Wood-Preservers Assoc. p. 18, (1929).
Uitvoerige verhandeling met veel illustraties.

ALTONA (T.), Eene ernstige beschadiging van djaticulturen door *Loranthus*-soorten. Tectona 22, 4, p. 323, (1929).
Over de beschadigingen door in de djatibosschen voorkomende woekerplanten behoorende tot de Loranthaceae en over de bestrijding daarvan, met afbeeldingen.

SHIPLEY (GRANT B.), Trend of the wood preserving industry in the United States. Proc. 25th Ann. Meeting Amer. Wood-Preservers Assoc. p. 18, (1929).
Uitvoerig overzicht van de industrie van hout-conserveering in Amerika.

WILSON (T. A.), Lumber treating by non pressure process. Proc. 25th Ann. Meeting Amer. Wood-Preservers Assoc. p. 109, (1929).
Uiteenzetting van een methode van hout-conserveering.

BLAESS (A. F.), Twenty five years of timber treatment on the Illinois Central System. Proc. 25th Ann. Meeting Amer. Wood-Preservers Assoc. p. 162, (1929).
Uitkomsten van methoden tot het conserveeren van hout.

Gommen, Harsen en Kleurstoffen.

WILBORN (F.) & WACHHOLTZ (F.), Einiges über Manilakopale aus Niederländisch-Indien. Chem. Zeit. 53, 48, p. 473, (1929); Z. Angew. Chem. 42, 22, p. 616, (1929); Chem. Umschau Fette, Oele, Wachse, Harze 36, 12, p. 184, (1929).
Samenvatting van voordracht Breslau Mei '29. Bespreking van het chemisch en physisch onderzoek van de proefserie-v. d. Koppel; vooral 2e en 3e litteratuurplaats zijn uitvoerig.

Commerce of resin. Chem. and Drugg. 110, 2576, p. 770, (1929).
Kort artikel met cijfers 1923-'27 van invoer en her-uitvoer van het Britsche Rijk.

Importation de gommes pour vernis aux États Unis. Congo 10, 1, p. 341, (1929).
Overzicht met cijfers over 1926 en 1927 van damar, kauri-gum, copal, shellac enz. met landen van herkomst.

Resin and resin-oil. Chem. and Drugg. 110, 2577, p. 849, (1929).
Kort artikel over samenstelling van verschillende hars-soorten.

Goods naval stores practice. Leaflet U. S. Dept. of Agric. Wash. no. 41, (1929).
Gegevens over het tappen van terpentijn.

HOSKING (J. R.), Zur kenntnis der Kauriharze. Rec. Trav. Chim. 48, 6, p. 622, (1929).
Onderzoek van hars van *Agathis australis*.

Notes on storax. Perf. and Ess. Oil Rec. 20, 6, p. 189, (1929).
Over de samenstelling van de hars van *Styrax officinale*.

Looistoffen en Lederindustrie.

CHEVALIER (A.), Les Caesalpinia's à gousses tannifères. Revue de Bot. Appl. et d'Agr. Trop. 9, 93, p. 298, (1929).
Uitvoerige bespreking van een groot aantal soorten uit de familie der *Caesalpinaceae*.

The wattle bark industry. Bull. Imp. Inst. 27, 2, p. 169, (1929).
Over de productie van Acacia-looibast in de verschillende landen van het Britsche Rijk, over de toekomst der industrie en over de verwerking van afval o. a. tot papier en distillatie van het hout.

WITKAMP (H.), De handel in reptielhuiden in Nederlandsch-Indië en de reptielenvangst. De Ind. Mercuur 52, 27, p. 555, (1929).
Uitvoerig artikel over uitvoer uit Java en Buitengewesten van slangen- en leguanenvellen, over vangst, bereiding en verpakking der huiden.

Indian Reptile Skins. An important business. TimesTr. and Eng. Suppl., Br. Emp. Produce Number p. 19, 25 Mei 1929.
Korte mededeeling.

Genees- en Genotmiddelen; Vergiften.

KELLER (O.) und GOTTAUF (F.), Ueber einige im Heimatlande arzneilich benutzte bolivianische Drogen. Archiv d. Pharmazie 267, 5, p. 373, (1929).
Chemisch en botanisch-pharmacologisch onderzoek van eenige geneeskrachtige planten met wetenschappelijke en inheemsche namen.

Indian Ephedra. Chem. and Drugg. 110, 2573, p. 655, (1929).
Kort bericht over onderzoek, waaruit blijkt dat *Ephedra intermedia* weinig, *E. Gerardiana* veel ephedrine bevat.

PEYER (W.) und LIEBISCH (W.), Über *Orthosiphon stamineus* Benth. Jahresbericht Caesar und Loretz 1928, p. 191, (1929).
Beschrijving van plant („koemis koetjing") en poeder.

Production of Tahiti vanilla beans, 1928.
Kort overzicht met cijfers. Spice Mill 52, 5, p. 922, (1929).

Specerijen.

Zanzibar, The world's clove market. Spice Mill 52, 5, p. 912, (1929).
Kort overzicht met productie- en uitvoercijfers.

Pepercultuur in gevaar. N. R. Ct., ochtendbl. posted. 4 Juni 1929.
Bericht over een plotselinge aantasting door *Elasmagnathus Hewitti* in Tanah Boemboeh.

SMITS (M. B.), Eenige bedrijfsgegevens over de Chineesche pepercultuur op Bangka. Landbouw 4, 10, p. 672, (1929).
Uitvoerige economische gegevens.

MORSE-ROYLOTT (W.), Among the pimento reapers in Jamaica. Spice Mill 52, 6, p. 1048, (1928).
Populair artikel over cultuur, bereiding en handel.

UTERMARK (W. L.), Kerrie-poeder. De Ind. Mercuur 52, 24, p. 487, (1929).
Over de bestanddeelen van kerrie-poeder.

Voedings- en Voedermiddelen.

KOENS (A. J.), Rijst in de landen rondom de Pacific. Kol. Studiën 13, 2, p. 286, (1929).
Over cultuur, variëteiten, beteekenis van den in- en uitvoer, productiecijfers van een aantal landen.

Kan Suriname niet concurreeren? De West 20, 2046, (19 April 1929).
Over de rijstcultuur in Suriname, in verband met gegevens door Hewitt verzameld op zijn reis door Demerara.

WICKRAMASEKERA (G. V.), The cultivation of paddy (*Oryza sativa*) in the neighbourhood of Peradeniya. Trop. Agriculturist 72, 4, p. 191, (1929).
Uitvoerig artikel over bodembewerking, cultuurmethode, ziekten en plagen van de rijst, met afbeeldingen van instrumenten.

JUNKER, Cassave-cultuur in Suriname. N. R. Ct., avondbl. posted. 30 Mei 1929.
Beschouwing over cultuur en bodemgesteldheid, naar aanleiding van de proeven van J. C. S. Kasteleyn.

HÉDIN (L.), La culture du manioc au Cameroun. Revue de Bot. Appl. et d'Agr. Trop. 9, 93, p. 311, (1929).
Kort artikel over variëteiten en cultuur.

The soya bean industry; an exhaustive survey dealing with the cultivation, production and commerce of the soya bean and its oil, cake meal and application to manufactured products. Chem. and Drugg. 110, 2577, p. 839, (1929).

STAHL (C. F.), Corn stripe disease in Cuba not indentical with sugar cane mosaic. Scient. Contrib. Trop. Plant. Res. Found. 7, (1927).
Over een strepenziekte van de maïs. Geïllustreerd.

MARCHAND (M.), Une nouvelle utilisation du *Crotalaria Juncea* en Afrique Occidentale Française. Bull. Mens. Ag. Écon. A. O. F. 10, 102, p. 177, (1929).
Over het gebruik daarvan als veevoeder.

HOLLAND (T. H.), Fodder grass trials on the Experiment Station, Peradeniya. Bull. Dept. of Agr. Ceylon, no. 84, (1929).
Geïllustreerde monographie over cultuur en voedingswaarde van verschillende grassoorten.

Vruchten-, Groenten- en Bloementeelt.

Indische vruchten naar Japan. De Ind. Mercuur 52, 27, p. 560, (1929).
Bericht uit het Soerab. Handelsbl. over zending Indische vruchten naar Japan.

GENIS (C.), De aanleg van boomgaard of fruittuin. Alg. Lbwwbl. 13, 49, p. 1709, (1929).
Kort artikel.

KALFF (S.), Hollandsche en Indische ananascultuur. Ind. Culturen 14, 9, p. 382, (1929).
Populair algemeen artikel.

Citrus on the Leewards Islands. Bull. Imp. Inst. 27, 2, p. 193, (1929).
Gegevens over cultuur en bemesting van lemmetje in Dominica van 1917/'18—/1927'28, uit het verslag van het Lime Experiment Station.

[1]) Aan belangstellenden zal op aanvrage regelmatig een lijst als deze worden toegezonden door de Afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut, Mauritskade 64, Amsterdam. De kosten bedragen *f* 2.50 per jaar, welke bij vooruitbetaling moeten voldaan worden.

WILLIAMS (R. O.), Limes and wither-tip.
Trop. Agriculture 6, p. 187, (1929).
Uitvoerige studie over de lemmetjes-cultuur in West-Indië, variëteiten, cultuur, selectie en wither-tip ziekte (*Glocosporium limethicolum*). Geïllustreerd.

SPOON (W.), Beschrijving van enkele verzendingsproeven met manggistans van Java. De Ind. Mercuur 52, 26, p. 531, (1929).
Over de resultaten der proeven. Met afbeeldingen.

Le bananier de la Côte Occidentale d'Afrique en concurrence avec le bananier des Canaries.
Revue de Bot. Appl. et d'Agr. Trop. 9, 92, p. 262, (1929).
Over den tegenwoordigen toestand van de cultuur op de Canarische eilanden en over de handelsmogelijkheden.

OUDSCHANS DEUTZ (FRED.), Bananenstengels als een geneesmiddel voor huidziekten. Alg. Lbwwbl. 13, 48, p. 1678, (1929).
Kort artikel over het gebruik tegen huidziekten (eczeem).

WARDLAW (C. W.), Panama disease research.
Trop. Agriculture 6, 7, p. 192, (1929).
Uitvoerig artikel over de panama-ziekte (veroorzaakt door *Fusarium cubense*).

DOWSON (H. V. W.), The date palm.
Trop. Agriculture 6, 6, p. 172, (1929).
Over voorkomen, cultuur en export van verschillende landen.

GREENE (CHARLES T.), Characters of the larvae and pupae of certain fruit flies Journ. Agr. Res. 38, 9, p. 489, (1929).
Morphologische studie over de larven van *Ceratites capitata*, *Baetrocera cucurbitae* en een 8-tal aanverwante vliegen.

BARRITT (N. W.), A new spray for scale-insects on citrus in Egypt. Bull. Entom. Res. 20, 1, p. 44, (1929).
Korte uiteenzetting.

Wekelijksch Overzicht: Rubber

De rubberpositie. — Ned.-Indische rubbermarkt.

De rubberpositie. De rubbervoorraden te Londen zijn in de week per 6 Juli bijna met 1000 ton gedaald. Dit feit, schrijft de *Statist*, heeft een toenemende vraag naar rubberwaarden tengevolge gehad en de koersen vertoonden een sterke stijging. De rubberprijzen hebben in bovengenoemde periode gefluctueerd van 11⅛ tot 11½ d. loco. Zoowel in Februari als in Maart zijn de noteeringen hooger geweest, doch de gemiddelde prijs in de week per 6 Juli is hooger dan die over 1928. In dat jaar heeft de rubberprijs gefluctueerd van 7⅜ d. per lb. tot 17⅞ d. per lb., terwijl de gemiddelde prijs 10¹¹/₁₆ d. bedroeg. In 1929 hebben de rubberprijzen tot nu toe geschommeld tusschen 8⁹/₁₆ d. en 1 sh. 1¼ d. Hieruit blijkt, dat de rubberprijzen zich in het loopende jaar op een tamelijk stabiel niveau hebben bewogen. Sedert acht jaren, met uitzondering van 1927, zijn de prijsfluctuaties niet zoo beperkt geweest, als thans. De speculatieve transacties hebben dus blijkbaar de prijzen niet in belangrijke mate beïnvloed.

Het rubberverbruik der Vereenigde Staten wordt thans voorloopig op 44,000 ton geraamd.

Dit cijfer is wat lager dan het hoogste maandelijksch verbruik in 1929 en wijst er op, dat het hoogtepunt is bereikt. In sommige kringen wordt dan ook verwacht, dat de consumptie in de volgende maanden minder dan 44,000 ton zal bedragen. De mogelijkheid is hierbij natuurlijk niet uitgesloten, dat een vermindering van het verbruik in de Ver. Staten zal worden gecompenseerd door een toenemend verbruik elders. Verschillende meeningen over de toekomst der rubberindustrie zijn dus mogelijk.

Over het algemeen echter is men van oordeel, dat het verbruik van rubber thans iets grooter is dan de productie.

Ned.-Indische rubbermarkt. De Rubbervereeniging te Batavia meldt in haar verslag over de afgeloopen week, dat de markt vast opende en iets hooger dan aan het einde van de vorige week, zoodat Dinsdag Standard crêpe voor 61¼ gedaan werd. Later trad een reactie in, zoodat de markt sloot op 57¾. Contracten werden geregistreerd tot een totaal van 470 tons.

Wekelijksch Overzicht: Koffie en Thee

Noteering op termijn. — Koffieuitklaringen uit Ned.-Indië. — Brazilië; Weekstatistiek. — De theemarkt. — Uitvoer Java-thee.

Noteering op termijn.

Amsterdam, 22 Juli.

Levering:	Vorige Not.	10.15	2.30
Juli 1929	45	45	45
Sept. „	44½	44⅜	44⅜
Dec. „	42¾	42⅝	42⅝
Maart 1930	41⅝	41½	41⅝
Mei „	40⅝	40½	40½
Stemming	kalm	kalm	kalm

Omzet 1.000 balen.

Rotterdam, 22 Juli.

Levering	Vorige Not.	10.15	2.15
Juli 1929	46¼	46¼	46¼
Sept. „	44⅝	44½	44⅜
Dec. „	42¾	42⅝	42⅝
Maart 1930	41⅝	41½	41½
Mei „	40⅝	40½	40½
Stemming	kalm	kalm	kalm

Omzet — balen.

Koffieuitklaringen uit Ned.-Indië. Volgens een particulier telegram der Vereeniging voor den Koffiehandel te Amsterdam, bedragen de uitklaringen:

	1929 Juni	1928 Juni
Van Java naar Nederland...	4.000 pik.	6,041 pik.
„ Sumatra en verdere eilanden naar Nederland....	26,000 „	28,600 „
„ Celebes naar Nederland.	1,000 „	1,591 „
„ Ned.-Indië n. Ver. Staten van Noord-Amerika.... (havens aan de Atlantische kust)	16,000 „	16,011 „
„ Ned.-Indië n. Scandinavië	12,000 „	12,026 „
„ „ „ „ Frankrijk..	50,000 „	75,065 „
„ „ „ „ ov. Europa	17,000 „	41,606 „
Totaal.....	126,000 pik.	180,940 pik.
Sedert 1 Januari	399,614 „	589,172 „

Betrouwbare berichten omtrent den komenden oogst kunnen wij niet mededeelen.

Brazilië; Weekstatistiek. (Gem. p. dag.)

	Rio.	Santos.	Totaal.
Van 14 Juli 1929 t/m 20 Juli 1929 .	6.571	26.857	33.428
„ 14 „ 1928 „ 20 „ 1928 .	8.142	20.714	28.856
„ 14 „ 1927 „ 20 „ 1927 .	8.142	24.142	32.284

Totale aanvoeren:	Rio.	Santos.	Totaal.
Van 1 Juli 1929 t/m 20 Juli 1929	154 000	377.000	531.000
„ 1 „ 1928 „ 20 „ 1928	167.000	483.000	650.000
„ 1 „ 1927 „ 20 „ 1927	201.000	584.000	785.000

Verschepingen van 1 Juli tot

	Rio.		Santos.		
	Europa.	Ver. St.	Europa.	Ver. St.	Totaal.
20 Juli 1929	71.000	31.000	278.000	267.000	647.000
21 „ 1928	104.000	16.000	127.000	361.000	608.000
23 „ 1927	195.000	48.000	276.000	493.000	1.012.000

Voorraad:	Rio.	Santos.	Totaal.
20 Juli 1929 . . .	293.000	1.151.000	1.444.000
20 „ 1928 . . .	304.000	1.177.000	1.481.000
20 „ 1927 . . .	248.000	883.000	1.131.000

Zeilende van Brazilië naar Europa op 20 Juli 1929.

	Rio.	Santos.	Totaal.
Naar Scandinavië	14.000	38.000	52.000
„ Duitschland	7.000	34.000	41.000
„ Holland	9.000	42.000	51.000
„ België	2.000	18.000	20.000
„ Frankrijk	22.000	88.000	110.000
„ Italië	17.000	16.000	33.000
„ overig Europa	22.000	2.000	24.000
Totaal . .	93.000	238.000	331.000
21 Juli 1928	120.000	210.000	330.000
23 „ 1927	195.000	276.000	471.000

De theemarkt. De theemarkt was deze week onregelmatig. Eenerzijds bestaat er een teveel aan ordinaire soorten, waarvan het aanbod trager werd opgenomen, terwijl anderzijds een tekort heerschte aan goede en superieure theeën, met gevolg, dat prijzen hiervoor vast tot hooger waren.

Voor de te Londen aangeboden Java- en Sumatra-thee was de markt onregelmatig. De prijzen waren ca. ¼—¾ d. lager dan de vorige week. Goede Oranje Pecco en Gebr. Pecco, alsmede superieure soorten konden echter tot bevredigende prijzen worden afgedaan.

Van Britsch-Indische soorten kwam ditmaal de oogst van het nieuwe seizoen ter markt. Hiervan bleken echter welhaast alle soorten van zeer slechte kwaliteit, zoodat een groote hoeveelheid onverkocht bleef.

De stemming was flauw.

Voor Ceylonthee was meer belangstelling. In tegenstelling met de vorige week, toen de kwaliteit van het aanbod eveneens teleurstelde, viel er thans bij eenige partijen een lichte verbetering te constateeren, zoodat de prijzen ca. ½ d. aantrokken.

In Calcutta werden in de veiling van 15 dezer 20.000 kn. aangeboden, waarvan ca. 18,000 kisten werden verkocht. Noteeringen waren bijna gelijk aan die der vorige week.

Nadere berichten, ontvangen door de „Indian Tea Association, houden in, dat het verkeer in vele der Noordelijk Britsch-Indische theedistricten ernstig door overstroomingsschade wordt belemmerd, zoodat de afvoer van thee niet alleen in de geteisterde gebieden, maar in vele streken van Assam vertraging ondervindt.

Vele ondernemingen in Cachar hebben — naar verluidt — van de hevige overstroomingen te lijden gehad, vooral in de lagere streken.

De voedselvoorziening der arbeidersbevolking ondervindt groote moeilijkheden. De toestand heet kritiek, zoolang geen proviand tot Silchar kan worden opgevoerd.

Volgens een later telegram is de toestand in de Surmavallei thans bevredigend en baart het voedselvraagstuk in die streek geen moeilijkheden meer .

(*Secretariaat Vereeniging voor de Theecultuur in Ned.-Indië*)

Uitvoer Java-thee. De uitvoer van Java-thee bedroeg in Juni 5,212,672 Kg., tegen 5,075,552 in Juni 1928. Van Januari tot en met Juni was de uitvoer 33,109,929 Kg. tegen 30,513,027 Kg. in de overeenkomstige periode van 1928.

Wekelijksch Overzicht: Tabak

Markt in Nederland. — Het tabaksmonopolie in Turkije. — De tabaksproductie van Brazilië.

Markt in Nederland. De markt is vast gesloten. De Vorstenlanden en Besoekies konden te Rotterdam, gesteund door Amerikaanschen en Franschen inkoop goede prijzen bedingen. De voorraad Sumatra tabak te Amsterdam bedraagt 15,778 pakken, terwijl ca. 30,000 pakken Vorstenlanden resteeren voor de najaarsinschrijvingen. De eerstvolgende inschrijving is die van Java tabak te Amsterdam op 20 September a.s.

Het tabaksmonopolie in Turkije. De bruto inkomsten van het Turksche tabaksmonopolie hebben het laatste boekjaar ongeveer 24,000,000 Turksche ponden bedragen. 27 % van dit bedrag is uitgegeven voor den aankoop van tabak en 17 % voor andere uitgaven en algemeene onkosten. De netto inkomsten, welke de staat uit dit monopolie heeft getrokken, bedragen derhalve 56 % van bovengenoemd bedrag of = 13,440,000 Turksche ponden.

De administratie hoopt in de toekomst nog een belangrijke verhooging van de inkomsten te kunnen verkrijgen tengevolge van de krachtige maatregelen, welke zij denkt te nemen tegen den smokkelhandel, die vooral in de afgelegen provincies welig tiert.

De directeur van het monopolie heeft, naar verluidt, met een groep Britsche kapitalisten een contract gesloten om in Duitschland, Groot-Brittannië en Zwitserland sigarettenfabrieken op te richten.

Deze groep zou op zich genomen hebben, om een maatschappij op te richten met een kapitaal van 500,000 Turksche ponden, die in enkele maanden haar werkzaamheden zoude moeten aanvangen en gehouden zijn om gedurende het eerste jaar 100,000 Kg. tabak in Turkije te koopen. Ieder volgend jaar zouden 50,000 Kg. tabak meer gekocht moeten worden tot aan een maximum jaarlijkschen inkoop na 8 jaar van 500,000 Kg.

De nieuwe maatschappij zoude het recht hebben, om ook in andere landen fabrieken op te richten, onder voorwaarde echter van verhooging van haar kapitaal tot één millioen Turksche ponden en van den uitsluitenden aankoop in Turkije van haar benoodigde tabak.

Het Turksche tabaksmonopolie zou 2 % van de bruto winst van deze maatschappij ontvangen.

(*Mededeeling van Hr. Ms. Gezant te Stamboel*)

De tabaksproductie van Brazilië. De statistische opgaven van den Dienst tot Bevordering van den Landbouw betreffende de tabaksproductie in Brazilië gedurende de laatste jaren, welke onlangs in de pers bekend werden gemaakt, wijken belangrijk af van die, welke daaromtrent de Inlichtingen-dienst van het Ministerie van Landbouw, derhalve een andere afdeeling van hetzelfde Departement, verleden jaar publiceerde.

De nu door den eerstgenoemden dienst gegeven cijfers omtrent de oogsten der laatste jaren zijn als volgt (productie in tonnen):

1922—1923 70,896, 1923—1924 61,611, 1924—1925 57,339, 1925—1926 63,148, 1926—1927 65,200, 1927—1928 69,427.

Indien de bovenvermelde cijfers als de meest juiste worden aangenomen, dan is er dus uit op te maken, dat de Braziliaansche tabaksproductie weder langzaam stijgende is, na een groote vermindering tusschen 1922—1923 en 1925—1926 te hebben ondergaan, dat evenwel de productie in het eerstgenoemde jaar nog niet weder bereikt is.

De Staat Bahia brengt ruim anderhalf maal meer tabak voort dan de overige tabak produceerende Staten van Brazilië te zamen, hetgeen de volgende op den gemiddelden

tabaksoogst in de verschillende Staten betrekking hebbende opgaaf aantoont:

	Ton		Ton
Bahia	40.000	Paraná	1.200
Rio Grande do Sul	9.000	Piauhy	1.200
Minas Geraes . .	8.000	Pernambuco . . .	1.100
Sao Paulo	5.000	Sergice	1.100

De tabaksuitvoer bedraagt gewoonlijk iets minder dan de helft der gansche productie; in 1928 stond tegenover een grooteren oogst dan in het jaar te voren een geringere uitvoer, n.l. 29,608 (31,885) ton ter waarde van £ 1,709,000 £ 1,718,000).

De Braziliaansche sigaren- en sigaretten-industrie verheugt zich in grooten bloei; meer dan anderhalve ton dekblad, voornamelijk uit Nederland, wordt in Brazilië ingevoerd en verder wordt uit China een tabak van lichte kleur betrokken, om te vermengen met de over het algemeen zeer donker gekleurde nationale tabak.

Naar vernomen werd, zoude in Sao Paulo het vraagstuk in studie genomen zijn, of geen mogelijkheid bestond, de tegenwoordig uit het buitenland geïmporteerde tabakssoorten ook in Brazilië te cultiveeren.

(*Mededeeling van Hr. Ms. Gezant te Rio-de-Janeiro*)

Wekelijksch Overzicht: Suiker

Amsterdamsche suikermarkt. — Ned.-Indische suikerexport. — De suikeroogst van Zuid-Afrika. — De Cuba-suikeroogst.

Amsterdamsche suikermarkt. Onze markt had deze week een prijshoudend verloop, waarbij de prijzen nog eenigszins verder konden monteeren. Aanvankelijk werd per Augustus *f* 13½, per December *f* 14, per Maart *f* 14¼ en per Mei *f* 14⅝ geboden, met verkoopers tot *f* ⅛ hooger. Belangrijke afdoeningen op Java van Superieur tot *f* 12.50 gaven de Visp aanleiding den vraagprijs op *f* 13 te verhoogen, nadat ook biedingen op *f* 12.75 geweigerd waren. Berichten, dat de Visp met de afgevaardigden der groote suiker-produceerende landen een belangen-overeenkomst gesloten hadden, hadden hier verder geen invloed op de prijzen. Het slot is kalm, met koopers per Augustus tot *f* 13⅝, per December tot *f* 14⅛, per Maart tot *f* 14½ en per Mei tot *f* 14¾.

Ned.-Indische suikerexport. Het Centraal Kantoor voor de Statistiek deelt mede, dat de uitvoer van suiker in Juni van Java en Madoera bedroegen, in tons van 1000 Kg. netto, totaal voor alle soorten van den nieuwen oogst 214,626 (v. m. 83,242) en van den ouden oogst 273 (v. m. 9609).

De suikeroogst van Zuid-Afrika. Het departement van Landbouw te Johannesburg raamt den komenden suikeroogst in Zuid-Afrika op 300,000 tons, vergeleken met een werkelijke productie van 295,934 tons gedurende 1928.

De South African Sugar Association heeft een bedrag van £ 12,000 uitgetrokken voor propaganda-doeleinden ter bevordering van het suikerverbruik.

De Cuba-suikeroogst. De ditjarige Cuba-suikeroogst bedroeg 5,156,308 ton, tegen 4,038,218 ton, waarbij men echter in aanmerking dient te nemen, dat de restrictie toen nog van kracht was.

De oogst 1928/29 is de grootste, die ooit bereikt is, hij overtreft het vorige record, dat van het jaar 1924/25, met meer dan 30,000 ton. De campagne werd beëindigd op 17 Juni, toen de fabriek te Central Preston afgemalen was; vorig jaar was de campagne eerst 29 Juni afgeloopen. De maaltijd begon 1 Januari 1929 en duurde 167 dagen, tegen 133 dagen in 1928. De gemiddelde maaltijd voor alle fabrieken was 110.7 dagen, tegen 83.8 dagen in 1928 en 101.6 dagen in 1927. Het aantal suikerfabrieken dat maalde was echter minder dan verleden jaar; het bedroeg 163, tegen 170 in 1928 en 175 in 1927.

Het volgend staatje geeft uitgedrukt in long tons een overzicht van de halfmaandelijksche productiecijfers over den geheelen maaltijd, vergeleken met het vorig jaar.

	1929	1928
Jan. 1—15	484,628	—
„ 16—31	711,576	553,308
Febr. 1—15	705,595	661,292
„ 16—28	636,319	659,979
Maart 1—15	740,261	712,734
„ 16—31	664,530	735,334
April 1—15	563,875	389,996
„ 16—30	416,380	229,375
Mei 1—15	152,836	83,026
„ 16—31	58,219	13,172
„ 31—einde	22,089	—
Totaal	5,156,308	4,038,216

De gemiddelde dagelijksche productie bedroeg 46,274 tons, tegen gemiddeld 46,124 tons in 1928.

Naar uit Havana wordt gemeld, heeft president Machado in zijn onlangs in het Cubaansche Huis van Afgevaardigden gehouden toespraak gewezen op de voordeelen, die aan een beperking van den suikerrietoogst verbonden waren. Op verlangen van de meerderheid heeft men deze politiek indertijd laten varen, maar de sindsdien opgetreden verschijnselen hebben aangetoond, dat de restrictie niet verkeerd is geweest.

Hoewel president Machado in het geheel niet zinspeelde op de mogelijkheid van een wederinvoering der restrictie, neemt men niettemin aan, dat hij deze niet ongunstig gezind is, mede in verband met het feit, dat hij een beroep op het congres deed tot eendrachtige samenwerking van wetgevende en uitvoerende macht, teneinde de moeilijkheden, waarin de Cubaansche suikerindustrie verkeert, zooveel mogelijk te bestrijden. Ook in verband met het feit, dat kolonel Tarafa meer dan ooit voorstander is van productie- en verkoopregeling, hebben deze uitlatingen wel eenige waarde.

Technisch Overzicht der Suikerindustrie

Het rietboorder-vraagstuk op Cuba. — Het vraagstuk der carbonatatie.

Het rietboordervraagstuk op Cuba. Het is een schrale troost voor de rietplanters op Java, dat de boorderplaag ook op Cuba niet onbekend is. De mot-rietboorder, Diatraea saccharalis, staat daar te boek als een „pest", en wel niet sedert kort, doch reeds in 1862 vermeldt Reynoso in zijn werk over de suikerrietcultuur „Ensayo sobre el Cultivo de la Cana de Azucar" de schade, die door dit insect aangericht wordt in de Cubaansche riettuinen.

In 1913 publiceerde Houser een rapport over de plaag, uitgave van het Estacion Experimental de Santiago de las Vegas, waarin een duidelijke, langzaam stijgende vermeerdering van hun aantal en schade werd gerapporteerd. Sedert hebben verschillende andere onderzoekers zich moeite gegeven om de schade vast te stellen. Zoo vond Wollcott in 1914 een gemiddelde aantasting van 18.7 % in staand riet op 24 plaatsen in 4 provinciën; Salt vond 18.49 % en een verlies van 3493 zak suiker op de central Soledad, Cienfuegos in 1926; Crawley bericht in 1927 een gemiddelde aantasting van 15 %, met maxima van 30 % en een verlies aan suiker van ca. 2 % voor 8 centrals in 2 provincies, terwijl sommige riettuinen geheel afgestorven waren tengevolge van den rietboorder.

In 1926 publiceerde Van Dine in Bulletin No. 2 van het Tropical Plant Research Foundation de uitkomsten van zijn onderzoek gedurende de campagne 1924/25 op 11 centrals in de provincies Havanna, Santa Clara en Camaguey, de eerste publicatie van een dergelijk gedetailleerd onderzoek en overzicht van de boorderplaag. De gemiddelde aantasting bleek 19 % te zijn. De schade, die de boorders op hun boekje hebben, is veelzijdig: de rietstand wordt gereduceerd; de aangetaste bibifs ontkiemen niet; het aangetaste riet heeft minder weerstandsvermogen tegen droogte.

In de fabriek werd eveneens nagegaan, in welke richting de aantasting schade veroorzaakte. Hier bleek bij maalproeven van aangetast en gezond riet, dat Brix, suiker en reinheid van het aangetaste riet lager waren dan van het niet-aangetaste riet. Een berekening wees uit, dat voor die 11 centrals ca. 67,000 zak suiker bij 19 % aantasting verloren ging.

Gedurende campagne 1927/28 werd een nog vollediger onderzoek ingesteld voor het vaststellen van het verlies op het veld en in de fabriek. Dit keer werd het percentage aangetaste rietstokken vastgesteld van iederen wagon, die de fabriek bereikte voor 14 centrals. Er werden monsters riet genomen uit 365 wagons, welke uit 228 verschillende plaatsen kwamen. Het aantal, dat door boorders was aangetast bedroeg 36.1 %, terwijl de uitersten wisselden van 0 tot 98 %. Vergeleken met den oogst van 1924/25 was de toeneming der aantasting vrij aanzienlijk. De intensiteit der aantasting heeft men bepaald door het tellen van de aangetaste geledingen der rietstengels, waarbij het bleek, dat deze uiteenliep van 3.11 tot 20.97 %, met een gemiddelde van 9.97 % voor 8 centrals, en een gemiddelde stengel-aantasting van 57.3 % in den aanplant. Deze cijfers zijn hoog en wijzen op een zeer belangrijk suikerverlies tengevolge van deze boorderschade.

Men heeft toen het onderzoek nog uitgestrekt tot de afgestorven ingedroogde rietstengels, welke op het veld waren achter gebleven, omdat zij te droog waren of te zeer aangetast door boorders om vermalen te kunnen worden. Men onderzocht rijen riet, die 7.4 tot 28 maanden oud waren op 20 verschillende plaatsen. De droge stengels vertegenwoordigden 15.2 % van het totale aantal stengels, die oogstbaar waren. In deze droge stengels bedroeg de boorder-aantasting 73.1 %, en men stelde vast, dat de aantasting door de boorders de primaire oorzaak was van het feit, dat zij niet voor de molens in aanmerking konden komen. Volgens berekening blijkt hieruit, dat ruim 11 % van alle stengels, welke groot genoeg waren om geoogst te kunnen worden, op het veld achter moesten blijven, omdat zij door boorders waren aangetast.

Volgens de analyses van Van Dine, rapport No. 2, bedroeg de vermindering in suikergehalte in de geledingen, welke door de boorders waren aangetast, 20.2 %. Het totale suikerverlies in geoogst riet en in de droge stengels, die bleven staan en waarvan de suiker natuurlijk geheel verloren gaat, berekent hij op 13.05 %.

Wat de bestrijding betreft van de boorders, hierover zegt Plank het volgende. De belangrijkste factor, die invloed uitoefent inzake de boorderschade op Cuba, wordt door de natuurlijke vijanden gevormd. Vier parasiet-insekten zijn waargenomen, welke somtijds de helft van de aanwezige boorders dooden. Jammer genoeg, is de werkzaamheid van deze natuurlijke vijanden beperkt tot bepaalde seizoen-gedeelten van het jaar, waarin gunstige voorwaarden voor hunne ontwikkeling aanwezig zijn. In het overige gedeelte van het jaar ontbreken deze parasieten en hebben de boorders vrij spel. Over het bestrijden der boorders, zooals dat op Java geschiedt en indertijd door Poll is gepropageerd, later door anderen voortgezet, zegt Plank geen woord. Vermoedelijk valt er bij de schaarsche Cubaansche bevolking en de betrekkelijk hooge loonen niet aan te denken om hen op die wijze te verzamelen en te vernietigen, en wil men de bestrijding uitsluitend zoeken in het invoeren van doelmatige parasieten, welke ook in de seizoen-gedeelten, welke ongunstig zijn voor de reeds op Cuba aanwezige parasieten, werkzaam zullen zijn om de boorders te vernietigen.

(*Facts about sugar*, 18 Mei)

Het vraagstuk der carbonatatie. De Duitsche suikerfabrieken hebben nooit uitgemunt in een onberispelijk ruwsuiker-product en tallooze klachten, o. a. van Prof. v. Lippmann, die als directeur der Halle'sche raffinaderij beter dan iemand anders de qualiteit kon beoordeelen, leest men in hunne vakbladen. Het Instituut te Berlijn heeft werkwijzen aangegeven om de ruwsuiker te kunnen beoordeelen volgens de affinage-waarde, d. i. de waarde, die de ruwsuiker heeft voor den raffinadeur, die eerst moet beginnen om die suiker te affineeren en als dat ondoenlijk is, — uit hoofde van de veel te groote hoeveelheden wasch-vloeistof — om dan die ruwsuiker dadelijk op te lossen tot een klaarsel. Wij hebben die werkwijze, volgens Spengler en Brendel in deze kolommen beschreven; zij bestaan in Nederland reeds langen tijd en hebben in ons land en ook in Duitschland werkelijk tot een zeer belangrijke verbetering van het afgeleverde product geleid.

Het Instituut heeft nu het algeheele vraagstuk der carbonatatie in studie genomen, de eigenlijke sapzuivering dus voor de beetwortelsuikerfabrieken. Hierbij is niet alleen de mate van sapzuivering als einddoel bedoeld, doch ook het vormen van incrustaties in de sappijpen der verdamplichamen, welke in sommige fabrieken zoo spoedig gevormd worden, dat de warmte-transmissie reeds na eenige weken gewerkt te hebben, zoodanig vermindert, dat men moet ophouden met werken, totdat de verdamping weer geheel gereinigd is van die incrustaties. Dergelijke stop-periodes gedurende de campagnes kosten extra stoom en bovendien arbeidsloon. Zijn er veel bieten te verwerken, dan wil men altijd afgewerkt zijn, voordat de vorst invalt, en ook om die reden is doorwerken gewenscht en het meest economisch.

Dr. Spengler noodigde de hh. suikerfabrikanten uit naar Berlijn te komen om de zaak eens te bespreken en van deze uitnoodiging maakten een 16-tal heeren gebruik. De arbeidswijzen, welke in aanmerking komen, als resultaat der gehouden besprekingen, zijn de volgende: 1). De zuivere koolzuur-saturatie of -carbonatatie. Hierbij wordt dus uitsluitend kalk toegevoegd in eerste en tweede carbonatatie, en deze kalk wordt met behulp van koolzuur weer neergeslagen en afgefiltreerd in de schuimpersen.

Men was het er over eens, dat men volgens deze werkwijze ook wel dunsap kon verkrijgen, dat geen of bijna geen kalk meer bevat, doch wanneer men het dunsap afwerkte met behulp van zwavelig zuur verkreeg men een betere qualiteit ruw- of witsuiker. Men was het eens over de noodzaak van het gebruik van zwaveligzuur in het dunsap. Dit dunsapzwavelen kan men nu toepassen volgens een der beide volgende werkwijzen.

2). De werkwijze volgens Weisberg. In de eerste carbonatatie wordt tot een alkaliteit van 0.080 tot 0.100 met koolzuur afgecarbonateerd; het dunsap wordt tot 95 à 98° C. aangewarmd, wordt dan in de schuimpersen afgefiltreerd om daarna weer tot 100° C. te worden aangewarmd. Nu wordt in de eerste pan van de tweede carbonatatie zwaveligzuur ingelaten, totdat de alkaliteit 0.050

tot 0.070 geworden is. Men krijgt echter ook goede resultaten door niet zoo sterk te zwavelen, door b.v. slechts de hoeveelheid van de natuurlijke alkaliteit te neutraliseeren. Volgens Weisberg moet men in de tweede carbonatatie een temperatuur aanhouden, die dicht bij de 100° C. gelegen is. Heeft men als boven in de eerste pan gezwaveld, dan komt het in de tweede, zonder tusschenstation en voegt daar kalkmelk toe, 0.25 tot 0.30 % op bietgewicht. In de derde pan carbonateert men dan af tot aan de gewenschte optimale eind-alkaliteit, d. w. z. de in het dunsap aanwezige natuurlijke alkaliteit moet zoo mogelijk restloos worden overgevoerd in alkalicarbonaten, omdat de op deze wijze ontstane alkalicarbonaten door omzetting met de oplosbare kalkzouten de drijfkracht vormen voor het ontkalken. Is deze natuurlijke alkaliteit onvoldoende aanwezig, b.v. in droge jaren, dan voegt men soda toe, waardoor deze van 0.025 tot 0.030 wordt aangevuld bij de kalktoevoeging. Het afgecarbonateerde dunsap gaat dan met de optimale alkaliteit naar een voorwarmer, die het op 102 tot 103° C. verwarmt, waarna het gefiltreerd wordt. Soms wordt het dan ten overvloede nog eens opgekookt en gefiltreerd. Deze werkwijze, nauwkeurig gevolgd, voldoet bij goede contrôle en leiding in de practijk in vele fabrieken, doch heeft eenige nadeelen. Zwavelt men n.l. dadelijk na de eerste carbonatatie, dan vormt zich moeilijk oplosbaar calciumsulfiet.

(*Gelbe Hefte*, Juni-afl.)

(*Wordt vervolgd*)

Handelsoverzicht

KOFFIE.

AMSTERDAM, 19 Juli 1929.

Bericht van den Makelaar HENRI L. BOAS.

Over het algemeen liet gedurende deze week de stemming meesttijds te wenschen over, hetgeen voor een deel aan gebrek aan afzet moet worden toegeschreven. Trouwens de weerberichten uit Brazilië zijn van dien aard, dat vooralsnog geen nadeeligen invloed op den komenden oogst wordt uitgeoefend, zoodat, — gelet op den ruimen omvang van de loopende campagne — de taak van het Koffie-Instituut, wat betreft de verdediging der prijzen, niet gemakkelijk wordt. Een en ander is niet geschikt om het vertrouwen te versterken en men geeft er dan ook blijkbaar de voorkeur aan, geen belangrijke engagementen aan te gaan.

Het Koffie-Instituut schat den voorraad in het binnenland van Sao Paulo op 1 Juli j.l. 8,785,000 balen, tegen 11,672,000 balen op 1 Juli 1928 en 3,312,000 balen op 1 Juli 1927. Wat den zichtbaren wereldvoorraad betreft, zoo bedroeg deze op genoemde data volgens de heeren G. Duuring & Zn. 5,335,000, 5,305,000 en 4,418,000 balen. Niettegenstaande den beperkten omvang van de productie der 1928/29 Braziliaansche oogsten, verminderde de werkelijke voorraad sedert 1 Juli 1928 dus slechts met 2,857,000 balen.

Bericht van de

VEREENIGING VOOR DEN KOFFIEHANDEL TE AMSTERDAM.

Koffie in Nederland aan de markt geweest (in balen).

(Alle soorten inbegrepen).

	Amsterdam	Rotterdam	A'dam en R'dam
Van 15 Juli 1929 t/m 20 Juli 1929	582	—	582
„ 1 Mei 1929 „ 20 „ 1929	6,626	1,982	8,608
„ 1 „ 1928 „ 21 „ 1928	6,245	51	6,296
„ 1 „ 1927 „ 23 „ 1927	12,980	1,958	14,938

SUIKER.

AMSTERDAM.

De officieele noteeringen voor Witte Kristalsuiker, per 100 Kg. netto in entrpôt, luiden als volgt:

	16 Juli Gel. Geb.	17 Juli Gel. Geb.	18 Juli Gel. Geb.	19 Juli Gel. Geb.	22 Juli Gel. Geb.
Juli.	13⅜ 13⅜	13⅜ 13⅜	13¾ 13½	14 13½	13¾ 13⅝
Augustus .	13¾ 13½	13⅝ 13½	13¾ 13⅝	13⅞ 13⅝	13⅝ 13½
September.	13⅞ 13⅝	13¾ 13½	14 13⅝	13⅞ 13⅞	13¾ 13½
October . .	14 13¾	13⅞ 13⅝	14⅛ 13⅞	14⅛ 13⅞	13⅞ 13⅝
November .	14⅛ 13⅞	14 13¾	14¼ 14	14¼ 14	14 13¾
December .	14¼ 14	14⅛ 14	14⅜ 14⅛	14⅜ 14⅛	14⅛ 14
Januari . .	14⅛ 14⅛	14¼ 14⅛	14⅜ 14⅜	14⅜ 14⅜	14¼ 14
Februari. .	14⅜ 14¼	14⅜ 14¼	14⅛ 14⅜	14⅜ 14⅜	14⅜ 14⅛
Maart . . .	14⅜ 14⅜	14⅛ 14⅜	14⅜ 14⅛	14⅜ 14⅛	14⅛ 14⅜
April	14⅜ 14⅛	14⅝ 14⅛	14¾ 14⅜	14⅞ 14⅜	14⅝ 14⅛
Mei.	14¾ 14⅜	14¾ 14⅜	14¾ 14¾	14¾ 14¾	14¾ 14⅝
Stemming:	prijsh.	kalm	prijsh.	kalm	kalm
Omzet in ton:	36×50	26×50	19×50	17×50	16×50

Weekomzet 150×50 ton.

Aan de Call gedaan 17 Juli: Jan. 14¼; 22 Juli: Dec. 14.

NEW-YORK.

Suiker (ruwe) op termijn.

	16 Juli	17 Juli	18 Juli	19 Juli	22 Juli
Juli	2.09	2.12	2.18	2.17	2.23
September	2.16	2.19—20	2.24—25	2.22—23	2.25
October	2.20	2.24	2.29	2.30	2.31
December	2.26	2.29	2.34—35	2.32	2.34
Januari	2.27—28	2.30	2.34	2.32	2.34
Maart	2.32	2.34	2.38—39	2.37	2.39
Mei.	2.38	2.41	2.44	2.43—44	2.45-46
Juli	2.44—45	2.47—48	2.51	2.49—50	2.51

Raming verkoopen op termijn: 16 Juli 75,000 ton. — 17 Juli 29,000 ton. — 18 Juli 87,000 ton. — 19 Juli 162,000 ton. — 22 Juli 76.000 ton.

	16 Juli	17 Juli	18 Juli	19 Juli	22 Juli
Cuba centr. loco	3.89	3.89	3.96	4.02	4.08
Portorico	3.89	3.89	3.89	3.89	3.89

THEE.

AMSTERDAM, 22 Juli 1929.

Bericht van de VEREENIGING VOOR DE THEE-CULTUUR IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Theeprijzen te Amsterdam en Batavia.

1929.	Amsterdam. in cts. p. ½ Kg. 11 Juli	27 Juni	Batavia. in cts. p. ½ Kg. 10 Juli	25 Juni
1. Ord. Cl. Common P.S.	52	51	43	43
2. „ „ „ P.	54	53	46	46
3. „ „ „ B.P. . . .	58	55	45	44
4. „ Medium P.S.	60	58	47	47
5. „ „ P.	62	61	52	52
6. „ „ O.P.	77	75	62	60
7. „ „ B.P.	64	63	50	48
8. „ „ B.O.P.	72	70	55	54
9. Good- „ P.S.	67	66	58	57
10. „ „ P.	69	70	64	64
11. Good O.P.	90	88	75	71
12. „ B.O.P.	87	87	75	70

Veiling-aanbod van Nederlandsch-Indische thee te Amsterdam.

1929	Kn.	In Kg. Java	Sumatra	Totaal	Middenprijzen in cents Java	Sum.	Totaal gem. in cts.
1e kwart.	88,828	2,882,635	964,314	3,846,949			75¼
11 April..	15,831	530,668	160,148	690,816	74	75¼	74¼
25 „	12,066	375,624	151,091	526,715	74	74¼	74¼
16 Mei....	16,423	500,862	211,824	712,686	74¼	74	74¼
30 „	14,215	441,770	181,273	623,043	72¾	73½	73
13 Juni....	11,197	324,935	179,385	504,320	71¾	68¾	70¾
27 „ ...	12,496	446,636	99,864	546,500	68¾	66½	68¼
11 Juli....	15,514	538,508	136,426	674,934	69¼	68	69
Totaal	186,570	6,041,638	2,084,325	8,125,963			

(Pakhuismeesteren van de Thee).

STATISTISCHE CIJFERS VAN THEE VOLGENS GEGEVENS VAN HET CENTRAAL KANTOOR VOOR DE STATISTIEK.

(in 1000 Kg.)

Nederland. Juni.	Aanvoer. 1929	1928	Inv. t. Verbr. 1929	1928	Uitvoer. 1929	1928
Ned.-Indië	1,702	1,310	783	828	651	629
China	6	7	43	79	9	4
Br.-Indië en Ceylon	85	71	82	72	4	6
Totaal.....	1,793	1,388	908	979	664	639
1 Jan.—30 Juni.						
Ned.-Indië	9,396	8,924	4,531	4,500	4,073	3,535
China	195	172	299	372	68	76
Br.-Indië en Ceylon	517	482	521	418	37	55
Totaal.....	10,108	9,578	5,351	5,290	4,178	3,666

Voorraad Ned.-Ind. Thee in entrepôt te Amsterdam op:

30 Juni 1929	95,941 kn. of pl.m.	4,317,000 Kg.
30 „ 1928	86,337 „ „ „	3,885,000 „

Uitvoer uit entrepôt van Ned.-Indische Thee uit Nederland naar het buitenland.

(in 1000 Kg. netto).

Bestemmingsplaats	Juni 1929	Juni 1928	Jan./Juni 1929	Jan./Juni 1928
Duitschland.	172	165	1,058	938
België	7	7	28	26
Gr.-Brittannië	286	198	1,893	1,292
Ver.St.v.N.-Am	41	133	394	613
Polen, Dantzig	29	35	154	153
IerscheVrijstaat	29	7	156	54
Tsj.-Slowakije.	2	8	29	33
Noord-Ierland	17	19	95	111
Andere landen	68	57	260	314
Totaal	651	629	4,067	3,534

(Centraal Bureau voor de Statistiek).

Thee-uitvoer van Java naar Nederland en het buitenland.

(in 1000 Kg.).

Bestemmingsplaats	Mei 1929	Mei 1928	Jan./Mei 1929	Jan./Mei 1928
Nederland	1,167	1,272	5,529	6,177
Groot-Brittannië. . . .	3,082	2,505	15,102	11,389
Australië.	899	890	3,305	3,904
Ver. St. van N. Amerika .	82	119	578	554
Canada.	8	5	76	114
Singapore	25	19	139	108
Britsch-Indië.	306	210	913	1,015
Zuid Britsch-Afrika. . .	9	43	97	134
Zuid-Amerika	60	138	283	493
Frankrijk	10	10	91	112
Duitschland.	6	7	36	46
België	1	—	7	—
Italië.	—	—	—	3
Denemarken	—	2	5	3
Balkanstaten.	2	3	7	10
Eur. Turkije	9	21	47	90
Spanje.	—	—	—	2
China	—	1	177	66
Rusland.	—	—	348	358
Mesopotamië	82	96	468	298
Egypte.	66	65	502	155
Nieuw Zeeland.	—	—	—	—
Port Said	—	3	16	33
Br. O. Afrika	4	74	74	353
Arabië	—	2	43	8
Penang.	2	4	17	13
Japan.	—	—	—	—
Andere havens	6	3	37	17
Totaal	5,829	5,492	27,897	25,455

(„Thee-Expert-Bureau", Batavia).

Thee-uitvoer van Sumatra naar Nederland en het buitenland.

(in 1000 Kg.)

Bestemmingsplaats	Mei 1929	Mei 1928	Jan./Mei 1929	Jan./Mei 1928
Nederland	328	383	1,503	1,561
Groot-Brittannië	526	313	2,173	1,513
Ver. St. van N.-Amerika	2	12	27	71
Australië.	2	82	85	275
Andere havens	20	18	70	66
Totaal	878	808	3,858	3,486

(„Thee-Expert-Bureau", Batavia).

Thee-uitvoer van Sumatra's Oostkust naar Nederland en het Buitenland.

(in 1000 Kg.)

	1929	1928
Januari/Mei	3,858	3,509
Juni	1,040	691
Januari/Juni	4,898	4,200

Thee-uitvoer van Noordelijk Britsch-Indië.

(in 1000 lbs.).

	1929	1928
April/Mei	12,280	7,049
Juni	15,775	17,413
April/Juni	28,055	24,462

LONDEN, 11 Juli 1929.

Bericht van „The Tea Brokers' Association of London".

Java. — Doorsneeprijs in deze week 1 s. 0.16 d.

Ondernemingen	Aantal kn.	Doorsn. prijs per lb.	Ondernemingen	Aantal kn.	Doorsn. prijs per lb.
Alg. Belg. 'Jav. Cult. Mij., Tjib.	72	1 0¾	Lampegan	270	9¼
Anglo D. P. Co.,			Langendria	60	11¼
Bodjong Aseh	120	11¾	Leuwimanggoe	60	1 0¼
„ Gandjar Temoe	84	1 0	Malabar	270	1 2¾
„ Kassomalang .	300	1 0¾	„	120	1 4¼
„ Malinggoet . . .	114	10¾	Manglad	120	9¼
„ Margawindoe .	72	11¾	Montana	108	11
„ Neglasarie . . .	120	1 0¼	Negiara.	108	11
„ Pagilaran . . .	96	1 2¾	Negla	120	1 1¾
„ Palahlar	180	1 0¼	Nirmala J.P. & L. Co.,		
„ Pasir Padang .	96	11¾	Nang. . . .	61	10¾
„ Sariredja. . . .	36	1 1	„ Nirmala . .	34	11
„ Soewarna. . . .	96	1 0	Palasarie.	80	8
„ Tambakan . . .	48	1 0¾	Panjairan	64	1 0¼
„ Tjidjeroek-Hampang . . .	114	1 0¼	Papandajan	12	9¼
„ Tjoekoel	36	1 3	Pasir Bitoeng	12	10¼
Bandjarwangi	120	1 0	„ Karet	60	11¾
Dinewatie	192	10¼	Perbawattee	240	1 1¾
Djajawattee.	60	7¼	Radjamandala	72	11¼
Djasinga R. & P. Co.,			Ramawatie	156	10¾
Djasinga.	130	11¼	Santosa	141	10¾
Ganessa	36	9¾	Sinagar.	48	1 0¾
Girilaja	108	1 0¾	Takokak	163	11¼
Goalpara.	180	1 6¼	Tanara	240	1 3¾
Goenoeng Hedjo . . .	36	1 0	Tendjodjaja.	180	9¾
„ Kantjana .	156	11¾	Tjempacca Moelia . .	60	10¾
„ Raoen . . .	192	1 2½	Tjiboegel	96	1 0¼
Halimoen	90	1 0¼	Tjiboengoer	120	9½
Hardjasari.	102	11¼	Tjigaroe	108	11
Haurduni	162	9	Tjirohani	24	1 1
Kali Poetih	60	11	Tjiseureuh	48	11¾
Kiara.	120	11¼	Tjisoedjen.	54	11¼
Koetawaringin	162	10	Tjitamboer	108	1 0
			Wangoen Redja . . .	12	10
			Windoe.	120	1 3¼

Sumatra. — Doorsneeprijs in deze week 1 s. 1.98 d.

Haboko Co., Aik Djoeboeng.	290	11¼	Rub. Pl. & I. Tr., Simbolon	341	1 3¼
Rub. Pl. & I. Tr., Bah Kapoel	266	1 2¼	Sumatra T. Est., Mardjandi.	205	1 0¼
„ Martoba	211	1 2	Talamau.	54	1 0¼
„ Naga Hoeta . . .	294	1 3¼			

GRANEN, enz.

AMSTERDAM, 23 Juli 1929.

Bericht van de Makelaars VALKENBURG & DUNNEWOLD.

Rijst. Ongepelde. Burma soorten waren, na vastere stemming, wederom iets kalmer.

Tengevolge van de vaste markt in Amerika voor rijst, zullen de Java-soorten meer de aandacht gaan trekken, wanneer men er daar rekening mede houdt, dat hier niet iedere prijs te bedingen is en men dus zijn prijzen niet te hoog stelt.

Gepelde. Onveranderd met geregelden afzet.

ROTTERDAM.

Maïs. Officieele noteering van de Rotterdamsche Vereeniging voor den Termijnhandel in Granen (per 2000 Kg.).

	16 Juli Vroeg-koers.	Slot-koers.	17 Juli Vroeg-koers.	Slot-koers.	18 Juli Vroeg-koers.	Slot-koers.	19 Juli Vroeg-koers.	Slot-koers.
Juli..	228	225	222½	222	220	217	217	219
Sept..	219½	217	213	214¼	213¼	210¼	211	211¼
Nov..	215	213¾	210½	212	210¼	208	208¼	210
Jan..	209¾	207½	204¼	206	205	203	204	206¼

Omzet: 16 Juli 94 × 50.000 kg. — 17 Juli 187 × 50.000 kg. — 18 Juli 101 × 50.000 kg. — 19 Juli 54 × 50.000 kg.

SPECERIJEN.

AMSTERDAM, 20 Juli 1929.

Bericht van de Makelaarsfirma W. F. WESTERMANN.

Noot en Foelie. Onveranderd.

Peper. Zwarte Lampong. Loco ongewijzigd; per September 1 cent terug en per December 1 cent opgeloopen.

Witte Muntok. Stationnair.

Nagelen. Verlaten.

De termijnmarkt voor Peper en Noot verliep als volgt:

	Lampong Peper					Notemuskaat				
1929	15	16	17	18	19	15	16	17	18	19
Juli	89	89	89	89	89	61	61	61	61	61
September .	84½	84½	83¾	83¾	83¾	—	—	—	—	—
December. .	76½	76½	76¾	77½	77½	—	—	—	—	—

De omzet op termijn bedroeg gedurende deze week 200 balen Peper.

Staat van Invoer en Aflevering van Specerijen over de maand Juni 1929.

naar de (in bruto Kg.) Rijksopgave van het Entrepôtverkeer door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

(in begrootende herleiding).

	Invoer: Noot Kn. 75 Kg. Bruto	Foelie Kn. 50 Kg. Bruto	Peper Bn. 50 Kg. Bruto	Nagelen Colli 65 Kg. Bruto	Aflevering: Noot Kn. 75 Kg. Bruto	Foelie Kn. 50 Kg. Bruto	Peper Bn. 50 Kg. Bruto	Nagelen Colli 65 Kg. Bruto
1929								
Juni . . .	1424	812	379	—	845	406	1066	91
Jan./Juni.	6430	2187	6421	263	4969	1964	5577	1634

Termijnnoteeringen
in den loop der maand Juni 1929.

	Zwarte Lampong Peper				Notemuskaat			
1929	Opening	Hoogste	Laagste	Slot	Opening	Hoogste	Laagste	Slot
Juni	89	89	89	89	77¾	77¾	77¾	77¾
September .	77⅛	84½	77⅛	84½	—	—	—	—
December .	73¾	75½	73⅝	75	—	—	—	—

Omzetten aan de Termijnmarkt bedroegen:

Zwarte Lampong Peper			Notemuskaat		
Juni	—	balen.	Juni	—	kisten.
Januari/Juni	8000	„	Januari/Juni	—	„

KINA.

AMSTERDAM, 24 Juli 1929.

Bericht van den Makelaar P. BRUSSE.

Aangevoerd per s.s. „Sitoebondo" . . . . . 517 colli Kinabast.
„ „ „ „Rotti" . . . . . 2122 „ „
„ „ „ „Moena" . . . . . 688 „ „
„ „ „ „Eurymedon" . . . . . 108 „ „
„ „ „ „Ternate" . . . . . 160 „ „

Ex Kinabast-veiling d.d. 10 dezer verkocht ik nog Kav. 2 en 37/38, zijnde 5 kisten en 40 balen, 1363 Kg. Succirubra, inhoudende 34 Kg. Zwavelzure Kinine.

Nog werden afgedaan 41 balen 1290 Kg. Succirubra, inhoudende 27 Kg. Zwavelzure Kinine zijnde Kav. 23/24.

Zwavelzure Kinine. Onveranderd.

London. Kinine onveranderd.

COCA.

AMSTERDAM, 24 Juli 1929.

Bericht van den Makelaar P. BRUSSE.

Nog aangevoerd per s.s. „Prinses Juliana" 70 colli Coca.
Van Coca verkocht ik 257 colli ex diverse stoomschepen.

HUIDEN.

ROTTERDAM, 20 Juli 1929.

Bericht van de Makelaars M. & C. W. BREUKELMAN.

De Inlandsche veilingen op 15 en 16 dezer, waren niet zeer geanimeerd; de nuchtere vellen werden vrijwel alle opgehouden, overige soorten konden tot eenigszins onregelmatige prijzen geplaatst worden. Paardenhuiden eveneens iets lager, terwijl Runderhuiden ca. 2 cts. minder opbrachten.

De exotische markt was eveneens eerder flauwer. Java bood weinig aan tot nog vrij hooge prijzen.

RUBBER.

AMSTERDAM, 19 Juli 1929.

Bericht van de N.V. MAKELAARDIJ JOOSTEN & JANSSEN.
van 12—19 Juli 1929.

Ook gedurende deze berichtsperiode vertoonde het begin een vast beeld; bij het einde daarentegen was de markt gemakkelijker.

De Amerikaansche cijfers over Juni waren zeker niet ongunstig, doch hadden weinig invloed op de markt, daar zij ongeveer aan de verwachtingen beantwoordden.

De omzet was matig, zoowel in effectief als op termijn.

De stemming was over het algemeen weinig geanimeerd, met uitzondering van enkele momenten.

De verschepingen van Singapore en Penang gedurende de eerste helft van deze maand, waren met 19,900 tons grooter dan verwacht en dit was mede oorzaak van de onzekerheid en de iets lagere prijzen in de tweede helft.

Het slot is apatisch als volgt:

Loco Hevea Crêpe *f* 0.61, Juli/September *f* 0.63½, October/December *f* 0.64, Januari/Maart *f* 0.65, April/Juni *f* 0.66. Loco Hevea Sheets *f* 0.60.

Hevea brasiliensis.

Crêpe I.

1929	16 Juli	17 Juli	18 Juli	19 Juli	22 Juli
Juli	0.63	0.63	0.63	0.63	0.63
Augustus	0.63	0.63	0.63	0.63	0.62½
September	0.64	0.64	0.64	0.64	0.62½
Juli/September	0 64	0.64	0.64	0.64	0.62½
October.	0.65	0.65	0.65	0.64	0.63½
November	0.64	0.64	0.64	0.64	0.62
December.	0.64½	0.64½	0.64½	0.64½	0.63
October/December . . .	0.65	0.64½	0.64½	0.63½	0.63
1930					
Januari.	0.66½	0.66½	0.66½	0.65	0.64
Februari	0.66½	0.66½	0.66½	0.65½	0.64
Maart.	0.66½	0.66½	0.66½	0.65½	0.64
Januari/Maart	0.66	0.65½	0.65½	0.65½	0.64
April	0.67	0.67	0.67	0.67	0.65
Mei	0.67½	0.67½	0.67½	0.68	0.65½
Juni	0 68	0.68	0.68	0.68	0.65½
April/Juni	0.68	0.68	0.68	0.67	0.65½

Per ½ Kg. netto. Gewone condities der Amsterd. Liquidatiekas.

Stemming: 16 t/m 22 Juli kalm.

Dagomzet: 16 Juli 67½ tons. — 17 Juli 37½ tons. — 18 Juli 35 tons. — 19 Juli 25 tons. — 22 Juli 32½ tons.

Weekomzet: 207½ tons.

LONDEN.

	16 Juli 11.20 u.	18 Juli 11.49 u.	19 Juli 11.38 u.	20 Juli 10.35 u.	22 Juli 4.35 u.
Loco crêpe. . . .	10⅜	10⅜	10⅜	10 3/16	10 3/16
Loco sheets . . .	10 5/16	10 5/16	10 5/16	10⅜	10 5/16
Oct./Dec.	11¼	11 3/16	11¼	11⅛	11 3/16
Jan./Maart	11⅛	11 5/16	11⅛	11⅛	11⅛

Stemming: 16 en 18 Juli koopers gemakkelijker. — 19 Juli koopers meer prijshoudend. — 20 Juli verkoopers kalm. — 22 Juli koopers vast.

LONDEN, 18 Juli 1929.

Bericht van de Makelaars SYMINGTON & SINCLAIR.

Rubber. De Londensche rubbermarkt is minder opgewekt geweest en toont een lustelooze en ietwat dalende tendenz. Eenige teleurstelling hebben de Amerikaansche cijfers voor het verbruik gewekt, hoewel de cijfers over de heele maand genomen, een gezonden toestand weerspiegelen, in het bijzonder wat betreft de voorraden, zoowel in Amerika als zeilende, die te zamen een vermindering aantoonen van 14,500 ton. Er is niet veel steun geweest van aankoopen door den handel en tegen het slot van de week toonden de prijzen een daling van ongeveer ½ d., vergeleken bij de slotkoersen van verleden week. Hedenmorgen trad een verdere daling in, in verband met de flauwere markten in het Oosten, zoodat over de geheele week genomen een daling van ¾ d. per pond is te noteeren.

Daar er 5 Zondagen waren en geen vacantie-dagen in Juni, komt het verbruik in de Vereenigde Staten, berekend naar de cijfers van het Questionnaire, neer op 1,729 ton per werkdag, tegen 1,894 ton in Mei en 1,828 ton in April.

Het Maleische informatie-bureau publiceert cijfers omtrent de voorraden te Penang en Singapore aan het einde van de vorige maand, zijnde in totaal 30,403 ton, tegen 30,764 ton einde Mei. De cijfers voor de verschepingen uit de kleinere productie-landen zijn nog niet beschikbaar, doch een tamelijk juiste raming van de totale verschepingen in de eerste zes maanden van het jaar kan op 420,000 ton worden gesteld.

Wij hebben een vergelijking gemaakt tusschen de zichtbare voorraden per einde Juni 1929 en die per einde December 1928, welke als volgt luidt:

	Eind Dec. 1928. (in tonnen)	Eind Juni 1929. (in tonnen)
Voorraden te Singapore en Penang	32,905	30,403
Engeland	22,565	35,501
Amerika; handelaars en fabrikanten	66,166	92,062
Continentale havens	3,000	7,500
Zeilende	117,956	77,652
Totaal	242,592	243,118

Hieruit blijkt dus, dat de groote verschepingen geabsorbeerd zijn zonder dat zich ergens groote voorraden hebben opgestapeld. De voorraden in de Ver. Staten zijn niet meer dan het verbruik van twee maanden, terwijl de voorraden in Engeland en op het Continent in het algemeen minder zullen zijn dan het verbruik voor twee maanden.

De volgende cijfers geven de rubberbeweging weer in de Londensche havens, gedurende de aangegeven week en de daarmede overeenstemmende tijdvakken van 6 en 12 maanden geleden:

	Aanvoer	Aflevering	Voorraad
Week, geëindigd 13 Juli 1929 . .	2,128 ton	1,463 ton	30,661 ton
„ „ 12 Jan. 1928 . .	2,887 „	1,824 „	28,016 „
„ „ 14 Juli 1928 . .	884 „	1,874 „	35,925 „
Te Liverpool, week, geëindigd 13 Juli 1929 . .	407 „	258 „	4,547 „

SINGAPORE RUBBER VEILING
van 12 Juni 1929.
Bericht van de firma HOOGLANDT & Co.

De prijzen daalden ½ cent gedurende de verslagperiode, bij een zeer flauwe markt.

De Londen-voorraden zijn slechts 96 ton gestegen gedurende de week eindigende 8 Juni, en bedraagt het totaal thans 31,635 ton.

Een rustige, doch vaste toon heerschte op de heden gehouden veiling. Standaard Sheet werd privé verkocht tegen $ 0.34½ per lb. Voor Pales en Browns bestond scherpe mededinging en ook de mindere soorten werden vlot opgenomen.

Van de totaal gecatalogiseerde hoeveelheid van 654 ton, werd 544 ton aangeboden en 420 ton verkocht.

	Dollarcts. per lb.	Guldencts. per h. Kg.
Ribbed Smoked Sheet standard	—	—
„ „ Good average quality	0.33 —0.34¼	0.50¾—0.52¼
„ „ off quality	0.29 —0.32½	0.44½—0.50
Crepe Pale standard quality	—	—
„ „ Good average quality . . .	0.33½—0.35	0.51½—0.53¾
„ „ off quality	0.30 —0.33¾	0.46 —0.51¾
„ Brown Fine	0.28½—0.29	0.43¾—0.44½
„ „	0.25 —0.28	0.38½—0.43
„ Dark	0.19 —0.24	0.29¼—0.36¾
„ Bark	0.18 —0.20	0.27¾—0.30¾

Koers: 139⅝

OLIËN, VETTEN, enz.

ROTTERDAM, 19 Juli 1929.

Bericht van de Makelaars BESSEM & DE SCHEPPER.

Palmolie. Opende deze week te Liverpool vast en hooger; midden der week meldt men hier een kleine inzinking, heden echter heeft de markt zich wederom geheel hersteld en sluit de markt in vaste stemming. De vraag voor het artikel was bevredigend en hoorden wij zelfs van afdoeningen in Softs op Oct./Nov. aflading van Kust; voor loco partijen blijven consumenten een premie betalen, hetgeen wel wijst op een gezonden toestand der markt in het algemeen.

Aangekomen te Liverpool 524 tons in bulk en 2737 pkgs.; stoomend op Liverpool 550 tons in bulk en 3196 pkgs.; stoomend op Noord-Amerikaansche havens 2225 tons in bulk en 1925 pkgs.

Katoenolie. Voor alle soorten vast en hooger, vooral Egyptische is aanzienlijk in prijs gestegen, zonder dat koopers eenige belangstelling aan den dag hebben gelegd.

Soyaboonenolie. Met flinke afdoeningen op alle posities; ook de zeepindustrie heeft groote posten opgenomen nu het artikel in prijs onder lijnolie noteert, een omstandigheid die zich in vele jaren niet heeft voorgedaan. Intusschen hebben afladers hun vraagprijzen sterk verhoogd, mede in verband met de moeilijkheden in Mandsjoerije.

Cocosolie. De vaste copra markt heeft natuurlijk haar invloed op de cocosolie prijzen niet gemist en zijn voor deze oliën, zoowel Inlandsche als Cochin, Ceylon en Java soorten in korten tijd sterk in prijs opgeloopen, met een levendige consumptie-vraag voor verschillende termijnen. Heden kwam Indië iets lager af en nemen koopers een gereserveerde houding aan.

Palmpittenolie. Zonder aanbod in Inlandsche; Engelsche te hoog om zaken mogelijk te maken.

Lijnolie. Bleef bij groote afdoeningen zich in stijgende lijn bewegen en waar ook heden lijnzaad noteeringen in Zuid-Amerika wederom hooger waren, verwacht men voor olie verdere stijging.

Raffinage-vetzuren. Het aanbod is verre van dringend; cocosvetzuren zijn zoo goed als uitverkocht, hetgeen nog te krijgen is, wordt hooger in prijs gehouden.

Paraffine. Onveranderd, met slechts kleine zaken.

Houtolie. Wat vaster, doch stil.

Wekelijksch Overzicht van de Fondsen- en Geldmarkt

De beurs te Amsterdam was in de afgeloopen week vrij onbehagelijk gestemd. Bij een absoluut gebrek aan ondernemingslust kwam nog de vrij gespannen toestand tusschen China en Rusland verder roet in het eten gooien.

Alle afdeelingen waren lager, behalve die der suikerwaarden, waar nog eenige belangstelling bestond in verband met groote afdoeningen der V.I.S.P. tegen hoogeren prijs. H. V. A. monteerde van 657 tot 670, om iets lager te sluiten.

Ook de minder courante fondsen alle hooger.

Oliewaarden waren voor Koninklijke Petroleum vrijwel onveranderd (389), terwijl er eenige belangstelling bestond voor Peudawa.

Aandeelen Boeton liepen op de mijnafdeeling verder terug van 293 tot 247, terwijl het slot iets beter kwam. In deze aandeelen ging verreweg het meest om op de beurs.

Tabakken en Rubbers geheel verlaten, evenals scheepvaartaandeelen.

Geld bleef vrij ruim: 4¾ %.

Omrekeningskoersen voor wissels in vreemde munt op Nederland getrokken volgens art. 156 van het W. v. K.

	22 Juli	Muntpar.
Londen	*f* 12.09⅜	*f* 12.10.7
Berlijn Hamburg.	„ 59.41	„ 59.27.25
Parijs	„ 9.76½	„ 9.74
Brussel Antwerpen (Belga) . .	„ 34.64	„ 34.59.1
Basel	„ 47.95	„ 48.—
Weenen	„ 35.10	„ 35.01
Kopenhagen	„ 66.40	„ 66.67
Stockholm.	„ 66.82½	„ 66.67
Oslo	„ 66.45	„ 66.67
New-York	„ 2.49¼	„ 2.48.8

Slotkoersen der Nederlandsch Indische Handelsbank te Amsterdam 22 Juli ll. voor:

Indië Cable	Inkoop.	Verkoop.
Voornaamste plaatsen	99 9/16	99¾
Kleinere plaatsen	—	99 15/16
Indië zicht		
Voornaamste plaatsen	99⅛	99½
Kleinere plaatsen	—	99 11/16

INCOURANTE FONDSEN.

In de week, geëindigd 19 Juli 1929, zijn door tusschenkomst van de firma D. W. Brand te Amsterdam verhandeld:

Aand. Assam Thee-onderneming Gedeh ex claim 205 %; aand. Assam Thee-onderneming Wanasoeka 292½ %; pref. aand. Bandoengsche Kininefabr. 150 %; aand. Cultuur Mij. Artana 312½ %; aand. Cultuur Mij. Dajeuh Mangoeng 250 %; aand. Cultuur Mij. Djolondoro 325 %; aand. Cultuur Mij. Goenoeng Boeleud 200 %; aand. Cultuur Mij. Klampok 260 %; aand. Cultuur Mij. Ngelom 135 %; aand. Cultuur Mij. Pandjie en Tandjoonsarie 137½ %; aand. Gemeenschappelijke Electriciteitsbedrijven voor Bandoeng en Omstr. 222½ %; aand. Kampar Sumatra Goud Exploratie Mij. 14¾ %; aand. Mij. tot voortzetting der Zaken Fuchs & Rens 155 %; gew. aand. Suikerfabriek Poerwokerto 500—510 %; opr.bew. Algemeene Norit Mij. *f* 130; opr.bew. Algem. Petroleum Compagnie *f* 3.50; restantbew. Amsterd. Kantoor voor Indische Zaken *f* 267.50; opr.bew. Insulinde Cultuur Syndicaat *f* 725; opr.bew. Javasche Cultuur Mij. *f* 930—950; opr.bew. Javasche Bosch Exploit. Mij. *f* 1000; opr.bew. Mij. tot Expl. der Suikerf. Kalibagor *f* 610—620; winstaand. Koninkl. Paketvaart Mij. *f* 7450—7400; opr.bew. Linkungan Rubber Mij. *f* 30; opr.bew. Petroleum Mij. Moesi Ilir *f* 65; opr.bew. Singkep Tin Mij *f* 325—330—*f* 335; winstbew. Suiker Cultuur Mij. *f* 101; bew. v. deelger. Suikerfabr. Poerwokerto *f* 300; opr.bew. Thomsen's Havenbedrijf *f* 3950; claims van aand. Assam Theeondern. Gedeh. *f* 11—12; claims van aand. Deli Courant *f* 4.—.

In de week geëindigd 19 Juli 1929, zijn door tusschenkomst van Broekman's Commissiebank voor Incourante fondsen te Amsterdam verhandeld.

Aand. Artana Cultuur Mij. 315 %; aand. Balong Bendo Cultuur Mij. 220—230 %; aand. Goenoeng Boeleud Cult. Mij. 210 %; aand. Klampok Cultuur Mij. 250—260 %; aand. Ngelom Cultuur Mij. 126—132½—135 %; aand. „de Oosterling" Brandassurantie Mij. (gestort 10 %) 5 %; aand. Oost Java Prauw Mij. 122 % aand Pandjie en Tandjong Sarie Cultuur Mij. 130—132½—135 %; aand. Pekalongansche Cultuur Mij. 172½—173—174 %; aand. Petroleum Royalty 10 %; aand. Poerwokerto Suikerfabriek (zonder bew. v. deelger.) 490 %; aand. Randoe Goenting Tjandi Sewoe Cultuur Mij. 325 %; aand. Tjisaroeni Cultuur Mij. 315 %; aand. Vereenigde Prauwenveren 125 %; pref. aand. Bandoengsche Kininefabr. 149 %; 7 % oblig. Kina Cultuur Mij. 102¼ %; ink. oblig. Petroleum Royalty 30 %; opr.bew. Insulinde Cultuur Syndicaat *f* 730—725; opr.bew. Javasche Cultuur Mij. *f* 940; opr.bew. Suikerfabriek Kalibagor *f* 620; opr.bew. Moesi Ilir Petroleum Mij. *f* 65—60; opr.bew. Poerworedjo Suikeronderneming *f* 22.50; opr.bew. Singkep Tin Mij. *f* 325—340—350—360—380—385—380; opr.bew. Mij. tot Expl. der Suikerfabriek Waroe *f* 240; winstbew Kon. Paketv. Mij. *f* 7400; winstbew. Poerwokerto Suikerfabriek *f* 425; winstbew. Satak Landbouw Mij. *f* 165; winstbew. Suiker Cultuur Mij. *f* 101; winstbew. Moorman's Cultuur Ondernemingen *f* 560; claims Deli Courant *f* 4; claims Gedeh, Assam Theeonderneming *f* 11—12; aand. Belgisch-Nederl. Cultuur Mij. 110 %.

Koersnoteering van Indische Waarden op de Beurs te Amsterdam van 15—22 Juli 1929.

				Koers van 15 Juli	Koers van 16—19 Juli L. K.	Koers van 16—19 Juli H. K.	Koers van 22 Juli
STAATSLEENINGEN.							
Ned.-Ind. 1922 A	$ 500	Obl. 6	pCt.	102 31/16	102 11/16	102 15/16	102¾
dito dito	„ 1000	„ 6	„	102½	102½	102⅝	102½
Ned.-Ind. 1922 B C	„ 500	„ 6	„	103¼	—	—	—
dito dito	„ 1000	„ 6	„	102⅝	102⅝	—	102⅝
Ned.-Ind. 1923 (1921 C)	£ 20	„ 6	„	—	103⅜	105½	104
dito dito	„ 100	„ 6	„	103⅛	103⅜	103 1/16	103 3/16
dito dito	„ 500	„ 6	„	—	100 3/16	—	—
dito dito	„ 1000	„ 6	„	—	—	—	—
Ned.-Ind. 1923 D	ƒ 100. Cert. v.	„ 6	„	—	101½	—	102
dito dito	ƒ 500	„ 6	„	100	100	—	100
dito dito	„ 1000	„ 6	„	100	100	100 7/16	100
Ned.-Ind. 1921 D	$ 500	„ 5½	„	101¾	—	—	—
dito dito	„ 1000	„ 5½	„	102	102 3/16	102¼	102
Ned.-Ind. 1923 C	„ 500	„ 5½	„	—	—	—	—
dito dito	„ 1000	„ 5½	„	102 5/16	102¼	—	—
Ned.-Ind. 1915	ƒ 100	„ 5	„	100⅞	100⅛	100⅞	100¾
dito dito	„ 500	„ 5	„	100⅜	100⅜	100⅛	100⅜
dito dito	„ 1000	„ 5	„	100⅜	100 3/16	100⅛	100⅛
Ned.-Ind. 1916	„ 100	„ 5	„	100⅞	100⅛	100⅞	100¾
dito dito	„ 500	„ 5	„	100⅜	100⅛	100¼	100⅛
dito dito	„ 1000	„ 5	„	100⅜	100	100⅛	100¼
Ned.-Ind. 1917	„ 100	„ 5	„	100⅞	100⅛	100⅞	100¾
dito dito	„ 500	„ 5	„	100⅜	100⅜	100⅛	100⅛
dito dito	„ 1000	„ 5	„	100¼	100	100⅛	100¼
Ned.-Ind. 1923 A	„ 500	„ 5	„	101¼	101 1/16	101 3/16	101
dito dito	„ 1000	„ 5	„	100 3/16	100	100⅛	100¼
Ned.-Ind. 1923 B	£ 100	„ 5	„	100 3/16	99 15/16	100⅛	100
dito dito	„ 500	„ 5	„	—	99⅜	—	99 15/16
dito dito	„ 1000	„ 5	„	—	99⅞	100	—
Ned.-Ind. 1926 A	ƒ 100	„ 4½	„	98⅜	97¾	98¼	98 3/16
dito dito	„ 500	„ 4½	„	98¼	99 3/16	98 15/16	98¼
dito dito	„ 1000	„ 4½	„	97¼	97 13/16	97⅜	97 5/16
Ned.-Ind. 1926 B	„ 100	„ 4½	„	98⅜	97¾	98⅛	98 3/16
dito dito	„ 500	„ 4½	„	98¼	99 3/16	98 15/16	98¼
dito dito	„ 1000	„ 4½	„	97¼	97 3/16	97⅜	97 5/16
Kolonie Suriname. Prod. Werken		„ 3	„	—	—	—	—
dito dito Immigr. fonds		„ 3	„	—	—	—	—
GEMEENTELEENINGEN.							
Bandoeng 1925	Obl.	6	pCt.	100⅜	100⅛	100 3/16	—
dito 1917	„	5	„	100⅛	100¼	100¾	100 3/16
dito 1918	„	5	„	—	—	—	—
dito 1913	„	4½	„	—	—	—	95½
Batavia 1925	„	5½	„	99¼	99¼	99 15/16	—
dito 1917	„	5	„	—	100⅜	—	—
dito 1925	„	5	„	—	100⅜	—	—
dito 1928	„	5	„	—	—	—	—
dito 1910	„	4½	„	—	—	—	—
Buitenzorg 1925	„	5½	„	—	100¾	—	100¾
Kediri Gewest 1917	„	5	„	—	—	—	—
Makassar 1916	„	5	„	98¼	98¼	—	98¼
Meester Cornelis 1928	„	5	„	99 1/16	99¾	100	—
Pasoeroean Gewest 1913	„	4½	„	93⅜	93½	93¾	93⅜
Preanger Regentsch. Gewest 1912	„	4½	„	—	—	—	—
Semarang 1915	„	5	„	—	99½	—	99½
dito 1925	„	5	„	—	99½	—	—
dito 1911	„	4½	„	—	—	—	—
Soerabaja 1916	„	5	„	—	99 15/16	100	—
dito 1927	„	5	„	—	—	—	—
dito 1928	„	4½	„	95¾	96	96½	—
BANK- EN CREDIET-INSTELLINGEN.							
Javasche Bank (De)	Aand.			—	300	—	—
dito dito	Cert. van	„		307½	300	—	306½
Koloniale Bank		„		233¾	238½	242	—
dito dito	Cert. van	„		—	237	—	242¾
dito dito	...1905. Obl. 4	pCt.		—	—	—	—
Ned.-Ind. Admk. en Hulpb.. Pandbr. 4½		pCt.		—	—	—	—
Ned.-Ind. Escompto Maatschappij	Aand.			86¼	85¼	85½	85¼
dito dito	Cert. van	„		—	86⅜	—	165⅛
Nederl. Indische Handelsbank	ƒ 150	„		—	—	—	—
dito dito	„ 1000	„		162⅜	163	165	166
dito dito	Cert. van	„		164½	—	—	—
dito dito	Obl. 4	pCt.		—	—	—	—
Nederlandsche Handel-Maatschappij	Aand.			172	172½	174	174
dito dito	ƒ 100. Cert. van	„		171½	175	179½	179½
dito dito	„ 1000. „ „	„		173½	172¾	175	174 15/16
dito dito	Rescontre	„		172⅜	172¾	174⅜	174¼
Surinaamsche Bank	ƒ 250	„		—	—	—	—
dito dito	„ 1250	„		—	—	—	—
Unie-Bank voor Nederland en Koloniën		„		—	—	—	—
INDUSTRIEELE ONDERNEMINGEN.							
Insulinde Oliefabrieken	Aand.			—	—	—	—
dito dito	Cert. van	„		—	—	—	—
Ned.-Ind. Portland Cement Maatschappij		„		—	—	—	—
dito dito	1918. Conv. Obl. 6	pCt.		—	99	—	—
dito dito	1920. „ „ 6	„		—	—	—	—
dito dito	1928. „ „ 6	„		—	—	—	—
Ned. Fabr. v. Werkt. en Sp. Mat.	Serie A. Aand.			—	110	111	—
dito dito	„ B. „			—	—	—	—
dito dito	1906. Obl. 4	pCt.		—	—	—	—
Ned. Gutta Percha Maatschappij.	Serie A. Aand.			11	4 3/16	—	4 3/16
dito dito	Gew.	„		—	—	—	—
dito dito	Pref.	„		—	10¾	11	10¾
Palembang" Industr. Maatschappij		„		—	—	—	—
„Soerabaya" Droogdok Maatschappij		„		—	—	—	—
„Tandj.-Priok" Droogdok Maatschappij		„		—	143½	—	—
dito dito	1921. Obl. 7	pCt.		—	—	—	—
Unie van IJsfabrieken (N.V.)	Aand.			—	—	—	125
United Java Oil Mills		„		—	—	—	—
ELECTR.-, GAS-, TEL.-, TELEGR.- EN WATERLEIDING MAATSCHAPPIJEN.							
A.N.I.E.M. (Alg. Ned.-Ind. Electriciteit Maatschappij)	Aand.			448	440	454	442
dito dito	...Pref. Winstd.	„		—	—	—	—
dito dito	Nat. Bez. van Gew.	„		—	452	463	448
dito dito	Obl. 5	pCt.		460	—	—	—
dito dito	..Conv. 1925. „ 5	„		—	—	—	—
Ned.-Ind. Gas Maatschappij	Aand.			291½	270*	276½*	—
dito dito	Nat. Bez. van Gew.	„		—	—	—	271
dito dito	Obl. 6	pCt.		—	101¼	—	—
dito dito	..1923 „ 5½	„		—	100¾	101	—
dito dito	..1915 „ 5	„		—	—	—	—
dito dito	..1923 „ 5	„		—	—	—	102
dito dito	..1917 „ 4½	„		—	—	—	—
dito dito	..1927 „ 4½	„		—	96½	97½	—
dito dito	..1908 „ 4	„		—	—	—	—
HANDELSONDERNEMINGEN.							
Amsterdamsch Kantoor voor Indische Zaken. (Afgest. Pref.)	Gew. Aand.			162½*	164¼	164½	—
Banda Crediet- en Handelsvereeniging		„		—	—	—	—
dito dito	... Pref. Winstd.	„		—	—	—	70¾
dito dito	..1913. Obl. 5	pCt.		—	—	—	—
Borneo-Sumatra Handel-Maatschappij	Aand.			166*	166	167½	168
Curaçaosche Handel-Maatschappij		„		125½	125	—	125
„Deli-Atjeh". (Handel-Maatschappij)		„		180	177	180	155½
Export Maatschappij „Jacatra"	Aand.			—	46½	—	50¼
Handel-Mpij. Güntzel & Schumacher		„		141¼*	141	142	140¾
Handel- en Cult. Mpij. v/h Smidt & Amesz		„		—	105½	—	—
Handelsvennootschap v/h Maintz & Co.		„		—	—	—	—
Handelsvereeniging „Java"		„		103	100½	103½	101¼
Handelsvereeniging „Onderling Belang"		„		80½	80	—	—
Handelsvereeniging v/h Reiss & Co.		„		57⅜	57	57½	—
Int. Crediet- en Handelsv. „Rotterdam"		„		282	281	284½	284
dito dito	Cert. van	„		282	284	288	286
dito dito	....1918. Obl. 5	pCt.		—	102⅛	102¼	101⅜
Java Sumatra Handel Maatschappij	Aand.			—	—	—	—
Linde Teves & R. S. Stokvis & Zn. Ltd.		„		154¾	152	154¾	152½
dito dito	Cert. van	„		168	156	156¾	155
dito dito	Obl. 6	pCt.		102¼	102	102¼	102¼
Manders Seemann & Co's Handel-Mij.	Winstb. B			45	50	51	—
Moluksche Handels-Vennootschap	Aand.			110	110½	112	111
dito dito	Oblig. 4	pCt.		—	—	—	—
Ned. Nieuw-Guinea Handel-Mpij	Aand.			—	—	—	—
Nederlandsche Rubber Unie		„		33½	33*	34½	33½
Tels & Co's Handel-Maatschappij (L. E) (Afg. Pref.)	Gew.	„		—	—	—	—
dito dito	Bew. van Deelg.			—	—	—	—
Uitvoer- en Commissiehandel. (Mij. van)	Aand.			—	—	—	—
SUIKERONDERNEMINGEN.							
„Bangak". (Landbouw Maatschappij)	Aand.			—	250	255	239
„Besito". (Cultuur Maatschappij)		„		—	—	—	—
„Bodjong". (Suikerfabriek)		„		208	208	217¾	216
dito dito	Cert. van	„		—	208¾	—	—
Cultuur Maatschappij der Vorstenlanden		„		154½	155¾	160	161
dito dito	Cert. van	„		—	—	—	159
dito dito	Pref.	„		154¾	158¾	161	—
dito dito	Winst	„		ƒ 135.—	ƒ 135.—	ƒ 141.—	ƒ 142.50
Gayamsche Cultuur Maatschappij		„		95	97	99	100½
Handelsvereeniging „Amsterdam"		„		651½	659	673	669
dito dito	Cert. van	„		657	660¼	669¾	670
dito dito	....1918. Obl. 5	pCt.		—	101 5/16	102¼	101¼
dito dito	4½	„		97¼	97¼	97⅜	97⅜
dito dito	1905-1909 „ 4	„		—	93¼	93⅝	92⅞
Javasche Cultuur Maatschappij	Aand.			396½	398	408	412½
dito dito	Cert. van	„		395	395	402	407
„Kalibagor". (Mij. tot expl. der Suikerf.)		„		330	335	—	330
dito dito	... 1928 Obl. 5	pCt.		—	—	—	—
„Kaliredjo". (Suikerfabriek)	Aand.			100 15/16	68	75½	77
dito dito	Pref.	„		84	89	99	—
„Kaliwoengoe Plantaran". (Cult. Mij.)		„		—	240	255	257
Kartasoera Cultuur Maatschappij		„		127¼	126	129½	130
„Krian". (Suikerfabriek)		„		—	218½	224¼	224¼
„Lawoe" Ondern.	Cert. van	„		—	—	—	162
„Maron". (Cultuur Maatschappij)		„		—	237	247	245
„Medarie". (Cult. Maatschappij).	Cert. v.	„		—	185	189	190
Moormann & Co. (Cult. Ondern.).	Gew.	„		329	328½	330	333
dito dito	A. Pref. Winstd.	„		—	105	106½	108¼
dito dito	B. „ „	„		—	106½	—	—
Ned.-Indische Suiker Unie		„		249¾	247	256	259
dito dito	Cert. van	„		—	253¾	—	257
„Pagottan". (Cultuur Maatschappij)		„		—	260	265	268
„Panggoongredjo". (Cultuur Mij.)		„		190½	195	204	203
dito dito	1922. 1e Hyp. Obl. 7	pCt.		—	—	—	—
„Pangka". (Mij. t. expl. der Suikerf.).	„ 5	„		—	—	—	—
„Poerwokerto". (Suikerfabriek)	Pref. Aand.			308	305	310	306
dito dito	1928. Oblig. 5	pCt.		—	—	—	—
„Poerworedjo". (Suikeronderneming)	Aand.			77¾	79¾	81	80½
„Pradjekan-Tangerang". (Cultuur Mij.)		„		—	—	—	365
„Sentanen Lor". (Suikerondernemingen)		„		—	—	—	—
„Sindanglaoet". (Mij. t. expl. d. Suikerf.)		„		405	425	432	438
dito dito	... Pref. Winstd.	„		—	—	—	—
„Soemberredjo". (Cult. Maatschappij)		„		189	190	204	205
Suiker-Cultuur Maatschappij		„		235	242	247	246¾
dito dito	Cert. van	„		240	243	245	245½
„Tjepper". (Cultuur Maatschappij)		„		740	740	749½	750
„Tjeweng Lestari". (Suikerfabrieken)		„		210	214	220	223½
„Tjoekir". (Suikerfabriek)		„		495	496	518½	522
„Watoetoelis Poppoh". (Cultuur Mij.)		„		865	875	905	910
„Wonolangan". (Cultuur Maatschappij)		„		185	185	195	200
DIVERSE CULTUURONDERNEMINGEN.							
Batangara". (Cultuur Mij.)	Cert. van Aand.			—	—	—	—
„Gazi". (Cultuur Maatschappij)		„		—	—	—	—
„Getas". (Landbouw Maatschappij)		„		—	—	—	—
Indische Teak- en Hardhouthandel		„		—	—	—	—
Insulinde Cultuur Syndicaat		„		155	150	151½	152
Javasche Bosch Exploitatie Maatschappij		„		101½	101	101¾	96½*
Kalapa Cultuur Maatschappij		„		—	—	—	—
„Kali Bendo". (Cultuur Maatschappij)		„		125½*	—	—	132
„Kali Tello". (Cultuur Maatschappij)		„		399¼	393	396	383
dito dito	Cert. van	„		395	396	402	—
„Kertowono". (Cultuur Maatschappij)		„		—	—	—	—
„Koerintji". (Cultuur Maatschappij)		„		—	138	139½	138¾
„Loemadjang". (Cultuur Maatschappij)		„		68	67	68	68
„Michiels Arnold". (Maatschappij tot exploitatie van Rijstlanden op Java)		„		248	249	249½	—
„Modajac". (Cultuur Maatschappij)		„		101½	101½	—	101
Ned.-Ind. Houtaankap Maatschappij		„		—	—	—	—
dito dito	.....1917. Obl. 6	pCt.		—	—	—	—
dito dito	.....1916. „ 5	„		—	—	—	—
dito dito	.....1911. „ 4	„		—	—	—	—
„Ngombezi". (Cultuur Maatschappij)	Aand.			102½	100	102½	102
„Ngredjo" (Cultuur Maatschappij)		„		624⅝	624	624⅝	624
„Pasir Malang". (Kina Maatschappij)		„		146	146	147¼	147½
„Pengadjaran". (Cultuur Maatschappij)		„		220	200	212	205
„Pondok-Gedeh". (Cult. Maatschappij)		„		—	286	288	—
Preanger Regentschappen. (Landbouw Maatschappij)		„		109½	108½	112	108¾
„Radjamandala". (Landb. Maatschappij)		„		—	137½	140	—
Serdang Cultuur Maatschappij		„		—	—	—	—
„Soeban Ajam". (Cultuur Maatschappij)		„		74½	71½	73	—
dito dito	Conv. Obl. 6	pCt.		—	—	—	—
„Soember Agoeng". (Cult. Maatschappij)	Aand.			—	—	—	—
„Soember Moedjoer". (Cult. Mij.)		„		—	106¼	106½	106½
Sumatra Maatschappij		„		—	—	—	—
„Tjilangkap". (Cultuur Maatschappij)		„		—	—	—	—
„Tjilongkrang". (Kina Cultuur Mij.)		„		—	148	—	—
Ver. Indische Bosch Expl. Mij.	Obl. 6	pCt.		—	—	—	—
Vereenigde Javasche Houthandel Maatschappijen	Obl. 7	pCt.		—	—	—	102
West-Java Kina Cult. Maatschappij	Aand.			—	148	149	—
West Sumatra Rubb. en Koffie Cult. Mij.		„		68	62	70	69
Westkust". (Sumatra Koffie- en Rubber Cultuur Maatschappij „De)		„		—	—	—	72
MIJNBOUW-MAATSCHAPPIJEN.							
„Aequator". (Mijnbouw Maatschappij)	Aand.			—	100	103	106
Algemeene Exploratie Maatschappij		„		227¼	225	237	225
Billiton Maatschappij	1e rubriek	„		—	551	570	—
dito dito	2e „	„		493	500	519	512
dito dito	2e „ Nwe	„		—	—	—	—
dito dito	2e rubr. Cert. van	„		—	—	—	—
„Boekal". (Maatschappij tot exploitatie der Mijnconcessie)		„		—	—	—	—
„Boeton". (Mijnb. en Cult. Maatschappij)		„		293¼	245	289	262
„Bolang Mongondou". (Exploratie en Exploitatie Maatschappij)		„		—	35¼	—	36
Guyana Goud Placer Maatschappij.	Gew.	„		—	—	—	—
dito dito	Pref.	„		—	—	—	—
Ned.-Indische Exploratie Maatschappij		„		—	—	—	—
Ned.-Surinaamsche Goud Maatschappij		„		—	—	—	—
Oost-Borneo Maatschappij	Gew.	„		96	93¼	112	97
dito dito	Pref.	„		111½	112¼	113	114¾
„Paleleh". (Mijnb. Maatschappij)	Gew.	„		—	—	—	—
dito dito	Pref.	„		—	—	—	—
dito dito	Winstbew.	„		—	—	—	—
„Redjang Lebong". (Mijnbouw Mij.)		„		—	—	—	—
„Salida". (Mijnbouw Maatschappij)		„		—	—	—	—
„Siloengkang". (Mijnb. Maatschappij)		„		—	34	—	—
Singkep Tin Maatschappij	Aand.			253	257½	283	269½
dito dito	Prior.	„		—	92¾	93	—
Suriname Mijnbouw Maatschappij		„		—	—	—	—
„Totok". (Mijnbouw Maatschappij)		„		—	—	—	—
PETROLEUM-ONDERNEMINGEN.							
Algemeene Petroleum Compagnie	Aand.			32¼	31¾	32½	32½
American Rembang Petroleum Company		„		—	—	—	—
Bataafsche Petrol. Maatschappij. Obl. 4½	pCt.			97 1/16	97 3/16	97½	97 3/16
Dordtsche Petroleum Industrie Mij. Gew.	Aand.			370¾	370½	374½	372
dito dito	...Nieuwe Gew.	„		—	—	—	—
dito dito	..Cert. van Gew.	„		—	372½	378	379
dito dito	Pref.	„		—	367	—	367½
dito dito	... Nieuwe Pref.	„		—	—	—	362
Gaboes Petroleum Maatschappij		„		95¾	90⅛	90¾	95
Kon. Ned. Mij. tot expl. van Petroleumbr.		„		388⅝	386	391	386
dito dito	Nieuwe	„		—	—	—	391¼
dito dito	Onder-	„		389⅛	388½	389⅜	387½
dito dito	.Nieuwe Onder-	„		—	—	—	392½
dito dito	Cert. van	„		389	389	391⅜	386¾
dito dito	Prioriteits	„		—	93	93¾	—
„Moeara Enim". (Petrol. Maatschappij)		„		—	436	440	455
dito dito	Coup. van 1 Winstbew.	„		—	ƒ 605.—*	—	ƒ 619.—
dito dito	„ „ 4 „	„		—	ƒ 2140*	ƒ 2400	ƒ 2540
„Moesi Ilir". (Petroleum Maatschappij)	Aand.			—	105	—	—
„Panolan". (Maatschap)	Cert. van	„		ƒ 2490	ƒ 2460	ƒ 2510	ƒ 2460
Perlak Petroleum Maatschappij	Afgest.	„		207½	206½	208¾	209¾
Peudawa Petroleum Maatschappij		„		40¼	38⅛	40⅜	36 3/16
Tarakan Petroleum Maatschappij		„		—	410	412	409
„Zuid-Perlak" (Petrol. Mij.)	Afg. Pref.	„		—	ƒ 75.—	—	—
RUBBER-MAATSCHAPPIJEN.							
Alg Belg. Javasche Cult. Maatschappij.	Aand.			108½	109½	112	—
„Ambaloetoe". (Rubber Maatschappij)		„		120	112	118	116
„Amsterdam". (Rubber Cultuur Mij.)		„		267	260½	265	263
dito dito	Cert. van	„		266½	263¾	266½	265
dito dito	ƒ 1000 Conv. Obl. 6	pCt.		—	110	110¾	109¾
Amsterdam-Bedagei Rubber Compagnie	Aand.			111¼	—	—	109½
Amsterdam-Java Rubber Company		„		24½	22¼	24	22½
Amsterdam-Langsa Rubber Maatschappij		„		61	70	—	70
Amsterdam-Tapanoeli Rubb. Cult. Mij.		„		—	—	—	—
„Andjasmoro". (Rubb Cultuur Mij.)		„		110	106½	—	106¼
Bandar Rubber Maatschappij		„		194¼	183	194	185
dito dito	'28 Conv. Obl. 6	pCt.		109⅞	108⅝	109½	107½
„Basilam". (Rubber Maatschappij)	Aand.			—	116	120	114*
„Batoe Djamoes". (Landb. Maatschappij)		„		—	70¾	71½	71
Batoe Sumatra Rubber Maatschappij		„		79½	71½	75	79
Deli-Batavia Rubber Maatschappij		„		182	174	177	172½
dito dito	Cert. van	„		—	175	177	175¼
Fransch-Nederl. Koloniale Cultuur Mij.		„		—	81	—	79
„Goenoeng Anaga". (Cult. Maatschappij)		„		—	110	—	—
„Gogo Niti". (Cultuur Maatschappij)		„		222	228	232	224
„Gondang". (Rubb. Cult. Maatschappij)		„		177	170	177	172
Hessa Rubber Maatschappij		„		336½	332	346	345
Indische Rubber Company		„		247½	240½	246	240½
Indragiri Cultuur Maatschappij		„		105	104½	105	103
Java Caoutchouc Company		„		153¼	146	149	148
Java Rubber Maatschappij		„		57	56	57	56½
„Kali Bakar". (Cultuur Maatschappij)		„		255	255	262	268
„Kali Telepak". (Banj. Rubber Mij.)		„		273½	265	272	267
„Kendeng Lemboe". (Rubber Cult. Mij.)		„		334	336	344½	334½
Koloniale Cultuur Compagnie		„		104½	100	104⅝	95
„Lahad Datu". (Cultuur Maatschappij)		„		37	—	—	—
Lampong-Sumatra Rubber Maatschappij		„		155	149½	153	151¾
Lampongs" („De). (Cult. Maatschappij)		„		33½	31½	33	31½
dito dito	... Pref. Winstd.	„		80	79	82	79
Linkungan Borneo Rubber Maatschappij		„		53⅛	52½	53	52½
Majang-Landen. (Mij. tot expl. der Ver.)		„		283	248	281½	247¾
dito dito	Cert. van	„		—	252	284	—
dito dito	Nieuwe	„		—	—	—	—
„Malabar". (Rubber Cult. Maatschappij)		„		30	31	31½	32
Ned.-Amerik. Rubber Plantage Mij.		„		—	—	—	—
Ned.-Indische Rubber- en Koffie Cultuur Maatschappij		„		230	233	238	233
Ned.-Noorsche Plantage Maatschappij		„		117	114½	116½	—
Oost-Java Rubber Maatschappij		„		311¼	301	312	305½
Preanger Rubber Maatschappij		„		110¼	107⅝	109½	—
„Priok". (Cultuur Maatschappij)		„		—	59	—	58½
Rotterdam-Tapanoeli Cult. Maatschappij		„		106½	102½	105⅝	103
dito dito	Conv. Obl. 8	pCt.		133½	133¼	—	—
„Salatri-Plantations". (Cultuur Mij.)	Aand.			70	68⅝	69⅝	68¼
„Serbadjadi". (Sumatra Rubb. Cult. Mij.)		„		203½	195¼	202	198
dito dito	'28 Conv. Obl. 6	pCt.		—	103¾	105⅝	104¼
Silau Sumatra Rubber Maatschappij	Aand.			105⅝	94½	97¾	96
„Soerowinangoen". (Cult. Maatschappij)		„		—	—	—	—
Sumatra Caoutchouc Maatschappij		„		164¾	163	164	164½
Sumatra Rubber Cultuur Maatschappij		„		200½	200	203	200¾
„Suriname". (Balata Company)		„		—	51	—	51
„Tjibantjet". (Rubber Maatschappij)		„		65	—	—	—
Tjiboeni Tjipongpok Caoutchouc Mij.		„		110	103	109¾	100½
„Tjoeroeg". (Rubb. Cult. Maatschappij)		„		29¾	29½	31⅝	29¼
Ver. Ind. Cult. Ondern. (V. I. C. O.)		„		157	150¾	154½	150½
Wai Sumatra Rubber Maatschappij		„		221	219	224½	216
„Waringin". (Cultuur Maatschappij)		„		—	—	—	—
dito dito	dito Nieuwe	„		—	—	—	—
West-Borneo Cultuur Maatschappij		„		33¼	31⅝	33½	36¼
West-Javasche Landbouw Maatschappij		„		71⅞	71¾	72	—
Zuid-Preanger Rubber Maatschappij		„		46¼	45½	45¾	45⅝
BUITENLAND.							
Allied Sum. Plantations Ltd.	£ 100 Cert. v. Aand.			97	94½	96⅜	95½
dito dito	ƒ 100 „ „ „			97	96	97	—
Amalgamated Rubber Estates	„ „ „			—	—	—	—
Lankat Rubb. Comp. Ltd. (The)	„ „ „			—	—	—	—
United Lankat Plantations Cy	„ „ „			—	—	—	—
TABAKSONDERNEMINGEN.							
„Arendsburg". (Tabak Maatschappij)	Aand.			492	485½	490	—
dito dito	Cert. van	„		—	490	495	—
Besoeki Tabak Maatschappij		„		442	445	—	—
dito dito	Cert. van	„		—	445	—	447
„Boeloes". (Landbouw Mij.)	„ „	„		—	—	—	—
Deli Batavia Maatschappij		„		412¾	406¾	413	408
dito dito	Cert. van	„		412½	410¼	413½	—
Deli Cultuur Maatschappij		„		—	—	—	—
Deli Maatschappij		„		389½	382	389½	380¾
dito dito	Cert. van	„		385½	390¼	392	385
Holland-Deli Compagnie	Gew.	„		—	—	—	—
dito dito	Pref.	„		—	—	—	—
Holland-Langkat Tabak Maatschappij		„		—	42	—	—
Holland-Sumatra Tabak Maatschappij		„		—	—	—	—
„Ngoepit". (Landbouw Maatschappij)		„		327	328	329	328½
Oostkust". (Cult. Mij. „De).	Cert. van	„		145	139	145	151½
dito dito	..Ondercert. van	„		143	140	142	—
Rimboen Tabak Syndicaat	Bewijs v. Deeln.			19	18½	—	18½
Senembah Maatschappij	Aand.			431½	452	436½	435
dito dito	Cert. van	„		—	435	—	438½
„Soekowono". (Landb. Maatschappij)		„		329	329¼	—	—
„Temoeloes". (Landbouw Maatschappij)		„		427	422	430	430
THEE-ONDERNEMINGEN.							
Amsterdam Thee Cultuur Maatschappij.	Aand.			98½	94¼	98½	94
„Balapoelang". (Cultuur Maatschappij)		„		—	—	—	—
Banjoewangie Thee- en Rubb. Cult. Mij.		„		144½	138	143	140
dito dito	... Pref. Winstd.	„		—	156	—	156
„Gandasoli". (Cultuur Maatschappij)		„		—	—	—	—
„Goalpara". (Cultuur Maatschappij)		„

Officieele Prijscourant van Effecten te Batavia, uitgegeven door de Handelsvereeniging van 12–18 Juni 1929.

Aan *De Indische Financier* ontleenen wij den volgenden Staat van Koersen:

	Koers van 15 Juli	Koers van 16–19 Juli L. K.	Koers van 16–19 Juli H. K.	Koers van 22 Juli
„Pangheotan" (Theecultuur Mij.) Aand.	127½	128	130	128
„Parakan-Salak". (Cult. Mij.) 1e Hyp. Obl. 5 pCt.	—	—	—	—
„Pasir Kananga". (Cult. Maatschappij). Aand.	197	195	196	195
„Pasir Karet". (Cultuur Maatschappij) „	—	—	—	—
„Pasir Nangka". (Cult. Maatschappij) „	535	535	—	—
„Rongga". (Landbouw Maatschappij) „	309⅝	301	309⅝	305
„Sambawa". (Cultuur Maatschappij) „	—	190	—	—
„Sedep". (Cultuur Maatschappij) „	495	502	—	525
„SindangSarie". (Cult. Maatschappij) „	—	154½	158	—
„Telaga Patengan". (Cult. Maatschappij) „	374	368	374	365½
„Tjimonteh". (Cultuur Maatschappij) „	—	—	—	—
„Tjiranggon". (Cultuur Maatschappij) „	186	174¾	187	—
„Tjisampora" (Cult. Mij.) „	—	—	—	—
„Tjitamboer". (Cultuur Maatschappij) „	—	115	—	114
West-Java Thee. Cultuur Maatschappij. „	117	109	110	108
SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJEN.				
Java-China-Japan Lijn Aand.	127	125¾	126¾	—
dito dito Cert. van „	—	127	128	130
Koninklijke Paketvaart Maatschappij „	—	220	227½	223½
dito dito Obl. 4 pCt.	—	—	—	95¼
Nederlandsche Scheepvaart Unie Aand.	205	203	205¼	204 3/16
dito dito Nieuwe „	—	—	—	—
dito dito Cert. van „	—	205¼	206¾	206½
Rotterdamsche Lloyd „	—	181¾	—	—
Semarangsche Stoomb. en Prauwenveer „	292	289	290½	—
Stoomvaart-Maatschappij „Nederland" „	186	185	186½	—
dito dito 1907-1912. Obl. 4 pCt.	—	—	—	—
DIVERSEN.				
Eigen Hulp. (Winkel Maatschappij) Aand.	—	—	—	—
Geveke & Co's Technisch Bureau „	—	—	—	—
Koloniale Tabak Import Maatschappij „	—	—	—	—
Ned.-Ind. Steenkolenh. Maatschappij „	—	—	—	—
Rohte & Jiskoot's Tabakshandel Maatschappij (Oscar) Pref. Winstd. „	102	101½	—	—
Tabaks-Unie Cert. van Obl. 7 pCt.	—	—	—	—
Volkshuisvesting Batavia 1928 „ 5 „	—	—	—	—
Zeeh.-en Kolenst. Sabang f 100. Cert. A v. Aand.	—	196	199	198½
dito dito f 1000. „ „ „	—	193¼	195	—
SPOORWEGEN.				
Deli Spoorweg Maatschappij Aand.	209	209½	210	209⅝
dito dito 1912-1918. Obl. 5 pCt.	100 5/16	101	—	101
dito dito 1925 „ 5 „	100 5/16	101	—	—
dito dito 1926 „ 5 „	101⅛	101	101 3/16	101⅛
dito dito 1902 „ 4 „	—	—	—	92 3/16
Ned.-Ind. Spoorweg Maatschappij Aand.	237⅛	238	240	239¾
dito dito Cert. van „	—	—	—	—
dito dito 1914. Obl. 5 pCt.	—	102	102½	103
dito dito 1913-1914 „ 4½ „	—	97⅞	—	98½
dito dito 1901-1906 „ 4 „	—	89 5/16	89⅝	89¼
dito dito 1912 „ 4 „	—	—	—	—
dito dito 1902 „ 3½ „	—	86½	—	86½
TRAMWEG-MAATSCHAPPIJEN.				
Batavia Electrische Tram Maatschappij. Aand.	—	3	6	3½
dito dito 1911. Obl. 5 pCt.	—	—	—	—
Kediri Stoomtram Maatschappij Aand.	184	183	184	—
dito dito Obl. 4 pCt.	—	—	—	—
Madoera Stoomtram Maatschappij Aand.	—	10¼	10½	10¼
dito dito Pref. „	55¼	55	56	55⅜
dito dito Obl. 7 pCt.	—	—	—	—
dito dito „ 5 „	—	—	—	—
dito dito „ 4½ „	—	—	—	—
Malang Stoomtram Maatschappij Aand.	—	139½	140	—
dito dito Obl. 4 pCt.	—	—	—	—
Modjokerto Stoomtram Maatschappij Aand.	74	74	75¼	61¾
dito dito Pref. „	61¾	61½	61¾	—
dito dito Obl. 4 pCt.	—	—	—	—
Ned.-Ind. Tramweg Maatschappij Aand.	14	9	13¼	—
Oost-Java Stoomtram Maatschappij „	43½	42	43¼	42½
dito dito Bevoorrechte „	80¾	80¾	—	80¾
dito dito Obl. 5½ pCt.	—	—	—	—
dito dito 1928. Conv. „ 5 „	—	—	—	—
dito dito „ 4 „	—	90	—	—
Pasoeroean Stoomtram Maatschappij Aand.	—	—	—	—
dito dito Obl. 4 pCt.	—	—	—	—
Probolingo Stoomtram Maatschappij Aand.	—	—	—	—
dito dito Obl. 5 pCt.	—	95½	96	—
dito dito „ 4½ „	—	—	—	—
Samarang-Joana Stoomtram Maatschappij. Aand.	177	173	177	176
dito dito Obl. 4½ pCt.	—	96⅛	—	—
dito dito 1891 „ 4 „	—	—	—	—
dito dito 1892-1901 „ 4 „	—	—	—	—
Semarang-Cheribon Stoomtram Mij. Aand.	—	173½	—	—
dito dito 1915. Obl. 5 pCt.	—	—	—	—
dito dito 1918. „ 5 „	—	—	—	—
dito dito 1926. „ 5 „	—	—	—	—
dito dito „ 4½ „	—	—	—	—
dito dito „ 4 „	—	88½	—	—
Serajoedal Stoomtram Maatschappij Aand.	—	170	—	171
dito dito Obl. 5 pCt.	—	—	—	—
dito dito „ 4½ „	—	—	—	—
dito dito „ 4 „	—	—	—	—
VOORLOOPIG GENOTEERDE FONDSEN.				
(Rubriek I).				
Bagelen Thee- en Kina Cult. Mij. Aand.	208	211	—	214
Belgisch Ned. Cultuur Mij. „	—	—	—	—
Billiton Maatschappij 2erubr. Cert. v. Nwe „	—	—	—	—
Curaçaosche Handel Mij. Nieuwe „	—	—	—	—
„Hambalang". (Cultuur Maatschappij) „	—	—	—	—
Java–China–Japan Lijn „	—	—	—	—
Ned.-Ind. Gas Mij. Nat. Bez. Cert. v. „	—	265	—	265
Ned. Scheepvaart Unie Cert. v. Nieuwe „	—	—	—	—
Semarangsch Stoomb. & Prauwenv. Nwe „	—	—	—	—
„Telega Patengan". (Cult. Maatschappij) „	—	—	—	—
„Tjisampora" (Cultuur Mij.) „	—	—	—	—
Kon. Ned. Petr. Mij. Cert. van Nieuwe „	—	—	—	—
Dordtsche Petr. Indtr. Mij. Cert. v. Nwe. „	—	—	—	—
Passagekoers N. Hand.-Mij. per 16 Juli 172⅜				
(Rubriek II).				
Batavia (Kerkh.) Rubber & Tea Est. C. v. A.	—	—	—	37
„Moeara Enim" (Petroleum Mij.) Winstbew.	—	—	—	—
dito dito Opr. bew.	—	—	—	—
NIET-OFFICIEEL GENOTEERDE FONDSEN.				
„Serbadjadi" (Sum. Rubb. Cult. Mij.) Cert. f 100	207	203	207	—
Westkust" (Sum. Rubber en Koffie Cult. Mij. „De) Cert. à f 100	73	—	—	—
Deli Spoorweg Maatschappij. Cert. à f 100	213	209	212	—
Oost-Borneo Maatschappij Winstaand. A	—	—	—	—
dito dito „ B	—	—	—	—
West-Java Kina Cult. Mij. Nieuwe Aand.	—	—	—	—
Manders Seemann Winstaand. C.	—	f 21.–	—	f 22.–
CLAIMS.				
Amsterdamsch Kantoor v. Ind. Zaken. Aand.	—	—	—	—

† Ex claim. * Ex dividend. ** Ex coupon.

NAAM VAN HET FONDS	Laatst betaalde coupon	Dividenden Over 1927 resp. 1927/28	Dividenden Over 1928 resp. 1928/29	Vorige afdoening	Laatste koersen Afgedaan	Laatste koersen Vraag	Laatste koersen Aanbod
Staatsleeningen.							
N. Ind. Leen. 1915 5 % f 1000				100¾	100½	—	—
idem f 500				100¼	—	—	—
idem f 100				100¾	—	—	—
N. Ind. Leen. 1916 5 % f 1000				100¾	101	100½	—
idem f 500				100½	101	—	—
idem f 100				100¾	101	—	—
N. Ind. Leen. 1917 5 % f 1000				100¾	101	100½	—
idem f 500				100¾	—	—	—
idem f 100				102¼	—	—	—
N.-Ind. Pondenleening 1921 C 6 % £ 1000/500				103¾	—	—	—
idem £ 100/20.				—	—	—	—
N.-I. Dollarl. '21 D 5½ % $ 1000				101½	—	101	—
idem $ 500				104	—	—	—
N. Ind. Dollarleen. 1922 A 6 % $ 1000				103	103	102¾	103
idem $ 500				103¾	—	—	—
N. Ind. Dollarleen. 1922 B en C 6 % $ 1000				102¾	103	102¾	103
idem $ 500				103⅜	103⅜	—	—
N. I. Leen. 1923 A 5 % f 1000				100½	100¾	100½	101¼
idem f 500				100½	101	101	—
N.-Ind. Pondenleening 1923 B 5 %. £ 1000				102	—	—	—
idem £ 500				101¼	—	—	—
idem £ 100				101	—	—	—
N.I. Dollarl. 1923 C 5½ % $ 1000				101½	—	101½	—
idem $ 500				102½	—	—	—
N.-I. Leen. 1923 D 6 % f 1000				100¼	100½	—	—
idem f 500				100¼	100¾	—	—
N.-I. Leen. 1926 A en B 4½ % f 1000				98	98¾	—	—
idem f 500				98¼	98	—	—
idem f 100				98	—	—	—
Gewestelijke en Gemeentelijke leeningen.							
Gem. Bandoeng 1911 5 %				100¾	—	—	—
idem 1913 4½ %				98	—	—	—
idem 1915 5 %				80	—	—	—
idem 1917 5 %				101	—	—	—
idem 1918 5 %				100	—	—	—
idem 1925 6 %				103	—	—	—
Gem. Batavia 1910 4½ %				97¾	—	—	—
idem 1917 5 %				100½	—	—	—
idem 1924 6 %				101	—	—	—
idem 1925 5½ %				100	—	—	—
idem 1925 5 %				100½	—	—	—
Gem. Buitenzorg 1925 5½ %				101½	—	—	—
Gewest Kediri 1917 5 %				100	—	—	—
Gem. Macassar 1918 5 %				98½	—	—	—
Gem. Mr. Cornelis 1917 5 %				99	—	—	—
idem 1928 5 %				99¼	—	—	—
Gew. Pasoeroean 1913 4½ %				97	—	—	—
Gew. Preang. Reg. 1912 4½ %				95¾	—	—	—
Gem. Semarang 1911 4½ %				99½	—	—	—
idem 1915 5 %				100½	—	—	—
idem 1925 5 %				100	—	—	—
Gem. Soerabaja 1916 5 %				100	—	—	—
idem 1922 6 %				100	—	—	—
idem 1927 5 %				103½	—	—	—
idem 1928 4½ %				96	96	—	—
Banken en Geldinstellingen.							
Amsterdamsche Bank. Aand.	1 cl.	—	—	187	189	—	190
Cred. Bank v. N. I. Gemeenten en Ressorten 5 pCt. Oblig.				100	100½	—	—
Hyp. Bank v. Holl. en Indië. 5 pCt. pandbrieven				99	—	—	—
De Javasche Bank. Aand.	54	34	16 i 15s	316	—	318	325
Jav. Hypotheekb. 6 % pandbr.				103½	104	103¾	104¼
Koloniale Bank. Aand.	3	14	15	235	230	—	—
Ned. Hand.-Mij. Holl. Cert.	—	—	—	171½	169	—	—
Ned.-Ind. Escomp. Mij. Aand.	6	14	—	86½	86¾	86½	87
idem Cert. v. Aand.				87½	87¾	—	—
Ned. Ind. Handelsbank Aand.	18/16	20	20	169½	169½	—	—
Ned. Ind. Hypotheekb. Aand.	—	—	—	125	—	—	—
idem 4 % pandbr.	7	12	—	99¼	—	—	—
idem 4½ % „	26	36	—	93	—	—	—
idem 5 % „				100	—	—	—
idem 5½ % „	22	36	—	101	—	—	—
idem 6 % „	51	13	4 i	102¾	—	—	—
Unieb. v. Nederl. en Kol. Aand.	5	7½	10	1	—	—	—
Industrieele ondernemingen.							
Algem. Ned.-Ind Electriciteit Maatschappij. Gew. Aand.	5 cl.	0	—	410¼	—	—	—
idem 6 % cum pref. aand.	—	0	—	335	—	—	—
idem 5 % Obl.	—	—	—	101	—	—	—
idem 5 % Convert. Obl.	—	—	—	—	—	—	—
Nat. Bezit aand. A. N. I. E. M. aand	—	—	—	405	—	470	—
N.V. Electriciteit Mij. Bali & Lombok. Aand.	8	12½	11	128	128	125	130
Bandoengsche Kininefabriek. Pref. Aand.	32	70	—	145	148	145	—
idem Gew. Aand.	5	6	3	310	310	300	311
Electriciteits-Mij. Banjoemas. Gew. Aand.	—	0	0	160	160½	—	—
idem 5 % Obl. (1/4-1/10)	—	—	—	99¾	—	—	100
idem 5 % Obl. (2/1-1/7).	—	—	—	—	—	—	—
Gemeensch. Electr. Bedrijv. Bandoeng en Omstr. Aand.	40	55	10 i 40s	223	225	222½	225
idem 5½ % Obl.	10	18	5 i 9 s	101¾	—	—	—
idem 5 % Obl.	5	7⅛	7½	100¾	—	—	—
Fabr. v. Stoom en and. Werkt. Kalimas. 6 % Obl.	—	—	—	90	—	—	—
Ned. Ind. Gas Mij. Aand.	28	13	—	300	300	—	305
idem 6 % Obl.	9	0	—	101	—	—	—
idem 5 % „				101	—	—	—
idem 4½ % „	70	26	16	—	—	—	—
Nationaal Bezit aand. N.-I. Gas Maatschappij. Aand.	10	5	—	310	312	—	—
idem Cert. van Aand.				—	—	—	—
Ned. Ind. Metaal en Emb. fabr. Malang. Aand.	12	10	—	80	—	—	—
Ned.-Ind. Portland Cement Maatschappij. Aand.	32	120	15 i	105	—	95	100
N.V. Electr. Mij. „Rembang" Aand.	21	15	6 i 4 s	133	133¼	133	140
Solosche Electr. Mij. Aand.	6	17½	—	330	—	310	—
idem 5 % Obl.	14	27	—	100	—	—	—
Machinefabr. Gebr. Stork & Co. Aand.	9	30	—	100	—	—	—
N.V. Electr. Mij. „Sumatra".	37	45	15 i 25 s	134	—	133	140
1e N.-I. Triplexk. fabr. Aand.	11	15	—	22½	—	—	—
idem 6 % Obl.				65	—	—	—
Vereenigde IJsfabrieken. 7 % cum. Pref. Aand.	28	22	6 i 12 s	85	—	—	—
idem Gew. Aand.				40	—	—	—
Zeeh. en Kolenst. Sabang C. v. A	16	25	20	—	—	—	—

NAAM VAN HET FONDS	Laatst betaalde coupon	Dividenden Over 1927 resp. 1927/28	Dividenden Over 1928 resp. 1928/29	Vorige afdoening	Laatste koersen Afgedaan	Laatste koersen Vraag	Laatste koersen Aanbod
Vennootschappen van Handel.							
Automobiel Imp. Mij. Aand.	5	19	15	—	—	—	—
Boekh. en Drukkerij G. C. T. van Dorp & Co. Aand.	13	15	—	200	—	—	—
Vendu-, Comm. en Exp. ktr. Ed. Franzen & Co. Aand.	20	10	12	80	—	—	—
Mij. tot voortz. der zaken v/h. Fuchs & Rens. Aand.	10, 11 cl.	15	—	153	—	—	—
Handel-Maatschappij Güntzel & Schumacher	17	12	12	165	—	—	—
Pharmaceutische Import Mij. Helmig & Co. Aand.	3	0	—	30	—	—	—
Int. Cred. en Handels Vereen. „Rotterdam". Aand.	25	17	17	278	277	276	278
Java Sumatra Handel Maatschappij. Aand.	2	9	8	114¾	—	—	—
N. I. Mij. t. v. d. z. Linde-T. & R. S. Stokvis & Zn. Aand.	45	10	—	165	160	—	—
Handelsvenn. v/h. Maintz & Co. Aand.	10	7	—	152½	—	151	—
Winkel Maatschappij Onderl. Hulp. Aand.	36	10	—	90	90	—	—
Velodrome. Aand.	8	30	15	107½	—	—	—
Boekhandel Visser & Co. Aand.	11	33⅓ b.	6	77½	—	—	85
Cultuur Maatschappijen.							
Handelsvereeniging „Amsterdam". Aand.	66	30	15 i	655	665	—	—
Rubb. Cult. Mij. Amsterdam. Aand.	23	18	—	265	261	260	264
Rubber Cultuur Maatschappij Andjasmoro. Aand.	2	6	—	—	—	—	—
Assam Thee Ondern. Ardjoena. Aand.	11	12	12	162	—	—	—
Cult. Mij. Artana. Aand.	27	26	20	320	—	—	330
Bagelen Thee- en Kina Mij. Aand.	13	24	—	235	—	—	240
Cult. Maatschappij Bandjarwangi. Aand.	„ 9	18	20½	200	—	—	—
Rubber Mij. Basilam. Aand.	7	15	—	115¼	115	110	117½
Kina Cultuur Maatschappij. Bintang. Aand.	4	10	10 i	250	—	250	—
Cultuur Maatschappij Bodjong Datar. Gew. Aand.	10	18	7 i 13 s	202	—	—	—
idem 7 % cum. Pref. Aand.	10	18	7 i 13 s	225	—	—	—
idem 6 % Hyp. Oblig.	—	—	—	99¾	99½	—	—
Cultuur Mij. Boekit Lambasa 6 % Oblig.	—	—	—	—	—	—	—
Cultuur Maatschappij Boekit Lawang. Gew Aand.	3	12	0	125	—	—	—
idem 6 % cum. Pref. Aand.	6	14	6	104	100	—	—
Kina Cultuur Mpij. Boemikasso. Aand.	16	5	—	70	—	—	—
Cultuur Maatschappij Boenga Meloer. Aand.	23A 16B	27½	—	270	—	—	—
Cult. Mij. Carumby 6 % Obl.	—	—	—	101	—	100	101
Landb. Maatschappij Dajeuh Manggoeng. Aand.	12	22	7 i 13 s	250	250	247½	—
idem 6 % Obl.	—	—	—	100½	—	—	—
idem 7 % cum. Pref. Aand.	5	7	7	110	—	—	—
Cult. Mij. Gandasoli. Aand.	27	21	7 i 9 s	305	—	—	255
Assam Thee Ond. Gedeh. Aand.	38	18	15	227½	220	—	—
Cult. Mij. Goalpara. Aand.	44	46	15 i	572½	—	570	625
Assam Thee Ondern. Goen. Hedjo. Aand.	18	25	20	250	—	—	—
Cult. Maatschappij Goenoeng Malang. Aand.	36	65	25 i	530	—	—	—
Cult. Mij. Goenoeng Tjempaka. Obl. 6 %	—	—	—	101	—	—	—
Cultuur Mij. Juliana. Aand.	5	12½	12½	151	142½	—	145
idem 7 % cum. Pref. Aand.	3	7	7	100	—	—	—
idem 6 % 1e Hyp. Obl.	—	—	—	99¾	99¾	—	—
Landb. Maatschappij Kertamanah. Aand.	51A 17 B	43	20 i	440	—	—	—
Kertasari Tea Company Ltd. Aand. A	20	134	50 i 14 8s	510	—	—	—
Rubber Cultuur Mij. Koebang Kankoeng. Aand.	1 cl.	—	—	125	—	—	—
idem 6 % conv. Hyp. Obl.	—	—	—	—	—	—	—
Suikeronderneming Koning Willem II. Aand.	47	0	—	90	—	—	—
Assam Thee Ondern. Malabar. Aand.	54	34	16 i 15s	355	—	—	360
Cult. Mij. Mandaling. Aand.	3	14	15	200	—	—	200
idem Obl. 6 %	—	—	—	100	—	—	—
Marywattie Tea Company Ltd. Gew. Aand.	6	14	—	230	—	—	—
Cult. Mij. Maswatie. Aand.	18/16	20	20	263	—	—	250
idem Obl. 6 %	—	—	—	101	—	—	—
Cult. Mij. Melangbong. Aand.	7	12	—	210	—	—	—
Landb. Maatschappij Melattie. Gew. Aand.	26	36	—	445	—	—	—
idem Pref. Aand.	22	36	—	340	—	—	—
Mij. t. expl. v. Rijstl. op Java Michiels Arnold Aand.	51	13	4 i	260	—	—	—
Landbouw Mij. Moeara Laboe Gew. Aand.	5	7½	10	122½	—	—	125
idem 6 % Pref. Aand.	—	—	—	127¼	100½	—	—
idem 6 % Conv. Obl.	—	—	—	100½	—	—	—
Landb. Mij. Moelia. Aand.	5 cl.	0	—	57½	—	—	45
idem 7 % cum. Pref. Aand.	—	0	—	50	—	—	—
Cult. Maatschappij Montaja. 6 % 1e Hyp. Oblig.	—	—	—	99	—	—	—
Cultuur Mij. Oeloe Mannah. Gew. Aand.	—	—	—	20	—	—	—
idem 7½ cum Pref. Aand.	—	—	—	75	—	—	—
Thee Cult. Mij. Pangheotan. Aand.	8	12½	11	133½	—	—	135
Cult. Mij. Pangiedjar. Aand.	32	70	—	630	—	—	—
Cultuur Mij. Papandajan 6 % cum. Pref. Aand.	5	6	3	95½	—	—	—
idem Gew. Aand.	—	0	0	106	—	—	—
Cultuur Mij. Pasir Awie. 6 % 1e Hyp. Obl.	—	—	—	99	—	—	—
Cult. Mij. Pasir Nangka. Aand.	40	55	10 i 40s	547½	—	530	550
Cult. Mij. Pasir Randoe. Aand.	10	18	5 i 9 s	180	175	170	180
idem 7½ % cum. Pref. Aand.	5	7⅛	7½	105	—	—	—
id. 2e Hyp. conv. 7 % Obl.	—	—	—	105	—	—	—
idem Obl. 6 %	—	—	—	101	—	—	101
Assam Thee Ondern. „Pasir Salam". Aand.	28	13	—	165	—	—	155
Cultuur Maatschappij „Pasoemah". Aand.	9	0	—	70	60	—	—
Cultuur Maatschappij „Perbawatie". Aand.	70	26	16	285	—	—	265
Suikeronderneming „Poerworedjo". Aand.	10	5	—	75½	69	—	—
Landb. Maatschappij Preanger Regentschappen. Aand.	12	10	—	180	—	—	—
Preanger Landb. Mij.	32	120	15 i	950	—	—	—
Landb. Mij. „Radjamandala". Aand.	21	15	6 i 4 s	150	—	—	158
Cult. Maatschappij Rantjabolang. Aand.	6	17½	—	192½	—	—	—
Landb. Mij. „Rongga". Aand.	14	27	—	220	—	—	—
Cultuur Maatschappij „Sambawa" Aand.	9	30	—	220	—	—	—
Cult. Mij. „Sedep". Aand.	37	45	15 i 25 s	560	—	—	—
Cult. Maatschappij „Sindang Sarie". Aand.	11	15	—	195	—	—	170
Assam Thee Onderneming „Siti Ardja". Aand.	28	22	6 i 12 s	195	—	—	195
Assam Thee Ondern. „Soemadra" Aand.	16	25	20	280	255	240	255

Laatst betaalde coupon	DIVIDENDEN Over 1927 resp. 1927/28	DIVIDENDEN Over 1928 resp. 1928/29	NAAM VAN HET FONDS	Vorige afdoening	LAATSTE KOERSEN Afgedaan	LAATSTE KOERSEN Vraag	LAATSTE KOERSEN Aanbod
—	—	—	Cultuur Mij. S. Langka. 6 % 1e Hyp. Obl.	—	—	—	—
12	35	5 i	Cultuur Maatschappij Soerowinangoen. Aand.	250	—	240	250
—	—	—	Cultuur Maatschappij „Soewarna" 6 % Oblig.	101	—	—	—
19	25	—	Sum. Rubb. Cult. Mij. Aand.	200	200	190	—
6	25	—	idem Cert. van Aand.	380	—	—	—
38	31½	12i 16½	AssamTheeOndern. „Taloen". Aand.	330¼	345	340	355
218	4	—	Cult. Mij. Taloeg Goen. Aand.	95	—	—	—
26	40	15i 20s	Cultuur Maatschappij Telaga Patengan. Aand.	500	—	—	—
12	13	11	Cult. Mij. Tendjolaja. Aand.	190	—	—	—
—	20	—	„Tjidamar" Cult. Mij. Aand.	225	—	—	—
—	—	—	Tjikasint. Rubb. Est. 6 % Obl.	87½	—	—	—
18	67	20 i	Landb. Mij. „Tjilentah". Aand.	450	—	—	—
22	18	—	Cult. Mij. „Tjimonteh" Aand.	282½	—	—	—
—	—	—	Cult. Mij. Tjipoenagara. Aand.	60	40	—	—
—	—	—	idem 6% 1e Hyp. Obl.	—	—	—	—
24	12	—	Cult. Mij. Tjisampora. Aand.	163¼	—	140	160
21	35	—	Landb. Mij. Tjisaroeni. Aand.	332½	—	320	—
5	10	9	Ass. Theefabr. „Tjitjoeroeg". Aand.	70¼	—	—	—
36	14	—	Cult. Mij. der Vorstenlanden Gew. Aand.	158½	155	156	160
50	19	12i 10½	Ass. Theeondern. Wanasoeka. Aand.	299¼	300	297½	300
—	—	—	Cultuur Mij. W. Wattie. 6 % 1e Hyp. Obl.	—	—	—	—
17-18 ct.	0	—	Cult. Maatschappij „Waringin". Gew. Aand.	143½	—	140	—
12	35½	—	Cult. Mij. Wilis. Pref. Aand.	—	—	—	—
—	—	—	idem 6 % Obl.	100¼	—	—	—
			Mijnbouw- en Petroleum Mijen.				
10, 11 ct.	40	45	Alg. Industr. Mijnb. en Expl. Mij. Aand.	430	446	440	455
131 ct.	74.96	—	Billiton Mij. Aand. 1e rubr.	—	—	—	—
121 ct.	70	—	idem 2e rubr.	—	—	210	—
3 & 4 ct.	—	—	Holland Siam Mijnbouw Mij.	242	411	—	—
65	24	10 i	Koninklijke Maatschappij tot expl. v. Petrol.br. in N.-Ind.	415	—	—	—
2 ct.	—	—	Lamp. Exploratie Mij. Aand.	—	—	—	—
—	0	—	Mijnb. Mij. Paleleh. Gew. Aand.	8½	—	—	—
6	0	—	idem Pref. Aand.	3¼	—	—	—
—	0	—	idem Winstbewijzen	—	—	—	—
24	9	6	Mijnb. Mij. Redj. Lebong. Aand.	162½	162	161	163½
23	67	61	Mijnb. Mij. Simau. Aand.	614	611¾	—	—
36	33	16⅔	Tarakan Petroleum Mij. Aand.	437¼	440	440	450
			Vennootsch. van Scheepvaart				
23 ct.	6	—	Java-China-Japan Lijn. Aand.	134½	136½	135	138
39	14	—	Kon. Paketvaart Mij. Aand.	246¼	247	246	247½
57	11	11½	Stv. Mij. „Nederland". Aand.	199¾	—	—	—
27-28 ct.	12,6	—	Ned. Scheepv. Unie. Aand. o.e.	221	221¼	217½	221
48	10	11	Stmv. Mij. Rott. Lloyd. Aand.	185	—	180	185
			Prauwenveren en Veemen.				
5	0	—	Batavia Veem. Aand.	62	—	—	62
7	5	6	Ind. Blaauwvriesveem. Aand.	94	94	—	96
34	15	15	Java Veem. Aand.	167½	—	163	—
16	0	10	Prauwenveer „Kalimas" Aand.	75	—	75	80
12	15	15	Molukken Veem. Aand.	—	—	—	—
26	5	7	Nieuw Praauwenveer Soerabaja. Aand.	84	—	—	—
—	—	—	idem 6 % Obl.	100	—	80	—
9	50	40	Sam. St. en Prauwenv. Aand.	299½	286¾	285	289¾
—	0	—	Soerabaja-Veem. Gew. Aand.	6	—	—	—
—	—	—	idem 6 % Obl.	70	—	—	—
27	7	10	Stroohoedenveem. Aand.	136½	133¼	—	132
—	—	—	idem 6 % Obl.	100	—	—	—
2	18	—	Tagalsch Prauwenveer. Aand.	360	—	—	360
3	10	—	Vereen. Prauwenveren. Aand.	129	127	127	129
			Spoor- en Tramweg Mijen.				
13	0	—	Bat. Electr. Tram Mij. Aand.	18	—	—	—
50	13	13	Deli Spoorw. Mij. Aand.	222¾	227	—	—
—	—	—	idem 5 % Obl. (2/1-1/7)	101¾	—	—	—
—	—	—	idem 5 % Obl. (2/1-1/7)	101	—	—	—
31	13	13	Kediri Stoomtram Mij. Aand.	192½	—	—	—
22	11	11	Malang Stoomtram Mij. Aand.	145	143	142	144
111	14	4 i	Ned. Ind. Spoorweg Mij. Aand.	256½	253	253	256
—	—	—	idem 4 % Oblig.	94	—	—	—
—	—	—	idem 4¼ % Oblig.	98	—	—	—
—	—	—	idem 5 % Oblig.	101½	—	—	—
39	—	—	Ned. Ind. Tramw. Mij. Aand.	15	—	14	—
—	—	—	idem 6 % Obl. (2/1—1/7)	82	—	—	—
—	—	—	idem 6 % Obl. (1/4—1/10)	80¾	—	—	—
31	0	—	Oost-Java Stoomtr. Mij. Aand.	55	—	40	45
38	10½	—	Semarang-Cheribon Stoomtr. Maatschappij. Aand.	192	191½	—	—
—	—	—	idem 5 % Obl. (1/5—1/11)	101	—	—	—
—	—	—	idem 5 % Obl. (1/6—1/12)	101	—	—	—
49	10½	—	Sam.-Joana St.tr. Mij. Aand.	191½	190	190	191
—	—	—	idem 4½ % Oblig.	96¾	—	—	—
35	12	—	Serajoedal Stoomtr. Mij. Aand.	189	—	—	—
			Assurantie Maatschappijen.				
—	0	—	Koloniale Zee- en Brand-Ass. Mij. 10 % gestort. Aand.	8	—	—	—
—	0	—	2e Koloniale Zee- en Brand-Ass. Mij. 10 % gestort. Aand.	5	—	—	—
—	14	—	Brand Verzek. Maatschappij Mercurius 10 % gest. Aand.	140	—	—	—
—	16	16	Brand Waarborg Maatschappij Ned.-Indië 20 % gest. Aand.	142½	—	—	—
8	5	5	Ned.-Ind. Lev. en Lijfr. Mij. Serie A. 100 % gest. Aand.	155	—	—	—
8	11	11	idem Serie B/C. 25 % gestort. Aand.	155	—	—	—
—	10	—	Ned.-Indische Zee- en Brand-Ass. Mij. 10 % gest. Aand.	85	—	—	—
—	10	—	2e Ned.-Ind. Zee- en Brand-Ass. Mij. 10 % gest. Aand.	75	—	—	—
73	14	—	Nederlandsche Lloyd. 12 % gestort. Aand.	90	100	—	—
—	0	—	Brand Ass. Maatschappij De Oosterling. 10 % gest. Aand.	12½	—	—	—
88	6	—	Oost-Indische Zee- en Brand Ass. Mij. 10 % gest. Aand.	30	—	—	—
			Hôtels, enz.				
20	20	10 i 10s	Gr. Hotel de Djocja. Aand.	175	—	—	—
—	—	—	idem 6 % Oblig.	100¼	—	—	—
—	—	—	Sanatorium Garoet 6 % Obl.	75	—	—	—
33	15	15	Hotel Homann. Aand.	200	—	—	200
—	—	—	idem 7½ % 1e hyp. Obl.	—	—	—	—
—	—	—	idem 6 % 2e hyp. Obl.	100	—	101	—
24	12	12	Hotel des Indes. Aand.	160	163	—	—
—	—	—	idem 6 % Oblig.	101½	101½	101	101½
—	0	—	Grand Hotel Java. 6 % Obl.	100	—	—	100
—	0	—	Hot. d. Nederlanden. 6 % Obl.	100	100	—	—
—	—	—	Plant. en Dierent. 1e leening 6% Obl.	101	—	—	—
—	—	—	idem 2e lg. 6 % Obl.	101	—	—	—
18	11	8½	Grand Hotel Preanger. Aand.	115	115	—	—
—	—	—	idem 6 % Obl.	101½	—	101	—
—	—	—	idem 6 % Obl.	103	—	—	—
			Diversen.				
28	7	8	Bat. Volks- en Stads-Ap. Aand.	96	—	—	—
—	—	—	Christelijk Lyceum. 6 % Obl.	97	—	—	—
21	8½	9	Woning Mij. Aand.	118	—	107½	—

DE JAVASCHE BANK (Verkorte Balans).

BATAVIA.

Actief.	1 Juni 1929.	8 Juni 1929.
Disconto's:		
Handelspapier	ƒ 7,204,202.51	ƒ 7,822,337.13
Vendupapier	„ 1,923,521.26	„ 1,999,558.76
Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaa		
Gekocht	„ 7,272,913.66	„ 24,945,380.—
Beleeningen (incl. voorschotten in Rekening-Courant) op:		
Goederen en Documenten	„ 8,187,672.79	„ 8,272,991.15
Effecten en Wissels	„ 78,170,268.66	„ 81,452,197.30
Hypothecaire vorderingen	„ 692,561.46	„ 692,561.46
Munt en Muntmateriaal	„ 35,035.18	„ 36,110.76
Voorschotten aan het Gouvernement	—	—
Belegd kapitaal: Effecten	„ 4,470,409.38	„ 4,470,431.88
Belegd reservefonds: Effecten	„ 13,460,544.94	„ 13,462,517.44
Nederl.-Indië muntstukken:		
Goud	„ 72,327,510.—	„ 72,327,520.—
Zilver	„ 23,515,219.50	„ 22,703,068.50
Pasmunt	„ 442,766.98	„ 502,103.99
Munt en Muntmateriaal:		
Munt, goud	„ 52,549,537.41	„ 52,462,375.54
Muntmateriaal, goud	„ 36,948,280.66	„ 36,954,824.33
Munt, zilver	—	—
Muntmateriaal, zilver	„ 317,535.91	„ 317,574.91
Belegd Pensioen- en Onderstandf.	„ 3,674,601.50	„ 3,684,401.50
Gebouwen en meubelen der bank	„ 6,353,452.23	„ 6,385,036.28
Diverse rekeningen	„ 37,940,435.85	„ 38,870,100.06
	ƒ 375,486,469.88	ƒ 377,361,090.99

Passief.	1 Juni 1929.	8 Juni 1929.
Kapitaal	ƒ 9,000,000.—	ƒ 9,000,000.—
Reservefonds	„ 13,500,000.—	„ 13,500,000.—
Bijz. Reserve (art. 7 Wet 31/3 '22)	„ 2,794,324.63	„ 2,794,324.63
Pensioen- en Onderstandfonds	„ 3,694,228.74	„ 3,695,504.17
Bankbiljetten in omloop	„ 302,385,935.—	„ 306,732,945.—
Bankassignatiën in omloop	„ 1,597,657.43	„ 1,860,251.31
Rekening-Courant saldi:		
Van het Gouvernement	„ 2,439,279.61	„ 1,800,897.85
Van anderen	„ 33,320,892.54	„ 31,055,199.74
Diverse rekeningen	„ 6,754,151.93	„ 6,921,968.29
	ƒ 375,486,469.88	ƒ 377,361,090.99
Beschikbaar Metaalsaldo	ƒ 49,760,577.65	ƒ 48,185,645.72
Muntbilj. in omloop van ƒ 2.50	ƒ 24,126,122.50	ƒ 24,081,887.50
„ „ „ „ „ 1.—	„ 23,021,687.—	„ 22,515,568.—
	ƒ 47,147,809.50	ƒ 46,597,455.50

Bericht van de Effectenmarkt te Batavia

van 8—11 Juni 1929.

De beurs te Amsterdam heeft genoeg te doen met de Nederlandsche Industrie-aandeelen om zich veel te bekommeren omtrent de Indische fondsen. Zij zal dus de beteekenis van de jongste afdoeningen van Javasuiker nog hebben te realiseeren.

Er zijn dezer dagen ± 200,000 tons verkocht tot den prijs van ƒ 12 per quintaal voor superieur. Zoo er op een verkoop tegen dien prijs al winst zit, dan zal deze slechts een schijntje bedragen. Daarbij komt, dat de rendementen dit jaar niet medevallen, zooals te zien valt uit de V.J.S.P.-taxaties per 1 Juni, welke een totaal aangeven van 2,753,880 tons of 4415 tons minder dan onder ult. April j.l. geraamd werd. Dit feit spreekt te meer, omdat de aanplant in 1929 te vermalen voor 93 % bestaat uit 2878 POJ tegen 66 % in 1928.

Men was dan ook op onze markt niet gebrand op suikerpapier, sedert Vrijdag j.l. (na het bekend worden van de bovenbedoelde verkoopen) werden afgedaan:

Handelsbank 170—169½ %; Koloniale Bank 239—235 %; certificaten N. H.-M. 173—171½ %; H. V. A. 665—655 %; Internatio 281—278 %; cult. Vorstenlanden 160—158½ %.

Van de bankaandeelen kwamen tot afdoening certificaten Escompto tot vorigen koers 87¼ en ¼ % hooger; aandeelen tot 86¾—86½ %; Javasche Bank en Amsterdamsche Bank gingen beide tot 1 % hooger.

Scheepvaartpapier was vrij vast, ofschoon weinig omging. Unie o. e. verbeterde van 220 tot 221 %; K. P. M. van 246¾ tot 247 (slot 246½ %); Rotterdamsche Lloyd bleef op 185 %.

De handel in claimcoupons Java Japan Lijn gaf eenige beweging in deze rubriek. De claims deden ƒ 23½—18—20 en de aandeelen ex claim 135½—136—134½ %.

Sem. Stoomb.veer was ditmaal lager, gedaan werd 302—302¾—299½ %; Stroohoedenveem was wederom 1½ % hooger (136½ %). Sporen en trammen hadden geen al te goede markt, ofschoon N.-I. S. vooruitging van 255 tot 256½ % en Deli Spoor van 224 tot 225½ % (slot 222¾ %); Semarang Cheribontram meer aangeboden, liep van 193 tot 192 % terug; Samarang Joanatram van 192¼ tot 191½ %.

Mijnbouwpapier lag vast in de markt evenwel met bescheiden omzet. Redjang noteerde 160—159¾—162½ %; Simau 616¼—616½—614 %.

Claims Holland Siam No. 3 openden op ƒ 50 en stegen tot ƒ 70, doch sloten weer op ƒ 50; No. 4 opende op ƒ 12 en gaf ƒ 13 als slotprijs; de aandeelen deden ex claim 242 %; claims Aimem gingen tot ƒ 1025 (ƒ 25 lager), aandeelen stegen van 420 tot 430 %.

Voor Kon. Petroleum Mij. bestond een goede vraag (evenals te Amsterdam), zoodat de koers kon stijgen van 404 tot 415 %.

Tarakan sprong van 429¾ op 437¼ %. Lichtaandeelen werden weinig gezocht, toch konden Rembang opkomen van 130 tot 133 % en Sumatra van 132¾ tot 134 %; Gebeo retireerde van 225 tot 223 %; Gas Mij. sprong van 287½ tot 300 %; Nat. Bezit idem bleef op 310 %; aandeelen Linde Teves daalden van 167 tot 165 %.

De flauwe stemming voor rubber en de terugloopende theeprijzen bezorgden aan de cultuurfondsen een verlaten markt. Afgedaan werden slechts: Koeban Kangkoeng tot 125 % (onv.); Moeara Laboe gew. tot 122½ % (½ % lager). Heden gingen: Basilam tot 115¼ % (4½ % lager); Malabar tot 360 % (5 % lager) en Wanasoeka tot 300—299¾ % (4¾ % hooger).

Bericht van 12—14 Juni 1929.

De effectenmarkt was weder zeer stil, waarbij nog kwam dat gisteren geen koersen uit Amsterdam geseind werden, omdat de beurs gesloten was ter gelegenheid van het bezoek aan Amsterdam van H. M. de Koningin Moeder.

Voor suikerfondsen bestond bijna geen belangstelling, de koersen lieten neiging tot daling zien; verhandeld werden: Handelsbank 169½—169¼—169¾—169¼ %; Koloniale Bank 235—229 %; certificaten N. H.-M. 171½—170 %; Internatio 278—276½—277 %; Cult. Vorstenlanden onveranderd 158½ %; Poerworedjo 75½—70½ %.

In de bankfondsen werden certificaten en aandeelen Escompto ¼ % hooger gesteld (thans resp. 87¾ en 86¾ %).

Scheepvaartpapier lag vrij vast; Unie's o. e. kwamen van 221 op 221½ %; K. P. M. van 247 over 246¼ % op 247¼ %. (slot 247 %); Java Japan van 134½ op 135¾ %; claims coupons Java Japan deden ƒ 20—19½—21¼; aandeelen ex claim werden voor het eerst gedaan tot 128 %.

Prauwenveren en veemen waren iets flauwer. Sem. Stoombootveer liep met 1½ % terug tot 298 %; Stroohoedenveem met 3¼ % tot 133¼ %; Ind. Blauwvriesveem ging weder tot 94 %.

Sporen en trammen werden behalve N.-I. S. van 256½ tot 258 % verhoogd; meer aangeboden, zoodat teruggesteld werden: Deli Spoor van 222¾ tot 222¼ % (slot 225 %); Malangtram van 145 tot 142½ %; Sem. Cheribontram van 192 tot 191 % (slot weer 192 %); Sam. Joanatram van 191½ tot 190 %.

In den mijnbouw was de omzet klein, het minder

(*Zie vervolg op blz.* 650)

RECLAMES.

BLOM & VAN DER AA,
ASSURANTIEN.

Hoofdkantoor . . . : AMSTERDAM, BEURSPLEIN 5,
(EFFECTENBEURS).
Telefoon No. 47944 (7 lijnen).

Bijkantoren:

ROTTERDAM, DEN HAAG, BATAVIA, SOERABAIA, SEMARANG, BANDOENG, MACASSAR. MEDAN, SINGAPORE, — Telegram-Adres: BLOMA.

LONDEN, ALEXANDRIË, CAÏRO, CALCUTTA, RANGOON, SHANGHAI, TIENTSIN, MELBOURNE, SYDNEY, — Telegram-Adres: BLOMAVAN.

PARIJS . . . . . BLOMAVAN 98.

Codes: A 1; A B C 6de Ed.; Mercuur 3de Ed.; Bentley.

BELASTEN zich met de uitvoering van ASSURANTIE-ORDERS, *onverschillig* van welken aard.

CONCURREERENDE PREMIËN en speciaal voordeelige condities voor alle soorten INDISCHE RISICO'S.

BRANDVERZEKERING van Fabrieken, Goederen in pakhuizen, Opstallen en Oogsten (al of niet te veld staand) van Tabak- en Rubberplantages, Kapok-etablissementen, Administrateurs-inboedels (al of niet incluis schade door AARDBEVING, uitbarsting van *vulkanen*, storm en bandjirs, watervloeden, modder- en zandvloed).

TRANSPORTVERZEKERING van alle koopmansgoederen naar en van alle plaatsen ter Wereld.

ZEEVERZEKERING van lijn- en vrachtbooten voor 12 maanden of voor reizen, dokken, baggermolens, kranen, bakken en dergelijke vaartuigen, gesleept en/of onder eigen stoom, zoowel voo Oceaanreizen als voor 12 maanden werken.

BEDRIJFS-VERZEKERING van fabrieken (schade veroorzaakt door stilstand, tengevolge van brand en/of AARDBEVING).

VERZEKERING tegen schade door Brand en/of AARDBEVING VAN TE VELD STAAND SUIKERRIET.

„A TOT Z" polissen voor INBOEDELS en WOONHUIZEN.

ONGEVALLENVERZEKERING.

ZIEKTEVERZEKERING.

AUTOMOBIELVERZEKERING.

WETTELIJKE AANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING

mooie weekrapport van Redjang had geen uitwerking op den koers der aandeelen, deze steeg zelfs van 162½ tot 163½ %. Heden werd echter weer 162½ % genoteerd; Simau's werden niet afgedaan; Aimem steeg van 430 tot 445 %, de claims stegen van *f* 1025 tot *f* 1100.

Claimcoupons No. 3 Holland-Siam daalden in prijs van *f* 50 tot *f* 20 (slot *f* 30). Amsterdam bleek voor Kon. Petroleum Mij. niet zoo willig als Batavia, toch hield de noteering hier vrij goed stand; gedaan werden 415—412¾ %.

Lichtaandeelen hadden een kleine markt. Bali en Lombok bleef op 128 %; Gas Mij. op 300 %; Gebeo verbeterde van 223 tot 225 %.

Aandeelen Linde Teves retireerden van 165 tot 162 %. De cultuur-afdeeling bleef lusteloos, er zijn ook geen factoren aanwezig om verlevendiging te verwachten. Afgedaan werd: Amsterdam Rubber 265—261—264½—264¼ %; Basilam 115¼—115 %; Juliana 138½—142½ %; Soemadra 260—255 %; Pasir Randoe 180—179¾ %; Sum. Rubber als te voren 200 %; Taloen 330¼—345 %; Tjipoenegara 60—40 %; Wanasoeka 299¾—300 %.

Bericht van 15—18 Juni 1929.

De klacht van gebrek aan zaken blijft voortduren, wanneer men echter de dagelijksche koerslijstjes ziet, zou men daaruit geneigd zijn een andere conclusie te trekken, omdat daarop vrij veel noteeringen voorkomen. Deze noteeringen werden evenwel meest alle verkregen met een minimum aantal stukken.

In certificaten Escompto gaat vrij geregeld wat om, ditmaal lag de noteering tusschen 87¾ en 88 %; aandeelen Amsterdamsche Bank stegen van 187 tot 189 %.

Van suikerfondsen konden de koersen vrij goed stand houden, dank zij de heden vernomen vaste stemming voor suiker.

Sedert Vrijdag j.l. werden gedaan: Handelsbank 169¼—168¼—169¾—169½ %; Koloniale Bank 229—230 %; Certificaten N. H.-M. 170—169 %; H. V. A. 665—650—665 %; Internatio weer 277 %; Cult. Vorstenlanden 158½—155 %; Poerworedjo 70½—68—69 %.

Bij scheepvaartpapier bleek eenige vraag voor Java Japan, welk fonds van 135¾ op 136½ % kon gebracht worden; Unie's o. e. bleven evenals K. P. M. op gelijke hoogte; nieuwe Unie's daalden van 209 tot 208 %.

Voor sporen en trammen bestond weinig belangstelling. N.-I. S. liep van 258 tot 253 % terug; Sem. Cheribontram van 192 tot 191½ %.

Deli Spoor, waarvan pas het dividend beschikbaar gesteld werd, liep wat in; de koers avanceerde met 2 % tot 214 % (ex dividend gerekend).

Prauwenveren en veemen lagen bijna verlaten, zelfs in Sem. Stoombootveer hadden maar enkele transacties plaats, daarbij daalde de koers van 298 tot 286¾ %; Ver. Prauwenveren deden weder 127 %.

In den mijnbouwhoek waren de zaken van weinig belang. Redjang kwam van 162½ via 162¾ op 162 %; Simau's van 612½ op 611¾ %; Aimem verbeterde van 445 tot 446 %. Claims No. 3 Holland Siam gingen tot *f* 30—35¼—27½; No. 4 tot *f* 3½—5.

Aandeelen Kon. Petroleum Mij. schommelden om 412¾ %, met een onbeteekenenden omzet, heden werd gedaan tot 411 %.

Lichtaandeelen trokken weer bijna geen aandacht. Gebeo deed als te voren 225 %; Gas Mij. idem 300 %; Rembang 133—133¼ %; Banjoemas noteerde ½ % hooger.

Linde Teves retireerde van 162 tot 160 %; pref. Bandoengsche Kininefabriek kwam van 145 op 148 %.

De cultuur-afdeeling gaf niets bijzonders te zien, de koersen waren prijshoudend, de afdoeningen echter zeer beperkt. Gedaan werden sedert Vrijdag j. l.: Amsterdam Rubber 264¼—261 %; Boekit Lawang pref. 104—100 %; Gedeh 227½—220 %; Juliana onveranderd 142½ %; Pasir Randoe 179¾—175 %; Pasoemah 70—60 %.

(*De Indische Financier*)

Scheepvaartberichten

Stoomvaart Maatschappij „Nederland".

KANGEAN, van Amsterdam naar Batavia, arr. 17 Juli te Onrust.
CHR. HUYGENS, van Amsterdam naar Batavia, vertr. 17 Juli van Suez.
RADJA, van Amsterdam naar Batavia, arr. 17 Juli te Port Said.
POELAU BRAS, arr. 17 Juli van Vlissingen te Amsterdam.
MOENA, van Batavia naar Amsterdam, vertr. 17 Juli van Londen.
ROTTI, van Batavia naar Amsterdam, arr. 19 Juli te Londen.
JOHAN DE WITT, van Amsterdam naar Batavia, pass. 19 Juli Ouessant.
BILLITON (uitreis), vertr. 18 Juli van Port Sudan.
MANOERAN, van Batavia naar Amsterdam, arr. 19 Juli te Port Sudan.
BORNEO, van Amsterdam naar Batavia, pass. 18 Juli Perim.
JAN PIETERSZOON COEN (thuisreis), vertr. 24 Juli van Batavia.
KONINGIN DER NEDERLANDEN, (thuisreis), vertr. 15 Juli van Sabang.
PRINSES JULIANA (uitreis), vertr. 30 Juli van Amsterdam.
PRINS DER NEDERLANDEN (uitreis), arr. 20 Juli te Batavia.
P. C. HOOFT (thuisreis), vertr. 20 Juli van Genua.

Stoomvaart Maatschappij „Rotterdamsche Lloyd".

SITOEBONDO, arr. 17 Juli van Batavia, l. v. Hâvre, te Rotterdam.
INDRAPOERA, van Batavia naar Rotterdam, pass. 17 Juli Perim.
TAMBORA, arr. 20 Juli van Batavia te Rotterdam.
PATRIA, van Rotterdam naar Batavia, vertr. 19 Juli van Marseille.
GORONTALO, van Rotterdam naar Batavia, pass. 19 Juli Suez.
GAROET, van Batavia naar Rotterdam, vertr. 19 Juli van Port Said.
SCHOUWEN, van Rotterdam naar Batavia, pass. 19 Juli Sagres.
KOTA BAROE, van Rotterdam naar Batavia, arr. 20 Juli te Sabang.
TABANAN, van Batavia naar Rotterdam, vertr. 20 Juli van Perim.
MERAUKE, van Rotterdam naar Batavia, arr. 19 Juli te Singapore.
TOBA, van Rotterdam naar Batavia, arr. 18 Juli te Singapore.
INSULINDE, van Batavia naar Rotterdam, vertr. 19 Juli van Singapore.
KOTA INTEN, van Batavia naar Rotterdam, vertr. 19 Juli van Marseille.
KOTA RADJA, vertr. 20 Juli van Rotterdam naar Batavia.

Stoomvaart Maatschappij „Oceaan".

AENEAS, van Oost-Azië naar Rotterdam, pass. 17 Juli Gibraltar.
SARPEDON, van Oost-Azië naar Rotterdam, vertr. 17 Juli van Port Swettenham.
PERSEUS, van Oost-Azië naar Rotterdam, pass. 18 Juli Perim.
EURYLOCHUS, van Rotterdam naar Japan, pass. 19 Juli Perim.
PRIAM, van Java naar Amsterdam, pass. 18 Juli Perim.

Halcyon Lijn.

STAD DORDRECHT, arr. 16 Juli van Rotterdam te Buenos Ayres.
STAD AMSTERDAM, van Rotterdam naar Buenos Ayres, vertr. 17 Juli van Hamburg.

Java—New-York Lijn.

BLOMMERSDIJK, arr. 16 Juli van New-York te Batavia.
TYDEUS, van Java naar New-York, vertr. 16 Juli van Colombo.
DELI, vertr. 13 Juli van Batavia naar New-York.
BREEDIJK, van Batavia naar New-York, arr. 19 Juli te Suez.
SIMALOER, arr. 19 Juli van Java te Boston.
TAPANOELI, arr. 19 Juli van Java te New-York.

Java—Pacific Lijn.

BINTANG, van Java naar de Pacific, arr. 17 Juli te Manilla.

Java—Bengalen Lijn.

JACATRA, arr. 16 Juli van Rangoon te Belawan.

Holland—Oost-Azië Lijn.

ZOSMA (thuisreis), pass. 17 Juli Perim.
OOSTKERK (thuisreis), vertr. 18 Juli van Penang.
ALDERAMIN (uitreis), arr. 19 Juli te Manilla.

Holland—Britsch-Indië Lijn.

ANDIJK, arr. 18 Juli van Antwerpen te Rotterdam.
MEERKERK, vertr. 18 Juli van Rotterdam naar Calcutta.
VEENDIJK, van Rotterdam naar Bombay, pass. 17 Juli Perim.
HOOGKERK (uitreis), vertr. 17 Juli van Bombay.
VECHTDIJK (uitreis), arr. 17 Juli te Colombo.
SCHIEKERK (thuisreis), vertr. 17 Juli van Perim.
RIDDERKERK (thuisreis), vertr. 18 Juli van Perim.
KIELDRECHT (thuisreis), arr. 19 Juli te Malta.
MEERDRECHT (uitreis), pass. 19 Juli Ouessant.

Holland—Australië Lijn.

ABBEKERK (thuisreis), vertr. 19 Juli van Adelaide.
ALCHIBA (thuisreis), pass. 19 Juli Perim.
ALMKERK (uitreis), pass. 19 Juli Ouessant.

Koninklijke Hollandsche Lloyd.

ZEELANDIA (uitreis), vertr. 16 Juli van Santos.
AMSTELLAND (thuisreis), pass. 16 Juli Ouesant.
DELFLAND (thuisreis), pass. 16 Juli Fernando Noronha.
GAASTERLAND (thuisreis), arr. 19 Juli te Bahia.
ORANIA (uitreis), pass. 19 Juli Ouesant.
GELRIA (vacantaiereis), arr. 19 Juli te Reykjavik.
MAASLAND (thuisreis), arr. 19 Juli te Santos.
DRECHTERLAND, vertr. 19 Juli van Buenos Ayres naar Amsterdam.

Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij.

ALKMAAR, vertr. 15 Juli van Curaçao naar Europa.
NICKERIE, arr. 16 Juli van West-Indië te New-York.
COMMEWIJNE, vertr. 19 Juli van Amsterdam naar Paramaribo.
CRIJNSSEN, arr. 20 Juli van Bremen te Hamburg.
STUYVESANT, van Amsterdam naar West-Indië, pass. 18 Juli de Azoren.
VAN RENSSELAER, vertr. 17 Juli van Curaçao naar Puerto Colombia.
VENEZUELA, vertr. 18 Juli van Curaçao naar Puerto Cabello.

Passagierslijsten

THUISKOMENDE PASSAGIERS.

Nederlandsche Mail.

Passagiers van het m.s. „P. C. Hooft", 26 Juni 1929 van Batavia vertrokken en 28 Juli a.s. te Amsterdam verwacht.

Te Genua zijn gedebarkeerd: J. Allanet, L. V. Alsdorf en echtgenoote, mej. S. Alsdorf, fam. E. Attinger, fam. C. Bakker—Boer, fam. Ir. A. J. Beauchez, mevr. C. den Berger, fam. Ir. K. Biegman, fam. Ch. A. Blaset, fam. P. J. M. Boel, mej. L. F. Bokma, fam P. J. Bonk, Ir. F. G. Bosschart, C. G. S. Braat, fam. A. Bremmers—Vliet, fam. C. B. Bril, J. G. Bruynsteen, mevr. de Wed. G. Burlage—v. Duyne, fam. W. de Buy Wenniger, mevr. M. Canter Visscher—Groeneveld, mej. G. Cedzich, fam. U. Coldenhoff, fam. M. J. Cornélius, L. A. Th. Corporaal, F. W. Cowles, fam. K. Damstra, L. O. Darricarrère, fam. E. Dekens, fam. H. A. Dekker, G. J. Derks en echtgenoote, mej. L. Dietrich, fam. P. C. Doorman, fam. A. van Doorn, mevr. M. Dorré, mej. R. Duveen, fam. Ir. H. C. Duyvendak, F. H. Egberts, fam. C. R. A. Eland, F. H. C. Emmeloort Stein en echtgenoote, fam. A. v. Esschoten, fam. W. Faber—v. d. Waarden, Ds. K. Fernhout, fam. A. M. de Ferrante, B. Garcia, fam. Dr. J. K. v. Gelder, mevr. H. C. v. Gessel, A. van Gessel, P. A. J. Geurts, fam. J. de Geus, mevr. J. H. Gilde—Brandenburg, J. W. van Ginhoven, H. Goldsmann en echtgenoote, J. F. W. L. Goslings, Ir. B. J. Gratama en echtgenoote, W. Groeneveld en echtgenoote, mej. A. Th. Groenveld, P. C. de Groot, K. A. v. d. Hal, fam. P. M. A. Harkema, fam. F. A. M. Harterink, A. ten Have en echtgenoote, mevr. E. J. de Haze Winkelman—v. d. Hart en kind, A. H. Heller en echtgenoote, J. Henkes, mej. B. v. d. Heuvel Reynders, W. Hilliers, Ir. A. v. d. Hoek en echtgenoote, mej. A. H. Hofkes, P. Hofman, fam. H. J. Jansen, W. Jansen en echtgenoote, M. Jeanty en echtgenoote, fam. G. Julsing, K. Kaeppeli en echtgenoote, fam. P. Kasberg H. R. Kedde en echtgenoote, fam. J. M. van Kelegom, fam. P. W. Keyner, Kleinsmiede, fam. H. Knies, fam. J. P. Koopman, fam. R. L. Koops, fam. W. P. Lawerman, fam. E. G. v. d. Leeden—Barten, fam. K. Leeksma, A. L. de Leeuw en familie, fam. J. W. Lefébre, W. H. Lemaire, fam. I. P. Lengkong, fam. Jhr. H. D. van Lennep, fam. W. Loembantobing, fam. J. F. Lysen, mej. A. F. Manz, L. Maurenbrecher en familie, fam. H. C. v. d. Meerendonk Noyons, mevr. M. L. E. Mol—Maesen, mej. J. Netelenbos, fam. W. A. Noordzij, fam. H. Nortier—Duyvendak, fam. J. J. van Ogtrop, fam. Ir. M. G. v. Overveldt, fam. M. Penris, mevr. M. Pereboom—Schreuder, H. A. Potthoff en echtgenoote, H. Raat, A. R. Raat, mej. J. E. v. Regteren Altena, mej. W. Rioux, mevr. J. Ritter—Steehouwer, H. Rodondi, Jhr. Mr. Dr. A. Röell, J. E. Rombouts, fam. C. H. Rueb—Steyn Parve, J. J. de Ruyter de Wildt, fam. A. E. C. Scheuer—Poolman, Ir. L. A. Schmid, fam. A. F. Scholten, fam. E. R. Schor—Chadwick, K. E. Schütt en echtgenoote, mej. A. J. Schütt, fam. F. Smits, Th. A. E. Soekias, dames V. E. en N. J. Soekias, mej. Staal, J. H. W. Staal, O. Staechelin, D. B. Starrenburg, Ir. J. H. v. Staveren en echtgenoote, fam. J. Steeman, H. J. Steenstra, fam. Ds. H. Stegenga, fam. Prof. J. E. v. d. Stok, F. J. Strüben en echtgenoote, fam. A. E. Tergast, fam. J. F. Tönjes—Van Haastert, M. A. del Valle, J. H. Venema en echtgenoote, H. G. Verhoef, fam. J. N. Vermande, H. Ch. Th. Verstegen en echtgenoote, M. Vethake, G. J. Vink en echtgenoote, fam. K. G. Volker—Visser, fam. A. P. Vooren, A. de Vries, Ds. B. Vrijburg en echtgenoote, dames M. en J. L. v. d. Waart v. Gulik, W. Westenborg, M. D. Weyergang, M. J. P. v. d. Wiel, mej. A. Wiersma, G. Willemsen en echtgenoote, B. Winkelaar, H. C. de Wit en familie, C. M. de Wit en echtgenoote, mevr. Zeeuw v. d. Laan, Dr. F. W. Zerban, fam. H. O. O. Zimmermann, G. R. Zitter, fam. C. C. Zolingen, fam. Th. F. H. Zurhake, R. A. Zwart.

Te Southampton zullen debarkeeren: W. M. Campbell en echtgenoote, mej. A. Kearny.

Te Amsterdam zullen debarkeeren: D. Aalderink, fam. W. Auer, fam. Ban An Lie, fam. G. v. d. Barselaar, fam. J. J. Barthélemy, mej. S. W. Bense, J. W. Belle en echtgenoote, A. Bouwhuis, N. J. Broertjes, fam. P. A. le Clercq, fam. D. P. E. Daniels, fam. D. H. Dekkers, fam. A. M. Does—Rhem, J. P. v. d. Dop, fam. A. Drukker, mevr. de Wed. v. Efveren—Hoogakker, M. van Elk, J. Faber, fam. M. Flohil, fam. A. L. Flohr, fam. A. J. A. Geurts, fam. O. v. d. Goes, fam. A. S. Grelinger, fam. G. Haak, fam. C. Ham, fam. A. Heidweiller—Cruden, B. Hendriks, mej. G. C. Hendriks, fam. O. Hermsmeyer, J. Hofstra en familie, fam. E. Hogewind, fam. E. Hornstra, mej. A. de Jager, A. H. Kleinleugemors, fam. P. F. Korteman, fam. H. Krieger, fam. D. M. Kruyt, mevr. J. F. Kunzli, mej. L. C. Lastdrager, fam. D. Lodewijks, E. v. Looyengoed, Ir. J. E. Loth, W. Lundin, mej. C. J. Maljers, J. Mansheyn, fam. A. J. Marks, C. B. Namink, fam. P. J. M. v. Noort, F. H. Nijland, fam. G. J. Olfers, fam. E. Oostenrijk, fam. G. van Reede, C. P. M. A. Regnier en echtgenoote, mej. C. W. Rolff, J. F. Rombouts en echtgenoote, mej. M. M. Rijs, fam. G. Schra, fam. J. Schuyl—v. d. Bom, Ph. J. Semerel, R. N. Simons, Jongeh. Chr. C. Simons, mevr. J. F. v. d. Sluys Veer—Rosenquist, fam. J. A. Smit, H. J. v. d. Staal, W. C. v. d. Steen, A. P. v. d. Steenhoven, fam. W. L. de Steur, W. B. H. Strübbe, E. J. Sulanka, mej. H. C. Toxopeus, fam. H. L. M. Verwayen, fam. Chr. Vlasblom, J. F. v. d. Vleit en echtgenoote, fam. J. de Waard, fam. M. Walhaim, fam. G. J. Welbergen, fam. G. J. C. Woudt, fam. M. Th. H. Ziegler—Dolle, fam. M. v. Zijll de Jong—Visscher.

Cargalijsten

ROTTERDAM.

Per s.s. „Sitoebondo" van Java: 1100 zkn. palmpitten, 752 vtn. palmolie, 40 bn. vezels, 6700 zkn. koffie, 509 zkn. tapiocavlokken, 12 kn. hoeden, 70 zkn. specerijen, 323 stuks hout, 26 bossen rotting, 35 bn. akarwangi, 65 zkn. tapiocaparel, 650 zkn. coprakoeken, 2 trommels citronellaolie, 1 kist suiker, 11,174 zkn. copra, 236 bn. kaneel, 517 bn. kinabast, 20 pn. huiden, 125 kn. en 13 kranj. gom, 1 pak monsters, 1 kist wielen, 1201 zkn. tapiocameel, 138 bn. en 870 kn. rubber, 73 bn. touw, 10 colli passagiersgoed.

KEHRER & ZOON,

ASSURANTIËN.

ROKIN 84, AMSTERDAM.

Verzekering van **Oogsten** tegen **brand, storm** en **overstrooming** op de onderneming en **transport** naar **Holland** etc.

Verzekering van **te veld staand Suikerriet** tegen brandschade.

Verzekering van **Gebouwen** etc. tegen brand, storm, overstrooming etc.

Verzekering van **te veld staande Tabak, Rubber-aanplant** etc. tegen schade door brand, storm, overstrooming, aardbeving, vulcanische uitbarsting, grof wild etc. etc.

Verzekering van **Thee-Fabrieken, Suiker-Fabrieken enz.** tegen schade tengevolge van **bedrijfs-stilstand** door brand en/of aardbeving.